

ΝΕΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ 15ΘΗΜΕΡΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ

ΔΙΟΚΤΗΤΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝΤ. Ι. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΣΟΓΙΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΠ. ΑΙΩΝΙ ΣΗΜΕΙΩΤΩΝ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΒΟΥΛΗΣ Ι

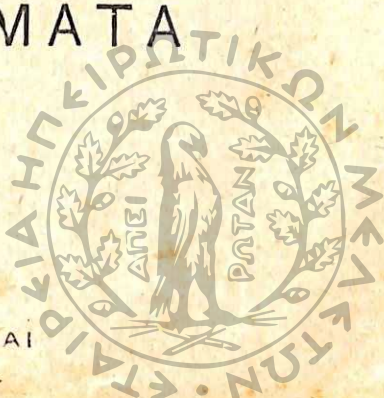
15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1935

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Π. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΑΘΗΝΑΙ

Π. Δ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΙΑΤΡΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΤΗΤΗ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΕΝΕΙ ΓΑΡΕΠΙΣΤΗΘΕΙΟΥ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΡΩΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΔΩΡΕΑ

ΗΜΕΡΑ

ΑΡΙΘ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ - 56

Η ΖΗΛΙΑ ΤΗΣ ΗΡΑΣ

Μὲ ὅλον τὸν σεβασμὸν, τὸν ὅποιον ὀφείλομεν πρὸς τὸν ἐκπεπτωκότα μονάρχην τοῦ Ὀλύμπου, τὸν νεφεληγερέτην καὶ ἐρίγδουπον Δία, τὸν πατὲρα— ὄνομα καὶ πρᾶγμα—ἀνδρῶν τε θεῶν τε, δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποκρύψωμεν μερικὲς ζετσιπωσιές του, αἵτινες ἐγένοντο αἰτία σφοδρῶν μετὰ τῆς συνεύνου του Ἡρας διαπληκτισμῶν καὶ σχολίων σκανδαλωδῶν ἀνὰ τοὺς κύκλους τῶν Ὀλυμπίων. Παραλείπω, ὅτι ὑπῆρξαν ἀφορμὴ καὶ ὑπερπληθύνσεως ἐν τῇ γῇ τῶν ἡμιθέων, δι' οὓς, ἂν ὑπήγοντο εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς σημερινῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων, θὰ ἐλαμβάνετο πρόνοια περὶ παρακρατήσεως, ὡς ἐγένετο καὶ διὰ τὴν σταφίδα. Ὁ λαμπρὸς ἐκεῖνος γυναικοθήρας Ἀναξ, ὁ ἐκφαυλίσας θνητὰς καὶ ἀθανάτους, καταχρώμενος τῆς ἰσχύος του δὲν παρέλειπεν εὐκαιρίαν, ὡς ἄλλος Ρωμαῖος αὐτοκράτωρ, εἴτε ἐν συμποσίοις, εἴτε ἐν συνεδριάσεσι, νὰ ζαχαρώσῃ μετὰ τῶν θεαινῶν, τὴν μίαν γλυκοκυττάζων, τὴν ἄλλην θωπεύων, πρὸς ταύτην προστριβόμενος, ἐκείνην περιλείχων ὡς σκύλαξ ἀνάγωγος, παρ' ὅλας τὰς διαμαρτυρίας καὶ τὴν γκρίνια τῆς δυστυχιμένης τῆς Ἡρας.

Τὸ χεῖριστον δὲ ὅτι διέπραττε καὶ αἰμομιξίας, ἀναιδестέρας τῶν Βοργιών. Δι' αὐτὸν κώλυμα συγγενείας δὲν ὑπῆρχεν· ἀδελφαί, θυγατέρες, ἀνεψιαί, ἐξ-ἀδελφαι, κοιναὶ θνηταὶ ἦσαν ἐν καὶ τὸ αὐτό. Ἀντικείμε-

μενον λαιμαργίας ἀκορέστου. Μόνον πρὸ τῆς θυγα-
τρός του, τῆς παλληκαροῦς Ἀθηνᾶς, κατεβίβαζε τὰ
μάτια καὶ τὰς χεῖρας. Τὸ ἐν τῇ δεξιᾷ τῆς παλλόμενου
δόρυ, φαίνεται ὅτι τὸν ἐκράτει εἰς ἀπόστασιν. Καὶ μὴ
τὸν Δία, αὐτὸν τοῦτον τὸν Δία, ἴσως καὶ νὰ ἡσθάνθη
ποτὲ ἐπὶ τῆς ράχews του τὴν θωπείαν τοῦ δόρατος
ἐκείνου. Ὅσάκις δὲ καταλείπων τὰ δόρυμια δώματα
ἐλάμβανε τὴν καλωσύνην νὰ ἐνσκήπτῃ εἰς τὴν γῆν,
εἰς τὸ κράτος τῶν βροτῶν, οὐαὶ καὶ ἀλλοίμονον!
Ἐκτακτα μέτρα παρὰ τούτων ἐλαμβάνοντο πρὸς
προφύλαξιν τῶν θηλέων των. Ὅ,τι ἐλέγετό ποτε
διὰ τινὰ διάδοχοι μεγάλου κράτους: «ὁ διάδοχος
διασκεδάζει, φυλάττει γυναικῆς σας», ἡδύνατο νὰ
λεχθῇ καὶ περὶ τοῦ Διός. Κρατῶν ὅμως ὁ πονηρὸς
οὗτος τὰς φυσικὰς δυνάμεις ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ καὶ
τὴν δύναμιν τοῦ μεταμορφοῦσθαι κατέχων περισσό-
τερον ἅψ' ὅ,τι οἱ κοκκέτες τῆς ὁδοῦ Σταδίου, εἰσέ-
δυσεν ἀόρατος ὑπὸ τὴν μορφήν βροχῆς, ἀέρος ἢ πτη-
νῶν εἰς τὰ ἄδυτα τῶν συζυγικῶν θαλάμων χωρὶς
κανεῖς νὰ τὸν πάρῃ μυρωδιά. Ὁ σύζυγος ἢ ὁ πατήρ
ἐφ'αντάζοντο ὅτι ἦσαν ἐξησφαλισμένοι κατὰ τῶν τι-
μητικῶν τούτων ἐφόδων τοῦ Διὸς κρατοῦντες τὰς
κλεῖδας τοῦ γυναικωνίτου! Κἄποτε μάλιστα δὲν ἀπη-
ξίωσεν ὁ γεννάδας νὰ μεταμορφωθῇ καὶ εἰς βουὴν διὰ
νὰ ἀπαγάγῃ τρυφερὰν κόρην ἐπὶ τῶν ἀπαλῶν νώτων
του.....

Ἡμέραν τινὰ ὁ γέρον Νηρεὺς, ὁ εἰς τὰ βᾶθη τῶν
ὕδατων μετὰ τῶν πεντήκοντα θυγατέρων του, τῶν

Νηρηΐδων, κατοικῶν ἐντὸς φωτεινοῦ ἀνακτόρου,
ἐδέχθη εἰς ἀκράσιν ἐξ Αἰγύπτου ἀπεσταλμένον, δια-
βιβάζοντα τὴν σεπτὴν ἐπιθυμίαν, ἣν ἔτρεφε μέγας τις
θεὸς Αἰγύπτιος, τοῦ νὰ συζευθῇ μίαν τῶν θυγατέρων
του. Ἡ αἰτήσις ὅμως αὕτη ἔπρεπε ἀρμοδίως νὰ
διαβιβασθῇ εἰς τὸν κραταῖον τοῦ δόρυμπος μονάρχην
πρὸς ἔγκρισιν. Ἀφρόπλαστος καὶ ροδοκόκκινος Νη-
ρηΐς ἀνέλαβε νὰ κομίσῃ τὴν πρὸς τὸν Δία ἀναφορὰν
τοῦ πατρὸς τῆς. Ὑπηρεπίσθη μετὰ περισσῆς φιλα-
ρεσκείας, ἐδανείσθη παρὰ τῆς Ἡοῦς τὸν ρόδινον πέ-
πλον τῆς καὶ ἀρῶν ἐπανειλημμένως ἐθαύμασε τὰ κάλ-
λη τῆς κατοπτριζομένη ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ λάμ-
πτος Πόντου, ἐπέταξεν εἰς τὸν ἀέρα, ταχεῖα ὡς τρυ-
γῶν, αὐταρέσκως μειδιῶσα ἐκ τῶν προτέρων διὰ τὴν
ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν θὰ ἔκαμνε μετὰ τῶν Ὀλυμ-
πίων θεῶν τῶν καυχωμένων ἐπὶ ὠραιότητι. Ὁ
ἄνεμος, τὸν ὁποῖον ταχέως διέσχιζεν, ἔφερε πρὸς τὰ
ὀπίσω τὰς πτυχὰς τῆς ἐσθῆτός τῆς καὶ διεκρίνοντο
ἐν ταῖς ἐλαχίσταις αὐτῶν λεπτομερείαις οἱ κωνοει-
δεῖς ὄγκοι τοῦ στήθους τῆς. Μολονότι δὲν ἐβάδιζεν,
ἀλλ' ἐπέτα μὲ ἠνωμένους τοὺς πόδας, ἡ ἐσθῆς αὐτῆς
ἐνεκομποῦτο τοὺς λαξευτοὺς μηρούς τῆς καὶ διεκρί-
νετο ἡ κατὰ μῆκος τῶν ποδῶν γραμμὴ προδίδουσα τὴν
ἡδυπαθῆ καμπυλότητα τῶν μηρῶν, ἐν ᾧ πρὸς τὰ
κάτω διεφαίνοντο γυμνοὶ καλλίσφυροὶ πόδες, λευκοὶ
ὡς ὁ ἄφρος τῆς θαλάσσης. Ἀσθμαίνουσα ἔφθασεν
εἰς τὸν Ὀλυμπον. Αὖρα δροσερὰ καὶ μυρόεσσα πε-
ριέβαλλε τὴν διαμονὴν τῶν ἀθανάτων, ἐνῶ μακρόθεν
κατεκλήλει τὴν ἀκοήν ἡ θεσπεσία ἀρμονία τῆς κιθάρας
τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τοῦ ἄσματος τῶν Μουσῶν.

Ὀλίγον ἀπωτέρω τοῦ δώματος τοῦ Διὸς συνήντησεν ἡ Νηρηΐς δύο νέους ἐξηπλωμένους ἐπὶ τῆς γλότης, ὑπὸ τὸ θάλλπος τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, τοὺς ὁποίους ἀνεγνώρισεν ὡς τὸν Ἑρμῆν καὶ τὸν Ἄρην. Οὗτοι ἀναπαυόμενοι ἐκεῖ, ἐπὶ τοῦ πρασίνου τάπητος, ἐθεῶντο μετὰ βουλιμίας τὰς χιονώδεις κνήμας τῶν ὀρχουμένων θεαινῶν· μόλις δὲ εἶδον τὴν τρυφερὰν Νηρηΐδα πλησιάζουσιν, ἀνεπήδησαν ὄρθιοι, διὰ τὴν ὑποδεχθῶσιν. "Ἔστη πρὸ αὐτῶν ἡ αἰδήμων κόρη, ἐχαμήλωσε τὰ βλέμματα καὶ ἐλαφρῶς κοκκινίσασα ἐχαϊρέτησεν αὐτοὺς εὐγενῶς. «Καλῶς ἦλθετε, φιλότατη Νηρηΐς», εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁ Ἑρμῆς· «βεβαίως ὁ γέρον Νηρεὺς σὲ ἀπέστειλε πρὸς τὸν Δία δι' ὑπηρεσίαν· ἀλλὰ τίναζον τὴν ἀφρόν τῆς θαλάσσης ἀπὸ τοῦ προσώπου σου» καὶ συγχρόνως διὰ τῆς δεξιᾶς του, μὲ τὴν πρόφασιν τάχα νὰ τὴν περιποιηθῇ ἐθώπευσε τὰς παρειὰς της, διὰ νὰ ἀφαιρέσῃ τὸν ἐπ' αὐτῶν προσκεκολλημένον ἀφρόν, καμύων τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν πρὸς τὸν Ἄρην. «ὦ! τί ὥραϊα κοράλλια!» εἶπεν ὁ Ἄρης καὶ προσποιούμενος τάχα ὅτι ψαύει τὰ ἐπὶ τοῦ στήθους κοράλλια τῆς Νηρηΐδος ἔσφιγγεν ἐλαφρῶς διὰ τῶν δακτύλων τῆς δεξιᾶς χειρὸς του τὸν εὐτορνον μαστὸν της. ἐνῶ αὕτη κατέρυθρος ἀπεμακρύνετο.

Τεταραγμένη ἔστη πρὸ τοῦ θρόνου τοῦ Διὸς καὶ μετὰ σεβασμοῦ ὑποκλιθεῖσα ἐνεχείρισεν αὐτῷ τὴν ἀναφοράν. "Απασαι αἱ φιλοπερίεργοι θεαὶ ἐγκαταλείψασαι τὸν χορὸν ἔσπευσαν περὶ τὴν Νηρηΐδα καὶ οὐχὶ ἄνευ φθόνου ἐθαύμαζον τὴν ὠραιότητα τῆς Παρθένου. Καὶ αὐτὸς ὁ Ἀπόλλων κατεβίβασε τὴν κιθάραν του θαυμάζων τὴν κόρη. Πλειότερον ὅλων ἀνη-

σύχνησεν ἡ Ἥρα καὶ ἔστη ἐκεῖ ἀκίνητος πρὸ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Νηρηΐδος καὶ ἐξ ἐνστίχτου περιεργείας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν..... φόβον τῶν Ἰουδαίων. Ὁ Ζεὺς, ἀναγνούς τὴν αἵτησιν τοῦ Νηρέως, ἐπ' ἀρκετὴν ὥραν περιέλουσε τὴν πρὸ αὐτοῦ Νηρηΐδα διὰ τοῦ γόητος βλέμματός του, ὅπερ ὡς ἡλεκτρικὸν ρεῦμα διέδραμε ἅπαν τὸ σῶμα τῆς κόρης. Ἐπανεφέρεν ὅμως τοῦτον εἰς τὴν πραγματικότητά ἡ ὑπόμνησις τῆς Ἥρας, τοῦ νὰ δώσῃ ἀπάντησιν εἰς τὴν Νηρηΐδα, ἥτις πιθανὸν τάχα νὰ ἐβιάζετο· πράγματι ὅμως ἡ Ἥρα ἐκοίταζε πῶς νὰ ἀπομακρύνῃ τὸν πειρασμὸν ἀπὸ τοῦ ἐρωτολήπτου Διὸς. Οὗτος ἔγραψεν ἐπιστημειωματικῶς εἰς τὴν ἀναφοράν ἐν: ὁ χι, ἀδυσώπητος ὡς ἀλέκτωρ, ὅστις δὲν ἐπιτρέπει νὰ εἰσχωρήσῃ ἕτερος εἰς τὸν ὄρνιθόνά του. "Ἐνευσε δὲ εἰς τὴν Νηρηΐδα νὰ πλησιάσῃ. Καὶ ἐνῶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἔτεινεν αὐτῇ τὴν ἀναφοράν, διὰ τῆς δεξιᾶς τόσον δυνατὰ τὴν ἐτσίμπησεν εἰς τὸν μηρόν, ὥστε αὕτη δὲν ἠδυνήθη νὰ συγκρατήσῃ ἐν ἀλγεινὸν καὶ δυνατὸν ἄ!, ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τοῦ ὁποίου ἡ Ἥρα συνωρυώθη ἀπειλητικῇ, φοβερᾷ προμηνύουσα. Φεύγει, φεύγει ἐνδακρυς ἡ ἀτυχὴς Νηρηΐς, χωρὶς νὰ στραφῇ καὶ ἰδῇ τὸν Ὀλύμπου, καταπόρφυρος δέ, μὲ στήθος πάλλον ἀπὸ λυγμούς, ἐφθασε πρὸ τοῦ θρόνου τοῦ γηραιῷ πατρός της καὶ ἐτιδύσσα τὴν ἀπάντησιν, διηγῆθη αὐτῷ ἀπολαφρευμένη τὰς περιπετείας, ἃς ὑπέστη ἐν Ὀλύμπῳ συγχρόνως δὲ μὲ ἐλευθερίῳτητα χάριεσαν ἀνασηκώσασα τὴν ἐσθῆτά της ἔδειξε δύο μαῦρες δακτυλίδας ἐπὶ τοῦ παλλεύκου μηροῦ της—σημεῖον ὀλοφάνερρον τῆς ἐν Ὀλύμπῳ ἐπικρατούσης ξετσιπωσιᾶς καὶ μασηκρωσύνης

Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας μέγα σούσουρο ἐπεκράτει
ἐν Ὀλύμπῳ καὶ πολλὰ μεταξὺ τῶν θεῶν φῆμαι διέ-
τρεχον ὡς πρὸς τὰς ἐκ νέου διαταραχθεῖσας σχέσεις
τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας.

1903

IOANNIS L. IOHAN
IATROS
MAGISTOR TΩI EN AIGHI BAKHISTHΩI
IOANNINA

Ο ΦΟΡΟΣ ΤΩΝ ΧΟΙ(Η)ΡΩΝ

(ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΝ ΣΚΑΛΑΘΥΡΜΑ)

Οἱ Ἕλληνες πολιτευταί, ἄφ' οὗ ἔδειξαν τὰ ἄγρια
φορολογικὰ τῶν ἐνστικτὰ ἐπὶ πάντων τῶν προϊόντων
ζῶων τε καὶ ἀνθρώπων, ἐσχάτως διψῶντες φορολο-
γικοῦ αἵματος δὲν ἀφῆκαν τὰ καημένα τὰ ζῶα ἥσυχα
οὐδὲ κατ' αὐτὸν τὸν θάνατόν των καὶ ἐπέβαλον τὸν
εἰς πάντας γνωστὸν φόρον ἐπὶ τῶν σφαζομένων ζῶων.
Δὲν ἤρκουσαν αἱ τόσαι ἐκατόμβαι, αἱ καθ' ἐκάστην
προσφερόμεναι εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἀνθρωπίνης λαί-
μαργίας, ἀλλὰ προσετέθη ὡς μεγαλυτέρα εἰρωνεία
καὶ ὁ κατὰ τὸν θάνατόν των κεφαλικὸς φόρος. Καὶ
ἐνῶ ἄλλοτε ἄνθρωποι ἐπλήρωνον κεφαλικὸν φόρον,
διὰ νὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα νὰ ζήσωσι, τώρα, ἐν τῇ
αὐτῇ χώρᾳ, τὰ ζῶα πληρώνουσι κεφαλικὸν φόρον,
διὰ νὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα νὰ ἀποθάνωσιν! Ὅποια
αὐταπάρνησις καὶ παραδειγματικὴ ἐθελουσία διὰ
τοὺς δυστρόπους Ἕλληνας φορολογουμένους.

Μόνον οἱ σκύλοι ἐνέβαλον εἰς κάποιαν ἀμηχανίαν
τὴν φορολογικὴν μηχανὴν τῆς χώρας μας, διότι οὗτοι
κέκτηνται τὸ προνόμιον, ἐπὶ τοῦ παρόντος τοῦλάχιστον,
νὰ μὴ συμπεριλαμβάνωνται εἰς τὸν κατάλογον τῶν
ἐδεσμάτων τοῦ ἀνθρώπου. Με τοῦτο ὅμως δὲν κατώρ-
θωσαν νὰ ἀπαλλαγῶσιν ἀπὸ τῆς φορολογικῆς τσι-
μπίδας. Καὶ ἀπέφυγον μὲν τὸν θάνατον καὶ τὸν ἐντα-
φιασμόν ἐντὸς τῶν ἀνθρωπίνων στομάχων, εἶδον
ὅμως ἀναγνωριζομένας μεταξὺ των κοινωνικὰς δια-

κρίσεις αγνώστους μέχρι τούδε. Καὶ ἐνῶ εἶναι γνωστὸν εἰς πάντας, ὅτι ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου ἀριστοκράτου κυνὸς μέχρι τοῦ τελευταίου ἐπαίτου τῶν κρεοπωλείων πάντες μετὰ τῆς αὐτῆς ἡδονῆς βουτοῦν τὴν κεφαλὴν των εἰς τὰ ρεῖθρα τῶν πεζοδρομίων τῆς Νέας Ἀγορᾶς, ἡ ἑλληνικὴ πολιτεία νομοθετικῶς ἀνεγνώρισε κοινωνικὰς βαθμίδας εἰς τὸ κατ' ἐξοχὴν δημοκρατικὸν γένος τῶν ζώων. Οὕτω λοιπὸν ἔχομεν κύνας πολυτελείας, κυνηγίου, ποιμενικοὺς καὶ..... ὀῆτας ἀπαλλασσομένους διὰ τὴν πενίαν παντὸς φόρου. Φαίνεται ὅτι κάποιος ἐκ τῶν πολιτευτῶν, κατ' ἐξαίρεσιν, ὅς εἶχε διαβάσει Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν καὶ εἶδεν ὅτι καὶ ἄλλος νομοθέτης ἐν Ἀθήναις ἀνεγνώρισε διὰ νόμου τὴν κοινωνικὴν διαίρεσιν, ἀλλ' ἐκεῖνος ἔκαμε τοῦτο διὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ὄχι διὰ τοὺς σκύλους. Μόνον αἱ γάται ἀπέφυγον, ἐπὶ τοῦ παρόντος τοῦλάχιστον, τὸν φορολογικὸν ζυγὸν ἐκ δικαιολογημένης προνοίας τῆς πολιτείας, ἵνα χρησιμεύσιν ἐκάστοτε πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν τακτικῶν ἐπιδρομῶν τοῦ Κεντρικοῦ ταμείου, τῶν ποντικῶν.

Ὡς γνωστὸν, ἡ εἰσπραξὶς τοῦ φόρου τούτου γίνεται διὰ τῆς μεθόδου τῆς ὑπεννοικιάσεως, ἡ κυριολεκτικώτερον διὰ «τῆς μεθόδου τῶν τριῶν», καθ' ἣν οἱ τρεῖς γνωστοὶ εἶναι τὸ δημόσιον, ὁ ὑπάλληλος, ὁ ἀντιπροσωπεύων τοῦτο, καὶ ὁ ἐνοικιαστής, ἄγνωστος δὲ τὰ χρήματα, τὰ ὅποια θὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον. Ἐν τῇ ἀρχῇ λοιπὸν τοῦ ἔτους εἰς τὴν πρωτεύουσιν ἐκάστης ἐπαρχίας ἐνεργεῖται ἡ πλειοδοτικὴ δημοπρασία τοῦ φόρου τῶν σφαζομένων ζώων καὶ ὁ πλειοδοτήσας ἀναλαμβάνει τὴν υποχρέωσιν νὰ κατα-

βάλλῃ εἰς τὸ δημόσιον τὸν φόρον, ἀναλαμβάνων ἐπίσης ἅπαντα τὰ προνόμια καὶ δικαιώματα τοῦ δημοσίου διὰ τὴν εἰσπραξὶν τούτου ἐκ τῶν ιδιωτῶν. Εἰς ἕκαστον χωρίον διορίζει ὁ ἐνοικιαστής ἀντιπρόσωπόν του ἐφορῶντα μήπως λάθῃ ἀποθάνῃ τι ἐκ τῶν φορολογουμένων ζώων.

Ἐν τῷ χωρίῳ Χ..... κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου διωρίσθη εἰς ἐκ τῶν χωρικῶν ἀντιπρόσωπος τοῦ ἐνοικιαστοῦ καὶ προσήλθε πρὸς τοῦτον, διὰ νὰ λάβῃ τὰς καταλλήλους ὁδηγίας διὰ τὴν εἰσπραξὶν τοῦ φόρου. Ὁ ἐνοικιαστής, ἀφ' οὗ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν σημείωσιν πόσον φόρον πρέπει νὰ πληρώσῃ ἕκαστος εἶδος ζῴου καὶ διπλοτύπους ἀποδείξεις πληρωμῆς, ἐπέστησεν ἰδίᾳ τὴν προσοχὴν του ἐπὶ τὴν εἰσπραξὶν τοῦ φόρου τῶν χοίρων, διότι ὁ φόρος τούτων εἶναι ὁ μεγαλύτερος πάντων.

—«Μὰ θὰ πληρώνουν φόρον καὶ οἱ χῆροι;» ἠρώτησε μετ' ἀπορίας ὁ ἀντιπρόσωπος.

—«Βέβαια καὶ οἱ χοῖροι καὶ μάλιστα περισσότερον ὅλων καὶ πρόσθετε μήπως σοὶ διαφύγῃ κανεὶς χοῖρος» ἀπήντησεν ὁ ἐνοικιαστής.

—«Ὅσο γιὰντὸ μὴ σὲ μέλλῃ τοὺς ξέρω στὰ δάχτυλα τοὺς χῆρους τοῦ χωριοῦ μας».

Καὶ οὕτω, καλῶς συνεννοημένοι διὰ τὴν εἰσπραξὶν τοῦ φόρου τῶν χοίρων, ἀπεχωρίσθησαν. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους ὁ ἀντιπρόσωπος δούς λογαροσίσιν εἰς τὸν ἐνοικιαστήν, παρουσίασε καὶ τὰ ὀνόματα τριῶν, οἵτινες ἤρνουντο νὰ πληρώσωσι τὸν φόρον τῶν χῆρων, ἐνῶ οἱ ἄλλοι τέσσαρες χῆροι τοῦ χωριοῦ ἐπλήρωσαν τοῦτον. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἦγοντο πρὸ τοῦ ποινικοῦ

δικαστηρίου οἱ τρεῖς ἀρνούμενοι νὰ πληρώσωσι τὸν φόρον τῆς χηρείας.

—«Γιατί, βρέ, δὲν πληρώνεις τὸν φόρον;» ἐρωτᾷ τὸν πρῶτον προσελθόντα χῆρον ὁ δικαστὴς ὠργισμένος.

—«Μά, κύριε εἰρηνοδίκη, δέν, δέν.....»

—«Σιωπή! καταδικάζεσαι εἰς τὸ τετραπλάσιον καὶ τὰ ἔξοδα» καὶ ἐν τῷ ἅμα ὁ παριστάμενος χωροφύλαξ θέσας τὴν βαρεῖαν χειρὰ τοῦ νόμου ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ ἀπήγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν εἰσπράκτορα ἢ εἰς τὴν φυλακὴν.

—«Νὰ καὶ ἄλλος ὅμοιος» ἀνακράζει βαθμηδὸν ὀργιζόμενος περισσότερον ὁ δικαστὴς ἅμα τῇ ἐμφανίσει τοῦ δευτέρου χήρου.

—«Μωρέ, δὲν θὰ μάθετε νὰ πληρώνετε τοὺς φόρους;»

—«Δὲν ἤξερα, κύριε εἰρηνοδίκη ἄλλη φορά θά...»

—«Τίποτα, τίποτα ἄγνοια νόμου δὲν ἐπιτρέπεται καταδικάζεσαι εἰς τὸ τετραπλάσιον καὶ τὰ ἔξοδα τῆς δίκης.» Σπεύδει καὶ ὁ δεύτερος χῆρος πρὸς συνάντησιν τοῦ πρώτου.

Εἰς τὴν ἐμφάνισιν πλέον τοῦ τρίτου χήρου ὁ δικαστὴς ἐγένετο ἐκτὸς ἑαυτοῦ.

—«Μωρὲ ἀθεόφοβε, ἔσφαξες τὸ γουροῦνί σου ποῦ θὰ πήγαине 70—80 ὀκάδες, τῶφαγες καλὰ-καλὰ, δὲν ἐπλήρωνες καὶ τὸν φόρον;»

—«Ποιὸ γουροῦνι, κύριε εἰρηνοδίκη; Ἐγὼ δὲν ἔσφαξα γουροῦνι, ποιὸς νὰ τὸ φάη; μήπως ἔχω τὴ γυναικα;»

—«Πῶς! δὲν ἔσφαξες γουροῦνι; γιατί σὲ ἔφεραν ἐδῶ;»

—«Μ' ἔφεραν γιατί εἶμαι χῆρος, δὲν ἔχω γυναῖκα. καὶ λένε πῶς οἱ χῆροι πληρώνουν φόροι; γιατὸ μ' ἔφεραν ἐδῶ; σὴν εἶχα γυναῖκα καὶ γουροῦνι, ἐπλήρωσα ἕκαστὸ φόρου, ὅχι ἕνα».

Κατόπιν τῆς ἀποκαλύψεως ταύτης ἡ συνέχεια τοῦ δικαστηρίου ἦτο ἀδύνατος· ἐσείετο ὁλόκληρον ὑπὸ τῶν γελώτων. Ἐνεκεν ἐνὸς ὀρθογραφικοῦ λάθους τοῦ ἀντιπροσώπου τέσσαρες χῆροι ἐπλήρωσαν τὸν φόρον τῆς χοιρείας, δύο ἦσαν εἰς τὴν φυλακὴν καὶ εἰς ἦτο τὸ ἀντικείμενον τῆς θυμηθίας τοῦ ἀκροατηρίου καὶ τοῦ δικαστοῦ. Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν ὅπωςδῆποτε τῆς ἡσυχίας ἐρωτᾷ ὁ δικαστὴς τὸν δικαζόμενον χῆρον:

—«Καὶ οἱ ἄλλοι δύο γουροῦνια εἶναι ἢ χῆροι;»

—«Χῆροι», ἀπαντᾷ ὁ δικαζόμενος.

—«Βγάλτε τοὺς ἀπὸ τὴ φυλακὴ καὶ πέτε τοὺς νὰ κάμουν ἀνακοπὴ καὶ νὰ ἔλθουν στὴν ἄλλη συνεδρίασι νὰ τοὺς ἀθωώσωμεν. Διαλύεται ἡ συνεδρίασις! Αὔριον θὰ δικασθῶσιν αἱ ἄλλαι ὑποθέσεις».

Μόλις ἐφθασαν στὴ χωριὰ οἱ πολυπαθεῖς χῆροι ἔσπευδον, διὰ νὰ ἀπαλλαγῶσιν ἀπὸ τὰ βάσανα τῆς χη[οι]ρείας, νὰ λάβωσιν ἑνὰ μίαν Κίρκην ἕκαστος μεταβληθέντες οὕτω ἀπὸ χήρων εἰς ἀληθινούς χήρους!

ΔΥΟ ΖΕΥΓΗ ΑΝΤΙ ΕΝΟΣ

Ὁ Μπαρμπαγιώργης ὁ Πελεκουδάς τὴν Κυριακὴν ἐπάντρεψε τὸ γυιό του, τὸ Βασίλη. Ἐφτὰ χρόνια ποὺ εἶχε χηρευάμενος ὁ Μπαρμπαγιώργης ὑπόφερε πολὺ καὶ αὐτὸς καὶ τὰ τρία ἀρσενικά παιδιὰ του. Οὔτε μαγέρεσμα εἶχανε, οὔτε πλύσιμο, οὔτε μανάρι, οὔτε τίποτα. Τί τὰ θέλεις, τί τὰ γυρεύεις; ἡ γυναῖκα εἶναι ἀναγκαῖο κακὸ στὸ σπίτι! Δόξα σοι ὁ Θεὸς ὅμως, τώρα ἐμπάζανε νοικοκυρὰ καλὴ στὸ σπίτι τους, τὴ Λενιώ τῆς Μήτραινας, μοναχοκόρη καὶ κληρονόμισσα καὶ θὰ οἰκονομοῖόσανε, ὅχι ὅλοι δηλαδή, ἀλλὰ τέλος πάντων Ἡ Μήτραινα, χηρευάμενη κι αὐτή, τὸ φύλαξε καλὰ, δηλαδή τὸ κορίτσι της, καὶ λόγος στὸ χωριὸ ποτὲ γιὰ αὐτὴ δὲν ἀκούστηκε, γιὰτ' εἶδε ποὺ λέει: «κάλλιο τὸ μάτι, παρὰ τ' ὄνομα». Ὁ Μπαρμπαγιώργης ἔγραψε τοῦ Βασίλη τὸ μισὸ σπίτι, δέκα στρέμματα χωράφι, ποὺ εἶχε στὴν Παληόβρουσι, τὸ ἓνα καματερὸ καὶ τὸ μισὸ μουλάρι. Θὰ πῆς πῶς ἐχωρίσθη τὸ μουλάρι ζωντανό; Δὲν ἐχωριζότανε τὸ μουλάρι, ἀλλ' οἱ δουλειὲς ποὺ ἔκανε. Ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν θὰ χωρίζανε τ' ἀδέρφια, ἀλλὰ ἔτσι συνηθίζανε στὸ χωριό, γιὰ νὰ φαίνεται ὅτι ἔχει καὶ ὁ γαμπρὸς τὸ δικό του. Ἐπαιρνε καὶ ἡ Λενιώ προῖκα πενήντα γιδοπρόβατα, δυὸ στρέμματα ἀμπέλι στὴ γουρνοσπηλιά, πεντακόσιες δραχμαὶς μετρηταὶς καὶ χωριστὰ τὰ σκουτικὰ της καὶ τ' ἀγγειὰ της. Τὸ σπίτι μὲ τὰ ρέστια

ποὺ μέινανε τὸ κράτησε ἡ Μήτραινα γιὰ τὰ γεράματά της καὶ ἂν ἔμενεν εὐχαριστημένη ἀπὸ τὸ γαμπρό, θὰ καθόσανε μαζὶ καὶ θὰ τοῦ τῶκανε κι αὐτὸ ἀπάνω του, εἰ δὲ μὴ ἔχει ὁ Θεὸς δὲν θὰ χανότανε κι' αὐτή. Ἄ! ἡ Μήτραινα ἐφύλαγε καὶ πισινὴ; δὲν θὰ γινότανε αὐτὴ κορόιδο νὰ τὴν πετάξῃ ὅζω αὔριο ὁ γαμπρὸς νὰ μὴν ἔχῃ ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνη!!

Τὸ Σάββατο τὸ βράδυ λοιπὸν ποὺ συνηθίζουσε νὰ γλεντᾶνε στῆς νύφης τὸ σπίτι, ἀποφασίσανε νὰ γλεντήσουνε μαζὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ γαμπροῦ, γιὰτὶ τί γάμο θὰ ἔκανε ἡ Μήτραινα, χήρα μὲ τὴν κόρη της μόνη; Ἀπὸ τὸ μεσημέρι ὁ Μπαρμπαγιώργης ἔστειλε μὲ τὸν κοπελιάρη του μιὰ στερφόγιδα στῆς νύφης τὸ σπίτι γιὰ ψήσιμο, μιὰ νταμουζάνα κρασί παλιὸ καὶ τὰ τσιαούτα. Ἐστειλε κι' ὁ Νικολὰς ὁ Τσιγαρίδας, ὁ ἀδερφὸς τῆς Μήτραινας, δύο τουρέτσια κι' ἓνα μπροστινὸ κρέας, ὁ Θεωρῆς ὁ Μπλιάτσικας, ὁ γαμπρὸς τῆς Μήτραινας ἔστειλε καφοζάχαρος καὶ τὸ βράδυ βράδυ ὁ Μπαρμπαγιώργης εἰσιγυρίζότανε γιὰ τὸ γάμο. Ἀποφασίσε πιά γιὰ τὴ χαρὰ τοῦ Βασίλη νὰ βγάλῃ τὰ γένεια καὶ ὁ Σταμάτης, τὸ δεῦτερο παιδί του, ποὺ ἤξερε ἀπὸ ξούρισμα γιὰτ' ἦτανε κουρέας στὸ στρατό, τὸν κάθισε στὸ λιθάρι, ποὺ ἦτανε ἀπ' ὅζω στὴν πόρτα τους, τὸν ἄλειψε μὲ σαποῦνι, ἐπέρασε τὸ ξουράφι στὴ λουρίδα τοῦ σιλαχιοῦ του καὶ σιγά-σιγά ἔβγαψε καὶ πέταγε μακριὰ τὰ σημάδια τῆς λυπῆς.

«Μπρέ, μ' ἔφαγε τὸ μαλλί ἔφτὰ χρόνια τώρα!» εἶπ' ὁ Μπαρμπαγιώργης ἅμα σηκώθη ἀπ' τὸ λιθάρι. Ἐφόρεσε τὶς καινούργιες κάλτσες ποὺ τοῦ εἶχε ρίξει χάρι ἡ Λενιώ καὶ τὴ φουστανέλλα περασμένη στὴν

κλωνά, τὰ τσαρούχια πού τοῦ εἶχε ἀγορασμένα ὁ Βασίλης στό πανηγύρι, τὸ πουκάμισο μὲ τ' ἀνοιχτὰ μανίκια, τὰ γαμπριάτικα μεϊτανογέλεκα καὶ στό κεφάλι του τὸ φέσι μὲ τὴ μακρυὰ φούντα. "Εβγαλ' ὕστερα ἀπ' τὸ σιλάχι του τὸν δεκάριχο καθρέφτη πού εἶχε, ἤφερε γύρω γιὰ νὰ ἰδῇ ὅλα του τὰ μοῦτρα, ἐστρηψε τὸ μουστάκι· αὖτε, μωρέ, λέει, ὁ ἴδιος εἶμαι, εἶναι μακρυὰ ἀκόμη τὰ γεράματα, βαστοῦν τὰ κότσια μου» καὶ ἐσφίγγε τὴ γροθιά του. Ξανάβαλε τὸν καθρέφτη στό σιλάχι, ἔκαμε μιὰ βόλτα μεσ' στό σπίτι μονάχος του καὶ ἔβγαλε πάλι τὸν καθρέφτη, ἐτηράχτηκε μὲ προσοχή «Τί τὰ θές, τί τὰ γυρεύεις; δὲν ἔκαμα καλὰ ἐγώ!» ἔλεγε μόνος καὶ μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι ἐγύριζε μέσα στό σπίτι. Κάποια βαρειά συλλοή εἶχε τὸ Μπαρμπαγιώργη. Ξανάβγαλε τὸν καθρέφτη, ἐτηράχτηκε· «ἔπρεπε γὰρ ἀπὸ τότε, εἶπε· καλὰ μοῦ φέρνανε τὴν Κωντὺλω τοῦ Ψαθᾶ..... δὲν ἐχάθηκε ὅμως ὁ καιρός, ὁ ἴδιος εἶμαι...» Καὶ σὺν νὰ πῆρ' ἀπόφασι δυνατὴ, ἐσήκωσε τὸ κεφάλι, ἀνατρίχιασ' ἡ φούντα τοῦ φεσιοῦ καὶ βγήκε ὅξω στὴν αὐλή.

Στὸ σπίτι τῆς Μήτηραινας ἀνησυχία, νταραβέρια μεγάλη γιὰ τὴν ἐτοιμασία τοῦ τραπεζιοῦ. "Οἷω στὴν αὐλή, μιὰ ψηταριά πού ἐφηνότανε ἡ στερφόγιδα τοῦ Μπαρμπαγιώργη ἐκάπνιζε ἀπ' τὸ ζύγκι πού ἔλυωνε. Δίπλα ἡ Θεωριὰ τοῦ Μπλιάτσικα, ἡ ἀδελφὴ τῆς Μήτηραινας, ἀνασκουμπωμένη ἀνακάτευε τὴ μανέστρα πού μαγεύει καὶ εἶχε καὶ τὸ νοῦ της στό γιανὶ πού ἦταν κοντὰ καὶ ἔβραζε. Ἦτανε πιά ἡ Θεωριὰ

πρῶτη στό μαγέρεμα, ἔκοψε τὴ μανέστρα μὲ καθάριο ἀλεύρι ἔρριξε τὰ μεγάλα-μεγάλα κρεμμύδια στό γιανὶ πού θὰ ἦτανε πιά βασιλικὸ φαί. Μέσα στό σπίτι, στὴ μιὰ κάμαρα, τρία τέσσαρα κορίτσια ἐσιγυρίζανε τὴ νύφη καὶ στὴν ἄλλη ἐντενώντανε ἡ Μήτηραινα. "Εβγαλε τὰ μαῦρα πιά γιὰ τὴ χαρὰ τῆς Λενιώ, ἐπέταξε μακρυὰ τὸ μαῦρο μαντύλι καὶ ἔβαλε ἀνοιχτό, ἐφόρεσε τὰ βιδέλα παπούτσια πού τῆς ἐχάρισε ὁ Βασίλης, τὴν πόλκα πού τῆς ἔρραψε ἡ Λενιώ καὶ ἐτηράχτηκε σ' ἓνα κομμάτι καθρέφτη πού τὸν κολλημένο στόν τοῖχο: «ὦ! μαῦρη ἐγώ, εἶπε, ἴδια εἶμαι: τόσων χρονῶν χηρεῖα τίποτα δὲν μοῦ ἔκανε» καὶ ἔστρωνε τὰ ματόφρυδά της μὲ τὰ δύο της χέρια. Ἐκάμε μιὰ βόλτα στὴν κάμαρα μόνη της, καὶ ἐναγκαλιότανε τὸν καθρέφτη. «Ἀχ! πῶς χαραμίστηκα τοῦ ἀνίκου ἡ κακομοῖρα! ἔπρεπε ἀπὸ τότε γώ.....».

Καὶ μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι ἡ Μήτηραινα γύριζε μέσα στό σπίτι. Κάποια βαρειά συλλοή τῆς ἔδερνε τὸ κεφάλι. Ξανατηράχτηκε στόν καθρέφτη πολλὴ ὥρα. «Ἄς εἶναι εἶπε, δὲν χάθηκε ὁ καιρός, ἴδια εἶμαι». Καὶ σὺν νὰ πῆρε δυνατὴ ἀπόφασι ἐβγήκε ὅξω στὴν αὐλή.

Τὸ βράδυ στό τραπέζι ἐκάθισε τὸ ἀντράγγινο στό ἀπάνω μέρος· δεξιά ἐκάθισαν τὰ πεθερικά δηλ. ὁ Μπαρμπαγιώργης καὶ ἡ Μήτηραινα, ἀριστερὰ ὁ νουνός, παρακάτω στὴ σειρὰ οἱ ἄλλοι συμπεθέροι, ὁ Νικολὸς ὁ Τσιγαρίδας, ὁ Θεωρῆς ὁ Μπλιάτσικας, ὁ Ἀνδρέας ὁ Σκουπας καὶ ἄλλοι. Στὸ κάτω δὲ μέρος ὁ Παναγιῆς ὁ Πεταίνος, ὁ καραμουζιέρης, καὶ ὁ Σωτήρης ὁ μίζερρος, ὁ νταβουλιέρης. Ἐφάγανε τὴ μανέστρα πού τὴν εἶχε πιά ἡ Θεωριὰ καθάριο ἀλεύρι κομμένη,

ὕστερα τὸ γιαχνὶ καὶ στὸ τέλος τὴν ψημένη στερφό-
ριδα. «Α! μωρέ, πλακωμένο τὸ νεφρί της ἀπὸ ξύγκι»
λέει ὁ Μπαρμπαγιώργης καὶ πῆρε τὸ ξύγκι ἔτσι ποῦ
’ταν ζεστό καὶ πέρασε τὰ καινούργια του τσαρούχια,
νὰ μαλακώσουνε, γιατί τὸ ζεστό ξύγκι τοῦ νεφριοῦ
τὰ κάνει τὰ τσαρούχια κουκούλι. Ἀφοῦ φάγανε κ’
ἤπιανε καλὰ, ἤρθ’ ἡ ὥρα νὰ πιοῦν τὰ γιοματάρια.
«Κατὰ προσταγὴν τοῦ νουνου, λέει ὁ Μπλιάτσικας,
πίνω εἰς ὑγείαν τῶν νεονύμφων· καλῶς νὰ σ’ εὔρω,
συμπέθερε Μπαρμπαγιώργη!» καὶ τράβηξ’ ἕνα γιο-
ματάρη!

«Εἰς ὑγείαν τους», εἶπαν ὅλοι, καὶ πιάσανε μὲ τὰ
ξυγκωμένα χέρια τους τὰ ξυγκωμένα ποτήρια καὶ
τραβάγανε τὰ γιοματάρια. «Κατὰ προσταγὴν τοῦ συμ-
πέθερου τοῦ Θεοδώρη πίνω εἰς ὑγείαν τοῦ νουνου·
καλῶς νὰ σ’ εὔρω, κουμπάρε Νικολό!» εἶπ’ ὁ Μπαρ-
μπαγιώργης. «Εἰς ὑγείαν του!» ἐφώναζαν ὅλοι καὶ
πάει καὶ ’κεῖνο τὸ γιοματάρη μαζί μ’ τᾶλλα. Κ’ ἔτσι
ὁ ἕνας κατὰ προσταγὴν τοῦ ἄλλου ἔμπαιναν στὸ κέφι,
ἄντρες καὶ γυναῖκες. «Βάρε, μωρέ Παναγῆ» λέει ὁ
Μπαρμπαγιώργης καὶ ὁ Παναγῆς ὁ καραμουζιέρης,
ποῦ σὰν κι’ αὐτὸν δυνατὸ φύσημα κἀνέναν στὸν κόσμον
δὲν εἶχε, ἔβαλε τὴν καλύτερη τσαμπούνα καὶ φού-
σκωνε τὴν καραμούζα καὶ τὴ σήκωνε ψηλά, ψηλά.

Ἐτίναξε τὸ σιλάχι του ὁ Μπαρμπαγιώργης,
ἔβγαλ’ ἕνα κοσαράκι νίκελ καὶ τὸ πέταξε στὸ πιάτο
τοῦ Παναγῆ. Κ’ ἔτσι τὸ γλάντι, ἀπάνω ποῦ πῆγαινε
νὰ παγώσῃ, τὸ ζέσταιναν μὲ τὰ γιοματάρια.

«Μωρέ, ἴδια εἶσαι, συμπέθερα Μήτραινα», λέει

ὁ Μπαρμπαγιώργης στὸν πειρασμὸ ποῦ ἦταν κοντά
του.

«Καὶ τοῦ λόγου σου, συμπέθερε, δὲν πᾶς πίσω».

«Καταλαβαίνω· τὰ ζουριά μου τᾶχω ἀκόμα»
κ’ ἔστρηβε τὸ μουστάκι ὁ Μπαρμπαγιώργης καὶ ’κεῖνο
στεκότανε ὅπου κι’ ἔν τῶβανε ἀπ’ τὰ παγωμένα ξύγ-
κια ποῦ εἶχ’ ἀπάνω του.

Ἦστερ’ ἀπὸ λίγη ὥρα ξερόβηξ’ ὁ Μπαρμπαγιώρ-
γης σὰν νάθελε χᾶτι νὰ πῇ στὴ Μήτραινα, μὰ πάλι
δυσκολευότανε καὶ κανε τάχα πῶς ἔτρωγε. Στὸ τέλος
πιὰ τ’ ἀποφάσισε καὶ τῆς λέει: «Συμπέθερα, ξέρεις
τί σκέφτηκα; Οἱ νυφάδες κ’ οἱ γαμπροὶ δὲν παρὰ τόσο
τοὺς τηρᾶνε τοὺς γέρους, ἔχουνε τὰ δικὰ τους παι-
γνίδια δὲν κάνουμε μιὰ ἀπόφασι νὰ.....»

«Τί συμπέθερε;»

«Νά. Ἐσὺ βασιτιάσαι ἀκόμα καλὰ καὶ ἐγὼ τὸ
ἴδιο. Νὰ σοῦ δώσω λοιπὸν ὅ,τι σοῦ λείπει καὶ νὰ μοῦ
δώσῃς ὅ,τι μοῦ λείπει.»

«Α! συμπέθερε, νὰ μὴ τὸν ξαναπῆς αὐτὸ τὸ λόγο·
δὲν στέκεται στὴν ἡλικία σου».

«Καλὰ, συμπέθερα, πὲς πῶς δὲν τῷειπα».

Καὶ τὴ στιγμὴ ἐκεῖνη κάποιος ἔπινε κατὰ προ-
σταγὴν καὶ σκορπίσανε τὴν κουβέντα.

Ἡ Μήτραινα ὅμως στεκότανε σκεφτικὴ καὶ σὰν
χᾶτι νάθελε νὰ πῇ τοῦ συμπέθερου καὶ ξερόβηξε,
μὰ δυσκολευότανε. Στὸ τέλος πιὰ τ’ ἀποφάσισε καὶ
τοῦ λέει:

«Συμπέθερε, γιὰ ’κεῖνο πῶλεγες πάει; Ἐπειδὴ
μαθὲς παντρεύονται τὰ παιδιὰ μας; Τάχα παιδιὰ μας

πάλι δὲν θὰ εἶναι; Κ' ἐγὼ λέω ταχιά νὰ κάνουμε τὰ στέφανα νὰ γίνη ἓνα ἔξοδο.»

Κ' ἔτσι ἀπάνω στὸ κέφι τους τὰ πεθερικά θὰ γινότανε ταχιά ἀντρόγυνο. «Βάρε, μωρὲ Παναγιῇ, ἐφώναζ' ὁ Μπαρμπαγιώργης, θάλασσα θὰ τὰ κάμω ἀπόψε.» Κι' ὁ Πετεινὸς ἐφούσκωνε τὴν καραμούζα πὺς πολὺ κι' ὁ Μίξερὸς ἐβάραγε τὴν νταβουλόβεργα, σὺν δαιμονισμένος, γιατί ἡ δεκάρες καὶ τὰ 'κοσαράκια 'πέφταν σὺν βροχῇ μεσ' στὸ πιάτο.

«Ὁρὲ Θανάση! Θανάση! ἐφώναζ' ὁ Μπαρμπαγιώργης τὸν κοπελιάρη του ταχιά πρωτ', ὁρὲ, νὰ 'τοιμάσης κείνη τὸ μονοκέρα γίδα, ποῦ θὰ γεννήσῃ ὀψιμώτερ' ἀπ' οὐλες, γιὰ ψήσιμο. Ἐχε τὸ νοῦ σου στὰ πράματα, γιατί ταχιά γυρίζει τὸ φεγγάρι καὶ τὰ μερμῆνια δὲν μᾶς λέν καλὸν καιρό· τὸ νοῦ σου μὴν πάθουμε καμμιὰ ζημιὰ.

Μαῦλα καὶ τὰ σκυλιὰ κοντὰ στὰ πράματα μὴ λυχουδέψουνε ταχιά ἐδῶ στὸ γάμο καὶ πέσῃ κἀνὰ λάβωμα καὶ μᾶς χαλάσῃ τὰ πράματα.» «Ἀμα τελείωσ' ὁ Μπαρμπαγιώργης, ἀκούμπησε τὸ κεφάλι στὸ δεξί του χέρι καὶ πῆρε ἓνα παθητικὸ τραγοῦδι. «Ἀχ! χήρα ν' ἀλλάξῃς τὸνομα, χήρα νὰ μὴ σὲ λένε, μπαρμπουνάρα, μου!.....» «Ἀμα τελείωσε, τὸ πῆρ' ἡ Μήτραινα: «Ἀχ! τῆς χηρείας τὰ βάσανα εἶναι πολὺ μεγάλη, ἔβγα ἦλπε μου καρσὶ καὶ μίλει μου.....» Τὰ γυματάρια πῆγαιναν τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο, κατὰ προσταγὴν, καὶ ἀπ' τὸ μεθύσι οὔτε κατὰλαβαν πῶς ἔφυγαν ἀπὸ 'κεῖ μέσα ὅλοι.

Τὴν αὐγὴ τῶμαθ' ὅλο τὸ χωριὸ ὅτι θὰ γινόσανε

δύο γάμοι κι' ὄχι ἓνας στῆς Μήτραινας τὸ σπίτι κ' ἔλειγ' ἄλλος τὸ κοντὸ κι' ἄλλος τὸ μακρὺ. Τὶ τᾶμελλε ὅμως τὰ νιογάμπρια; αὐτὰ τῇ δουλειᾷ τους τηράγανε ἡ Μήτραινα τὸ δικό της τὸ εἶχε, ὁ Μπαρμπαγιώργης τὸ δικό του τὸ εἶχε ἐπομένους καλὰ θὰ ζήγανε. Τὰ παιδιὰ τοῦ Μπαρμπαγιώργη βρέθηκαν σύμφωνα γιατί ὁ πατέρας τους ἔμπαινε σὼγαμπρος στὴ Μήτραινα, κι' ὅ,τι εἶχε αὐτὴ, θὰ ἦσαν δικά τους.

«Ὅταν ἦρθ' ὁ παπα-Θύμιος γιὰ τὰ στέφανα τοῦ Βασίλη καὶ τῆς Λενιδῶς, τοῦ λέει ὁ Μπαρμπαγιώργης:

«Δέσποτά μου, ἐγὼ κ' ἡ Μήτραινα ἀποφασίσαμε νὰ παρθοῦμε. Αἶ; τί λές! μπορεῖ νὰ στεφανώσῃς κ' ἐμᾶς καὶ τὰ παιδιὰ μας;»

«Τί μὲ μέλλει ἐμένα, λέει ὁ Παπα-Θύμιος, τὸν κόπον μου νὰ πληρωθῶ καὶ στεφανώνω καὶ τῆς γάτες σας. Εἶδες ποῦ λέει: «οὐς ὁ Θεὸς ἤνωσεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.» Ἐσυνήθιζ' ὁ παπα-Θύμιος νὰ ψαλλοῦσε ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο ἢ ἀπὸ τὸ Εὐχολόγιο κομματάκια καὶ νὰ τὰ κολλᾷ στῆς κουβέντες του.

«Δέσποτά μου, θὰ πληρωθῇς καὶ καλὰ μάλιστα.»

«Ἐμπρὸς λοιπὸν οἱ γέροι πρώτα ἢ τὰ παιδιὰ;» ἐφώναζ' ὁ παπα-Θύμιος.

«Οἱ γέροι, οἱ γέροι!» ἐφώναζαν ὅλοι ἀπὸ σεβασμὸ

Κι' ὁ παπα-Θύμιος ἐστεφανώσε τοὺς γέρους καὶ τοὺς διάβασε τὰ μισὰ γράμματα γιατί ἦσαν χροσάμενοι καὶ οἱ δύο. «Ἀ! ὁ παπα-Θύμιος τῶτρωγε τὸ τυπικὸ μὲ τὰ ξώφυλλα! Δὲν ἦταν αὐτὸς γιὰ μουντζούρες ἀπ' τὸ Δεσπότη. Ἀφοῦ ἐτελείωσαν τὰ στέφανα ὅλων, ἦταν ἡ ὥρα νὰ χορέψουνε τὰ νιογάμπρια καὶ πρώτη ἡ Γιώργενα τώρα πιά, ὄχι ἡ Μήτραινα, ἐχό-

ρεψε τὸ τραγουδί της πού εἶχε ἀπ' τὸ καιρὸ πού ἐζήγη
ὁ μακαρίτης ὁ Μῆτρος νὰ τὸ χορέψῃ: «Πάνου σὲ
τρίκορφο βουνό, μάννα καὶ δυγατέρα δυό, μαζέβαν
τὸν ἀμάραντο καὶ τὸ σερνικοχόρταρο.....».

* *

Πέρασαν ὅμως οἱ νύχτες τοῦ μέλιτος κ' ἤρθαν ἡ
μέρες τῆς χολῆς. Ἐμαθ' ὁ Δεσπότης τὰ διπλοστέ-
φανα καὶ τὸν Παπα-Θύμιο τὸν ἔκαμε ἓνα ἔτος ἀργὸ
γιὰ νὰ ἀναπαυτῇ λιγάκι καὶ ἐπέμενε ἓνα ἀπὸ τὰ ἀντρώ-
γυνα νὰ χωρίσῃ. Ὁ Μπαρμπαγιώργης οὔτε νὰ τ' ἀκού-
σῃ ἤθελε αὐτὸ τὸ πρᾶμα. Νὰ χωρίσῃ τὴ γυναῖκά του!
Ποῦ ἀκούστηκε αὐτό! Μιὰ μέρα ἀπάντησε στὸ δρόμο
τὸν Παπα-Θύμιο: «Δέσποτά μου, τοῦ λέει, δὲν ἐδιά-
βαζες ὅλα τὰ γράμματα νὰ εἶναι σίγουρα τὰ στέφανα,
μόν' διάβασες τὰ μισά! Νὰ τώρα τί τραβᾷμε.»

«Ποιὸς τῶξερε, εὐλογημένε μου! Εἶπα νὰ πᾶμε
μὲ τὸ τυπικό. Ὁ Δεσπότης ὅμως δὲν λέει γι' αὐτό.
Λέει ὅτι σὺ καὶ ἡ Μήτραινα δὲν εἶχατε ἄδεια».

«Δὲν εἶχαμε ἄδεια! Πῶς δὲν εἶχαμε! Καὶ ἐγὼ
ὅταν πῆρα τὴ μακαρίτισσα τὴ Σύρμω ἐβγαλα ἄδεια
καὶ ἡ Μήτραινα ὅταν πῆρε τὸν μακαρίτη. Τί! ἄλλη
πάλι ἄδεια;.....»

«Αἶ τότε κάποια πολιτικὴ θὰ εἶναι στὴ μέση».
«Ἐγὼ θὰ πάω στὸν κυρ-Μανωλάκη τὸ δήμαρχο νὰ
ἰδοῦμε τί τρέχει. Ἐγὼ στὶς ἐκλογὰς ψῆφο τοῦδωκα
τ' εἶν' αὐτὰ πού μᾶς κάνουν».

Ἡ Μήτραινα πιὸ γνωστικὴ, δὲν ἔπιασε τὸ παπᾶ,
ἀλλὰ τὸ δικολάβο τοῦ χωριοῦ νὰ ρωτήσῃ. Τὸ λοιπὸν
ἔλεγε καὶ ξανάλεγε ἡ Μήτραινα, ὅπως τὰ ξεσήκωσε

τὰ λόγια τοῦ δικολάβου: «Τοῦ γάμου γενομένου.....
τοῦ γάμου γενομένου καὶ ὁ μὲν καὶ ὁ δὲν δὲν μποροῦν
νὰ χωρίσουν. Ἄς πᾶν ὁ Βασίλης καὶ ἡ Λενιώ ἡ κόρη
μου νὰ κάμουν ὅ,τι θέλουν· ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ χωρίσω
τὸν ἄντρα μου. Τί θὰ πῇ ὁ κόσμος!»

Κ' ἔτρεχε ὁ Μπαρμπαγιώργης στὸ δήμαρχο καὶ
ἡ γυναῖκά του στὸ δικολάβο.

Καλὰ ξεμπερδέματα!

1905

Η ΝΕΚΡΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΓΕΡΟ-ΚΩΣΤΑΝΤΗ

Με τὸ βασίλειμα τοῦ ἡλίου ξεκίνησε γιὰ τὸ σπίτι ὁ γέρω-Κωσταντῆς. Ὁλημερίς ἔβασκε μέσα στὶς γράνες τὴν προβατίνα καὶ τ' ἄρνι στὸν καθαρό ἀγέρα, ποῦ μοσχοβολοῦσε θυμάρι καὶ ἔλατο βουνίσιο. Καὶ τὸ βράδυ, μετὰ τὸ πρῶτο σύθαμπο, κουρασμένος—γιατ' ἦταν πλὴν κ' ὀγδοντάρης—ἐπαίρνε τὰ μονοπάτια γιὰ τὸ σπίτι. Κοντοζύγωνε ἡ Λαμπρή κι' ὁ γέρο-Κωσταντῆς πάσχιζε νὰ παχύνῃ τὸ ἄρνι του. Τῶγε, βλέπεις, γιὰ προσβολὴ νὰ ψήσῃ ἄλλος στὸ χωρὶο πα-χύτερο ἄρνι ἀπ' τὸ δικό του. Τί; σὰν τὸν γέρο-Χρόνη ποῦ ἔψηνε κἄτι γάτες; Ἀμ' δὲν τῶφτειανε κάλλιο μετὰ κουκιὰ παρὰ νὰ βάλῃ στὴ σούβλα ἄπαχο ἄρνι;

Ὁ γέρο-Κωσταντῆς, ἂν καὶ ὀγδόντα χρονῶν, μὰ βαστοῦσαν καλὰ τὰ κότσια του. Αὐτὸ δὲ τῶγε κ' ἡ γριά του κρυφὸ καμάρι. Γέρος, μὰ λεβέντης. Μετὰ ζωηρὴ κορμοστασιά. Ὅχι σὰν κἄτι ἄλλα σαράβαλα, σκε-βρωμένα γεροντάκια, ποῦ ἀχνότρεμαν σὰν τὸ καλάμι. Αὐτὸς μωρὲ μάτια μου, τῶλεγε ἡ καρδιά του ἀκόμα. Βαστιότανε καλὰ, γιατί εἶχε τακτικὴ ζωή. Ἐτρωγε σὰν βῶδι καὶ κοιμότανε σὰν μικρὸ παιδί· κρασί δὲν τῶβαζε ποτὲ στὸ στόμα του· μὰ οὔτε καὶ τσιγάρο. Κάπου-κάπου μοναχὰ ἐπαίρνε καμμιὰ πρέζα, ἂν τοῦδινε κανένας ἄλλος γέρος. Ἡ ὑγεία λὲς καὶ ξε-χελίλιζε ὄχι μόνο σ' αὐτόν, μὰ καὶ στὰ παιδιὰ του καὶ

τὰ δεκαπέντε ἐγγόνια του. Ὅλοι τοὺς πέρα-πέρα ροδόκόκκινοι καὶ ὀλοστρόγγυλοι.

Μὰ ἐκεῖνο τὸ βράδυ ὁ γέρω-Κωσταντῆς γύρισε σπίτι σὰν πιδὸ κουρασμένος. Δὲν εἶχε ὄρεξι οὔτε νὰ γελάσῃ οὔτε νὰ μιλήσῃ οὔτε νὰ φάῃ τίποτε.

—Κἄτι τὸν ἀνήμεπορὸ μοῦ κάνεις ἀπόψε· συντροφιά θὰ σοῦ μυρίζῃ, αἶ; τοῦ λέει ἡ γριά του, γιατί ὁ γέρο-Κωσταντῆς σὰν ἀνημπόρευε-θὲς ἀλήθεια, θὲς ψέμ-ματα-ἀποζητοῦσε τὴ γριά στὸ πλάϊ του τὴ νύχτα γιὰ συντροφιά.

Ὁ γέρος χαμογέλασε. Σὰν νὰ τὴν ἤθελε κοντά του τὴν καλὴν γερόντισσα. Μὰ, ἔλα, ποῦ τὴ νύχτα 'κείνη τὴν εἶχε πιάσει τὴ θέσι τὸ μικρὸ ἐγγονάκι του, ὁ Γεῶργος, ποῦ σώνει καὶ καλὰ ἤθελε νὰ κοιμηθῇ στὴν ἀγκαλιὰ τῆς κυρούλας του; Ἐτσι ὁ Γέρο-Κωσταντῆς ἀποτραβήχθη 'σ' ἄλλη κάμαρα καὶ ξα-πλώθηκε βαρεὶὰ στὸ κρεβάτι ὀλομόναχος.

Τὴν αὐγὴ, ὁ μεγαλύτερος γιὸς του, ὁ Δημήτρης, ἐτοίμαζε τὸ ζευγάρι, ἐνῶ ἡ γυναικὰ του ἔβαζε στὸ δισάκκι τὸ φαῖ του: κρασί, ψωμί, ἐλιές, κρομμύδια, νὰ πάρῃ ὁ καλὸς τῆς κοντά του. Ἡ γριά Κωσταντι-νὰ ἐπαιζογέλασε μετὰ τὰ ἐγγόνια ποῦχαν ξεχυθῇ στὴν αὐλή, ὅλα γέλιο καὶ παιγνίδια. Κ' ἦταν μιὰ ἡμέρα ἀπριλιάτικη, χαρὰ Θεοῦ. Ὁ ἥλιος ἀψήλωνε ὀλοένα στὸν καταγάλανο οὐρανό, μὰ ὁ Γέρω-Κωσταντῆς δὲν εἶχε σηκωθῇ ἀκόμη. Μπα! παράξενο πρᾶγμα! Σὲ καλὸ του! Αὐτὸς, ἄλλη φορὰ ἦταν πρῶτός, μετὰ πρῶτο γλυκοχάραμμα. Ἐσηκωνόταν πρῶτος-πρῶτος. Τώρα, τί ἔπαθε τάχα; Μπᾶς καὶ τὸν παραπῆρε ὁ ὕπνος; Ἐλα, Χριστὲ καὶ Παναγιά!

Ἡ γριὰ ἀνησυχοῦσε. Μπαίνει μέσα, ἀνοίγει τὴ θύρα καὶ βλέπει τὸν καλὸ της τὸ γέρο ξαπλωμένο ἀκόμη στὸ κρεβάτι, μὲ τὰ χέρια ἀνοικτὰ καὶ κρεμασμένα κάτω.

—Κάτι πολὺ μοῦ τὸ πλάκωσες ἀπόξε τ' αὐτί σου, τοῦ λέει πειραχτικά· ἔλα, σήκω τώρα ἐπάνω. Μὰ ὁ γέρος μιλιά. Τὸν κουνάει ἐκείνη. Τίποτε! Τώρα πλιὰ Κωσταντῆς. Νῆταν κι' ἄλλος! Πάει γιὰ τὸ ταξίδι τὸ ἀγύριστο. Τῇ νύχτα, κρυφά-κρυφά, φτερουγίασε κ' ἐφυγε ἀπ' τὸν κόσμον τοῦτο κι' ἀνέβηκε 'ψηλά, στὸν ἄλλον. Ὁ Χάρος τὸν ἄρπαξε ἄξαφνα σὰν γεράκι, χωρὶς νὰ βάλῃ μεσίτες καὶ γιατρούς. Λὲς καὶ μ' ἓνα δυνατὸ πῆδημα βρέθηκε ἀπὸ τὴν μιὰ ὄχθη-τῆς Ζωῆς, ἀντίπερα στὴν ἄλλη-τοῦ Θανάτου, ἀναυλα, χωρὶς νὰ μπῇ στὸ ἀκάτιο τοῦ Χάροντα καὶ νὰ τοῦ γυρεῖ οὐς ἀκριβοὺς ναύλους οἱ γιατροὶ καὶ οἱ σπετσιέρηδες.

Βάζει τίς φωνὲς ἡ γριὰ μαλλιοτραβῶντας τὸ κεφάλι της· τρέχουνε οἱ ἄνθρωποι τοῦ σπιτιοῦ· τὸν τρίβουνε ἀπὸ 'δῶ, τὸν τρίβουνε ἀπ' ἐκεῖ. Τοῦ κἀκου! Ὁ γέρος δὲν ἐννοεῖ νὰ ξαναγυρίσῃ πίσω. Ἦταν μάλιστα κοκκαλιασμένα καὶ τὰ χέρια του τόσο πολὺ, ποὺ ἐχρειάσθηκε νὰ βάλουν ὅλη τους τὴ δύναμι τὰ δυὸ μεγαλύτερα παιδιὰ του γιὰ νὰ τοῦ τὰ λυγίσουν καὶ τὰ σταυρώσουν ἐπάνω στὰ ξεψυχισμένα στήθια του.

Ἡ καμπάνα τοῦ χωριοῦ ἄρχισε νὰ διαλαλῇ λυπητερά τὸ θλιβερὸ μήνυμα. Καὶ σὲ λίγο, ἀπὸ στόμα σὲ στόμα, ὅλοι οἱ χωριανοὶ ἤξεραν τὸν θάνατον τοῦ καημένου τοῦ γέρου. Σὲ λίγη ὥρα μαζεύτηκε ὅλο τὸ χωριό, γιὰτὶ ὁ γέρο-Κωσταντῆς ἦταν ἀλήθεια καλὸ-καρδος ἄνθρωπος καὶ τὸν ἀγαποῦσαν ὅλοι, μικροὶ καὶ

μεγάλοι. Πρῶτες καὶ καλύτερες ἔτρεζαν οἱ γυναῖκες τοῦ χωριοῦ. οἱ γριὲς καὶ τὰ λαδικά, γιὰ νὰ ἀρχίσουν ἄλλες τὰ μοιρολόγια κι' ἄλλες τῇ κακογλωσσίᾳ· γιὰτὶ τὰ θηλυκὰ ἔτσι εἶνε πάντα, εἴτε σὲ χωριό, εἴτε σὲ πολιτεία· ἢ θὰ κλαῖνε ἢ θὰ κακολογᾶνε. Ὡρᾶνε λοιπὸν δουλεῖα καὶ τώρα μὲ τὸ ξαφνικὸ χαμὸ τοῦ γέρου.

—«Καλὸς ἄνθρωπος ὁ μακαρίτης. Τὸν ἀγάπαγε ὁ Θεός, γι' αὐτὸ τὸν πῆρε ἄξαφνα νὰ μὴ τὸν βασανίσῃ καὶ γίνῃ βαρετὸς καὶ στοὺς δικούς του»· ἔλεγε ἡ μιὰ.

—«Καλὲ τί λές, χριστιανή μου! Ὁ Θεὸς νὰ φυλάξῃ ἀπὸ τέτοιο ἄδικον θάνατον. Ἀκοῦς ἐκεῖ νὰ μὴν πέσῃ γιὰ μέρες στὸ κρεβάτι, νὰ τὸν 'δοῦν κἄνε τὰ παιδιὰ του;.....» ἔλεγεν ἡ ἄλλη.

Καὶ ἡ γυναικεῖα συζήτησι ἔδινε κ' ἔπαιρνε, χωρὶς τελειωμό, ποὺ ἂν ᾔθελε ὁ Θεὸς νὰ τίς ἐρωτοῦσε μὲ τί τρόπο ἔπρεπε τέλος πάντων νὰ πάρῃ τὸ γέρο-Κωσταντῆ, ὁ μακαρίτης θὰ ζοῦσε βέβαια ἄλλα τόσα χορόνια ὥς που νὰ τελειώσουν αὐτὲς τῇ συζήτησι!.....

Ἀφοῦ τὸν συγυρίσανε καλὰ τὸν καημένο, φωνάζουν τὸ μαραγνὸ νὰ φτεριάξῃ τὴ νεκρικὴ κάσση. Αὐτὸς ἔτρεξε γρήγορα καὶ μ' ἓνα καλάμι πῆρε μέτρο κι' ἄρχισε στὴν αὐλὴ ἔξω, νὰ καρφώνει τὰ σανίδια, γιὰ τὸ ρέρετρο. Σὲ λίγο ἦταν ἐτοιμὴ ἡ κάσση. Ἐβάλαν μέσα τὸ νεκρὸ, μὰ τὰ πόδια του δὲν χωροῦσαν καὶ περίσσευαν ἀπ' ἔξω. Ὁ μαραγκὸς εἶχε λαθῆσαι ἓνα κόμμο στὸ καλάμι. ὁ εὐλογημένος, κ' ἐφτείαζε τὴν κάσση πρὸς κοντή. Καὶ τώρα τί νὰ κάμουν; Ἐπρεπε νὰ αἰκονομήσουν τὸ πρᾶγμα ὅπως-ὅπως. Χρειάσθηκε νὰ καταπιασθοῦν τρεῖς ἄνδρες δυνατοὶ γιὰ νὰ τοῦ λυγίσουν τὰ πόδια 'πάνω στὰ γόνατα, καὶ νὰ μὴ κρεμιοῦνται ἔξω.

Δυστυχία σου, γέρο-Κωνσταντῇ! ἄσχημο τα-
ξίδι θὰ κάνης!

Ἄμα τέλειωσαν τὰ μοιρολόγια καὶ τὰ κατευοδώ-
ματα, ξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησιὰ! Ἐμπρός, τὰ κόλ-
λυβα καὶ τρεῖς τσότρες κρασί· ἀπὸ πίσω, ὁ παπᾶς
μουρμουρίζοντας τῆς εὐχῆς του· ὕστερα τὸ δυστυχι-
σμένο τὸ λειψάνο καὶ κατόπι οἱ ἴδιοι καὶ οἱ φίλοι, ὅλο
τὸ χωριό. Μὰ ἐκεῖ ποῦ ψέλνανε ἀκόμη τὴ νεκρώσιμη
ἀκολουθία, ξάφνου τὰ χέρια τοῦ γέρο-Κωνσταντῇ
ἄρχισαν νὰ κουνιῶνται σιγά-σιγά καὶ ν' ἀνοίγουν
ἀπὸ ἑκεί ποῦσαν δεμένα. Φαίνεται πῶς ἡ κορδέλα
εἶχε λυθῇ, καὶ τὰ κοκκαλιασμένα τὰ χέρια ἤθελαν
νὰ ξαναστρέψουν στὴ θέσι ποῦ ἦταν σὰν τὸν πρωτο-
γύρανε πεθαμμένο ἄνω στὸ κρεβάτι. Μὲ τὸ κίνημα
ἐκεῖνο τὸ ἀλλόκοτο μιὰ τρομάρα ἀνέλπιστη ἔσφιξε
ὅλων τὴν καρδιά. Ὁ παπᾶς τὰ χρειάστηκε· κόπηκαν
οἱ ψαλμοὶ στὸ λαύγγι του: τὰ πρόσωπα ὅλα κιτρί-
νισαν ἀπὸ φόβο· ὅλα τὰ μάτια θάμπωσαν κ' ἕνας
σπασμὸς κρύος ἐκλόνισε τὰ κορμιά ὅλα. Γιατὶ τάχα
κουνάει τὰ χέρια του ὁ γέρο-Κωνσταντῇ; Πίσω μου
σ' ἔχω Σατανᾶ! Βρέ, μπᾶς καὶ μετάνιωσε ποῦ πέ-
θνε καὶ θέλει νὰ ξαναγυρίσῃ πίσω στὴ ζωὴ; Αὐτὸ
ἦναι βέβαια. Καὶ θάχῃ καὶ κακὸ σκοπὸ, ἀφοῦ πρῶτα-
πρῶτα ἄρχισε νὰ λύνῃ τὰ χέρια του. Ὡ, τρομάρα μας!

Αὕτῃ ἡ ἰδέα ἔπερασε σὰν κοφτερὸ μαχαίρι, σὰν
ἀστραπή, ὅλων τὴν καρδιά· καὶ στὴ στιγμή, μὲ βοή
κι' ἀλαλητό, —σὰν νὰ κρημνίζονταν, λές, ἡ ἐκκλησιὰ—
πετάχτηκαν ἔξω σὰν δαιμονισμένοι καὶ τῶβαλαν στὰ

πόδια, πατεῖς με πατῶ σε, ὅπου φύγη-φύγη! Ὁ
καθένας φοβήθηκε πῶς αὐτὸν θὰ κυνηγήῃ χωρὶς ἄλλο
ὁ γέρο-Κωνσταντῇς κι' ἔτρεχε χωρὶς νὰ κοιτάξῃ
πίσω του. Μπρέ, οὔτε κ' ἡ μάνα γύριζε νὰ ἰδῇ τὸ
παιδί της. Κι' αὐτοὶ οἱ γέροι ἀκόμα βάλανε φτερά
στὰ πόδια κ' ἔτρεχαν. Σὲ μιὰ στιγμή οὔτε παπᾶς,
οὔτε καντηλανάφτης εἶχε μείνει στὴν ἐκκλησιὰ μέσα.
Ὅλοι σκορπίστηκαν στὰ σπίτια τους. Μαντάλωσαν
τὶς πόρτες, ἀμπάρωσαν τὰ παράθυρα, μὴν τύχῃ καὶ
μπῇ ὁ βρυκόλακας, κι' ἄρχισαν, μὲ σταυροὺς καὶ μετά-
νοιες καὶ ξεφωνητά, νὰ καῖνε σωρὸ λιβάν. Ἐμπρὸς στ' ἄ-
για εἰκονίσματα.

—«Γί κακὸ εἶν' ἐτοῦτο ποῦ μᾶς ἤρε στὸ χωριό!»

—«Ἄγιέ μου Νικόλα, φύλαγε».

Καὶ δὸς του πλεόν λιβάνια καὶ ξεπλατιστὰ σταυ-
ροκαπτήματα.

Τὸ περισσότερο ὅμως νταραβέρι γινότανε στὸ
σπίτι τοῦ μακαρίτη.

—«Παναγιᾶ μου, γλύτωνε καὶ θὰ σ' ἀνάψω λαμπά-
δα ἴσια μὲ τὸ μπῶί μου»—παρακαλοῦσε ὁ μεγαλειότερος
γυιὸς τοῦ Κωνσταντῇ.

—«Κ' ἐγὼ τρεῖς ἀκάδες λάδι»—ἔλεγε ὁ δεύτερος.

—«Κ' ἐγὼ νὰ ζώσω μὲ κερί τὴν ἐκκλησιὰ»—
προσεύχονταν ὁ τρίτος.

—«Κ' ἐγὼ ἕνα σαρανταλείτουρι»—εἶπε ἡ πρῶτη
νύφη του.

—«Κ' ἐγὼ.....», ἄρχισε νὰ πῇ
ἡ ἄλλη.

—«Ἄααα!..... γιὰ νὰ σᾶς πῶ! Φτάνει πλεόν

τὰ ταξίματα! Δὲν τῶχω γὼ τὸ σπίτ. μου γιὰ χάσιμο! ἡ-
-φρώναξε θυμωμένη ἡ γριὰ Κωσταντινιά.

Κ' ἔτσι ἔκοψε ὁλωνῶν τὸ βήγα ποὺ ἤθελαν νὰ κου-
βαλήσουν ὅλο τοὺς τὸ βιὸς στὴν ἐκκλησιά.

* * *

Τὸ βρυκολάκισμα τοῦ γέρο-Κωσταντῆ μα-
θεύτηκε μονομιᾶς γύρω γύρω στὰ χωριά. Καὶ ἀπὸ
στόμα σὲ στόμα μεγάλωνε καὶ θέριευε. Τὴν ἄλλη
μέρα ὅλοι ἔλεγαν καὶ πίστευαν πὼς ὁ γέρο-Κωσταν-
τῆς, ἐκεῖ ποὺ τὸν μοιρολογοῦσαν καὶ τὸν ψέλνανε,
σηκώθηκε ἄξαφνα ὁλόρθος μέσ' στὴν μέση στὴν ἐκκλη-
σιά, μὲ μιὰ κλωτσιὰ ἔσπασε τὴ νεκρικὴ του κάσσα,
ἔρπαξε ἓνα σανίδι, ἔστρωσε ἔμπρὸς τοὺς δικούς του
τοὺς ἑσάκισε στὸ ξύλο τὴ γριὰ του μάλιστα τὴν
ἔκανε, λέει, τοῦ ἀλατιοῦ κινήγησε τοὺς χωριανούς
καὶ τοὺς ἔκλεισε μέσ' στὰ σπίτια τοὺς κ' ἔπειτα γύ-
ρισε ἔπισω στὴν ἐκκλησιά.

— Δὲ θᾶταν εὐχαριστημένος ἀπ' τὰ παιδιὰ του
σὰν ζοῦσε, ἔλεγεν ὁ ἓνας.

— ᾤ! μπᾶ! θᾶχῃ κάποιον ἀφορισμὸ βαρὺ καὶ
γι' αὐτὸ βρυκολάκισε, ἔλεγεν ἄλλος.

— Τότενες πρέπει νὰ μὴν ἀπαρδασκελίση ἀπὸ
πάνω ἀπ' τὸ μνῆμα του σὲ τρία χρόνια οὔτε σκυλὶ
οὔτε γάτα, κ' ἔτσι δὲν μπορεῖ πλιὰ νὰ ξαναζωντανέψῃ!
εἶπε κάποιος ἄλλος.

— Μὰ ἀφοῦ δὲν τὸν θάψαν; τοῦ ἐναντιώθηκε ἓνας.

— Χμ! ὅς τὸν θάψουν! τί τὸν φυλάξνε.

— Δὲ κοιτάζεις τοῦ λόγου σου νὰ τὸν θάψῃς!

Αὐτὰ κι' ἄλλα ἐλέγονταν στὰ χωριά γύρω κι' ὅλοι
ἐσταυροκοποιοῦνταν.

Στὴν ἐκκλησιά ὅμως, ἅμα φύγανε ὅλοι, ἓνας μονάχ'
ἀπόμεινε. Ὁ μουρλὸς τοῦ χωριοῦ ὁ Λιάς. Αὐτὸς τη-
ράγωντας λαίμαργα τὰ κόλλυβα καὶ τὸ κρασί, εἶχε
καρφωθῇ ἐκεῖ σὰν μαρμαροκολώνα, ἀκίνητος, ξεχα-
σμένος. Ἀμα ἐννοίωσε πὼς φύγαν ὅλοι, ἐτήραξε
γύρω μὴν τὸν ξανοίγῃ κανένα, καὶ στὴ στιγμὴ ρί-
χνετα στὰ ἑσπερνὰ καὶ στὸ κρασί σὰν θηρίο πεινα-
σμένο. Σὲ λίγο πάει τὸ κρασί, πᾶνε καὶ τὰ κόλλυβα.
"Ὅλα τὰ κατάπιε, ὁ ἀθεόφοβος. Ἀπὸ τοῦ τὴν τύλωσε
γιὰ καλὰ κ' ἔκαμε τὴν κοιλία του σὰν τοῦ βάρανου, τὴν
ἔτριβε χαρούμενος μὲ τὰ δυὸ τοῦ τὴν χροῖα. καὶ γυρί-
ζοντας κατὰ τὸ λείψανο, τοῦ λέει:

— ᾤ! Ααα!..... Νὰ μοῦ ζήσης γέρο-Κωσταν-
τῆ μου!

Καί, πλιὸ γνωστικός αὐτὸς ἀπ' τοὺς ἄλλους,
ἔφυγε ἡσυχα-ἡσυχα καὶ τράβηξε στὸ καλύβι του νὰ τὸ
πάρῃ δίπλα.

"Ἦστερ' ἀπὸ δυὸ μέρες ξεμύτισαν οἱ χωριανοὶ
ἀπ' τὰ σπίτια τοὺς, σιγά-σιγά, ὁ ἓνας κοντὰ στὸν
ἄλλον. Μερικοὶ μάλιστα ξεθάρρεψαν καὶ ζύγωσαν
φυλαχτὰ-φυλαχτὰ, ὡς τὴν ἐκκλησιά. Κ' ἓνας ἀπ' αὐ-
τούς, ὁ πιὸ παλληκαρῶς, σὰν τοῦ ὠρκίστηκαν οἱ ἄλλοι
πὼς δὲ θὰ φύγουν, ἑσκαρφάλωσε στὸ παραθύρι τῆς
ἐκκλησιᾶς καὶ τήραξε μέσα. Εἶδε τὸν γέρο-Κωσταντῆ
στὴ θέσι του. Πῆσαν λίγο θάρρος κι' οἱ ἄλλοι. Ἀρχισαν
λοιπόν, μὲ πολλὴ προφύλαξι, μὲ κάποιον χτυποκάρδι
πάντα ἀκροπατῶντας στὰ νύχια, νὰ μπαίνουν στὴν
ἐκκλησιά, ἔτοιμοι ὅμως, στὸν παραμικρὸ κρότο, νὰ

τὰ σκάσουν στὰ πόδια. "Αμα εἶδαν τὰ κόλλυβα φαγωμένα καὶ τῆς τσότρες ἀδιασμένες, τοὺς ἤλθε ἡ καρδιά στὸ τόπο τῆς. Ἐπίστεψαν ἀληθινὰ πῶς ὁ γέρω-Κωσταντῆς σηκώθη καὶ κολλάτσισε ἀπ' τὰ ἴδια τὰ κόλλυβά του. Καὶ ἅμα ὁ βρυκόλακας φάη ἀπ' τὰ κόλλυβά του, ἐτελείωσε! Δὲν ξανασηκώνεται πιά! Αὐτὸ δὲ τὸ ξέρουν καὶ τὰ μωρὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ. Ἐπιασαν ἀμέσως καὶ σήμαναν δυνατὰ τὴ καμπάνα. Σὲ ἴλη γῶρα μαζεύτηκαν κι' ἄλλοι πολλοί. Μαζί κι' ὁ ἀπᾶς, μισοτρομαγμένος ἀκόμα ὁ φουκαρᾶς. Σήκωσαν γρήγορα τὸ λείψανο, τὸ κατέβασαν στὸν ἀνοιχτὸ λάκκο, ἐκεῖ κοντά, καὶ τὸ σκέπασαν μὲ τὸ σκέπασμα τῆς κάσας.

Ἀλλὰ τὰ χέρια τοῦ γέρω-Κωσταντῆ, τεντωμένα, ἀπόμειναν ἔξω ἀπὸ τὸ σκέπασμα. Κ' ἔτσι, ὅπως ἦταν ἀνοιχτὰ καὶ τὰ πέντε δάχτυλά του, λὲς καὶ ἀποχαιρέτιζε, μὲ τέτοιο τρόπο, ὡς καθὼς τοὺς ἔπρεπε—τοὺς συγχωριανούς του, πέρα-πέρα ὅλους!

1907

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΣΟΓΙΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΚΑΛΑΜΑΤΑ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟΝ ΑΣΠΡΙΣΜΑ

Ὁ μπαρμπα-Παναγιώτης ὁ Στρούγκας εἶναι σαμαρᾶς, συνάδελφος νὰ ποῦμε μὲ τὸν Ἀηδονόπουλο, ποὺ εἶναι στὴν Ἀθήνα. Ὅπως ἐκεῖνος φτιάνει σαμάρια γιὰ τοὺς μεγάλους ἀνθρώπους, ἔτσι κ' ἐδῶ ὁ μπαρμπα-Παναγιώτης φτιάνει σαμάρια γιὰ χοντρικά ζᾶ. Κ' ἡ πελατεία του δὲν εἶναι μικρότερη, γιατί ὅπως ὁ Ἀηδονόπουλος στρώνει καλὰ τὰ φορέματα ἀπάνω στὴ ράχι τῶν ἀνθρώπων, ἔτσι στρώνει εὐμορφα καὶ ὁ μπαρμπα-Παναγιώτης τὰ σαμάρια ἀπάνω στὴ ράχι τῶν γαιδάρων καὶ τῶν ἀλόγων. Ἐξω ἀπὸ τὸ σπιτάκι του, στὴν αὐλὴ, κάτω ἀπὸ τὸν ἴσκιο μιᾶς μουριάς, κάθεται τὸ καλοκαίρι (ποὺ εἶναι μάλιστα καὶ οἱ περισσότερες δουλειές), μὲ τὰ σύνεργά του γύρω, καὶ πελεχάει παῖδες, κόβει τομάρια καὶ φτιάνει ἑτοιμα σαμάρια, σὺν τῷ Βαρβιτσιώτῃ νὰ ποῦμε, ποὺ φτιάνει ἑτοιμες φορεσιές. Μὰ τὰ ἑτοιμα σαμάρια εἶναι προστυχότερα· δὲν κάνουν γιὰ πρωτόστρωτα μουλάρια ἢ ἄλογα παρὰ μόνον γιὰ παληογαῖδουρα. Μπροστὰ ἀπ' τὴν αὐλὴ περνάει ὁ δρόμος καὶ ὅποιος ἔχει νὰ παραγγεῖλῃ σαμάρια, κοντοστέκεται μὲ τὸ ζῶ' του στὴν αὐλὴ:

- Γειά σου μπαρμπα-Παναγιώτη!
- Καλῶς τὸ μουστερῇ!
- Ἦθελα νὰ μοῦ φτιάσῃς ἓνα σαμάρια.
- Ἀμέσως μετὰ χαρᾶς σας.

Καὶ σηκώνεται ὁ μπαρμπα-Παναγιώτης καὶ
Λιγνήματα Π. Δ. Παναγοπούλου

παίρνει μέτρο τάχατες ἀπ' τῇ ράχι τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι τὸ μόνο ἀστεῖο ποῦ ξέρει στὴ ζωὴ του καὶ ξεκαρδίζεται 'ς τὰ γέλια περισσότερο αὐτὸς παρὰ οἱ ἄλλοι.

—Πόσα θὰ τὸ πληρώσω, μπαρμπα-Παναγιώτη;

—Ὅσο θέλεις, ρε παιδί, δὲ μαλώνουμε.

—Θὰ σοῦ δώσω ἓνα πεντάρι.

—Πέντε, πέντε! δὲν τὰ χαλάμε!

Καὶ ἔτσι κλείν' ἡ συμφωνία. Καὶ τρεῖς ὅμως δραχμὲς ἔν τοῦ δώση κανεῖς, τὸ φτιάνει τὸ σαμάρι, γιατί ποτὲ δὲν φιλονεικᾷ γιὰ τὴν τιμὴ. "Αμα τελειώση τὸ σαμάρι, ἔρχεται ὁ μουστερῆς μὲ ζύστρωτο ζῶ καὶ τὸ παίρνει.

—Μπαρμπα-Παναγιώτη, δὲν ἔχω τώρα παράδες. Τὸν Αὐγουστο θὰ σοῦ τὰ δώσω, ποῦ θὰ πουλήσω τὴ σταφίδα.

—Καλὰ, ρε παιδί, δὲν μαλώνουμε.

"Οχι μόνον δὲ μαλώνει ὁ μπαρμπα-Παναγιώτης ἔν φτιάνη σαμάρια βερεσέ, μὰ καὶ τὸν Αὐγουστο νὰ μὴ τοῦ δώσουν τίποτε, πάλι δὲν μαλώνει. Μάλιστα ντρέπεται νὰ τοὺς ἰδῇ ἐκείνους ποὺ τοῦ ἔχουν φάγει λεπτὰ. Ὡς τώρα στὸ δικαστήριον δὲν εἶχε πάει οὔτε γιὰ μάρτυρας.

* * *

*Ἦτον 20 Φεβρουαρίου κ' εἴχαμε βουλευτικὰς ἐκλογάς. Ἡ ψηφοφορία ἐγένετο μέσα στὴν Ἐκκλησιά, ποὺ ἦταν στημένες οἱ κάλπες. Ἐπειδὴ λοιπὸν δὲν εἶχε λειτουργία τὴν Κυριακὴ ἐκείνη, ὁ μπαρμπα-Παναγιώτης ἐκάθησε σπίτι του, στὸ προσήλιο, ὡς τὸ μεση-

μέρι, ἔφαγε καὶ κατέβη κάτω στὴν Ἐκκλησιά γιὰ γοῦστο καὶ νὰ ψηφίσῃ.

"Εξω στὴν αὐλὴ τῆς Ἐκκλησιᾶς ἦταν στημένες δυὸ μεγάλες μπαράγκες, ἡ μία τοῦ ἐνὸς συνδυασμοῦ καὶ ἡ ἄλλη τοῦ ἄλλου. Ὅπως ἦτον ἡ μία, ἔτσι ἀκριβῶς ἦτο καὶ ἡ ἄλλη ὅπως καὶ οἱ ὑποψήφιοι τῶν συνδυασμῶν ἦσαν ἀπὸ ἓνα πανὶ ὅλοι κομμένοι. Οἱ ὑποψήφιοι εἶχαν χαρίσει γιὰ τὰ παιδιὰ, ἀπὸ ἓνα μεγάλο βαρέλι κρασί, τὸ ὁποῖον ἐγέμιζε ἀδιάκοπα τὴν κοιλιὰ τῶν ψηφοφόρων καὶ ἄδειαζε τὸ μυαλό τους. Ἐπίσης στὴν κάθε μπαράγκα ἦτο καὶ ἀπὸ μιὰ ζυγιά νταούλια, πληρωμένα κι' αὐτὰ ἀπὸ τοὺς ὑποψηφίους, γιὰ νὰ χορεύουν τὰ παιδιὰ. Τὴν στιγμὴν ποὺ ἔφθασεν ὁ μπαρμπα-Παναγιώτης, ὁ χορὸς ἦτον στὴ βράσι του. Ἐτραβήχθη παράμερα μὲ ἄλλους δυὸ τρεῖς γέροντες κ' ἐκαμάρωναν τὰ παιδιὰ ποὺ χόρευαν. Στὴν μιὰ μπαράγκα μπροστὰ ἐχόρευεν ὁ Γιάννης ὁ Φούσκας, τὸ πρῶτο παλικάρι τοῦ χωριοῦ, ὁ πρῶτος γλεντζές, ὁ πρῶτος χορευταρᾶς. Ἐκτυποῦσε τὴν παλάμη του κάτω στὴ γῆ, πηδοῦσε στὸν ἀέρα 'σάν τσακάλι καὶ πρὶν ἀκόμα πατήσῃ στὸ χῶμα, ἐξέπαιρνε μὲ τὸ χέρι του λεβέντικα τῆς φοῦντες τῶν τσαρουχιῶν του, ἐστριφογύριζε ἐπάνω στὶς μύτες των σάν σβοῦρα, ἐλύγιζε τὸ κορμί του, ἐτσάκιζε τὴ μέση του, ἐγονάτιζε, ξαναπηδοῦσε καὶ κάθε ἄλλο ἔκανε παρὰ νὰ χορεύῃ. Ἐχάσαν γύρω ὅλοι οἱ χωριάτες καὶ σὲ κάθε πῆδημα τοῦ Φούσκα, σὲ κάθε τσαλίμι ἐφώναζαν ὅλοι:—Μωρέ, μπράβο! Ὁ Φούσκας, ὅσο τ' ἀκούγε, τόσο φούσκωνε, τόσο περισσότερα τσακίσματα καὶ τσαλίμια ἔκανε, ἰδρωκοπημένος, λαχανιασμένος, κίτρινος ἀπὸ τὸ κρασί καὶ τὸν

κόπο. Ὁ νταβουλιέρης, ἓνας γύφτος θεόρατος, γιὰ νὰ τὸν ἐνθουσιάζῃ περισσότερο, τὸν συνώδευσεν γύρω-γύρω στὸ χορὸ καὶ πηδοῦσε καὶ αὐτὸς καίποτε καὶ κτυποῦσε ὅσων δαιμονισμένους τὸ νταούλι.

Ὁ Φούσκας ἀπάνω στὸν ἐνθουσιασμό του, μέσα στὴ βράσι τοῦ κρασιοῦ καὶ τὸ ἀναποδογύρισμα τῶν μυαλῶν του, βγάξει ἀπ' τὸ σιλάχι του, ὅσων παλικάρια ποῦταν, τὸ μπιστόλι καὶ τραβάει μιὰ στὸν ἀέρα. Δὲν ἐπρόφθασεν ὅμως νὰ τὸ ξαναβάλῃ στὴ θέσι του, καὶ ἀμέσως ἓνας εὐζωνος τοῦ πιάνει τὸ χέρι καὶ τοῦ παίρνει τὸ μπιστόλι. Στὴ στιγμή ἐπάγωσαν ὅλοι. Ὁ Φούσκας ἔμεινε μὲ τὸ ἓνα πόδι σηκωμένο καὶ μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό· ὁ νταβουλιέρης, μάρμαρος· τὸ παιδί ποὺ κερνοῦσε τοὺς ψηφοφόρους μὲς τὴ μέση τοῦ χοροῦ μὲ τὸ δίσκο στὰ χέρια. Κανεὶς δὲν μιλοῦσε, δὲν ἔβγαζε ἄχνη. Ὅλοι ἐπερίμεναν δίχως ἄλλο πῶς ὁ Φούσκας θὰ δείρῃ, θὰ ξεκοιλιάσῃ, θὰ σκοτώσῃ! Μὰ ὁ Φούσκας κατακίτρινος, θὲς ἀπ' τὸ φόβο του, θὲς ἀπ' τὸ θυμὸ του ἐστέκετο ἀκόμῃ μὲς τὴ μέση τῆς μπαράγκας ἀκίνητος καὶ ἀλαλόφωνος. Ἐπρεπε νὰ ικανοποιηθῇ γιὰ τὴν ἀνέλπιστη προσβολή. Ἀκοῦς ἐκεῖ! Νὰ τοῦ πάρῃ ὁ εὐζωνος τὸ μπιστόλι! Τί μεγαλεῖτερο ρεζιλίκι ἀπ' αὐτό; Καὶ τί μπιστόλι; Ἀθηναϊκό. Τὸ εἶχεν ἀγοράσει στὴν Ἀθήνα, ὅταν ἦτανε στρατιώτης, δέκα δραχμὰς στὸ δημοπρατήριον. Ἀμ' καλύτερον νὰ τὸν σκότωνεν ὁ εὐζωνος παρὰ τέτοια ἄντροπή! Ὁ Φούσκας πάει, ἔχαντακῶνετο στὸ χωριό! Τὸ σιλάχι θὰ ἔμενεν ἄδειο, τὸ μεταξωτὸ μαντήλι τοῦ ἦταν πλιά ἄχρηστο. Νὰ τὸ ξαναπάρῃ ὅμως ἀπὸ τὸν εὐζωνο, οὔτε τὸ ἐσκέπτετο. Ἄ! ὅλα κι' ὅλα! Ἐως ἐκεῖ δὲν

ἔφτανεν ἡ παλικαριά του. Ἐπρεπε ὅμως καὶ νὰ κἀνῃ, νὰ ξεσκάσῃ, νὰ ξεθυμάνῃ. Ἐξαφνα, ἀποφασιστικός, μὲ μεγάλα βήματα, ἀγριεμένος, κινάει καὶ βγαίνει ἀπὸ τὴν μπαράγκα. Ὅλοι παραμέρισαν νὰ περάσῃ ὁ Ἀχιλλέας, ὁ γίγαντας τοῦ χωριοῦ. Ὅλοι ἀνατρίχιασαν πῶς πάει πιά ὁ εὐζωνος ἐχάθη! Μὰ ὁ Φούσκας, πλιὸ γνωστικός ἀπ' ὅλους, δὲν ἐξεθύμανε στὸν εὐζωνο. Τρέχει ἀμέσως καὶ πιάνεται στὸ χορὸ τῆς ἄλλης μπαράγκας. Ὁ Φούσκας ἀπεσκήρτησεν ἀπὸ τὸ κόμμα!!

ΙΑΤΡΟΣ
ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΩΝΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
**
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Ἐκεῖ πλέον τὸν ὑπεδέχθησαν μὲ ἀλαλαγμούς, μὲ ζητωκραυγὰς, μὲ κεράσματα, μὲ χειραψίας καὶ μερικοὶ, πιὸ μεθυσμένοι, μὲ φιλιὰ καὶ σφιγκταγαλιάσματα. Στὴν μπαράγκα αὐτὴ ἀρχηγὸς ἦταν ἓνας σπουδασμένος, φοιτητῆς ἀπὸ δῶ καὶ δέκα-δεκαπέντε χρόνια. Ἐφαγε στὴν Ἀθήνα καὶ τὸ τελευταῖο ἀμπέλι τοῦ πατέρα του καὶ τὸ τελευταῖο βῶδι. Καί, τὸ σπουδαιότερον, ἔφαγε, καὶ τὸν καιρὸν του ἄδικα. Καὶ ἀφοῦ χρόνια καὶ χρόνια ἐπηγαινοσώρχετο στὴν Ἀθήνα χωρὶς νὰ κάμνῃ τίποτε, καταστάλαξε πιά στὸ χωριὸ καὶ κατερίνετο στὴν πολιτική, γιὰ νὰ πετύχῃ καμμιὰ θέσι ἐλθονοσταθμάρχου τὸ ἐλάχιστο! Εἶχε λάβει μέρος εἰς τὰς ταραχὰς τοῦ Εὐαγγελίου, τῆς Ὁρεστιάδας καὶ εἰς ὅλας τὰς πολιτικὰς διαδηλώσεις τῶν Ἀθηναίων καὶ μόνον τὸ δίπλωμά του δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ λάβῃ. Αὐτὸς λοιπὸν τώρα, στολισμένος μὲ ὅλας τὰς εἰκόνας τῶν ὑποψηφίων τοῦ κόμματος, φορτωμένος μὲ ἐλγές, ὑπεδέχθη πρῶτος τὸ Φούσκα καὶ τὸν ἔβαλε

θριαμβευτικῶς πρῶτον νὰ σύρῃ τὸ χορό. Ἐκεῖ πλέον ὁ Φούσκας ἐδιπλασίασε τὰ τσαλίμια του, τὰ στριφογυρίσματα, τὰ κτυπήματα, τῆς φωνῆς καὶ τῆς δόσεως τοῦ κρασιοῦ. Καὶ ὅταν πιά τὸ στῆθος του ἐφούσκωνεν ἀπὸ ἐνθουσιασμό, ἐπέταγε ψηλά-ψηλά τῇ σκούφια του καὶ ἐφώναζε: «Ζήτω ἡ ἐλιά!»

— Ζήτω ωωω! ὠρύνοντο ὅλοι μαζί οἱ ἄλλοι.

— Ζήτω ἡ ἐλευθερία!..... κάτω οἱ δολοφόνοι!..... ἐφώναζε καὶ ὁ φοιτητής. Καὶ ὅπως ἡ ἡχώ εἰς τοὺς βράχους ἐπαναλαμβάνει τοὺς λόγους μας, ἔτσι καὶ οἱ ἄλλοι ἐξελαρυγίζοντο ἐπαναλαμβάνοντες τοὺς λόγους τοῦ ἀρχηγοῦ των. Ἡ ἀποσκίρτησις ὅμως τοῦ Φούσκα ἔκαμε τρομερὰν ἐντύπωσιν εἰς τὴν ἄλλην μπαράγκαν. Ὅλα ἐπάγωσαν: ὁ χορός, τὰ τούμπανα, τὰ τραγούδια, τὸ ἀλαλητό. Δὲν ἦταν δὲ καὶ μικρὸ πρᾶγμα, βρὲ ἀδελφέ, νὰ φύγῃ τὸ πρωτοπαλικάρο τοῦ χωριοῦ, ἡ ψυχὴ τῆς παρέας! Ἡ εἰδησις διέσχισε ὅσαν ἀστραπὴ τὸν ἀέρα καὶ ἐφθασε στ' αὐτιά τοῦ κυρ Μανώλη. Ὁ κυρ Μανώλης ἦτον ὑποψήφιος τῆς Κυβερνήσεως, δηλαδὴ εἶχε τὴν ἐξουσίαν μὲ τὸ μέρος του. Τὴν ὥρα ποῦ ἔγινε τὸ ἐπεισόδιον, αὐτὸς ἦτο μέσα στὴν Ἐκκλησίαν, ἀπάνω στὴν κάλπη του καὶ ἐψάρευε ψήφους. Ἀμέσως ἐβγήκεν ἔξω καὶ ἔτρεξε νὰ παρακαλέσῃ τὸν εὐζωνὸν λοχίαν, ὁ ὁποῖος ἦτο ὁ φρουράρχος τῆς περιοχῆς ἐκείνης, νὰ δώσῃ πίσω τὸ μπιστόλι. Ὁ λοχίας ἐτέντωσε τὸ σῶμά του, ἐπρόβαλε τὸ δεξί του πόδι ἐμπρός, ἔστρηψε τὸ μουστάκι, ὑψώσεν ἀποτόμως τὴν κεφαλὴν (ἡ φούντα τοῦ φρεσιῦ του ἐτινάχθη πρὸς τὰ ὀπίσω) καὶ εἶπε:

— Τί λιές, ὁρὲ κυρ 'πουψήφιου, κατασχισμένου ὅπλου δίδεται οὐπίσου;

Ἀπηλπισμένος ὁ κυρ Μανώλης ἐστέκετο καὶ ἔβλεπε τὸ Φούσκα στὴν ἄλλῃ μπαράγκα. Ἐξαφνα σὲ ἓνα τσαλίμι τοῦ ὁ Φούσκας βλέπει τὸν κυρ Μανώλη. Σταματᾷ τὸ χορὸ καὶ τοῦ φωνάζει;

— Ἀμ τί νόμισες, κυρ Μανώλη! γιατί σᾶς κάνουμε βουλευτάδες; γιὰ τὰ μαῦρα μάτια!

Καὶ γιὰ νὰ τὸν ἐκδικηθῇ περισσότερο, πετάει ψηλά τὴ σκούφια του καὶ μὲ ὅση φωνὴ καὶ ἂν εἶχεν φωνάζει:

— Ζήτω ἡ ἐλιάαααά!!.....

— Ζήτω ἡ ἐλιάαααά!!..... ἐπανέλαβον τὰ παιδιὰ τῆς παρέας.

— Κάτω οἱ δολοφόνοι!..... κάτω!..... ἐπρόσθεσαν ὁ φοιτητής.

— Κάτω οἱ δολοφόνοι!..... κάτω!..... ἀπῆντησε δυνατώτερον ἡ ἡχώ.

Ἀφοῦ πλέον ἀπέκαμιν ἀπ' τὸ χορό: «πᾶμε νὰ ψηφίσουμε τὰ δρέφια!» λέει ὁ Φούσκας.

— Πᾶμε! ἀπῆντησαν δέκα-δέκα πέντε ἀπὸ τὴν παρέαν, καὶ ξεκίνησαν ὅλοι νὰ μποῦνε στὴν Ἐκκλησίαν. Πίσω ἀπ' αὐτοὺς κατὰ τύχην ἔμπαινε καὶ ὁ μπαρμπα-Παναγιώτης γιὰ νὰ ψηφίσῃ. Μόλις ἔμπηκε μέσα καὶ ἔκαμε τὸ σταυρὸ του, ἤρχισαν ὅλοι τὰ γέλια. Τοὺς ἐφάνη παράξενο νὰ σταυροκοπιέται, ἀφοῦ ὅχι Ἐκκλησίαν, μὰ μὴδὲ χάβρα ἐβραϊκὴ ἦταν ἐκεῖ μέσα! Ὁ μπαρμπα-Παναγιώτης πῆγε νὰ ἀνασπαστῇ στὸ προσκυνητάρι. Μὰ οὔτε προσκυνητὰρι οὔτε τίποτε ἦτον στὴ θέσιν του. Ἐνας πυκνὸς καπνὸς, ὅχι ἀπὸ

λιβάνι ἄλλ' ἀπὸ τσιγάρᾳ ποῦ ἐκάπνιζαν ὅλοι, ἐθόλωνε τὴν ἀτμοσφαῖρα κι' ἀνέβαινε στὰ εἰκονίσματα, στὰ κανδήλια, στὸ θόλο τοῦ ναοῦ. Γύρω εἰς ἓνα τραπέζι ἔγραφαν πέντ' ἔξῃ κ' ἐπάνω 'κεῖ ἦσαν πιάτα γεμάτα ἀποφάγια, φλυτζάνια τοῦ καφέ με ἀποτσιγάρα, μπουκάλια ἀπὸ κρασί, ποτήρια. Ἀπὸ κάτω δὲ ἀπ' τὸ τραπέζι ἓνα σκυλὶ ἐρροκάνιζε κᾶτι ἀπομεινάρια ἀπὸ κόκκαλα. Ἀκούς σκυλὶ μέσ' τὴν Ἐκκλησιά! Μωρέ, χριστιανοὶ εἶν' αὐτοὶ ἡθεοποιῦντες! Βρέ, τὰ σκυλιά! "Αχ καὶ νὰ εἶχε τὴ μαγκοῦρα μαζί του ὁ μπαρμπα-Παναγιώτης! Θὰ τὸ τσάκιζεν. Ἀλλὰ τὴ μαγκοῦρα τοῦ τὴν εἶχε πάρει ὁ εὐζωνος στὴν πόρτα. Ἀφοῦ τὸν ἔγραψαν εἰς ἓνα χαρτί, ἤλθε στὴν πρώτη κάλπη νὰ ψηφίσῃ.

— Ἀσβόλης Ἀθανάσιος! λέγει ὁ ἀντιπρόσωπος καὶ τοῦ βάζει τὸ σφαιρίδιον στὸ χέρι.

— Δὸς του καὶ αὐτουνοῦ, μπάρμπα, ἓνα ψῆφο, νὰ συχωρεθοῦν τὰ πεθαμμένα σου! εἶναι καλὸς ἄνθρωπος ὁ κακομοῖρης. Καὶ με τέτοιον τρόπο παραπονιάρικο τὸ εἶπε, ποῦ ὁ μπαρμπα-Παναγιώτης δὲν ἐβάσταζε καὶ τοῦδωκεν ἄσπρο.

— Βουτυρᾶς Δημήτριος! εἶπε ὁ δεῦτερος.

— Διὸς μας ἄνθρωπος, μπαρμπα-Παναγιώτη, τί στέκεσαι καὶ συλλογᾶσαι; Στὸ ἄσπρο, ντέ!

Πῶς νὰ χαλάσῃ τὸ χατῆρι; "Ἀσπρο λοιπὸν καὶ αὐτοῦ. Τὸ ἴδιο ἔκαμε καὶ στὸν τρίτο καὶ στὸν τέταρτο καὶ ἔτσι ὅλους τοὺς ἄσπρισεν ὁ μπαρμπα-Παναγιώτης, γιὰ νὰ μὴ χολιάσῃ κανένας. Αὐτὸς ἔφτιανε σαμάρια χάρισμα καὶ ψῆφο δὲν θὰ ἔδινε, ποῦ δὲν τοῦ κόστιζε καὶ τίποτε; Ἐμπρὸς ἀπ' τὸν μπαρμπα-Παναγιώτη ἐψή-

φιζε καὶ ὁ Φούσκας, τρομερὸς καὶ φοβερός. "Οταν ἐφθασε στὴν κάλπη τοῦ κυρ Μανώλη, ἐπῆρε τὸν ψῆφο στὸ χέρι, τὸν ἐδάγκασε με λύσσα κ' ἐφώνηξε:

« Πάρ' τὸν κατὰστηθα στὸ μαῦρο, κυρ Μανώλη, γιὰ τὸ μπιστόλι!..... »

"Ἀμα τελείωσε ἡ ψηφοφορία, ὁ μπαρμπα-Παναγιώτης ἐβγῆκε ἀπὸ τὴ γυναικεία πόρτα τῆς Ἐκκλησιᾶς ἰδρωκοπημένος ἀπ' τὸ νταβατοῦρι ἐκεῖνο. Πάρα πέρα ἤϋρε δύο ἄλλους γέρους γειτονάς του, τὸ γερο-Θύμιο καὶ τὸν Ἀποστόλη.

— "Ολους τοὺς ἄσπρισα. "Ἀς πᾶν νὰ κουρεύουνται! Τοὺς λυπήθηκα, βρὲ ἀδελφέ! Δὸς μου ψῆφο ὁ ἓνας ἀπὸ δῶ, δὸς μου ψῆφο ὁ ἄλλος ἀπὸ 'κεῖ. Τί νὰ κάνω; Τοὺς ἔδωκα κ' ἐγὼ ἄσπρο ὅλων κ' ἔτσι ἐτελείωσε τὸ πρᾶγμα. Ἀμ' ἐσεῖς;

— Ἐγὼ, λέει ὁ γέρο-Θύμιος, ἔδωκα κάμποσα ἄσπρα καὶ κάμποσα μαῦρα, μὰ σὲ ποιὸν ὅμως οὔτε θυμᾶμαι!.....

— Κ' ἐγὼ, λέει ὁ Ἀποστόλης, ἔξῃ ἄσπρα ἔδωσα στοὺς πρώτους, γιὰτὶ ἔξῃ βουλευταὶ θὰ γίνουν, δὲν βγαίνουν ἑκατό. Ἀπ' τοὺς ἔξῃ καὶ κάτω ὅλο μαῦρο!

* * *

Τὴν ἄλλη μέρα, τὴ Δευτέρα, ἔμαθαν τὰ ἀποτελέσματα ὅλης τῆς ἐπαρχίας. Ὁ κυρ Μανώλης ἐπέτυχε με ὅλο τὸ συνδυασμὸ του. Οἱ φίλοι του, μεθυσμένοι ἀπὸ τὸ κρασί καὶ ἀπὸ τὴ χαρά, κρατῶντας ὁ ἓνας τσοκάνι, ὁ ἄλλος τενεκέδες, ὁ ἄλλος χιὼν ἔτρεχαν στοὺς δρόμους κ' ἐπερίπαιζαν τοὺς χαμένους.

— Γιούχα ααα!..... μούγγριζαν με ὅλη τους

τῇ δύνامي, ἅμα ἔβλεπαν κανένα ἀπὸ τὸ χαμένο κόμμα.

Ὁ μπαρμπα-Παναγιώτης ἄφησε τὴ δουλειὰ καὶ τὰ σαμάρια καὶ κατέβη στὴν ἀγορὰ νὰ κάμῃ χάξι. Ἐκεῖ βλέπει τὸ Φούσκα ἀρχηγὸ τῆς διαδηλώσεως νὰ ξελαρρυγίζεται:

— Ζήτω τὸ κορδόνι! Ζήτω καὶ τοῦ κύρ Μανώλη, ζήτωωωω!!.....

— Βρὲ Φούσκα, τοῦ λέει, σὺ τοῦ τὸν ἔδωκες δαγκωτὸ χθὲς καὶ τώρα!.....

— Τί λές, μπαρμπα-Παναγιώτη, τρελάθηκες; γιὰ ἓνα παληομπίστολο θὰ φύγω ἀπ' τὸ κόμμα:

1908

IOANNIS A. TEOPIAS
IATROS
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ
ΛΙΑΝΝΙΝΑ
ΕΛΛΑΔΑ

IOANNIS A. TEOPIAS
IATROS
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ
ΛΙΑΝΝΙΝΑ
ΕΛΛΑΔΑ

ΤΑ ΒΑΦΤΙΣΙΑ

Μὲ τὸ Μιχάλη τὸν Κότσυφα ἐγνωρίστηκαμε στὸ στρατό. Ἦμεθα καὶ οἱ δυὸ ἐλᾶται στὸ πυροβολικό. Ἐπειδὴ εἴμεθα κοντὰ-κοντὰ γραμμένοι στὸν κατάλογο, μαζὶ ἐβγαίναμε θαλαμοφύλακες, σταυλοφύλακες, φρουρά, μαζὶ ἐπαίρναμε τὸ συσσίτιο καὶ μαζὶ τὸ τρώγαμε. Ἦτον ἓνας ἀγαθὸς τσοπάνος, πού τὸν ἄρπαξαν ἀπὸ τὸ βουνὸ καὶ τὸν ἔκλεισαν μέσα σὲ σπίτι καὶ σὲ πανταλόνι. Στὴν ἀρχὴ ὁ δυστυχὴς ἐστενοχωρήθη πολὺ—καὶ εἶχε καὶ δίκαιο—ἐκρυφαναστέναζε καὶ κάποτε καὶ θάγκλαιγε, γιατί μιὰ φορὰ τὸν εἶδα νὰ σκουπίζει τὰ κατακόκκινα μάτια του μὲ τὸ μαντῆλι γυρισμένος κατὰ τὸν τοῖχο. Ἀλλὰ σιγὰ σιγὰ ἐσυνήθισε στὴ νέα ζωὴ τόσοσιν πολὺ, ὥστε, ὅταν ἀπελύθη, ἔλεγε φεύγοντας ἀπὸ τὴν Ἀθήνα: «Ἄντε, καημένη Ἀθήνα, καὶ πότε θὰ σὲ ξαναἰδῶ!» καὶ ἓνας βαθεὺς ἀναστεναγμὸς του ἐσφύριζε στὸν ἀέρα. Φαίνεται ὅτι καμμιὰ «αἰσδέρφη» θὰ τοῦ ἀνακάτεψε τὴν καρδιά.

Ἐπέρασαν τόσα χρόνια ἀπὸ τότε καὶ ὅμως σὰν νὰ ἦταν σήμερα πῶς κάθε μεσημέρι ἐπαίρναμε μαζὶ τὴ σοῦπά μας καὶ καθόμαστε στὸ ἐστιατόριο τοῦ στρατῶνος κοντὰ νὰ φῶμε. Μετὰ τὸ φαῖ ἐστριβα ἓνα χοντρὸ-χοντρὸ πσιγάρο καὶ τὸ ἔβανα μπροστά του. Μὲ τοῦτο τὸν ἐσκλάβωνα, γιατί τὸ πσιγάρο ἦταν τὸ μεράκι του. Ἀφοῦ περνούσαμε λίγη ὥρα μὲ τὸ πσιγάρο καὶ τὴ λιανοκουβέντα, ἔπαιρνα ἐγὼ τάχα τὴν

καρβάνια μου νά τήν πλύνω. Τό βέβαιον ὅμως ἦτο πῶς προτιμοῦσα εἰς ὅλη μου τή θητεία νά τήν ἀφήσω ἄπλυτη παρὰ νά τήν πλύνω μέ κρύο νερό. Ἀλλ' ὁ Κότσυφας ἦταν περήφανος· δέν ἤθελ' ὑποχρέωσι. «Ἄς τήν, κουμπάρε» μοῦ ἔλεγε καί τήν ἄρπαζε ἀπ' τὸ χέρι μου. Χωρίς οὔτε πρὶν νά τὸν γνωρίζω οὔτε παντρεμένος νά εἶναι μ' ἔλεγε κουμπάρο. Φαίνεται πῶς μ' ἐκαπάρωνε ἀπὸ τότε. Ἀμα μάλιστα ἔγινα ὕστερα δεκανεύς, μ' ἔλεγε: «Κὺρ δεκανέα, κουμπάρε».

Ἐπέρασε μέ τὸ καλὸ ἡ θητεία μας καί πήγαμε στὰ σπίτια μας. Τὸν εἶχα πλέον λησμονήσει, ὅχι ὅμως καί ἐκεῖνος ἐμένα. Μιά μέρα βλέπω νά μπαίνει στήν αὐλή μας ἓνα γαῖδουρι κ' ἓνας τσοπάνος. Ὁ τσοπάνος ἦταν ὁ Κότσυφας καί τὸ γαῖδουρι ἦταν τὸ γαῖδουρι του. Ἐδυσκολεύθηκα νά τὸν γνωρίσω.

—Γειά σου, κουμπάρε!

—Βρὲ καλῶς τὸν Κότσυφα. Τί χαμπάρια; Πῶς ἦτον καί τοῦτο;

—Ἀἶ, μὰ πιά ἦρθ' ὁ καιρὸς νά γίνουμε καί σωστοὶ κουμπάροι, ὅχι μόνον ξερικοί. Ἐπαντρεύτηκα, ἔκαμα, μέ τὸ συμπάθειο, ἀρσενικὸ παιδί καί ἦρθα νά σέ προσκαλέσω νά μοῦ τὸ βαφτίσης.

—Νά σοῦ ζήση, κουμπάρε μου, καί εἰς ἄλλα μέ γειά. Ἀλλ' αὐτὸ τὸ κατσίκι τί σοῦκαμε καί τῶχεις ἔτσι κρεμασμένα ἀπὸ τὰ πόδια στὸ σαμάρι;

—Αὐτό, κουμπάρε μου, εἶναι τὸ κάλεσμα γιὰ τὰ βαφτίσια.

Ἐπέρασ ν τή νύχτα ὁ κουμπάρος μου καί τὸ γαῖδουρι του στὸ σπίτι μας καί τὸ ἄλλο πρωτὶ ἔφυγαν

κ' οἱ δύο τους μέ τὸ καλὸ. Ἀρχισα πλέον κ' ἐγὼ νά ἐτοιμάζομαι γιὰ τὰ βαφτίσια.

Ἐφτιασε ἡ μάνα μου τὰ βαφτιστιριάτικα μέ τὰ πιὸ χτυπητὰ χρώματα καί ὅταν ἦλθε ἡ προσδιορισμένη ἡμέρα τᾶβαλα μέσα σ' ἓνα ταγάρι, μ' ἓνα κομμάτι σαποῦνι, λιβάνι κ.λ.π. καβάλλησα τὸ μουλάρι μας καί δρόμο γιὰ τὸ χωριό. Ἦτανε Σάββατο μεσημέρι, τέλη Σεπτεμβρίου καί ἀπόβρεχο. Ἦτο μιὰ μέρα γαρὰ Θεοῦ· ὁ ἥλιος ἀπὸ τὸν καταξάστερο οὐρανὸ ἔλουζε μέ χρυσάφι ὅλη τή γῆ· τὰ δένδρα, ὁμορφοπλυμένα ἀπ' τὴ βροχή, χρυσοπράσινα ὑψώνοντο περήφανα ἀπ' τὴ γῆ· ἐλαφρὸ καί δροσερὸ ἀεράκι γεμάτο ἀπ' τὴ μυρωδιὰ τῶν πεύκων ἐγέμιζε τὸ στήθος ἀπὸ ζωή. Πολλὲς βρυσοῦλες στὸ δρόμο ἔτρεχαν ὅχι νερά, ἀλλὰ κρύσταλλα καί κάθε χαλίκι πλυμένο ἔλαμπε σὰν διαμαντόπετρα. Ὁ ἥλιος ἐκρύφθη πίσω ἀπὸ τὴ ράχη καί ἐγὼ ἀντίκρυσα τὸ χωριό. Μέσα σ' ἓνα πυκνὸ σύμπλεγμα δένδρων ἐφαίνοντο κάπου-κάπου καί τίποτε τοῦχοι ἄσπροι καί κεραμίδια. Ἀὖς καί ὀλόκληρο τὸ χωριὸ ἐναυάγησε μέσα σὲ βαθὺ πέλαγος πρασινάδας καί μόνον συντρίμματα αὐτοῦ ἐφαίνοντο ἀπάν' ἀπάνω. Ἦταν ἡ ὥρα ποῦ οἱ χωρικοὶ ἐπέστρεφαν ἀπὸ τὰ χωράφια στὸ χωριό. Ἀνθρώποι, μουλάρια, βῶδια, μουσκάρια, γαῖδουρία, ἄλογα, γίδες, πρόβατα, σκυλιά, ὅλα σὲ μιὰ μακρὰ γραμμὴ στὸ στενὸ δρομάκι τοῦ χωριοῦ ἀνέβαιναν σιγὰ-σιγὰ ἀποσταμένα στὸ χωριό. Ἐπιασε μέσα ἔς τᾶλλα καί τὸ μουλάρι μου μιὰ θέσι καί ἀποσταμένο κι' αὐτὸ μέ τὸ ἴδιο βῆμα περπατοῦσε. Ἡ παρουσία μου ἔβαλεν ὅλους τοὺς χωριάτες σὲ περιέργεια καί ὑποψία:

—«Ποιὸς νῆναι τοῦτος; μὴν εἶν' εἰσπράχτορας;
μὴν εἶν' ὁ ἔμπορος; ὁ νεροδίκης, μὴν εἶν' ὁ κουνιάδος
τοῦ δασκάλου ποὺ θῆρθη ἀπὸ τὴν 'Αθῆνας;» 'Επὶ
τέλους ἕνας δὲν ἐβάσταξε, ἤλθε καὶ μ' ἐρώτησε.
"Ὅταν τοῦ εἶπα πῶς εἶμαι ὁ κουμπάρος τοῦ Κότσουφ
ἀπὸ στόμα σ' αὐτὶ ὅλοι σὲ μιὰ στιγμή τὸ ἔμαθαν.

* *

"Ὅποιοι ξένος μπῆ στο χωριὸ ὑποχρεωτικὰ πρέπει
νὰ περάσῃ ἀπὸ τὸ μαγαζί, τὸ ὅποῖον εἶναι καὶ μπα-
κάλικο καὶ καφενεῖο καὶ ἐμπορικὸ καὶ κἄποτε καὶ
κουρεῖο, ὅπως ἦταν καὶ τὸ μαγαζὶ τοῦτου τοῦ χωριοῦ.
'Εξεπέξεψα λοιπὸν στὸ μοναδικὸ μαγαζὶ τοῦ χωριοῦ
καὶ ἐκάθησα σ' ἕνα ξύλινο πάγκο νὰ ξεμουδιάσω ἀπ'
τὴν καβάλλα. 'Εκεῖ σιγά-σιγά μαζεύτηκαν πολλοὶ
χωριάτες καὶ τρεχάτος-τρεχάτος ἦρθε καὶ ὁ κουμπά-
ρος μου, ἅμα τῷμαθε. Καθίσταμε λοιπὸν ὅξω στὴν
αὐλὴ γύρω-γύρω στοὺς πάγκους καὶ ἀρχίσαμε νὰ
συζητοῦμε γιὰ σταφίδες, γιὰ σιτάρια, γιὰ ἀμπέλια,
γιὰ δραγάτες, γιὰ βώδια καὶ γιὰ τὴν πολιτικὴ. 'Ὁ
κουμπάρος μου φώναζε τὸν μπακάλη νὰ μᾶς κεράσῃ
γιὰ τὰ μουσαφιρίκια.

—Συμπέθερε Θανάση, ἔλα νὰ μᾶς κεράσῃς.

'Αμέσως ὁ μπακάλης ἔτρεξε, ἐστάθη στὴ μέση
μας, ἐσκούπησε τὸ τραπέζι μὲ τὴν ποδιά του καὶ πρῶ-
τα-πρῶτα ἐρώτησε ἐμένα τί θὰ πάρω. «μιὰ μαστίχα»
τοῦ λέω. «Σὺ κουμπάρε Δημητρώ;» ἐρώτησε τὸν
δεύτερον. «Ροῦμι». —«Σὺ ξάδερφε Νικολό;» —«'Ενα διά-
φορο». —«Σὺ, συμπέθερε;» —«'Ενα λουκουμάκι» —«Σὺ,
κουμπάρε 'Αναστάση;» —«Μιὰ κίνα».....

—Λοιπὸν ἔχουμε: μαστίχες μία, δύο, τρεῖς.....
Σὺ, κουμπάρε Δημητρώ, μαστίχα εἶπες;—ὄχι, ροῦμι.

—Λοιπὸν: τρεῖς μαστίχες, ἕνα ροῦμι καί.....
σύ, ξάδερφε Νικολό, λουκουμάκι εἶπες:

—'Ὁχι, ἕνα διάφορο.

—Λοιπὸν ἔχουμε: μαστίχες μία, δύο, τρεῖς, τέσ-
σαρες.....Σὺ, Κοντοσβέρκη, τί εἶπες;

—'Ενα διάφορο κ' ἐγώ.

'Επὶ τέλους ἔχασα κ' ἐγὼ τὴν ὑπομονή μου.
«βρὲ ἀδελφέ» τοῦ λέγω «φέρε μας ὅλων μαστίχες.
Μαστίχες δὲ θέλετε ὅλοι, βρὲ παιδιά;»

—Ναί, μαστίχες, μαστίχες! ἐφώναξαν ὅλοι κ' ἔτσι
ἀπηλλάγη ὁ μπακάλης ἀπὸ τὸ βασανιστήριο.

—Φέρε μου καὶ μιὰ δεκάρα τσιγαρέτα, εἶπ' ὁ
κουμπάρος μου, καὶ γράψε τα στὸ δεφτέρι μαζί μὲ
ὅλα τ' ἄλλα πιστά.

* *

Τὴν ἄλλη μέρα, Κυριακὴ, ἔπειτα ἀπ' τὴ λειτουρ-
γία μπρὸς ὁ παπᾶς καὶ πίσω δυὸ παιδιὰ μὲ τὴν κολυμ-
πήθρα καὶ πλῆθος γυνικόπαιδα ὅσα ἦσαν στὴν ἐκ-
κλησιὰ καὶ ὅσα βρέθηκαν στὸ δρόμο, ἐπλάκωσαν στὸ
σπίτι τοῦ κουμπάρου μου. "Ἐστησαν τὴν κολυμπήθρα
στὴ μέση· τὸ ζεστὸ νερὸ ἦταν ἑτοιμὸ· ἀνάψαμε τὰ
κεριά καὶ ἄρχισ' ὁ παπᾶ-Στρατῆς, ἕνα ἀγαθὸ γερον-
τάκι:

«Εὐλογημένη ἡ βασιλεία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ
Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. 'Αμήν.

'Εν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθώμεν.

Ἵπὲρ τῆς ἄνωθεν εἰρήνης καὶ τῆς σωτηρίας τῶν
ψυχῶν ἡμῶν.

Ἵπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου.....»

«Τὸ παιδί, ποῦναι τὸ παιδί;»

— Ἀμέσως, παππούλη μου, ἀκούστηκε ἡ φωνὴ
τῆς κουμπάρας μου ἀπὸ τὸ ἄλλο δωμάτιο.

«Ἵπὲρ τοῦ ἁγιασθῆναι τὸ ὕδωρ τοῦτο τῇ δυνάμει
καὶ ἐνεργείᾳ καὶ ἐπιφοιτήσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.
Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ φωτίζων καὶ ἁγιάζων πάντα
ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον νῦν»

Δὲν ἐπρόφτασεν ὅμως ὁ παπα-Στρατῆς νὰ τελειώ-
σῃ τὴν εὐχὴ καὶ ἀκοῦμε ἀπὸ τὸ ἄλλο δωμάτιο φωνές,
κακὸ, βρισιές, κτυπιές, μαλώματα.....

— Κύριε, τὸ ἔλεός σου! Τί τρέχει; Τ' εἶναι τοῦτο;

Πρῶτος εὐρέθηκα ἐγὼ στὸ ἄλλο δωμάτιο. Καὶ
τί βλέπω; Τὸν κουμπάρο μου καὶ τὴν κουμπάρα μου
στενωτάτα συνδεδεμένους, τὸν μὲν ἀπὸ τὰ μαλλιά τῆς
κουμπάρας μου, τὴν δὲ ἀπὸ τὸ πρόσωπο τοῦ κουμπά-
ρου μου.

— Κουμπάρε μου, τί τρέχει; τί εἶν' αὐτά;

— Ἄσε με, κουμπάρε μου, νὰ τὴ σκοτώσω τὴ
στρίγγλα! Ἀκοῦς ἐκεῖ στὸ πρῶτό μου παιδί νὰ θέλῃ
νὰ βάλῃ τὸ ὄνομα τοῦ πατέρα τῆς καὶ ὄχι τοῦ δικοῦ
μου. "Οχι, μωρή! δὲ θὰ σοῦ περάσῃ! Ἀναστάση νὰ τὸ
βάλῃς, κουμπάρε μου, τὸ παιδί Ἀναστάση!.....

— Καλλίτερα νὰ τὸ ξαπλώσω νεκρὸ, παρὰ νὰ τ' ἀ-
κούσω Ἀναστάση. "Οχι, ὄχι, ὄχι!..... Νικολὸ
θὰ τὸ βάλουμε, Νικολό! Καὶ χτυποῦσε μὲ πεῖσμα τὸ
δεξιὸν τῆς γρόθο στὴν ἀριστερὰ παλάμη.

— Μωρή, ἀκόμα μιλάς! καὶ ἐχύθηκε ἀπάνω τῆς
ὁ κουμπάρος μου καὶ τὴν ἄρπαξεν ἀπὸ τὰ μαλλιά κ' ἐ-
κείνη ἔχωσε τὰ νύχια τῆς στὸ πρόσωπό του τόσο
βαθεῖα, ὥστε, ὅταν ἐχωρίστηκαν, ὁ κουμπάρος μου
ἐφαίνετο σὰν νὰ πάλαιψε μὲ τῆς γάτες καὶ ἡ κουμπάρα
μου σὰν νὰ βάλῃ τὰ μαλλιά τῆς στὴν ἀνεμοδοῦρα.

— "Οχι, βρὲ κοφοζώητε!..... Δὲ θὰ σοῦ πε-
ράσῃ!..... Ἐγὼ τὸ γέννησα, ἐγὼ θὰ τὸ βαφτίσω
ὅπως θέλω.

— "Ορσε πέντε!..... Μαζί, μωρή, τὸ γεννήσαμε!.

Κ' ἔτοιμοι ἦσαν νὰ ξαναχυθοῦν ὁ ἓνας ἀπάνω στὸν
ἄλλον.

Τότε μὲ πλησιάζει ὁ Παπᾶ-Στρατῆς σιγὰ-σιγὰ
καὶ μοῦ λέει:

«Πᾶμε, τέκνον μου, νὰ φύγωμεν. Ἐμεῖς ἤρθαμε
ἐδῶ νὰ κάμουμε μυστήριον καὶ ὁ δαίμονας καυγᾶ.
Πᾶμε, πᾶμε».

Τότε ἐσκέφθηκα καὶ ἐγὼ μήπως συμμαχήσουν ὁ
κουμπάρος καὶ ἡ κουμπάρα μου καὶ ξεθυμάνουν σὲ
μένα. Καὶ μὲ τὸ δίκιο τους, γιατί ἐγὼ ἤμουν ὁ αἷτιος
ὅλης αὐτῆς τῆς ἱστορίας, ποῦ ἤρθα νὰ τοὺς βαφτίσω
τὸ παιδί! Δρόμο λοιπόν.....

Σιγὰ-σιγὰ, χωρὶς κανεὶς νὰ μὲ καταλάβῃ, ἐξε-
κρέμασα τὸ ἄδαιο ταγάρι μου, ἔλυσα ἀπὸ τὴ μουριά
τὸ μουλάρι, ἐκαβάλλησα καὶ ὅπου φύγη-φύγη! Οὐτε
γύρισα πίσω νὰ κοιτάξω, σὰν κυνηγημένος λαγός.
Ἐπὶ τέλους ἔφτασα στὸ σπίτι μου.

— Νὰ σοῦ ζήσῃ τὸ βαφτιστήρι—μοῦ λέει ἡ μάνα
μου—πάντα νουνὸς καὶ τίμιος. Καὶ πῶς τῷ βάλας τὸ
ὄνομά του;

—Γρονθίωνα.

—Γρονθίωνα! τί παράξενο ὄνομα εἶναι τοῦτο!....
πρῶτῃ φορὰ τ' ἀκούω!

—Εἶναι ἀρχαῖο ἐλληνικόν..... τῆς εἶπα.

Πέρασαν ἕξη χρόνια. Σωστὰ ἕξη χρόνια καὶ εἶχα
λησμονήσῃ καὶ τὸν κουμπάρο μου καὶ τὸν καυγᾶ του.

Μιά μέρα ἄξαφνα βλέπω νὰ μπαίνει στὴν αὐλὴ
μας τὸ γαϊδούρι του καὶ ὁ κουμπάρος.

—Γειὰ χαρά, κουμπάρε!—Βρὲ καλῶς τὸν κου-
μπάρο. Τί χαμπάρια; πῶς ἦταν καὶ τοῦτο;

—Αἶ κουμπάρε, τὰ ψέματα πιά ἐτέλειωσαν· θὰ
κοπιάσῃς νὰ μοῦ βαφτίσῃς τὸ παιδί.

—Πόσα παιδιὰ ἔκαμες ἀπὸ τότε;

—Ἕνα κορίτσι, μὲ συμπάθειο, κ' ἓνα ἀγόρι.....
Μὰ τοῦ λόγου σου θὰ μοῦ βαφτίσῃς τὸ πρῶτο.

—Τὸ πρῶτο! βρὲ ἀθεόφοβε, ἀκόμη ἀβάφτιστο
τῶχεις;

—Ἀμὲ τί! θὰ περάσῃ τῆς παληογυναῖκας; Τοῦρκο
τῶκανα, μὰ δὲν τοῦβανα τ' ὄνομα τοῦ πατέρα της.
Τὶς προάλλες ἐβαφτίσαμε τὸ δεύτερο παιδί κ' ἐβά-
λαμε τὸ ὄνομα τοῦ πατέρα της καὶ τώρα ἀπομένει νὰ
βαφτίσουμε τὸ πρῶτο κατὰ πῶς θέλω ἐγώ.

Τέλος πάντων, νὰ μὴ τὰ πολυλογῶ, ἐκαβάλλησα
μιὰ μέρα τὸ μουλάρι καὶ ἀνέβηκα στὸ χωριό. Ἦταν
Κυριακὴ καὶ ἐπεριμέναμε τὸν παπᾶ νὰ τελειώσῃ τὴ
λειτουργία καὶ νὰ ἔλθῃ. Κάτω στὴν αὐλὴ ἡ κουμπάρα
μου ἐξέστεινε νερό σ' ἓνα μεγάλο λεβέτι καὶ ἐγὼ περι-
πατοῦσα ἀπάνω κάτω στὴν αὐλὴ. Κάπου δίπλα ἐκεῖ
ἔπαιζε καὶ τὸ βαφτιστήρι μου μὲ κάτι λάσπες καὶ
ορόκαλα.

—Μάννα, τῆς λέει, τί τὸ θέλεις τὸ νερό; τὸ γου-
ροῦνι θὰ σφάζουμε;

—Ὁχι, παιδί μου, θὰ σὲ βαφτίσουμε.

—Σὺν τὸ Νικολό τῆς προάλλες;

—Ναί, παιδί μου.

Τέλος πάντων ἐτελείωσαν ἡ λειτουργία καὶ ἐφάνη
ἐμπρὸς ὁ παπᾶ-Στρατῆς καὶ πίσω τὰ παιδιὰ μὲ τὴν
κολυμπήθρα. Τὰ ἐτακτοποίησαν ὅλα καὶ ἤρχισεν ὁ
παπα-Στρατῆς.

«Εὐλογημένη ἡ βασιλεία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ
Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Ἀμήν.»

—Τὸ παιδί. Ποῦναι τὸ παιδί;.....

—Ἀμέσως, παππούλη μου—εἶπε ἡ κουμπάρα—
βρὲ Κούληη..... αἶ Κούλη!..... Ἔτσι τὸν ἐφώ-
ναζαν γιατί ἦταν ἀβάφτιστος.

—Μπᾶ! Χριστὸς καὶ Παναγιά!..... τί ἔγινε
τὸ παιδί;.....

«Ὅλοι μας διὰ μιᾶς ἐχυθῆκαμε στὴν αὐλὴ, στὸν
κῆπο νὰ βροῦμε τὸν Κούλη· ἀλλὰ πούθενά Κούλης δὲν
ἐφαίνετο. Ἐτρέξαμε πάρα πέρα στὴς γειτονικὲς αὐλές,
στοὺς κήπους, ἀλλὰ τίποτε. Ἐρωτήσαμε τοὺς διαβάτες
μὴν τὸν εἶδαν· τίποτε. Ἐπὶ τέλους ὕστερα ἀπὸ πολλή
ῶρα τὸν ἤψαμε ἐξω ἀπὸ τὸ χωριό, ἀπάνω σὲ μιὰ δα-
μασκησιά καὶ ἔτρωγε δαμάσκηνα. Ἐμεῖς δὲν τὸν εἶ-
δαμε πρῶτοι, ἀλλ' ἐκεῖνος ἅμα εἶδε τὴ μάννα του νὰ
περνᾷ ἀπὸ κάτω τῆς ἐφώναξε:

—Μάννα! αἶ, μάννα! ἔφυγε ὁ παπᾶς ἀπὸ τὸ σπίτι;

—Βρὲ, παιδί μου, ἔλα νὰ σὲ χαρῶ στὸ σπίτι νὰ σὲ
βαφτίσουμε, νὰ σὲ κάμουμε χριστιανούλη. Ἐλα νὰ
ιδῇς πού σοῦ ἔφερε καὶ ὁ νουνός σου καινούργια ροῦχα..

Ἐπλησιάσαμε κ' ἐμεῖς ὅλοι καὶ τὸν παρακαλού-
σαμε νὰ καταβῇ καὶ τοῦ τάσαμε μελιᾶς μὲ μῆλα.
Ἐκεῖνος ὅμως μὲ ὅλη του τὴν ἀπάθεια ἔτρωγε τὰ
δαμάσκηνα καὶ ἐπέταγε ἐπάνω μας τὰ κουκούτσια.

—Τραβᾶτε σεῖς, μᾶς ἔλεγε, στὸ σπίτι καὶ ἅμα
φύγη ὁ παπᾶς θαρρῶ καὶ ἐγώ.

Κατάλαβα κ' ἐγὼ πὼς ἤμουν πιά περιττός καὶ
πὼς εἶχα νὰ κάμω μὲ λυκόπουλο—ὄχι μ' ἄνθρωπον·
ἐγύρισα στὸ σπίτι, καβάλλησα τὸ μουλάρι καὶ ὅπου
φύγη-φύγη! νὰ μὴν τὸ μάθῃ ὁ Κούλης πὼς ἦλθα νὰ
τὸν βαφτίσω καὶ μοῦ σπάσῃ τὸ κεφάλι μὲ τῆς πέ-
τρες!.....

1909

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΣΟΓΙΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΒΙΑΙΟΤΟΡ ΤΟΥ ΕΝ ΑΙΩΝΙ ΒΑΝΕΙΣΤΗΝΟΥ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΣΟΓΙΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ

Η ΑΚΡΪΔΑ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

“Ὅλα τὰ κακὰ τοῦ κόσμου εἶχαν πέσει ἐκεῖνη τῇ
χρονιᾷ σ' τὸ χωριό μας.” Ἐβρεχε σάν ἦταν οἱ σταφίδες
’στ’ ἀλώνια κ’ ἔψην’ ὁ ἥλιος τῇ γῇ σάν ἦταν γιὰ νὰ
σπείρουμε. Σκουλήκια, περονόσπορος, τοκογλύφοι,
φτώχεια, γκρίνια, ὅλα εἶχαν δώσει συνέντευξι στὸ χω-
ριό μας. Καὶ στὸ τέλος, γιὰ νὰ μὴ μᾶς λείψῃ τίποτε,
μᾶς ἤρθε κι’ ἡ ἀκρίδα! Δηλαδή, δὲν μᾶς ἦλθε· ἀλλὰ
τὴν ἐγέννησε ὁ τόπος μας. Ἦταν ντόπια. Τὸ περα-
σμένο καλοκαίρι μᾶς εἶχαν ἔρθῃ λίγες, κι’ ὅταν μὲ τὸ
πρῶτο κρύο ξεπάγιασαν, μᾶς ἄφησαν κληρονομιά
τ’ αὐγά τους, ἀπὸ τὰ ὅποια τὴν ἀνοιξὴ ἐγέμισεν ὁ
τόπος ἀκρίδες. Κ’ ἔπρεπε νὰ τίς ξεπαστρέψωμε ὅσω
ἦσαν μικρές· ἀλλιῶς, θὰ μᾶς ἐβγαζαν τὰ μάτια. Τὸ
πρᾶγμα δὲν ἦταν ἀκατόρθωτο. Μὲ λίγο ἀκάθαρτο
πετρέλαιο δὲ θάμενε οὔτε μία.

Τὴν Κυριακὴ, λοιπόν, ὅταν σκόλασε ἡ Ἐκκλησιά,
καὶ καθόμαστε ὅλοι ἔξω στὸ πεζοῦλι περιμένοντας
τὸ κόλλυβα, γιὰτ’ ἦταν μνημόσυνο, εἶπα σταύς γε-
ροντότερους:

—Δὲν πρέπει νὰ σταυρώσουμε τὰ χέρια, πρέπει
νὰ πολεμήσουμε τὸ κακὸ πού μᾶς ἤρθε. Πρέπει νὰ
μαζέψουμε ἀπ’ ὅλο τὸ χωριὸ χρήματα—δὲν χρειά-
ζονται καὶ πολλὰ—ν’ ἀγοράσουμε ἀκάθαρτο πετρέ-
λαιο, νὰ τῆς ξεκάνουμε τώρα πού εἶναι μικρές. Ἀλ-
λοιώτικα σάν μεγαλώσουν, τρέχα ὕστερα νὰ τίς
κυνηγᾶς.

—Μωρ' τί πετρέλαιο καὶ κουρουφέξαλα μᾶς τσαμπουνᾶς! φώναξε ὁ γέρο-Γλατάνης, ἄνθρωπος θεοφοβούμενος, ὀνομαστὸς γιὰ τῆς μακρυῆς μετάνοιες, ποῦκανε ὑπὸς στὰ εἰκονίσματα. Φέρνουμε μεθαύριον τὰ λείψανα τοῦ "Αἰ Γιάννη τοῦ Καλυβίτη ἀπ' τὸ μοναστήρι τ' "Αἰ—Βλάση καὶ τίς στέλνουμε κατ' ἀνέμου.

—Καλὰ καὶ ἅγια εἶναι τὰ κόκκαλα τοῦ "Αἰ-Γιάννη, τοῦ εἶπα· μά..... σάν πλιὸ καλότερα μοῦ φαίνεται τὸ πετρέλαιο.

—Βέβαια! μὲ ἀποπῆρε μὲ θυμὸ ὁ γέρο-Ζλατάνης—ἔτσι εἶσθε σεῖς οἱ γραμματιζόμενοι! Τετραδοπαράσκευο δὲν κρατᾶτε, στήν ἐκκλησιά δὲν πατεῖτε. Γι' αὐτὸ κι' ὁ θεὸς μᾶς στέλνει κατὰ διαόλου!

Τί νὰ τοῦ ἀπαντήσω; Εἶχε δίκιο. Εἶχε τὸ Θεὸ μὲ τὸ μέρος του. Οἱ ἡμέρες περνοῦσαν κ' ἡ ἀκρίδα ὅλο κι' ἐμεγάλωνε. Ἐλυπόμουν, κοντὰ ἔστὰ δικὰ μου, καὶ τὰ κτήματα τῶν ἄλλων. Στὸ τέλος, σάν εἶδα κι' ἀπόειδα, ἀπεφάσισα νὰ φέρω τὰ λείψανα τοῦ "Αἰ-Γιάννη, ὅχι βέβαια γιὰ νὰ σκοτώσουν τίς ἀκρίδες, μὰ γιὰ νὰ ἀποδειχθῇ ἡ πλάνη τους. Καὶ τότες, θέλοντας καὶ μὴ, θὰ ἀναγκάζοντο νὰ καταφύγουν καὶ στὸ πετρέλαιο.

Τὸ μοναστήρι τοῦ "Αἰ-Βλάση ἦταν σχεδὸν κατὰ κορφα στὸ βουνὸ ὀκτὼ ὥρες μακριά. Ἐνα πρωὶ λοιπὸν ἐκαβάλλησα τὸ μουλάρι μας, καὶ ἀφοῦ ἐπέρασα βουνά, λαγκάδια, δάση ἔφτασα βράδυ-βράδυ στὸ μοναστήρι. Καμμιά δεκαριά καλογέροι, καλοθρεμμένοι, γεροὶ σάν τὰ πεῦκα ποῦ ἦσαν γύρω, ἐγλεντοῦσαν τὸν εὐμορφο ἐκεῖνο τόπο. Ἐκεῖ λοιπὸν ἐπέρασα

τὴ νυχτιά μου καὶ ἔμαθα πὼς τὴν ἐρχομένη Κυριακὴ θὰ βγοῦν τὰ λείψανα τοῦ "Αἰ-Γιάννη τοῦ Καλυβίτη στὴ δημοπρασία κι' ὁ καλόγερος, ποῦ θὰ τὰ πάρῃ—τὴν Τρίτη-Τετράδη θάξαι στὸ χωριὸ μας.

—Μὰ γιατί θὰ βγοῦνε στὴ δημοπρασία; ἐρώτησα. Μήπως εἶναι κατεσχεμένα;

—Ὅχι, μοῦ ἀπολογήθηκε ὁ ἡγούμενος· τὰ βγάζουμε δημοπρασία γιὰ ὄφελος τοῦ μοναστηρίου. "Οποῖος καλόγερος δώσῃ τὰ περισσότερα, παίρνει τὰ λείψανα ὅλο τὸ χρόνο γιὰ λογαριασμό του καὶ τὰ γυρίζει στὰ χωριά. "Οσα βγάλῃ, εἶναι δικό του κέρδος.

—Αἱ! καὶ βγαίνει τίποτε κέρδος ἀπ' αὐτά;

—Χμμ!..... κατὰ τὴν περίστασι. Ἄν εἶναι τυχερὸς καὶ πέσουν ἀρρώστειες στὸν τόπο ἢ ξερασίες, τότε κάνει χρυσῆς δουλειές.

Τώρα μάλιστα ποῦ φάνηκε νέα ἀσθένεια ἔστ' ἀμπέλια, ὁ περονόσπορος, τὰ κέρδη εἶναι περισσότερα, ἀλλὰ καὶ ὁ συναγωνισμὸς μεγαλύτερος!

—Καὶ δὲν μοῦ λές, ἄγιε πάτερ, εἶναι πολλὰ λείψανα ἐδῶ;

—Γιὰ τίς μεγάλες ἀσθένειες, γιὰ τὴν ἀνομβρία, γιὰ τίς ἀκρίδες, γιὰ τὰ σκουλήκια, εἶναι τὰ δυὸ μνηριὰ τοῦ "Αἰ-Γιάννη τοῦ Καλυβίτη—ἡ χάρις του μεθ' ἡμῶν—καὶ ἡ κάρα τοῦ Ἁγίου Τρύφωνος—βαχθείαςας. Γιὰ τὸ μάτιασμα εἶναι τὸ μικρὸ δάχτυλο τοῦ ἁγίου Παχωμίου. Γιὰ τὸ ἀμπόδεμα ἔχομε τρεῖς ἀπὸ τὰ γένεια τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ὁνουφρίου, καὶ γιὰ τὰ κρυστά—γιὰ νὰ μὴ ξυγίζουν—δυὸ χάνιρες

ἀπὸ τὸ κομπολόι τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Παφνου-
τίου.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωὶ ἀποχαιρέτησα τοὺς ἀγίους
πατέρας, ἔδωκα δέκα δροχμὲς καππάρο γιὰ τὰ ἅγια
λείψανα, κ' ἐρύρισα στὸ χωριό. Τὴν Κυριακὴ ὁ παπα-
Μελέτης, ὅταν ἐτελείωσε τὸ Εὐαγγέλιο, εἶπε γιὰ τὸ
ταξιδί μου, καὶ πὼς τὴν Τρίτῃ ἢ Τετράδῃ, ἅμα
ἀκούσουν τὴν καμπάν, νὰ τρέξουν ὅλοι στὴν ἐκκλη-
σιά, γιατί θὰ γίνη ἡ λιτανεία. Δὲν εἶν' ἀνάγκη νὰ σᾶς
πῶ, ὅτι ἡ προθυμία μου αὐτὴ εὐχαρίστησε πάρα-
πολύ τὸ χωριό, κ' ἂν ἤμουν φιλόδοξος, θὰ ἤμποροῦσα
νὰ γίνω καὶ πάρεδρος.

Τὴν Τετράδῃ τὸ ἀπόγευμα κάτι ἀγριοκαμπανιὲς
ἐτάραξαν τὴ νεκρικὴ ἡσυχία τοῦ χωριοῦ. Ἐκατά-
λαβα πὼς εἶχεν ἀριβάρει ὁ καλόγηρος μὲ τὰ ἅγια
λείψανα. Ὅταν ἐφθασα στὴν ἐκκλησιά, ἦσαν ὅλοι
ἐκεῖ μαζεμένοι οἱ χωριάτες σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις
καὶ ἀμέσως ἐξεκινήσαμεν γιὰ τὴ λιτανεία. Ἐμπρὸς
ἐπήγαιναν ὁ καλόγηρος καὶ ὁ παπα-Μελέτης μουρμου-
ρίζοντες, καὶ ἀπ' ὀπίσω ξεσκουφωτοὶ ἀκολου-
θοῦσαμε κ' ἐμεῖς. Ὅταν πλέον ἐφθάσαμε στὸν κάμπο
τὸν κατὰμυρον ἀπὸ τῆς ἀκρίδας, ὁ καλόγηρος ἐδιά-
βασε τοὺς πιὸ δυνατοὺς ἐξορκισμοὺς καὶ ἐσκόρπισε
δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ ἁγιασμό. Ἐπειτα ἔφερε γύρω
καὶ τὸν ἀπαραίτητο δίσκο καὶ τὰ μονόφραγκα ἔπε-
φταν βροχή.

— Ἄγιε πάτερ, τοῦ εἶπα σὰν ἐφθάσαμε πάλι στὸ
χωριό—σὲ παρακαλῶ πολὺ νὰ μὴ φύγῃς ἀπόψε, νὰ

μείνῃς ἕως αὔριο τὸ πρωῒ, ἵσως εἶνε ἀνάγκη νὰ κά-
νῃς ἁγιασμό καὶ γιὰ τίποτε ἄλλο.

Εἶχα τὸ σκοπὸ μου ἐγώ.

—Εὐχαρίστως, εὐχαρίστως! μοῦ εἶπε, μυρισθεῖς
φαίνεται καὶ ἄλλα μονόδραγμα. Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὸ
πρωῒ, χωρὶς νὰ πάω στὸν κάμπο νὰ κοιτάξω, ἤμουν
βέβαιος πὼς οὔτε μιὰ ἀκρίδα δὲν θὰ ἐψόφησε. Ἦταν
τόρα ἡ δική μου σειρὰ νὰ κτυπήσω τὴν καμπάνα.
Ἐτρεξα λοιπὸν ἔστην ἐκκλησιὰ καὶ μὲ θυμὸ καὶ χαρὰ
συγχρόνως ἄρχισα νὰ καμπανίζω.

Στὴ στιγμὴ ὅλοι ἦσαν ἐκεῖ καὶ ὁ παπα-Μελέτης
μὲ τὸν καλόγερο.

—Βλέπεις, ἅγιε Πάτερ, τοῦ εἶπα ὅτι ἡ ἀκρίδα
εἶναι στὴ θέσι τῆς, πὼς δὲν τὴν ἐξεπάτωσαν τὰ λεί-
ψανα;

—Ἐχεις δίκαιον, τέκνον μου! μοῦ εἶπε. Ἀλλὰ
ξεύρετε τί συμβαίνει; Στὸ διπλὰν χωριὸ εἶναι ὁ πάτερ
Ἀρτέμης μὲ τὴν κἀρα τοῦ ἀγίου Τρύφωνος-βοήθειά
σας—καὶ χθὲς ἐδιάβασε κ' ἐκεῖνος παράκλησι γιὰ τὴν
ἀκρίδα φαίνεται λοιπὸν πὼς ἡ δική σας ἀκρίδα ἐφυ-
γεν, ἀλλ' ἤλθεν ἐδῶ ἡ ἀκρίδα τοῦ ἄλλου χωριοῦ.

Ἀπειρες οἱ πονηρίαι τῶν καλογέρων.

Τότε μιὰ σατανικὴ ἰδέα μοῦ πέρασεν ἀπὸ τὸ νοῦ.
«Βρωμοκαλόγερε, εἶπα μέσα μου, δὲν θὰ τὸ φᾶς ἔτσι.
Ἐννοια σου, καὶ σὲ φτιάνω ἐγώ».

—Ἀκούσατε, εἶπα στοὺς χωριάτες, ὁ πάτερ—Ἀρ-
σένιος ἔχει δίκιο. Πρέπει τὸ ἀπόγεμα νὰ κάνουμε καὶ
ἄλλη λιτανεία καὶ νὰ φανοῦμε γενναϊότεροι, νὰ τὰ

χρυσώσωμε τὰ ἅγια λείψανα, καὶ τότε νὰ εἴστε βέβαιοι, πῶς οὔτε πόδι δὲ θὰ μείνη!.....

—Βέβαια, βέβαια! εἶπεν ὁ καλόγερος. Ἡ χάρις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Καλλυβίτου εἶνε μεγάλη.

Καὶ ἔτριβε τὰ χέρια του ἀπὸ εὐχαρίστησιν.

Τὸ ἀπόγεμα λοιπὸν ἐπανελήφθη ἡ λιτανεία καὶ ὁ δίσκος ἐπέστρεψε βαρύτερος στὸν καλόγερο. Ὅταν ἐγυρίσαμε στὸ χωριό, ἐπλησίασα τὸν ἅγιο πατέρα καὶ τοῦ εἶπα:

—Πάτερ Ἀρσένιε, σὲ παρακαλῶ πολὺ νὰ τιμήσῃς ἀπόψε καὶ τὸ φτωχικὸ μας. Ἡ χαρὰ μου θὰ εἶναι μεγάλη, ἂν μοῦ εὐλογήσῃς τὸ δεῖπνον.

—Πολὺ εὐχαρίστως τέκνον μου.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἀπεμάκρυνα ἀπὸ τὸ σπίτι κάθε θηλυκὸν καὶ οὐδέτερον, ἐπῆγα στὸ σπίτι τοῦ παπα-Μελέτη καὶ παρέλαβα τὸν πάτερ Ἀρσένιον. Δύο κοτόπουλα στὸ φούρνο, τυρὶ φέτα καὶ ζεστὸ ψωμὶ ἦταν τὸ δεῖπνο μας.

Ἐπειδὴ δὲ στὸ σπίτι μας δὲν ἦταν κανεὶς μπεκρῆς, εὐρίσκετο κρασί καὶ τεσσάρων καὶ πέντε ἐτῶν. Ἀπ' αὐτὸ λοιπὸν ἔβαλα στὸ τραπέζι πού με τὸ τρίτο ποτήρι πᾶρ' τον κάτω, ὅποιοιςδήποτε καὶ ἂν ἦτο, ἔστω καὶ καλόγερος.

—Εὐλόγησον, πάτερ!

—Φάγονται πένητες καὶ εὐφρανθήσονται.

Ἐκαμα κ' ἐγὼ τὸ σταυρό μου καὶ παρεκάλεσα τὸ θεὸ νὰ με συχωρέσῃ πού ἔρωγα με καλόγερο.

—Καὶ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου, πάτερ Ἀγιε! Ἐβίβα! τοῦ εἶπα καὶ τοῦ ἔδωκα τὴν πρώτη δόσι.

—Αἰὰ αὐτὸ εἶνε νέκταρ! εἶπε καὶ τὸ κατέβασεν ὁλόκληρον.

—Τὸ φυλάω ἐπίτηδες, πάτερ, γιὰ τοὺς καλοὺς μουσαφιρέους. Καὶ τοῦ τὸ ξαναγέμισα.

Μὲ τὸ τρίτο ποτήρι τὰ μάτια τοῦ καλογέρου ἄρχισαν νὰ λάμπουν ἐπικινδύνως, ἡ γενειάς του νὰ κυματίζῃ...

Ἐπρεπε νὰ τὸν ἀποτελειώσω. Τοῦ ἔδωκα καὶ τὸ τέταρτο. Καὶ τότε, κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

Τὸν ἀνασήκωσα μὲ κόπο καὶ κρατῶντας τὸν ἀπ' τῆς μασχάλης τὸν ὠδήγησα στὸ διπλανὸ δωμάτιο, ὅπου βαρὺς ἐσωριάστηκε στὸ ἔτοιμο κρεβάτι. Σὲ λιγάκι μέσα στὸ δωμάτιο ἀκούετο ἓνα γουργούρισμα ἀπὸ τὸ ροχαλητό του σὰν νὰ τραβοῦσαν ἀλυσσιδὲς στὸ καράβι.

Τότε ἐπλησίασα μὲ θάρρος, ἐξεκούμπωσα τὸ ράσο του καὶ ἔβγαλα ἀπὸ τὴν τσέπη του τὸ πορτοφόλι του καὶ ἐμέτρησα 286 δραχμὲς.

Τόσο μᾶς ἐστοίχισαν οἱ δύο λιτανεῖες. Ἐβαλα τὶς δραχμὲς αὐτὲς στὴ δική μου τσέπη καὶ στὸ πορτοφόλι τοῦ καλογέρου τὴν ἐξῆς σημείωσι:

«Ἀγιε, πάτερ Ἀρσένιε!

«Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν τῇ βοήθειᾳ τῶν ἱερῶν μου λειψάνων καταστρέφετε τὰς ἀκρίδας, θεραπεύετε πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν, μεταβάλλετε τοὺς νόμους τῆς φύσεως καὶ παχύνεσθε διὰ τῶν ἰδικῶν μου κόπων. Μέχρι τοῦδε ὡς ἀντάλλαγμα τῶν τόσων ὑπηρεσιῶν μου μοὶ προσφέρετε ἀνουςίους ψαλμωδίας,

σταγόνας τινὰς ἐλαίου, ἰσχνὰ τινα κηρία καὶ καπνοὺς λιβάνου. Ἐβαρύνθη πλεονὶ νὰ ζῶ εἰς τὴν ἔρημον τρεφόμενος μὲ ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον καὶ ἐνδυόμενος φόρεμα ἐκ τριχῶν καμήλου. Ἀπεφάσισα νὰ εἰσέλθω κι' ἐγὼ εἰς τὴν κοινωνίαν, ὅπου ὡς ἀκούω πολλὰ πράγματα ἀπρόσιτα εἰς τὸν καιρὸν μας, ἔγιναν προσιτὰ καὶ συνήθη καὶ εἰς ἡμᾶς ἀκόμη τοὺς καλογήρους. Πρὸς τοῦτο ὅμως ἀπαιτοῦνται ἄρκετὰ ἔξοδα διὰ τὴν εὐπρεπῆ παρουσίαν. Γνωρίζεις ὅτι ἀπὸ τὰς εἰσπραξείας παραστάσεως κωμωδίας ποσοστὸν τι ἀποδίδεται εἰς τὸν συγγραφέα. Φρονῶ λοιπὸν ὅτι τὰ ποσοστὰ ἐκ τόσων κωμωδιῶν, τὰς ὁποίας μέχρι τοῦδε εἰς βάρους μου παρεστήσατε, δὲν θὰ εἶναι κατώτερα τῶν 286 δραχμῶν, τὰς ὁποίας σήμερον διὰ τῆς ἰδίας μου χειρὸς λαμβάνω. Πᾶσα διαμαρτύρησις ἐκ μέρους σου εἶναι περιττή, διότι ἐννοῶ νὰ ἐξασκήσω τὰ δικαιώματά μου. Ἐάν δὲ παρ' ἐλπίδα καταφύγῃς εἰς τὴν ἀστυνομίαν, ἀπὸ σήμερον αἶρω τὴν θαυματουργὸν δύναμιν ἀπὸ τῶν λειψάνων μου καὶ παραχωρῶ ταύτην εἰς τὴν κάραν τοῦ Ἀγίου Τρύφωνος.

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ εἴη μετὰ πάντων ἡμῶν.

Ἐν Παρθεσίῳ τῇ 12 Μαΐου 1908

† "Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Καλυβίτης"

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωὶ ὁ πάτερ Ἀρσένιος μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι καὶ ντροπιασμένος μ' ἀποχαιρέτησε. Τοῦ ἐφίλησα τὸ χέρι καὶ ἐπῆγε εἰς τὸ καλὸ. Μὲ

τὶς 286 ἐκεῖνες δραχμὰς ἀγοράσαμε ἀκάθαρτο πετρέλαιο καὶ ἔτσι ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Καλυβίτης ἔκανε τὸ θαῦμά του!!

Ἀπὸ τῆς Ἀκριδῆς δὲν ἔμεινε οὔτε φτερό.

1908

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο. ΤΣΟΠΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΒΙΑΙΟΤΟΡ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΩΙ ΒΑΝΕΡΗΣΙΩΝ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Η ΜΟΙΡΑΣΙΑ

Τὸ σπίτι τοῦ Κώστα Τσανάκα εἶναι 'ς τὴ μέσῃ τὸ χωριό. Ἀλλὰ καὶ στὴν ἄκρῃ νὰ ποῦμε ὅτι εἶναι, πάλι μέσα εἴμαστε, διότι ὅλο τὸ χωριό ἄκρῃ εἶναι. Περιττὸν νὰ εἶπω ὅτι τὸ σπίτι ἦτον δικό του, διότι εἰς τὰ χωριά οὔτε πολὺ κοστίζουν τὰ σπίτια, οὔτε βρίσκει κανεὶς νὰ ἐνοικιάσῃ. Μάλιστα τοῦ Κώστα Τσανάκα δὲν τοῦ εἶχε στοιχίσει τίποτε, διότι τοῦ τὸ χάρισε τὸ χωριὸ καὶ ἰδοὺ πῶς. Πρὶν παντρευτῇ ὁ Κώστας εἶχε περιουσία τὰ δυὸ του δυνατὰ χέρια, μιὰ φουστανέλλα, ἓνα ζευγάρι σκάλτσες, τῆς τσακμακώπετρες, καὶ σχεδὸν τίποτε ἄλλο. Ἀμα παντρεύτηκε, ἐπῆρε προῖκα ἄλλῃ μιὰ φουστανέλλα, ἓνα ζευγάρι σκάλτσες, δύο πουκάμισα, δύο σάβρακα, δέκα ρίζες ἐλιές, ἓνα πουλάρι καὶ τὴν ὑπόσχεσι ἀπὸ τὸν πεθερό του ὅτι ἄμα μεγαλώσῃ τὸ πουλάρι νὰ τοῦ δώσῃ καὶ τὸ σαμάρι, ὅπως κι' ἔγινεν. Ἰδιαιτέρα δὲ δικά της ἡ κυρὰ Κώσταινα, ἔφερε δυὸ πουκάμισα, δυὸ δυὸ μισοφόρια—μὲ συγχωρεῖτε διὰ τὴν ἀδιακρισίαν—ἓνα φουστάνι τσίτινο κλαρωτὸ ἐκτὸς τοῦ νυφικοῦ της καὶ ἓνα πάλωμα. Ἐπὶ πλέον δὲ μίαν ἑκτακτον γονιμότητα—ἐν συνδυασμῷ, ἐννοεῖται, μὲ τὴν τοῦ Κώστα—ὥστε μόλις τὸ ἓνα παιδί ἔφτανε, τὸ ἄλλο ἦτον στὸ δρόμο. Καμμιά φορὰ μάλιστα ἤρχοντο καὶ δύο-δύο. Ἐννοεῖται ὅτι μὲ τέτοια ὀρεξι τοῦ εἶχαν, δὲν ἄργησαν νὰ γεμίσουν ἀπὸ παιδιὰ ἓνα μικρὸ ἀχουράκι, ποὺ τοὺς

εἶχε δώσει γιὰ ψυχικὸ ὁ κύρ Ἀνδρέας νὰ καθήσουν. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ εὗρουν ἄλλο σπίτι. Νὰ ἐνοικιάσουν βέβαια δὲν ἦτο δυνατόν. Ἀποφάσισε λοιπὸν ὁ Κώστας νὰ κτίσῃ δικό του σπίτι. Μὲ πολλὰ βάρσανα κατῳρθωσε νὰ οἰκονομήσῃ 25 δραχμὲς καὶ ἀγόρασε τὸ οἰκόπεδο. Ἐκεῖ μαζὶ μὲ τὴν γυναῖκά του ἔκοψε πλῖθες καὶ ἐπειδὴ ἦτον τίμιος καὶ ἐργατικὸς, ὅλοι τὸν ἀγαποῦσαν στὸ χωριὸ καὶ ἄλλος τοῦ ἔδωκεν ἓνα κυπαρίσσι, ἄλλος μιὰ στανίδα, ἄλλος λίγα κεραμίδια καὶ ἔτσι τὰ κατάρφερε νὰ μαζέψῃ ὅλο τὸ ὑλικό. Μιὰ μέρα λοιπὸν ἐμαζεύτηκαν ὅλοι οἱ χτίστες τοῦ χωριοῦ, ἐπῆραν καὶ τὸ μαραγκὸ καὶ σὲ δυὸ μέρες τῶπλεξαν τὸ σπιτάκι τοῦ Κώστα. Εἶχεν ἓνα μόνον πάτωμα, τὴ γῆ, δυὸ παράθυρα καὶ μιὰ πόρτα. Ὁ γύφτος τοῦ χωριοῦ τοῦ ἐχάρισεν ἓνα χέρι γιὰ τὴν πόρτα—κλειδωνιά δὲν ἐχρειάζετο—καὶ τέσσερες θηλιές γιὰ τὰ παραθύρι. Κ' ἔτσι τὴν τρίτῃ ἡμέρα ὁ Κώστας Τσανάκας μὲ τὴν φαμηλιά του ἦταν στὸ δικό του σπίτι.

Ἡ μιὰ γωνιά ὅμως τοῦ σπιτιοῦ ἦταν γιὰ τὸ γαῖ-δούρι, ποὺ ἔφερνε τὰ ξύλα νὰ μαγερεύουνε καὶ νὰ ζεσταίνωνται τὸν χειμῶνα. Ἀπ' εἴσω δὲ στὴν αὐλὴ ἦταν ἓνας φούρνος πάντα ζεστός, γιατί τὸ ψωμί τὰ-τρωγαν πάντα ζεστό, δὲν τὸ ἄφιναν νὰ κρυώσῃ.

Δὲν ἐπέρασαν πολλὰ χρόνια καὶ οἱ Τσανάκηδες ἐπλήθυναν—τοῦ φτωχοῦ τὸ βίος, βλέπετε, εἶναι τὰ παιδιὰ—καὶ ὅλο καὶ ἀρσενικά. Μόνον τὸ τέταρτο ἦταν κορίτσι, ὅπως παρακαλοῦσε τὸ Θεὸ ἡ κυρὰ Κώσταινα, γιὰ νὰ ἔχῃ ἀπποιον νὰ τῆς δώσῃ ἓνα ποτῆρι νερό—ὅπως ἔλεγεν—ὅταν θὰ γεράσῃ. Τὸ παιδοθέμι ὅμως αὐτὸ δὲν ἐστενοχωροῦσε τὸν Κώστα, γιατί πολὺ φθηνά

τοῦ ἐστοίχιζε. Ἡ ἐνδυμασία τους ὅλη-ὅλη ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἓνα πουκάμισο, μιὰ ποδιά καὶ ἓνα βρακί γιὰ τὰ μεγαλύτερα· τὰ μικρότερα ἤρκοῦντο εἰς τὰ δύο πρῶτα. Κάθε χρόνο δὲ στὸ πανηγύρι τοὺς ἀγόραζε ἀπὸ ἓνα ζευγάρι τσαρούχια μὲ βάρδουλα, ἀλλὰ τὰ φοροῦσαν ὅμως κάθε γιορτῇ· τίς ἄλλες ἡμέρες ζυπόλυτα. "Ὅσο πλέον γιὰ ψωμί, ἔχει ὁ Θεός· ποτὲ δὲν τοὺς ἔλειψε. Καὶ ἦταν μιὰ χαρὰ ἀλήθεια νὰ βλέπη κανεὶς τὴν κυρὰ Κώσταινα κάθε Κυριακὴ νὰ πηγαίνει στὴν ἐκκλησιά. Μὲ τὸ κλαρωτὸ της φουστάνι, μὲ τὸ τσεμπέρι της, μὲ τὰ κουμπωτὰ παπούτσια, μὲ τὰ κίτρινα κουμπιά, ὁμορφοπλυμένη, ὁμορφοσυγυρισμένη.....

Στὸ ἀριστερό της χέρι κρατοῦσε τὸ μικρότερο παιδί της, καὶ κεῖνο εἶχε τὸ δεξί του χεράκι περασμένο πίσω ἀπὸ τὸ σβέρκο τῆς μάννας του καὶ ὁλόρθο ἐπατοῦσε σὰν σὲ σίγουρο σκαλοπάτι ἐπάνω στὴν ὀλοστρογγυλὴ καὶ τσιτωμένη κοιλιὰ τῆς μάννας του, πού ἔκρυβε τὸ ἀδερφάκι του, πού σὲ λίγον καιρὸν θὰ ἔρχονταν στὸ σπίτι. Μὲ τὸ δεξί της χέρι κρατοῦσε τὸ προτελευταῖο παιδί της, πού περπατοῦσε πλάϊ της, καὶ τὰ ἄλλα ἔτρεχαν ἀπὸ πίσω μόνα τους, ὅλα μὲ τίς παστρικές ποδιές τους καὶ τὰ καινούρια τους τσαρούχια.

Μιὰ μέρα, δὲ θυμᾶμαι τί δουλειὰ εἶχα κ' ἐπῆγα στὸ σπίτι τοῦ Κώστα νὰ φωνάξω τὸ μεγαλύτερό του παιδί κάπου νὰ τὸ στείλω. "Ὅλοι μέσα στὸ χωριὸ ἐπροτιμούσαμε στῆς μικροδουλειῆς μας τὰ παιδιά τοῦ Τσανάκα, γιατί ἦσαν φηγνότερα· μὲ μιὰ πεντάραμποροῦσαν νὰ κάμουν τὸν γύρο τοῦ κόσμου. Ἦσαν δὲ καὶ σβέλτα. Ἐδιάλεξα δὲ νὰ πάω τὸ μεσημέρι, γιατί

μόνον αὐτὴ τὴν ὥρα μαζεύσανε τὰ Τσανακόπουλα γύρω στὸ τσανάκι μὲ τὸ φαῖ. Καὶ τοὺς πέτυχα πραγματικῶς ἀπάνω στὸ φαῖ. Κοντοστάθηκα ὅμως κοντὰ στὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο, ὅχι βέβαια γιὰ ν' ἀκούσω τῆς οἰκογενειακῆς τους ὁμιλίας, δὲν ἤμουν τόσο ἀδιάκριτος, ἀλλὰ διότι δὲν εἶχα καμμιά ὄρεξι νὰ δοκιμάσω τὴ μαγειρικὴ τέχνη τῆς κυρὰ Κώσταινας. Τὸ ν' ἀρνηθῇ ὅμως κανεὶς νὰ πάρῃ ἓνα μεζὲ ἀπ' τὸ φαῖ τους, θὰ ἦταν πολὺ προσβλητικὸ, ὅσο φτωχοὶ κι' ἂν ἦσαν. Ἀπὸ τὸ πρῶν εἶχα ἰδῇ τὸν Κώστα πού ἔρχοταν ἀπὸ τὴν πολιτεία κρατῶντας ἓνα μεγάλο φουσκωμένο πλεμόνι καὶ ἤξευρα ἀπὸ ἄλλοτε πὼς ἡ κυρὰ Κώσταινα τὸ εἶχε φτιάσει μὲ ρύζι καὶ μὲ μπόλικο κρεμμύδια καὶ πολὺ ζουμί γιὰ τὰ παιδιά. Τοῦτο ἦταν τὸ συνηθισμένο φαῖ τους. Τὸ προτιμοῦσε ὁ Κώστας τὸ πλεμόνι ἀπὸ κάθε ἄλλη μερίδα γιατί, καθὼς ἔλεγε, δὲν εἶχε καθόλου κόκκαλα. Θέλοντας, λοιπόν, καὶ μὴ θέλοντας ἄκουα τί ἔλεξαν μέσα:

— Βρὲ σύ, μαῖμου, ἔλεγεν ὁ Κώστας, πὼς τὰ κατάρρες καὶ τ' ἄρπαζες τὸ καρβέλι;

Μαῖμου ἔλεγε τὸ δεύτερο παιδί του, τὸ Θανάση, γιατί πραγματικῶς σ'αὐν μαῖμου ἐσκάλωνε ἀπάνου στὰ δένδρα καὶ στίς μάνδρες.

— Ἐκυνηγοῦσα ἓνα ξεπεταρόνι, εἶπεν ἐκεῖνο, πού μοῦ εἶχε βγάλει τὴ γλώσσά μου μιὰ πῆχυ ὀξω ἀπὸ τὸ τρέξιμο κι' ἐκεῖνο ἐπῆγε κι' ἐκάθησε ἀπάνου στὴ συκιά τοῦ κύρ Λαζάρου. Δὲ χάνω καιρό· πηδῶ τὴ μάνδρα. Ἐκεῖ ὅμως πού κύτταξα ἀπάνου στὴ συκιά γιὰ τὸ πουλί, κοιτάζω στὸ παράθυρο, πού βλέπει στὸ περιβόλι, πέντε—ἕξη καρβέλια ψωμί στὴν ἀράδα.

Μόλις τὰ εἶχαν βγάλει ἀπὸ τὸ φουῖρνο καὶ τὰ εἶχαν βάλει στὸ παράθυρο νὰ κρυώσουν. Ἔτρεχαν τὰ σάλια μου σὰν τὰ εἶδα ἔτσι ξεροψημένα. Ψυχὴ μου, εἶπα, καθάριο ψωμί κᾶτασπρο! Μόνον στὴ ἐκκλησιὰ εἶχα φάει τέτοιο ψωμί, ἀντίδωρο ἀπ' τὸν παπᾶ. Δὲν χάνω καιρὸ βγάζω ἀπ' τὸ φράχτη ἓνα μακρὺ καλάμι, καὶ πρὶν προφτάσῃ τὸ καρβέλι νὰ κυλίσθῃ κάτω στὸ χῶμα, τ' ἄρπαξα γὼ στὸν ἀέρα μὲ τὰ χέρια μου, καὶ δρόμο.

—Γειά, ξεφτέρει! Καιρὸ εἶχα νὰ φάω τέτοιο ψωμί ἀφράτο!

—Βρὲ σύ, τεμπέλη, τί ἔφερες σήμερα;—Τεμπέλη ἔλεγε τὸ μεγαλύτερό του παιδί, γιατί δὲν ἦταν τόσο σβέλτο ὅπως τὸ δεύτερο.

—Εἰγώ, εἶπεν ἐκεῖνο, ἐγίόμισα τὸν κόρφο μου βερούκοκα, ἀπὸ τοῦ Μανώλη τὸν κῆπο· ἔφερα καὶ δυὸ κοντοποδαροῦσες ἀπὸ τοῦ κύρ Δημήτρη τὴν ἀχλαδιά.

—Υἱέματα λές, ὁ κύρ Δημήτρης δὲν ἔχει κοντοποδαροῦσες.

—Δὲν ἔχει! Βρὲ τί μοῦ λές! Δὲν θυμᾶσαι πέρυσι ποῦ ἔσκαβες μιὰ μέρα στὸ περιβόλι του, δὲν ἐκέντρωσε κοντοποδαροῦσα;

—Αἱ! πέρυσι κέντρωσε κι' ἐφέτος ἔκαμε καρπὸ;

—Δύο ἔχε τὸ κεντράδι καὶ τᾶκοψα. Στάσου νὰ τὰ φέρω. Κ' ἔτρεξε τὸ παιδί γιὰ νὰ φέρῃ τὰ προϊόντα τῆς ἐργασίας του. Πρέπει νὰ ξεύρετε ὅτι τὰ φροῦτα ποτὲ δὲν ἔλειπαν ἀπὸ τὸ τραπέζι τοῦ Τσανάκα, ἃς μὴν εἶχε κῆπο, ἀδιάφορον· εἶχαν οἱ ἄλλοι. Τὰ παιδιὰ του ἐγνώριζαν τὰ περιβόλια τοῦ χωριοῦ, ὅπως τῆς γωνιᾆς τοῦ σπιτιοῦ των. Ποιὸς ἔχει τὰ καλύτερα ροδάκινα, τὰ πρῶιμα σῦκα, τὰ τραγανὰ σταφύλια

αὐτοὶ τὰ ἐγνώριζαν καλύτερα ἀπ' τὸν καθένα κι' ἀπ' τὸ νοικοκύρη τους ἀκόμα.

Ἀφ' οὗ πλέον ἐνόησα πῶς τὸ γεῦμα ἐτελείωσε, ἐμπῆκα μέσα. Ἀκόμη ἐκαθόσανε ὅλοι σταυροπόδι γύρω στὸ χαμηλὸ σοφρᾶ. Μέσ' τῇ μέσῃ τὸ τραπέζι ἦταν μιὰ μεγάλη γαβάθα, κοινὸ πιάτο δι' ὅλους, ἄδεια ὅμως πλέον, καὶ καλογλυμμένη μάλιστα, καὶ τρία ξύλινα χουλιάρια. Ὁ Κώστας καὶ ἡ Κώσταινα εἶχαν ἓνα οἱ δύο τους πιστοποιοῦντες οὕτω τὸ ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον, καὶ τὰ ἄλλα δύο ἦσαν γιὰ τὰ ἔξη παιδιὰ τους. Ἔως οὗτου τὸ ἓνα παιδί μασσῆσεν τὴν μπουκιὰ του, τὸ χουλιάρι ἔκανε τὴ βόλτα του στὰ ἄλλα τὰ παιδιὰ καὶ ξαναγύριζε στὸν πρῶτο.

—Γειά σας καὶ καλῶς τὰ χαρῶστε.

—Καλῶς τὸν κύρ Πᾶνο, κοπιάστε, εἶπαν καὶ οἱ δύο νοικοκυράχοι μαζί.

Ὁ Κώστας ἀμέσως ἐπῆρε τὴν τσότρα καὶ τὴν κούνησε μὲ τὸ χέρι του νὰ δῇ ἂν ἔχη κρασί. Εὐτυχῶς ὅμως ἦταν ἄδεια.

—Μᾶς συμπαθᾶς, κύρ Πᾶνο, δὲν ἔχουμε νὰ σὲ κεράσουμε, τὰ διαβολόπαιδα τάχα νὰ πλύνουνε τὸ στόμα τους καὶ τὸ τραβᾶνε.

—Δὲν πειράζει, Κώστα μου, εὐχαριστῶ. Ἀφοῦ δὲν ἔχει ἄλλο ἢ τσότρα, στείλτε τὴν στὸ σπίτι μου σὲ λίγη ὥρα νὰ σοῦ τὴν γεμίσω κρασί. Ἦλθα ἔως ἐδῶ νὰ στείλω τὸν Ἀντώνη ἀπάνω στὸ μύλο νὰ πῇ τοῦ Μιχάλη νὰ ἀπολύσῃ τὸ νερὸ στῆς ἐλᾶς. Μπορεῖ νὰ πάη; Δὲν πιστεύω νὰ ἔχη καμμιά ἄλλη δουλειά.

—Τί δουλειὰ θάχῃ; Νὰ κόψῃ τῶν σκυλιῶν κλαρί;

Σήκω άπάνω, ρε τεμπέλη, φόρεσε τὰ τσαρούχια σου, γιατί έχει τρόχαλα άπάνω τόν άνήφορο.

‘Ο Άντώνης έπετάχτηκε έρθιος όχι τόσο στη διαταγή τού πατέρα του, όσο γιατί είχε σίγουρη τήν πεντάρα του άπό μένα. Καί αλήθεια έβαλα τὸ χέρι στην τσέπη μου.

—“Άς τα, κύρ Πάνο μου, δέν εἶν’ ανάγκη νά τόν πλερώσης ντροπή! Καί άγριοκύτταξε τόν ‘Αντώνη. Έκεινος έστράβωσε τὰ μούτρα του καί άρχισε νά ξεροστρήφεται. Μιά πεντάρα γιαντὸν ἦταν μιὰ χούφτα στραγάλια, ἥ δέκα κουφέτα κόκκινα, κίτρινα, πού τὰ έβλεπε κάθε μέρα στὸ μαγαζι τού χωριοῦ μέσα σέ μιὰ μπουκάλα κ’ έτρεχαν τὰ σάλια του, ἥ ένα κομμάτι χαλβᾶ ἥ ένα λουκοῦμι, πού μπορούσε νά τὸ γλύφῃ ὡς τὸ βράδυ.

—Πήγαινε, τοῦ εἶπα, καί σάν έρθῃς...

Κ’ έτσι ικανοποίησα καί πατέρα καί υἱόν.

Πέρασαν πολλά χρόνια. Οἱ μικροὶ έγιναν μεγάλοι καί οἱ μεγάλοι έγέρασαν ἥ πέθαναν. ‘Ο κύρ Κώστας καί ἡ κυρά Κώσταινα πρὸ πολλοῦ εἶχαν πετάξει στὸν άλλο κόσμο χωρὶς νά λάβουν τὸν κόπο καί τὰ έξοδα νά κάμουν διαθήκη. Τὰ παιδιά επάντρεψαν τήν άδερφή τους τήν Τασιώ καί τῆς έδωκαν προίκια τῆς δέκα ἐλιές τῆς μάννας τους καί τριακόσιες δραχμές μετρητά, γιατί τότε οἱ γαμπροὶ ἦσαν πιὸ άκριβοί. ‘Αλλά καί τὰ παιδιά δέν έχωροῦσαν πλέον στὸ πατρικό τους σπίτι. Τ’ άδέρφια εἶναι σάν τὰ πουλάκια: όσο εἶναι μικρά, κάθονται ὅλο μαζεμένα στῇ φωλιά τους: άμα όμως κάνουν φτερά, χωρίζονται καί χάνει

τὸ ένα τὸ άλλο. “Έτσι καί τ’ άδέρφια: όσο εἶνε μικρά, κάθονται στὸ ἴδιο σπίτι καί τρῶνε άπό τὸ ἴδιο φαί. άμα όμως μεγαλώσουν, γίνονται γείτονες. Καί τὰ Τσανακόπουλα λοιπὸν έπρεπε νά χωρίσουν. ‘Αλλά τίνος θά εἶναι τὸ σπίτι; ‘Εδῶ ἦταν τὸ ζήτημα, πού άρχισαν λίγο-λίγο νά φιλονεικοῦν καί νά μαλώνουν τ’ άγαπημένα άδέρφια. Καί βέβαια: πῶς νά μὴν ἦσαν άγαπημένα ἕως τώρα! μήπως εἶχανε καί τίποτε νά μοιράσουνε! ὅπου μπαίνει όμως τὸ αναθεματισμένο τὸ συμφέρον, ἐκεῖ φυτρώνουν φιλονεικίες, δικαστήρια, καυγάδες, καί σκοτωμοὶ καμμιὰ φορά. “Έτσι καί ἐδῶ: όσο μικρὸ καί ἂν ἦτανε τὸ συμφέρον, άρχισε νά γεννᾶ τὰ μαῦρα παιδιά του. Μία λύσις ἦτανε: νά πουλήσουνε τὸ σπίτι καί νά μοιράσουνε τὰ λεπτά. ‘Αλλά ποιὸς τ’ άγόραζε; Τὰ κεραμίδια ἦσαν ὅλα σπασμένα, γιατί τὰ Τσανακόπουλα, ὅταν ἦσαν μικρά, έσπαζαν όχι μόνον τὰ ξένα κεραμίδια, αλλά καί τὰ δικά τους: τὰ παράθυρα καί ἡ πόρτα ἦσαν κατακομμένα με τὰ μαχαίρια. Μία μέρα ποῦ ἡ φιλονεικία εἶχε ανάψει γιὰ καλᾶ, ὁ μεγαλύτερος άδερφός εἶπε:

—Βρὲ παιδιά γιὰ νά μὴ μαλώσουμε, ἄς μὴ τὸ πάρῃ κανεὶς, ἄς τὸ δώσουμε καί αὐτὸ προίκια τῆς Τασίως.

—Τὸ καίω καλύτερα, εἶπε ὁ δεύτερος, παρά νά τὸ δώσω τῆς Τασίως. Δέν τήν έφτασαν οἱ ἐλιές καί τὸ μετρητά!

Εἰς τὸ άκουσμα τοῦ καψίματος ὁ μεγαλύτερος έγινε σκεπτικός. Καί άφοῦ ἔξυσε λίγο τὸ κεφάλι του, εἶπε:

—Δέν τὸ καίμε καλύτερα, βρὲ παιδιά; ὅπως τὸ έφτιασεν ὁ πατέρας μας μοναχός του τοῦτο, θά φτιά-

σουμε κ' ἐμεῖς καθέννας τὸ δικό του, ὥς εἶναι καλὰ αἱ
πλάτες μας. Ἐμπρός! ὥς τὸ κάψουμε καλύτερα, παρὰ
νὰ τρωγόμεσθε.

—Ναί, ὥς τὸ κάψουμε! εἶπαν ὅλοι διὰ μιᾶς.

Καὶ ἅμ' ἔπος, ἅμ' ἔργον. Μετὰ μιὰ ὥρα-δὲν ἐχρει-
άζετο καὶ περισσότερον—ἕνας σωρὸς ἀπὸ μαυρισμένες
πλίθες ἦταν στὸ μέρος, ὅπου ὑψοῦτο ἄλλοτε τὸ ἀνά-
κτορον τοῦ Τσανάκα.

Περιττὸν εἶνε νὰ εἶπω ὅτι τὸ γαῖδούρι πρὸ πολλοῦ
εἶχε ψοφήσει· ἀλλοιώτικα θὰ διαφιλονεικοῦσε καὶ
αὐτὸ τῇ γωνιά του.

Ἰούλιος 1910

ΙΩΑΝΝΗΣ Β. ΤΣΟΓΙΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΝΙΒΑΡΙΟΥ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΩΝΙ ΒΑΡΕΠΙΣΤΗΜΟΥ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΙΩΑΝΝΗΣ Β. ΤΣΟΓΙΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΝΙΒΑΡΙΟΥ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΩΝΙ ΒΑΡΕΠΙΣΤΗΜΟΥ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΤΙ ΝΑ ΓΡΑΨΩ!

«Ἐλπίζω ὅτι θὰ μὲ τιμήσητε διὰ τῆς πολυτίμου
συνεργασίας σας.....»

Φαντασθῆτε νὰ σᾶς ζητῶσι τὴν πολυτίμον! συν-
εργασίαν σας καὶ σεῖς νὰ μὴ δύνασθε νὰ χαράξητε
οὔτε δύο λέξεις. Νὰ νομίζουν ὅτι ἀρκεῖ νὰ κουνήσετε
ὀλίγον τὸ κεφάλι σας καὶ νὰ κατεβοῦν αἱ ἰδέαι ὡς πιτυ-
ρίδα καὶ σεῖς ὅσο καὶ ἂν τὸ κτυπήσετε εἰς τὸν τοῖχον,
νὰ μὴ δύναται νὰ κατεβάσῃ, οὔτε μίαν ἀνοησίαν. Νὰ
θέλουν σώνει καὶ κχλὰ νὰ σᾶς παρουσιάσουν πρὸ τοῦ
κοινοῦ, νὰ σᾶς διαβάσουν μάτια γαλανά, μάτια μαῦρα,
μάτια ξάστερα σὰν κρούσταλλο, μάτιατσιμπλιάρικα
καὶ σεῖς νὰ καμαρώνετε. Καὶ ὅμως ἰδοὺ τόση ὥρα
κρατῶ τὴν πέννα στὸ χέρι, τὴν βάφω καὶ τὴν ξαναβάφω
στὴ μελάνη, ἔφθασα πλέον εἰς τὸ πέμπτο τσιγάρο καὶ
τίποτε, ἀπολύτως τίποτε δὲν κατεβαίνει. Δὲν ἀφίνουν,
ἀδελφὲ καὶ αὐταὶ αἱ ἀναμνήσεις. Ἀνοίγει τις ἕνα
βιβλίον νὰ διαβάσῃ καὶ ἀμέσως ἀπρόσκλητοι ἀδιάν-
τροποι ἀρχίζουν σὰν δαιμονισμένοι νὰ χορεύουν μετα-
ξὺ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τοῦ βιβλίου. Κατακλίνεται τις
νὰ κοιμηθῇ καὶ ἀμέσως ὡς πτερωταὶ Ἀρπυιαὶ ἀρ-
πάζουν τὰ σενδόνια, γύνουν κρύο νερὸ εἰς τὸ πρόσωπο,
σὲ γυρίζουν στὸ κρεβάτι σὰν ἀνὶ σουβλισμένο καὶ τότε
μόνον φεύγουν ὅταν σὲ ἀφίσουν πλέον πτώμα.....
ἀπὸ τὸν ὕπνον.

Ἐνθυμοῦμαι ἦτο ἀπόγευμα Ἰανουαρίου, ἡ ἀτμο-

σφαῖρα ἦτο τόσον καθαρά ὥστε ἐνόμιζέ τις ὅτι χρυσὴ βροχὴ ἐπιπτεν ἀπὸ τὸν ἥλιο, τὰ πουλιά..... δὲν ἐκελαδοῦσαν, διότι ἦτο χειμῶνας, ἡ γῆ ἦτο σκεπασμένη..... μὲ λάσπη, διότι τὴν προηγούμενὴν ἡμέρα εἶχε βρέξει, τὰ δένδρα..... κ.τ.λ. "Ολους τοὺς εἶδον εἰς τὸν δρόμο πλὴν αὐτῆς. Ἀσφαλῶς θὰ εἶναι στὸ σπίτι μόνη. "Εβαλα τὸ χέρι μου στὴν καρδιά καὶ ἔτρεξα ἐκεῖ. "Ανοίξαι σὺν κλέφτης τὴν πόρτα καὶ ἐστάθην στὴν εἴσοδο λιγάκι νὰ ἀναπνεύσω καὶ νὰ ἐπαναλάβω τὸ μάθημα, ποὺ θὰ τῆς ἔλεγα. Μπαίνω στὴν τραπεζαρία, κανεῖς, μυῖγα νὰ πετοῦσε, θὰ ἤκούετο. Σὰ μιὰ καρέκλα ἀπάνω βλέπω τὴν ποδιά της, μιὰ μικροῦλα μαύρη ποδίτσα ποὺ ὀλόκληρη θὰ ἔχωροῦσε νὰ τὴν σφίξῃ κανεῖς στὸ ἓνα τοῦ χέρι. Τὴν ἀρπάζω, τὴν φιλῶ, τὴν φιλῶ..... Τί νὰ κάμω! ἀφοῦ δὲν μποροῦσα νὰ φιλήσω τὴν ἴδια, φιλοῦσα τὴν ποδιά της. Δὲν ἦτον στὸ σπίτι. Τὴν ἄλλῃ μέρα τῆς ἔστειλα ἓνα ποίημά μου.

"Αν τὰ φιλιὰ ποῦ κόλλησα, χρυσό μου στὴν ποδιά σου γινόσανε τριαντάφυλλα, ὦ! μὰ τὴν εὐμορφιά σου δὲν θὰ μποροῦσε οὐδ' αὐτὸς ὁ Μάης νὰ τὰ φέρῃ. Τόσα πολλὰ θὰ ἦσανε, ἀγαπητό μου ταῖρι.

Ἀλλὰ τί κάθημαι καὶ σκέπτομαι; Ποῦ ἐξεθάφτη ἔπειτα ἀπὸ τόσον καιρὸ αὐτὴ ἡ ἀνάμνησις, διὰ νὰ μὲ ἀφίσῃ νὰ γράψω; Ἐκεῖνη τώρα εἶναι τόσον μακράν! Καὶ ἔπειτα κινδυνεύω νὰ θεωρηθῶ ὅτι εἶμαι ἡ ἡμῆν ἐρωτευμένος! Χά, χά, χά. Μόνον αὐτὴν τὴν ἀνοησίαν δὲν ἔκαμα ἕως τώρα.....

Μὰ ἐπὶ τέλους κάτι πρέπει νὰ γράψω. Εἶναι ντροπὴ νὰ προσκληθῇ τις εἰς μίαν τόσον εὐάρεστον συνανα-

στροφὴν, ὡς εἶναι ἐν Ἡμερολόγιον καὶ νὰ ἀποδειχθῇ στείρωτος.

Θαρρῶ πῶς τὴν βλέπω ἐμπρὸς μου μὲ τὸ ἄσπρο της φορεματάκι νὰ μὲ κοιτάζῃ γλυκά, γλυκά. Πόσας ἐλπίδας ἐστήριξα εἰς ἐν βλέμμα της! Τί εὐσειστον ὅμως ἔδαφος! "Ηρκει νὰ ρίψῃ τὸ βλέμμα της εἰς ἄλλον καὶ τὰ πάντα νὰ κρημνισθῶσιν. "Οπως καὶ ἔγινεν.

.....
Αὐτὸ δὲν εἶναι ποτὲ δυνατόν νὰ γείνη ἡ οὐρὰ τοῦ κομήτου, ὡς λέγει ὁ Φλαμμαριών, δὲν εἶναι τι ὑποστατόν, εἶναι τρόπον τινὰ ἡ φωτεινὴ σκιά τοῦ κομήτου. "Οταν οὗτος πλησιάζῃ πρὸς τὸν ἥλιον, αὕτη τὸν ἀκολουθεῖ. "Οταν ὅμως κάμψῃ τὸ περιήλιον καὶ ἀπομακρυνῇται πάλιν πρὸς τὸ ἄπειρον, αὕτη προπορεύεται, διότι πάντοτε σχηματίζεται ἀντιθέτως πρὸς τὸν ἥλιον. "Ω οὐδέναι κίνδυνον διατρέχει ἡ γῆ, ὅταν θὰ διέλθῃ διὰ τῆς οὐρᾶς. Εἶναι ἀνόητον πρᾶγμα νὰ φοβοῦμαι.

.....
Τέλος πάντων ὅλα ἀκριβαίνου. Πενῆντα καπίκια, μιὰ κότα. Ποῦ ἀκούστηκε τέτοιο πρᾶγμα: "Ας ἀφίσουμε πλέον τὸ βούτυρο, τὰ μακαρόνια, τὴν μύρα, τὰ μῆλα. Καὶ νὰ μείνῃ τις καὶ νηστιζός.

Τί νὰ κάμῃ μιὰ κότα εἰς ἓνα ἄνθρωπον!

Τί περίεργος μηχανὴ εἶναι αὕτη ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου! Ἀπὸ τὸν κομήτη ἔπεσα εἰς τὸ μαγερεῖον! Ἐὰν προσέξῃ τις τί γράφεται εἰς αὐτὴν τὴν ταινίαν, ἡ ὁποία καλεῖται σκέψις τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι ν' ἀπορήσῃ νὰ γελάσῃ. Σοβαρὰ καὶ γελοῖα, σοφὰ καὶ ἀνό-

ητα, θλιβερά καὶ εὐθυμα ὅλα συμφύρονται ὁμοῦ, διαδέχεται τὸ ἐν τὸ ἄλλο, ἀναδιπλοῦνται, εὐρίσκουν νέους συντρόφους, ξαναέρχονται καὶ τὸ σπουδαιότερον δὲν ἀφίνουν κανένα νὰ γράψῃ κάτι τι διὰ τὸ Ἡμερολόγιον. Μοῦ φαίνεται ὅμως ὅτι ἀρκετὰ ἔγραψα.

1910

ΚΑΝΤΟΝΕΣ ΤΟΥΤΙΑΣ
12100
ΜΑΑΣΤΡ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΩΝΙ ΒΑΛΕΙΣΜΟΥ
ΜΑΝΝΙΝΑ

Η ΜΙΚΡΟΠΑΝΤΡΕΜΕΝΗ

Τέλος πάντων δὲν εἶμαι τυχερὸς στὰ κουμπαρλίγια. Πέρυσι ἐβάφτισα ἢ μᾶλλον δὲν ἐβάφτισα τὸ παιδί τοῦ Κότσουφα καὶ ἔπεσε ξύλο δυνατὸ ἐφέτος ἐστεφάνωσα τὴ Χρυσοῦλα καὶ ἔπεσεν ἄλλο ξύλο. Εὐτυχῶς ποὺ καὶ τῆς δυὸ φορές δὲν ἔλαβα μέρος. Τὴν τρίτη φορὰ ὅμως δὲν θὰ τὸ γλιτώσω. Θὰ τὸ φάγω θαρρῶ μαζεμένο. Καὶ μοῦ ἀξίζει, γιατί χωρὶς νὰ ἔχω σκοπὸ νὰ γίνω οὔτε βουλευτὴς οὔτε πάρεδρος, ἐβάλλοιχα-σώνει καὶ καλὰ-νὰ βαφτίσω καὶ νὰ στεφανώσω ὅλον τὸν κόσμον.

Δὲν γνωρίζω πῶς γιὰ τῆς δικές μου ἀμαρτίες ἢ γιὰ τῆς δικές του ὁ Ἀντώνης Κανάγιας στὸ Ζευγαλατειὸ ἐβιάσθη νὰ ἀφήσῃ τὸν κόσμον τοῦτον καὶ ἀπάνω σ' αὐτὸν γυναῖκα νέα καὶ λεγάλη ὁμορφή, τὸ μονάκριβό του κοριτσάκι, τὴ Χρυσοῦλα 12 χρονῶν καὶ ἓνα σωρὸ πρόβατα, γελάδια, χωράφια, ἀμπέλια, ἐλιές, λειβάδια, γιατί ἦτανε, ξεύρετε, ὁ πρῶτος νοικοκύρης 'ς τὸ χωριό. Μερικοὶ θέλουν νὰ πῶνε πῶς ἀπέθανεν ἀπ' τὴν πολλὴ δουλειὰ καὶ τὴν κακοπέρασι, ἐπειδὴ ὁ εὐλογημένος ἀπὸ τὴ φιλαργυρία του οὔτε ἐργάτες ἔβανε ποτὲ του νὰ καλλιεργήσουνε τὰ κτήματά του οὔτε κρέας ποτὲ ἀγόραζε. Καὶ συχνὰ τὸν ἄκουγαν νὰ λέῃ: «Νὰ τρῶς ὅ,τι κάνει τὸ χωράφι σου καὶ ὅ,τι ἔχει τὸ ἀχοῦρί σου» δηλ. ὅ,τι ζωντανὸ ἔχει τὸ ἀχοῦρι. Ἀλλὰ καὶ ἂν καμμιά φορὰ ἔσφαζε κἄνα μανάρι, αὐτὸς μόνον τὴν πατσία ἔτρωγε· τὸ

ἄλλο τὸ πουλοῦσε. Τόσο τὸν εἶχε κυριεύσει ἡ φιλαργυρία! Δὲν ἤθελε ὅμως καὶ τὸ ἄδικο κανενός. "Ἦτανε χρυσὸς γείτονας. Μόνο νὰ μὴ τοῦ ζητήσης τίποτε. Τέλος πάντων εἴτε ἀπὸ τὴν πείνα εἴτε ἀπὸ τὴν πολλὴ δουλειὰ ὁ Κανάγιας ἐτίναξε τὰ πέταλα πολὺ ἐνωρίς.

Δὲν ἐπρόφθασεν ἡ δυστυχισμένη Ἀντωνιά νὰ τοῦ κἀμῃ τὰ σαράντα, ἀκόμη τὰ δάκρυα δὲν εἶχαν στεγνώσει στὰ μάτια της, ἀκόμη ὁ ἴσκιος τοῦ ἀντρός της ἦτανε μεσ' στὸ σπίτι, καὶ ἄρχισαν τὰ προξενιά τὰ περισσότερα γιὰ τὴ Χρυσούλα, κάπου κάπου καὶ γιὰ τὴν ἴδια τὴν Ἀντωνιά. Ἀλλ' αὐτὴ οὔτε ν' ἀκούσῃ δὲν ἤθελε· τὴν τύχην της τὴν εἶδεν. "Ὅσο ὅμως γιὰ τὴ Χρυσούλα τὸ πρᾶμα ἄλλαζε. Ποιὰ μάννα δὲν θέλει νὰ παντρέψῃ τὸ κορίτσι της; καὶ γιατί ζῇ στὸν κόσμον τοῦτον ἡ μάννα; Γιὰ τὰ κορίτσια. Τὰ ἀρσενικά, ὅπου καὶ νὰ πᾶνε, θὰ βροῦμε ἓνα κοιμάτι ψωμί νὰ φᾶνε· ἀλλὰ τὰ κορίτσια εἶναι ἀδύνατο μέρος.

Τὴν περιουσία τοῦ μακαρίτη τὴν ἐμυρίστηκαν ὅχι μόνον 'στὸ χωριό, ἀλλὰ καὶ γύρω. Νύφη κληρονόμισσα εἶνε ἡ μεγαλείτερη εὐχὴ, ποὺ μπορεῖ νὰ δώσῃ κανεὶς σὲ παλικάρι. Ναὶ μὲν ὁ γαμπρὸς θὰ πῆγαινε σὴν γαμπρός καὶ κάπως τὸ «σὴν γαμπρός» δὲν καλακούγεται· μὰ ἐδῶ, αὐτὸς θὰ ἦτανε νοικοκύρης. "Ὅσο γιὰ τὴν πεθερά, αὐτὴ εὐκολα οἰκονομιέται. Γυναῖκα εἶναι.

Οἱ προξενῆτρες ἡ μιὰ ἐβγαίνει, ἡ ἄλλη ἔμπαινε.

—"Ἀκουσε, κυρά Ἀντωνιά, ἔλεγεν ἡ μιὰ, σοῦ φέρνω ἓνα γαμπρό! ἓνα γαμπρό! ἓνα κοιμάτι μάλαμα, δουλευτής, καλόγνωμος, γλυκομίλητος. Τί ἄλλο ἤθελες, ἂν ἤσουναι τυχερὴ νὰ τὸν μπάσης μεσ' στὸ σπίτι

σου. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σ' τὸν παινέσω καὶ πολὺ. Τὸν Νικολὸ δὲ τὸν Κεφάλαια τὸν ξέρεῖς ὅλος ὁ κόσμος πὼς εἶναι τὸ καλλίτερο παλικάρι τοῦ χωριοῦ μας.

—Μά, συμπεθέρα μου, λένε πὼς τὸ πίνει λιγάκι.

—Αἱ! κι' ἂν πίνῃ καὶ λιγάκι; τί μὲ τοῦτο; "Ἀντρας εἶναι. Τί τὸν θέλεις νὰ εἶναι; στριμμένος, ἀμίλητος; "Ἀνθρωπος ποὺ πίνει καὶ λιγάκι γίνεται καλόκαρδος.

—Καλὰ, συμπεθέρα μου, θὰ σκεφτοῦμε τὸ πρᾶμα. Εἶναι καὶ τὸ κορίτσι μικρὸ βλέπεις, ἀκόμα.

—"Ἀκουσε, κύρ' Ἀντωνιά, ἔλεγεν ἡ ἄλλη, τὴν ἀγάπη μου τὴν ξέρεις. Πολλοὺς ὡς τώρα ἐπάντρεψα καὶ πουθενὰ δὲν ἐλάθεψα. Γιὰ τὴ Χρυσούλα σου ὅμως φυλάω τὸν καλλίτερο γαμπρό. Καλύτερος γαμπρὸς ἀπὸ τὸ Θύμιο Τσανάκα δὲν βρίσκεται ὅχι μόνον 'στὸ χωριό, μὰ οὐδὲ 'στὸν κόσμον ὅλον.

—Μὰ συμπεθέρα μου, λένε πὼς εἶναι τρουποχέρης καὶ τὰ σκορπάει τὰ λεπτὰ.

—Καὶ τί τὸν θέλεις; τσιγγούνη, σπαγγοραμμένον; Φιλότιμος ἄνθρωπος εἶναι· τὸν κερνᾷς μιὰ, σὲ κερνάει δέκα.

—Καλὰ συμπεθέρα μου, θὰ τὸ σκεφτοῦμε τὸ πρᾶμα. Εἶναι, βλέπεις, καὶ τὸ κορίτσι μικρὸ ἀκόμα.

—"Ἀκουσε κύρ' Ἀντωνιά, ἔλεγεν ἡ τρίτη. Πολλὰς μοῦπεςαν δίπλα γιὰ τὸ Θανάση Τσιγαρίδα, μὰ ἐγὼ τὸν φυλάω γιὰ τὴ Χρυσούλα σου. Μὴν ἀφήνῃς τὴν περίστασι νὰ σοῦ φύγῃ. Τέτοιον γαμπρὸ δὲν θὰ τὸν ματαῦρῃς.

—Μά, συμπεθέρα μου, λένε πὼς εἶναι γκρινιάρης καὶ ξέρεις, τὸ σπίτι μας ἀπὸ γκρινιές δὲν εἶνε μαθη-

μένο. 'Ο μακαρίτης-κ' ἐγέμισαν τὰ μάτια τῆς 'Αντωνιάς—ἦταν τόσο γλυκομίλητος...

—Γκρινιάρης! Θεὸς φυλάξοι! "Αν λέγῃ καμμιὰ φορὰ ἓνα λόγο πάρα πάνω, ἄνδρας εἶναι. Τί θέλεις; νὰ τὸν σούρνη ὁ ἓνας ἀπ' ἐδῶ καὶ ὁ ἄλλος ἀπ' ἐκεῖ ἀπ' τῇ μύτῃ; Μὴν τ' ἀκοῦς αὐτά, συμπεθέρα. Κάν' τὸ σταυρό σου κι' ἀποφάσισέ το.

—Καλά, συμπεθέρα μου, θὰ τὸ σκεφτοῦμε τὸ πρᾶμα. Εἶναι, βλέπεις, καὶ τὸ κορίτσι μικρὸ ἀκόμα.

Τέλος πάντων δὲν ἔμεινε νέος 'ςτὸ χωριό, ποῦ νὰ μὴν ἔστειλε συμπεθεριὸ στὴν 'Αντωνιά καὶ ὅλους τοὺς ἔβγαζαν οἱ προζενήτρες κάτασπρους. Καὶ ἂν ἦταν κανένας μέθυσο, τρουποχέρης, γκρινιάρης, τεμπέλης, χερτοπαίκτης καί... καί..... μπορούσαν οἱ προζενήτρες νὰ τὸν βγάλουν ἄγγελο.

"Οταν ὅμως ἔφτασεν ἀπὸ τὸ Κατωχώρι τὸ συμπεθεριὸ τοῦ Κώστα Καμπάνα, ὅλοι παραμέρσαν. Μόλις εἶχ' ἔρθει ἀπ' τὴν 'Αμερικὴ καὶ εἶχε φέρει λίρες μὲ οὐρά. Λίρες ἔρριχνε 'ςτὴν 'Εκκλησιά, λίρες χηλοῦσε 'ςτὸν καφενέ, λίρες κόλλαγε στὰ βιολιά. Τί ὁμορφα ποῦ ἦταν ντυμένος! Σὰν μεγάλος ἄνθρωπος. Φοροῦσε ρεμπούπλικα μαύρη, σταυρωτὸ σακκάκι, παντελόνια πλατειὰ καὶ παπούτσια βιδέλα καὶ πλατειὰ στὴν ἄκρη. Εἶχε καὶ ἓνα 'ρολόι ὀλόχρυσο, ποῦ μόλις τῶβγαζε νὰ κυττάξῃ τὴν ὥρα, ἔλαμπε σὰν ἥλιος. Οἱ λίρες του καὶ τὸ 'ρολόι του, πὺ μεγαλωμένα ἔφτασαν καὶ ὡς τὸ Ζευγολατιό. Καὶ γι' αὐτὸ ἡ 'Αντωνιά, μόλις ἄκουσε τὸ συνοικέσιο, χωρὶς πολλὰ λόγια τὸ ἀποφάσισε καὶ μάλιστα εἶπε νὰ γίνῃ

γρήγορα καὶ ὁ γάμος, γιατί τὸ σπίτι διψᾷ γιὰ νοικοκύρη.

Τέλος πάντων, νὰ μὴ τὰ πολυλογῶ, ὁ γάμος ὠρίσθη γιὰ τὴν πρώτη Κυριακὴ τοῦ 'Οκτωβρίου καὶ ὁ Καμπάνας μέσα σὲ τέσους ἄνθρώπους ἐδιάλεξε ἐμένα νὰ τὸν στεφανώσω, ἐπειδὴ, λέει ὁ πατέρας μου τὸν εἶχε βαφτισμένο καὶ ἡ κουμπαριά δὲν ἔπρεπε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ σπίτι μας.

Πρωτὶ-πρωτὶ λοιπὸν τὴν Κυριακὴ οἱ συμπεθεροὶ καμμιὰ τριανταριά-μὲ τίς ἄσπρες φουστάνελλες τους, ἐκτὸς ἀπὸ μένα καὶ τὸ γαμπρό, ὅλοι καβαλλαρία, ἐξεκινήσαμε ἀπ' τὸ Κατωχώρι μὲ ντουφέκια μὲ φωνές, μ' ἀντάρες, μὲ βιολιά, μὲ τούμπανα, μὲ χαρὲς καὶ τραγούδια. 'Εμπρὸς ἐπῆγαιναν καμμιὰ δεκαριά ἀγωγιάτες μὲ γκράδες, πίσω ἀπ' αὐτοὺς τὰ ὄργανα, ἔπειτα ἐγώ, ἔπειτα ὁ γαμπρὸς καὶ ἔπειτα οἱ ἄλλοι σὲ μιὰ μακρὰ γραμμὴ, στὸ στενὸ δρομάκο π' ἀνέβαινε στὸ βουνό. Μόλις ἐπλησιάζαμε σὲ χωριό, τὰ ντουφέκια βροντοῦσαν, τὰ ὄργανα λαλοῦσαν καὶ 'ςτὴ στιγμὴ ὅλο τὸ χωριό ἦταν 'ςτὸ πόδι νὰ δῇ τὸ συμπεθεριό. "Αλλος ἄνοιγε τὸ παράθυρο κ' ἐτίναζε μιὰ ντουφεκιὰ στὸν ἀέρα καὶ ἄλλος ἔτρεχε μὲ μιὰ μποτίλια κρασί νὰ κερᾷ τοὺς συμπεθερούς. Οἱ γυναῖκες, τὰ παιδιὰ, τὰ σκυλιὰ—ὅλα τέλος πάντων τὰ ζωντανὰ τοῦ χωριοῦ εὐρέθησαν στὸ δρόμο χάσκοντα. "Οταν τέλος φτάσαμε στὴ ραχοῦλα ποῦ εἶναι ἀπὸ πάνω στὸ Ζευγολατιό καὶ κάτω φαινότανε τὸ χωριό, ἐσταθήκαμε νὰ σιγυρισθοῦμε. "Αλλος ἔβγανε καθρεφτάκι καὶ κοιτάζότανε, ἄλλος χτένι καὶ ἔφτιανε

τὰ μαλλιά καὶ τὰ μουστάκια, ἄλλος ἐσιγύριζε τὸ σιλάχι, ἄλλος τὴν φουστανέλλα καὶ ἄλλος ἄλλο. "Αἷμα πλέον εἴμεθα καθ' ὅλα ἔτοιμοι, οἱ ὀπλοφόροι ἔρριψαν ὅλοι διὰ μιᾶς μιὰ μπαταριά, γιὰ νὰ πάρουν εἰδησι στὸ χωριὸ πὼς ἐφτάσαμεν.

Ἀμέσως ἄλλη μπαταριά ἀκούστηκε ἀπὸ τὸ χωριὸ ὡς ἀπάντησις. Τὰ ὄργανα ἄρχισαν νὰ βαροῦν τοὺς καλυτέρους σκοποὺς. Καθένας ἐπόζαρεν ὅσο μπορούσε καὶ ἔτσι καμαρωτοὶ καὶ περήφανοι ἐμπήκαμε στὸ χωριό. Οὔτε γάτα δὲν εἶχε μείνει 'στὰ σπίτια' ὅλοι εἶχαν χυθῇ στὸ δρόμο μας. Καὶ σὰν ἀντικρύσαμε τὸ σπίτι τῆς Ἀντωνιάς, θεέ μου τί κακὸ ἦταν ἐκεῖνο! Τί κοσμογαλασιὰ ἀπὸ ντουφεκιές, ἀπὸ φωνές, χαιρετουῖρες, ὄργανα! Μποροῦσε κάνεις τὸ μυαλό του νὰ χάσῃ. Τὰ δυστυχησμένα τὰ ζῶα μὲ ὅλη τους τὴν κούρασι μόλις ἐκρατοῦντο ἀπὸ τὸν τρόμο τους.

Τέλος πάντων μὲ πολὺ κόπο κατωρθώσαμε νὰ ξεπεζέψουμε καὶ νὰμποῦμε στὸ σπίτι τῆς Ἀντωνιάς. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ μόλις ἐγὼ καὶ ὁ γαμπρὸς κατωρθώσαμε νὰ βροῦμε ἀπὸ ἓνα σκαμνὶ νὰ καθίσουμε. Ἀπὸ πρωτὶ-πρωτὶ οἱ γυναῖκες τοῦ χωριοῦ ἔτρεξαν καὶ ἔπιασαν τῆς θέσες γιὰ νὰ μὴ χάσουν τὸ γοῦστο. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἐμπόδιζε τὸν κόσμον ὅλον νὰ χυθῇ μέσα στὸ δωμάτιο καὶ νὰ στέκωνται ὄρθιοι.

Ἡ πρώτη δουλειὰ τοῦ γαμπροῦ, ἅμα μπῆκε μέσα, ἦταν νὰ βγάλῃ τὸ χρυσὸ 'ρολόι νὰ κοιτάξῃ τί ὥρα εἶναι. Σὰν ἥλιος ἄστραψε μεσ' στὰ μάτια τοῦ κόσμου τὸ χρυσὸ 'ρολόι. Ἀμέσως ἡ φωνὴ ἐπαψαν,

ἐτέντωσαν ὅλοι τὸ λαιμό τους, ἐγούρλωσαν τὰ μάτια τους καὶ ἓνα σιγανὸ σούσουρο ἀκούστηκε μέσα 'στὸ δωμάτιο: «Τὸ 'ρολόι! τὸ 'ρολόι!» Ὁ γαμπρὸς, κορδωμένος σὰν σπηλιάρι, ἄνοιξε τὰ καπάκια μὲ μεγαλοπρέπεια καὶ εἶπε: «10 παρὰ εἴκοσι ἐφτά. Κοντὰ 4 ὥρες ἐκάμαμε ἕως ἐδῶ.» Ἡ Ἀντωνιά, θαμπωμένη καὶ αὐτὴ ἀπ' τὴ λάμψι τοῦ ὀρολογιοῦ, ἐπλησίασε στὸ γαμπρό. ἐπῆρε τὸ 'ρολόι 'στὴν παλάμη της καὶ τὸ ἐπαιξε σὰν νὰ ἤθελε νὰ γνωρίσῃ τὸ βάρος του καὶ γλυκὸ χαμόγελο εὐδαιμονίας καὶ ὑπερηφανείας ἄνοιξε στὰ χεῖλη της. Καυμένη Ἀντωνιά! πρώτη φορὰ ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ μακαρίτη ἐγέλασε τὸ χεῖλάκι της. Ὁ γαμπρὸς κάθε τόσο καὶ λιγάκι ὅλο καὶ τὴν ὥρα κοιτάζε καὶ κάθε φορὰ ποὺ ἐβγανε τὸ ρολοὶ καὶ νέος θαυμασμὸς ἤκουετο. Τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι τὸν διευκόλυνε καὶ ἐγὼ, γιὰτὶ κάθε στιγμὴ καὶ τὸν 'ρωτοῦσα: »Τί ὥρα εἶνα γαμπρέ;» Κ' ἐκεῖνος πάντα ἀπαντοῦσε: «10 παρὰ 12» ἢ «10 παρὰ 7 καὶ μισό».

Τὴ νύφη ὅμως ἀκόμα δὲν τὴν εἶδαμε. Στὸ ἄλλο δωμάτιο τὴν ἐστόλιζαν, ἅμα δὲ θὰ ἤρχετο ὁ παπᾶς καὶ ἦσαν ὅλα ἔτοιμα, θὰ παρουσιάζετο καὶ αὐτή. Ὁ παπᾶς ἦλθε, ἔστησαν ἓνα τραπέζι στὴ μέση, ἐβαλαν ἐπάνω ἓνα ψωμί, ἓνα ποτήρι κρασί, τὰ στέφανα, τὸ Εὐαγγέλιο, κουφέτα, κεριά, καὶ ὅτι ἄλλο ἐχρειάζετο. Ἡ νύφη μόνον ἔλειπεν.

— Ἐμπρὸς λοιπὸν τὴ νύφη! εἶπεν ὁ παπᾶς· τί κάθου καὶ χάσκεται;

Κ' ἔτρεξεν ἡ Ἀντωνιά νὰ τὴν φέρῃ ἡ ἴδια.

Ἀλλ' ἀντὶ νὰ φέρῃ τὴ νύφη, τὴν βλέπουμε καὶ χύνεται μέσα στὸ δωμάτιο σὰν τρελλή. Φωνάζει,

χτυπιέται, ξεσχίζει τὰ μάγουλά της. «Χριστός και Παναγία, τί εἶναι τοῦτο; τί ἔπαθε;».

— «Αχ! Χρυσούλα μου, χρυσό μου κορίτσι! «Αχ, ἄχ! τί ἔπαθα ἡ δυστυχισμένη, τί ἔπαθα!

Πρῶτος ἐγὼ και ὁ γαμπρὸς ἐτρέξαμε 'εαυτῇ και τὴν κρατήσαμε γιατί ἦταν ἐτοιμη νὰ πέση κάτω.
«Τί εἶναι; τί τρέχει;»

— Τὴν κλέψανε τῇ Χρυσούλα μου, οἱ κακοῦργοι, τὰ θηρία!

Στὸ ἄκουσμα τοῦτο ὅλοι ἐμείναμε ἄλαλοι, ξεροί. Νὰ κλέψουνε ἐτοιμη νύφη! Τοῦτο οὔτε ματακούστηκε.

Ἀμέσως λοιπὸν ὅλοι ἐχυθῆκαμε ἔξω· ἄλλος ἐπῆρε ξύλο στὸ χέρι του, ἄλλος ὄπλο, ἄλλος μαχαίρι, ἄλλος πέτρα, νὰ σώσουμε μὲ πᾶσα θυσία τὴ νύφη. Οἱ γυναῖκες ὅλες, φοβισμένες σὰν κόττες ποὺ βλέπουνε τὸν ἀητό, ἔτρεξαν μὲ φωνές και κρύφθησαν στὰ σπίτια τους· τὰ μουλάρια, ποὺ ἦσαν στὴν αὐλή, ἐπρόγκηξαν ἀπ' τὸ φόβο τους και μερικὰ ἔκοψαν τὸ σχοινὶ καί ἔτρεχαν μὲ κλωτσιές· οἱ κόττες ἐφτεράκιασαν στὰ κεραμίδια· και τὰ σκυλιὰ μᾶς ἔπесαν ἀπὸ κοντά. "Ἄλλοι ἔκαμαν δεξιά, ἄλλοι ἀριστερά, ἄλλοι ἀπάνω και ἄλλοι κάτω. Ἐγὼ ἐφαντάσθηκα ἀμέσως ντουφεκιές, σκοτωμούς, αἵματα, κεφάλια σπασμένα, τέλος πάντων δεύτερο Τρωϊκὸ πόλεμο, ὅπου σίγουρα δὲν θὰ ἔπαιζα τὸ μέρος τοῦ Ἀχιλλέως. Ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶμαι και πολὺ γενναῖος, ἐνόμισα καλύτερο νὰ πηγαίνω μαζί μὲ τὴν πεθερά. Λέω: «γυναῖκα εἶναι, θὰ τὴν σεβαστοῦνε και οἱ μὲν και οἱ δέ». Δὲν εἶχα δὲ και καμμιά ὄρεξι νὰ θυσιάσω οὔτε μιὰ τρίχα τῆς κε-

φαλῆς μου γιὰ ξένους ἔρωτες και ξένα συμφέροντα. Εὐτυχῶς γιὰ μένα ἡ πεθερά ἦταν καὶ πῶς παχειὰ μὲ ὅλη τὴν αὐστηρὰ δίαιτα, ποὺ τῆς ἔκανεν ὁ μακαρίτης Κανάγιας, και δὲν μπορούσε νὰ τρέξῃ· και ἔτσι καὶ πῶς ἀναπαυτικὰ πῆραμε τὸν ἀνῆφορο. Δὲν ἀργήσαμε νὰ βγοῦμε ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό, μολονότι τὸ σπίτι τοῦ Κανάρια ἦταν στὸ κέντρο. Ἐκεῖ ἔξω ἦταν τ' ἀλώνια· τὸ ἓνα ψηλότερο ἀπὸ τ' ἄλλο. Ὡ τοῦ θαύματος! ἐκεῖ στὸ δεύτερο ἢ στὸ τρίτο ἀλῶνι, δὲν θυμοῦμαι καλά, βλέπουμε τὴ Χρυσούλα μὲ τὰ νυφικά της και ἔπαιζε μὲ πέντε ἔξη ἄλλα κοριτσάκια. Εἶχανε φτιάσει μὲ πετρίτσες καθεμιὰ τὸ σπιτάκι της και σὰν μικρὲς νοικοκυροῦλες τὸ εἶχαν ὁμορφο σιγουρισμένο. Ἐκείνη τὴ στιγμὴ μάλιστα ἔκαναν κ' ἐπισκέψεις ἡ μιὰ 'ς τὴν ἄλλη.

Τί εἶχε συμβῆ; Ὅπως ἀπεδείχθη ὕστερότερα, ἡ Χρυσούλα μόλις τὴν ἐντυσαν τὰ ὠραῖα φορέματα, ὅταν ἔμεινε μόνη της, ἐβγήκε ἀπὸ τὴν πίσω πόρτα, και ἔτρεξε στὴς φιλενάδες της, ποὺ ἔβοσκαν κάθε μιὰ τὴν προβατῖνα της ἀπάνω στὰ ἀλῶνια, γιὰ νὰ τοὺς δείξῃ τὴν καινούργια φορεσιὰ και ἐκεῖ τὸ ἔστρωσαν στὰ παιγνίδια, ὅπως ἔκαναν κάθε μέρα. Μόλις τὴν εἶδε ἡ μάννα της, ὅλη ἐκείνη ἡ ἀγάπη, ποὺ τὴν ἔκανε πρὶν νὰ μαδιέται και νὰ κόβεται, μετεβλήθη σὲ θυμό. "Ἀρπαξε μιὰ σίγουρη βέργα, ποὺ ἔτυχε μπροστὰ της και τῆς ἔδωκε ἀπαρὰ μιὰ τεσσαράκοντα, ἐνῶ μὲ τὰ πόδια της ἐσκορπούσε και κατέστρεφε τὰ ὁμορφα σπιτάκια τῶν παιδιῶν.

— Μωρή, τῆς ἔλεγεν, ἐγὼ σ' ἐτοίμασα νὰ σὲ κάμω

νύφη καὶ σὺ ἦρθες νὰ μοῦ παίξεις. Στὸ σπίτι γρήγορα!

Καὶ κρατῶντας τὴν ἀπὸ τὸ χέρι, ἐπῆρε τὸν κατήφορο καὶ κᾶπου κᾶπου, ὅπου κοντοστεκότανε ἡ Χρυσούλα, τὴν τίναξε σὰν κουρέλι καὶ τὴν ἔτσουζε στὰ πόδια μὲ τὴν βέργα. Καὶ ἐγὼ ἀπὸ πίσω ἀκολουθώντας ἐσκεπτόμουν: «Ἄρα γε ἐκεῖνο τὸ ξύλο, καὶ περισσότερο ἀκόμα, δὲν ἔπρεπε στὴ μάννα, ποὺ ἄρπαξε μικρὸ παιδάκι, ποὺ δὲν ἐχόρτασεν ἀκόμα τὰ παιγνίδια, νὰ τὸ σκλαβώσῃ μὲ ἓνα νταβλαρά ἕως ἐκεῖ 'πάνω-εἴκοσι πέντε χρόνων;»

Καὶ ἡ καυμένη ἡ Χρυσούλα ἔχυνε μαῦρα δάκρυα γιὰ τὸ ξύλο ποῦ ἔφαγεν, ἐνῶ ἔπρεπε περισσότερο νὰ κλαίῃ γιὰ τὴν σκλαβιά, ποὺ τὴν περίμενε.

Ἡ εἰδησις ἀμέσως διεδόθη καὶ ὅλοι οἱ παλικαράδες ἐγύρισαν πίσω 'εἰς τὴν σπίτι καὶ καθένας ἔλεγε τὰ κατορθώματα, ποὺ θὰ ἔκανεν, ἂν τὴν ἔκλεβαν. Ὁ ἓνας ἔλεγεν πὼς θὰ τοὺς ἔβγανε τὰ μάτια· ὁ ἄλλος θὰ τοὺς ἔτρωγε ζωντανούς· ὁ ἄλλος θὰ τοὺς ἔπνιγε σὰν γατιά καὶ ἐγὼ ἔλεγα μέσα μου πὼς θὰ γύριζα εἰς τὸ σπιτάκι μου μὲ ἡσυχία.

Τέλος τὰ πράγματα ἡσύχασαν καὶ ἔφερα τὴ νύφη καὶ τὸ γαμπρὸ ἐμπρὸς στὸν παπᾶ γιὰ νὰ γίνῃ τὸ μυστήριον. Ἡ Χρυσούλα ὅμως δὲν ἔπαυε τὰ κλάματα, γιὰ τὸ δὲν ἔφαγε καὶ λίγο ξύλο τὸ κακόμοιρο τὸ κορίτσι. Τότε ἡ μάννα τῆς ἔλλαξε τὸ φύλλο· ἄρχισε νὰ τὴν καλοπιάνῃ:

—Σώπα, Χρυσούλα μου, κ' εἶναι ντροπὴ νὰ κλαῖς στὸ γάμο σου· τί θὰ πῇ ὁ κόσμος;

Ἀλλὰ τόσο περισσότερο τὴν ἔπαιρνε τὸ παράπονον κ' ἔκλαιγε μὲ λυγμοὺς δυνατοὺς. Ἐγὼ ἐστεκόμουν

ἀντικρὺ τῆς καὶ διέκρινα ὅτι τὰ μάτια τῆς τὰ εἶχε καρφωμένα ἀπάνω στὸ δίσκο μὲ τὰ κουφέτα. Ἀμέσως λοιπὸν ἄρπάξω μιὰ φούχτα καὶ τῆς τὰ δίνω. Τὸ φάρμακο ἀπεδείχθη θαυμάσιον. Τὰ κλάματα στὴ στιγμὴ ἔπαψαν κ' ἓνα παιδικὸ χαμόγελο ἄνθισε στὰ χεῖλη τοῦ παιδιοῦ. Καὶ ἐνῶ ὁ παπᾶς ἔψελνε τὸ «Ἡσαῖα χόρευε» κ' ἔφερνε γύρω στὸ τραπέζι τὰ νιογάμπρια καὶ ἐμένα, ἡ Χρυσούλα ἐρροκόνιζε τὰ κουφέτα, ποὺ τῆς εἶχα δώσει.

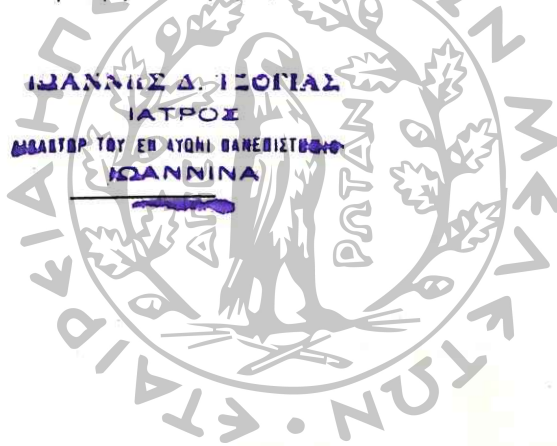
Ὁ γάμος ἐτελείωσε, ἐχόρευαν τὰ παλικάρια ἔξω στὴν αὐλὴ, ἐξώδεψα ἐγὼ ὅσα μονόδραχμα εἶχα, ἔπιαν ὅσο κρασί χωροῦσε ἡ κοιλιὰ των καὶ ἦλθε ἡ ὥρα νὰ φύγουμε. Γιατὶ ὁ Καμπάνας θὰ ἔφερνε τὴ νύφη πρῶτα στὸ χωριό του καὶ στὰ 'πιστροφία θὰ ἔμενε διαρκῶς πλέον 'σώγαμπρος στὸ σπιτικὸ τοῦ Κανάγια.

Δεύτερη χούφτα κουφέτα καὶ μερικὲς πεντάρες ἔπεισαν τὴν Χρυσούλα νὰ καβαλλήσῃ καὶ μὲ τὴν ἴδια πομπὴ καὶ καλύτερα ἐγυρίσαμε στὴν πατρίδα.

Καὶ ἐκάθισαν ἡ νύφη κι' ὁ γαμπρὸς καλὰ κι' ἐμεῖς χειρότερα.

1910

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΛΟΓΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΥ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΟΥΤΕ ΠΟΝΕΝΤΕΣ ΟΥΤΕ ΛΕΒΑΝΤΕΣ

"Ηξευρα ὅτι τὸ βαπόρι κάθε Δευτέρα μεσημέρι ἐπερνοῦσε ἀπὸ τὸ νησί μας. Πρῶτὴ πρῶτὴ λοιπὸν τῇ Δευτέρα ἔκαμα ἓνα καλὸ κουμάντο καὶ κατέβηκα ἀπὸ τὸ χωριὸ στὴ χώρα. "Εμαθα ὅμως μὲ μεγάλη μου ἐκπληξι—καὶ ἀγανάκτησι συνάμα—ὅτι τὸ βαπόρι δὲν θὰ ἐπίανε στὸ νησί μας, γιατί ἐκαθυστέρησε στὴ Σύρα. "Ητο βλέπετε τὸ νησί μας μικρὸ καὶ τὸ θεωροῦσαν ἀγκάρεια τὰ βαπόρια νὰ πιάνουν ἐκεῖ. "Επρεπε λοιπὸν νὰ ξανανέβω στὸ χωριό, νὰ περιμένω μιὰ βδομάδα καὶ ἂν τὸ βαπόρι δὲν εἶχε πάλι καθυστέρησι στὴ Σύρα, εἶχα ἐλπίδες νὰ φύγω γιὰ τὸν Πειραιᾶ. "Εκεῖ λοιπὸν ποὺ περπατοῦσα στὴν ἀκρογιαλιά μὲ κατεβασμένο τὸ κεφάλι καὶ βαθειὰ συλλογισμένος, βλέπω τὸ τρεχαντήρι τοῦ Καπετάν Κωσταντῆ δεμένο δίπλα στὸ μικρὸ ξύλινο μῶλο νὰ τὸ φορτώνουν λεμόνια.

«Γεῖά σου, καπετάν Κωσταντῆ!».

«Καλῶς τὸν κύρ Πάνο.»

«Γιὰ ποῦ μὲ τὸ καλό;».

«Γιὰ τὸν Πειραιᾶ μὲ λεμόνια.»

«Γιὰ τὸν Πειραιᾶ! Δόξα σοι, ὦ Θεός. Τύφλα νά'χῃ τὸ βαπόρι, ποτὲ μὴ σώση καὶ ἔλθῃ.»

«Τί! Μήπως εἶσαι γιὰ τὸν Πειραιᾶ; Πήδα μέσα στὸ καράβι καὶ ἔτσι γλυτώνεις καὶ τὸ δίφραγκο.»

«Ναὶ γιὰ τὸν Πειραιᾶ, ἀλλά.....» Κ' ἐστάθηκα συλλογισμένος. Μέσα σ' ἓνα τέτοιο σκαφιδάκι νὰ

ἐμπιστευθῇ κανεὶς ἤτο πολὺ τολμηρό. Τὸ θεωροῦσα λοιπὸν τὸ τρεχαντήρι ἀπ' τὴν πρύμνα ὡς τὴν πλώρη σὰν νὰ μετροῦσα τὴ δύναμί του.

«Αἶ τί; μικρὸ σοῦ βγαίνει; Μ' ἐρώτησε ὁ Καπετάν Κωσταντῆς, γιατί ἐκατάλαβε τοὺς στοχασμούς μου.

«Χμ! Μικρὸ δὲ μοῦ βγαίνει, ἀλλὰ τί νὰ σοῦ πῶ, δὲν μοῦ βγαίνει οὔτε μεγάλο.»

«Μικρὴ εἶν' ἡ θωριά του, ἀλλὰ μεγάλη ἡ δύναμί του. Μὴ φοβᾶσαι, μ' αὐτὸ τὸ νοτιᾶ θὰ ξημερωθοῦμε στὸν Πειραιᾶ.»

Τέλος πάντων, νὰ μὴ τὰ πολυλογῶ, ἔκαμα τὸ σταυρό μου καὶ τ' ἀπεφάσισα. Τὸ δειλινὸ κατὰ τὰς 4 ἡ ὥρα ἐτελείωνε τὸ φορτίο καὶ μετὰ μισή ὥρα περίπου ἤμεθα ἔξω ἀπὸ τὸ λιμάνι. Ἐσταύρωσε τὰ πανιά του τὸ κομψὸ τρεχαντήρι καὶ σὰν γλάρος γλυστροῦσε στὴν καταγάλαζι θάλασσῃ. Τέσσαρες ψυχὲς ἔφερνε στὸν..... Πειραιᾶ, τὸν Καπετάν Κωσταντῆ, τὸ γέρο Στέλιο, ὁ ὁποῖος εἶχε φάει, ὡς ἔλεγε, τὴ Μαύρη Θάλασσα μὲ τὸ χουλιάρι, τὸ μούτσο, ἓνα γερὸ παιδὶ 15 χρόνων, ποὺ τὸ λέγανε Γιάννη καὶ μένα. Ὁ Καπετάν Κωσταντῆς ἐκάθητο στὸ τιμόνι καὶ ἐκάπνιζε τὸ τσιγαράκι του μὲ ἡσυχία, ὁ γέρο Στέλιος ξαπλωμένος ἐπάνω εἰς ἓνα σωρὸ σχοινιά ἔκανε τὸ ἴδιον, ὁ Γιάννης ἐσκόλιζε τὴ μύτη του μὲ τὰ δάχτυλά του καὶ ἐγὼ πρὶν ῥωμαντικὸς ἔβλεπα στὴ θάλασσα.

Νὰ σᾶς εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν δὲν ἤμουν μετανοημένος ὅτι ἐπροτίμησα τὸ τρεχαντήρι ἀπὸ τὸ βαπόρι. Πάστρα, ἡσυχία καὶ ἀπλότης ἦσαν τὰ μόνα προσόντα, ἀλλὰ καὶ τὰ μόνα ποὺ μοῦ ἀρέσουν.

Σὲ λίγο καὶ ὁ ἥλιος ἐβουτήχθη στὰ γαλάζια νερά

τῆς θαλάσσης καὶ πρὶν προφθάσῃ νὰ σκοτεινιάσῃ ἐβγήκεν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ οὐρανοῦ γεμᾶτο τὸ φεγγάρι καὶ ἐσκόρπισε τὸ ἀργυρὸ τοῦ φῶς εἰς ὅλη τὴ φύσι.

«Ὅταν κανεὶς ταξιδεύῃ μὲ τρεχαντήρι δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ κοιτάζῃ τὸ ὥρολόγι του γιὰ νὰ δειπνήσῃ. Ὁ καθαρὸς ἀέρας τῆς θαλάσσης ἀνοίγει γρήγορα τὴν ὄρεξι. Χωρὶς μεγάλη πολυτέλεια ἐστρώσαμε μιὰ πετσιέτα στὴν κουβέρτα, κοντὰ στὸ τιμόνι. Ἐφέραμε καθένας τὸ κουμάντο του, ἐγὼ ἓνα καπὸνι ψητό, μιὰ μπογάτσα ξεροψημένη, μιὰ χιλιάρα κρασί παλιό, ἐκεῖνοι ἓνα λαυράκι ὡς 300 δράμια βραστό, ἐκαθίσαμε σταυροπόδι γύρω γύρω καὶ..... μοῦ φαίνεται ὅτι καὶ ὁ βασιλιάς ἐκεῖνο τὸ βράδυ δὲν θὰ ἔφαγε καλύτερα ἀπὸ μᾶς.

Ἄφ'οὔ πλέον ἀγλύψαμε καὶ τὸ τελευταῖο κόκκαλο καὶ τὰ δάχτυλά μας ἀκόμα καὶ ἐστραγγίσαμε γιὰ καλὰ τὴ χιλιάρα, ἀνάψαμε τὸ σιγαράκι μας καὶ ἀρχίσαμε τὴν κουβέντα.

—«Πονέντε θὰ ἔχουμε αὔριο τὸ πρωῒ, γέρο Στέλιο» εἶπε ὁ καπετὰν Κωσταντῆς. Ἐμένα δὲν μὲ γελοῦν τὰ σημάδια. Κύττα τὸ γύρο τοῦ φεγγαριοῦ»

—«Ἰσια, ἴσια καὶ ἐγὼ αὐτὸ κοιτάζω καὶ σοῦ λέω ὅτι αὔριο τὸ πρωῒ θὰ ἔχουμε λεβάντε ζώριχο».

—«Ὅσο καταλαβαίνω ἐγὼ ἀπὸ ἀλέτρι, ἄλλο τόσο βλέπω ὅτι καταλαβαίνεις καὶ σὺ ἀπὸ καιροί, καπετὰν Κωσταντῆς.»

—«Πάντα ἓνας καπετάνιος καταλαβαίνει περισσότερα ἀπὸ ἓνα λουστρόμο», εἶπε μὲ θυμὸ ὁ καπετὰν Κωσταντῆς.»

—«Καπετάνιος! Μωρὲ καπετάνιος ἀπὸ τὸ νησί ὡς τὸν Πειραιᾶ!

Τῆς γάτας τὸ πήδημα ὡς τὸν ἀχυρῶνα!! εἶπε κἄπως περιφρονητικῶς ὁ γέρο Στέλιος. Πρέπει νὰ ξεμποκάρῃς ἀπ' τὸ μπουγάζι τῆς Πόλης στὴ Μαύρη θάλασσα μὲ βοριᾶ ἢ νὰ ταξιδεύῃς γιὰ τὴ Μαρσίλια μὲ πονέντε ἢ γροσεβάντε καὶ τότε νὰ μιλάς γιὰ τὴ καιροί».

—«Κ' ἐγὼ λοιπὸν σοῦ λέω μὲ ὅλα τὰ μπουγάζια σου καὶ τῆς Μαρσίλιες σου ὅτι αὔριο τὸ πρωῒ θὰ ἔχουμε λεβάντε.»

—«Καὶ ἐγὼ σοῦ λέω μὲ ὅλα σου τὰ καπετανλίκια ὅτι αὔριο τὸ πρωῒ θὰ ἔχουμε πονέντε.»

—«Λεβάντε.»

—«Πονέντε.»

Καὶ φουσκωμένος ἀπὸ τὸ θυμὸ μὲ τρία μεγάλα βήματα δυσανάλογα πρὸς τὴν ἡλικία του εὐρέθη ὁ γέρο Στέλιος στὴν πλώρη.

Ξαπλωμένος ἐκεῖ φουσοῦσε δυνατώτερα ἀπὸ τὸν πονέντε ποὺ ἐπερίμενε. Ὁ καπετὰν Κωσταντῆς ἔμεινε στὸ τιμόνι καὶ ἐγὼ κρατῶν τὸ μέσον ὄρον ἐκάθισα καταμεσῆς ἀπάνω στὸ σκέπασμα τοῦ ἀμπαριοῦ.

—«Βρὲ σύ, Γιάννη, ἄκου σ' ἐδῶ, εἶπ' ὁ γέρο Στέλιος ἀπὸ τὴν πλώρη, πρὶν κοιμηθῆς νὰ κάμῃς μοῦδες, γιὰτὶ αὔριο θὰ ἔχουμε πονέντε δυνατό.»

—«Καλά.»

—«Βρὲ σύ, Γιάννη, ἄκου σ' ἐδῶ, ἐφώναζε ὁ καπετὰν Κωσταντῆς ἀπὸ τὸ τιμόνι, σιγούρα καλὰ τὸν κόντρα φλόχο, γιὰτὶ αὔριο τὸ πρωῒ θὰ ἔχουμε δυνατό λεβάντε.»

— «Μὰ ὁ μπάριμπα Στέλιος μοῦ εἶπε νὰ δέσω μου-
δες.»

— «Ἐκεῖνο ποῦ σοῦ λέω ἐγώ, νὰ δέσης τὸν κόντρα
φλόκο, ἐγώ εἶμαι νοικοκύρης ἐδῶ μέσα.»

— «Καλὴν».

Καὶ περνώντας ἀπ' ἐμπρὸς μου ὁ μάγκας, μοῦ λέει
σιγανά: «θὰ τοὺς δέσω καὶ τοὺς δύο».

Ὁρμητικὸς ὁ ὕπνος μὲ τραβοῦσε στὴν ἀγκαλιά
του. Ἔστρωσα λοιπὸν στὴν κουπαστὴ κοντὰ καὶ φαρ-
δὺς πλατὺς ξαπλώθηκα στὰ δροσερὰ στρωσίδια. Τὸ
κῦμα γλυκὰ μὲ ἐνανούριζε καὶ ὁ ὕπνος μὲ τὰ μαλακὰ
του χέρια γλήγορα ἐσφάλισε τὰ μάτια μου. Ἐπάνω στὴ
γλύκα τοῦ πρώτου ὕπνου ἔξαφνα ἀγροικῶ ἕνα πόδι
νὰ μὲ σκουντᾷ καὶ μιὰ φωνὴ νὰ μὲ φωνάζῃ:

«Κὺρ Πάνο, κὺρ Πάνο! Σήκω στρῶσε ἀπὸ τὸ
ἄλλο μέρος νὰ κοιμηθῇς. Αὔριο πολὺ πρωτὶ θὰ ἔχωμε
δυνατὸ πονέντε καὶ θὰ σὲ βρέξῃ ἡ θάλασσα.» Ἦτον
ὁ γέρο Στέλιος.

Ἐσήκωσα λοιπὸν τὰ στρωσίδια μου καὶ ἐπέρασα
στὸ ἄλλο μέρος.

Δὲν ἐπρόφθασα καλὰ καλὰ νὰ κλείσω τὰ μάτια
μου καὶ ἀγροικῶ ἄλλο πόδι νὰ μὲ σκουντᾷ καὶ ἄλλη
φωνὴ νὰ μὲ κρᾶζῃ:

Κὺρ Πάνο, κὺρ Πάνο! Σήκω στρῶσε ἀπὸ τὸ
ἄλλο μέρος νὰ κοιμηθῇς. Αὔριο πρωτὶ θὰ ἔχωμε δυνατὸ
λεβάντε καὶ θὰ σὲ βρέξῃ ἡ θάλασσα.» Ἦτον ὁ καπετὰν
Κωσταντῆς.

Τότε ἐγὼ ἐσκέφθην τὸ ρητόν, ὅτι ἡ ἀλήθεια εἶναι
πάντα εἰς τὸ μέσον, ἔστρωσα καταμεσῆς, ἀπάνω στὸ
σκέπασμα τοῦ ἀμπριοῦ καὶ ἐκοιμήθηκα ἡσυχῶς.

Ἐνα τσοῦξιμο δυνατὸ στὰ μάτια μ' ἔκαμε νὰ ξυ-
πνίσω. Ἦτον ὁ ἥλιος. Ἀνεσηκώθην καὶ τί βλέπω!
Ἡ θάλασσα ἦτο λάδι, τὰ πανιὰ κρεμασμένα σὰν τὰ
μάγουλα τοῦ γέρο Στέλιου. Ὁ καπετὰν Κωσταντῆς
καὶ ὁ γέρο Στέλιος πνιγμένοι στὸν ἰδρώτα ἐτραβοῦσαν
κουπὶ φιλιωμένοι τώρα πλέον.

Οὔτε πονέντες οὔτε λεβάντες.

1911

IOANNES D. TSONIAS
ΙΑΤΡΟΣ
HABITOP TOY EN AGONI PANEPISTHMIOY
IOANNINA

MANNINE 3. 1201

IATPOE

MAETOP TOT EN AIONI ON NEPTERON

MANNINA

Η ΑΝΘΟΥΛΑ

Στὴ ρίζα τοῦ Κάστρου ἐστέκοντο ψηλὰ σὰν γί-
γαντες καὶ ὑπερήφανα τὰ σπίτια τῶν καπεταναίων.
Τὰ παράθυρά τους καὶ τὰ μπαλκόνια τους ξάνοιγαν
πρὸς τὴ θάλασσα καὶ ὅταν ἔμπαιναν ἢ ἔβγαιναν ἀπ' τὸ
λιμάνι κανένα καράβι ἐκυμάτιζαν εἰς ἓν ἀπ' αὐτὰ
μαντήλια καὶ μάτια βουρκωμένα συνώδευαν τὸ καράβι
ὡς ποὺ ἐχάνετο στὸ πέλαγος μακρὰ. Μὲς τῇ μέσῃ
τῶν σπιτιῶν τούτων ἦτανε σφηνωμένο, λὲς καὶ γιὰ
πεῖσμα, καὶ τὸ σπιτάκι τοῦ μακαρίτη, τοῦ μπάρμπα
Μανωλιοῦ, ἓνα σαράβαλο, ποὺ ἂν ἤθελεν ὁ βοριάς
νὰ φυσήσῃ δυνατώτερα, θὰ τὸ σάρωνεν ἀπὸ τῇ γῇ.
Μέσα ὅμως σ' αὐτὸ τὸ παλιόκλουβο ἐκελαδοῦσε τὸ
καλὶτερο κανάρι τοῦ νησιοῦ, ἡ Ἀνθούλα, ἡ πανώρητα
'Ανθούλα, ποὺ εἶχε σιτισίσει τῆς καρδιῆς ὅλων τῶν
παλικαριῶν τοῦ νησιοῦ. "Ὅταν ἓνα χειμῶνα ὁ βο-
ρῆς σάκισε σὰν καρύδι στοὺς βράχους τῇ γέρικῃ
βάρκα τοῦ μπάρμπα Μανωλιοῦ καὶ αὐτὸν τὸν ἡύραμε
ξεπαγιασμένο στὴν ἀκρογιαλιά, αὐτὸ τὸ σπιτάκι
ἔμεινε κληρονομιά στὴν Ἀνθούλα καὶ κατὶ παλιόξυλα
ἀπὸ τῇ βάρκα, ποὺ τὰ ἔκαψαν στὴν γωνιά. Εἶχε
ὅμως πλοῦτο ἡ Ἀνθούλα τὰ δυνατὰ τῆς χέρι καὶ τὴν
προκοπὴ τῆς, καὶ γιὰ προῖκα δύο μάτια ποὺ ἔβγαζαν
φωτιές, δύο μάγουλα τριαντάφυλλα, δυὸ χεῖλη σὰν
σκασμένο ρόιδο, δόντια ἀράπικα καὶ στήθος.....
αὐτὸ δὲν μπορῶ νὰ σᾶς τὸ πῶ πῶς ἦταν γιὰτὶ δὲν τὸ

εἶδα ποτέ. Ὑφαίνε τὰ προικιά τῶν ἄλλων κοριτσιῶν
καὶ ἐξοῦσε καὶ αὐτὴ καὶ ἡ μάνα τῆς, ἄλλον κανένα
δὲν εἶχαν στὸ σπίτι. Καὶ ὅταν τῆς ἐπερίσσευε καιρὸς
καὶ χρῆμα, ὕφαινε καὶ τὰ δικά τῆς προικιά. "Ὅταν
καμμιά φορὰ περνοῦς ἀπ' ἐξῶ ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς καὶ
ἄκουγα τὸν ἐργαλειό τῆς νὰ κτυπᾷ καὶ τὸ γλυκὸ τῆς
τραγούδι ὁ νοῦς μου ἐπήγαινε μακρὰ σὲ μιὰ ἄλλη
νύμφη ποὺ ἐκρατοῦσε μὲ τὴν ὡμορφιά τῆς καὶ τὸ
τραγούδι τῆς σκλαβωμένο πολλὰ χρόνια ἓναν ἥρωα.
"Αἰ! τί ὁμορφὴ σκλαβιά μέσα σὲ τέτοια ἀγκαλιά!.

Πόσα παλικάρια ὅταν στὴν ταβέρνα τοῦ χωριοῦ
ἐξέχυναν τὸν πόνο τῆς καρδιᾶς των στὸ μπουζούκι
δὲν ἐλαχτάριζαν τὴν ἀγκαλιά τῆς Ἀνθούλας!

Καὶ πόσων ὁ νοῦς, ὅταν ξαπλωμένοι στὴν πλώρη
τοῦ καραβιοῦ ἐσφύριζαν κανὰ τραγούδι τῆς πατρίδος
των δὲν ἐτριγύριζε στὸ σπιτάκι τῆς Ἀνθούλας! Ἡ
φλογερὲς ματιὲς ὅμως τῶν παλικαριῶν περνοῦσαν
ἀπὸ τὴν ἄκαρδη σὰν τὸ νερὸ ἀπὸ τίς πέτρες καὶ ἐπί-
τηδες τοὺς ἐβασάνιζαν. Μὰ ὅταν ἀντίκρυσσε τὴ ματιά
τοῦ Γιαννιοῦ κατὶ τι σουβλερὸ σὰν νὰ τῆς πέρασε τὴν
καρδιά. Αὐτὴ δὲν ἦτανε σὰν τῆς ἄλλες ματιές, αὐτὴ
ἦταν φλόγα μοναχῇ. Ἀπὸ τότες πιάστηκε τὸ κανα-
ρίνι στὰ δίχτυα τῆς ἀγάπης, τὸ τραγούδι τοῦ ἔγινε
παθητικώτερο, κιτρίνισαν τὰ τριαντάφυλλα στὰ μά-
γουλά του καὶ ἄσπρισαν τὰ χεῖλη του. Ἡ ματιά τοῦ
Γιάννου ἔγινε φωτιὰ μέσα τῆς καὶ τὴν ἔκαιγε. Τί
κακὸς κυνηγὸς νὰ σαῖτέψῃ τέτοιο εὐμορφὸ πουλάκι!

Μὰ καὶ οἱ ματιές τῆς Ἀνθούλας τὴν ἴδια φλόγα
εἶχανε. Μεγάλῃ φωτιὰ ἀνάφανε στὰ στήθια τοῦ Γιαν-
νιοῦ καὶ δὲν μποροῦσε νὰ ξεκολλήσῃ ἀπ' τὸ νησί πρὶν

ἀκούσῃ ἀνὰ π' τὰ κοραλλένια χεῖλη τῆς Ἀνθούλας. Καὶ σὰν παλικάρι τίμιο καὶ ἴσιο ποῦ ἦτανε, ἐσπρωξέ μιά μέρα τὴ σάπια πόρτα τῆς Ἀνθούλας καὶ μπῆκε μέσ' τὸ σπίτι της.

—Ἀκουσε, κυρὰ Μανωλιοῦ—λέγει τῆς μάννας της· ἡ Ἀνθούλα δὲν ἦταν' ἐκεῖ—θὰ στὸ πῶ ξάστερα καὶ παστρικά. Ἀγαπῶ τὴν Ἀνθούλα καὶ θὰ τὴν πάρω.

Ξαφνιαστικὴ ἡ Μανωλιοῦ μόλις ἄκουσε τέτοιον ἀνέλπιστο καὶ ἀπότομο πρᾶγμα, μὰ δὲν ἦτανε ἀπ' τὴς γυναῖκες ποῦ τὰ χάνουνε.

—Καλὸ καὶ ἄξιο παλληκάρι εἶσαι παιδί μου—εἶπε—καὶ ἡ Ἀνθούλα μου εὐμορφὴ καὶ προκομμένη εἶναι, μὰ ἄλλο τίποτε ἀπ' αὐτὸ τὸ σαράβαλο δὲν ἔχει προικιά.

—Ἐγὼ δὲν ἐζήλεψα τὰ προικιά της, κυρὰ Μανωλιοῦ, ἐγὼ ἐζήλεψα τὴν κοπέλλα. Οὔτε ἡ δική μου ἡ κατάντια εἶναι μεγαλύτερη, μὰ θὰ μ' ἀξιώσῃ ὁ Θεὸς θὰ τὴν ντύσω ὁλόχρυση.

—Ἀφοῦ εἶν' ἔτσι παιδί μου, τί νὰ πῶ κ' ἐγώ. «Ἄγιος ὁ Θεός»... Νὰ δοῦμε ὅμως καὶ τί θὰ πῇ τὸ κορίτσι. Πέρασε αὔριο κατὰ τὸ μεσημέρι καὶ τὰ ξανακλέμε.

Ὅταν τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁ Γιαννιὸς γεμάτος χαρὰ καὶ ἐλπίδα ἐσπρωχνε πάλι τὴν σάπια πόρτα τῆς Ἀνθούλας, κάτι τι τοῦ ἔλεγε μέσ' τὰ στήθη του πῶς ἀπ' ἐκεῖνην τὴν ἡμέραν ἡ Ἀνθούλα εἶναι δική του, μὰ ἤθελε νὰ τ' ἀκούσῃ ἀπὸ τὸ ἴδιο της τὸ στόμα.

—Καλὴ μέρα Ἀνθούλα!

—Καλῶς τὸ Γιαννιό—κ' ἐχαμήλωσε τὰ μάτια—
«Ορίστε μέσα.

—Ἐλα ἐδῶ, παιδί μου Ἀνθούλα—εἶπ' ἡ κυρὰ Μανωλιοῦ—δός μου τὸ χεράκι σου. Δός μου καὶ σὺ, Γιαννιό μου, τὸ δικό σου. Ἄ ἔτσι μπράβο. Νὰ ἔχετε τὴν εὐχὴ μου, παιδιὰ μου, νὰ ζήσετε σὰν τὰ βουνά.

Τότε πρώτη φορὰ καὶ ἡ Ἀνθούλα ἐσήκωσε τὰ βουρκομένα μάτια καὶ ἐκοίταξε κατὰ πρόσωπο τὸν Γιαννιό. Πῶς ἓνα σαράβαλο σὰν τὸ σπίτι τοῦ μπάρμπα-Μανώλη ἐχωροῦσε τόσο μεγάλη εὐτυχία. Ἀπὸ τότε ἀναψαν πάλι τὰ μάτια τῆς Ἀνθούλας, ἀνοιξαν πάλιν τὰ τριαντάφυλλα στὰ μάγουλά της.

ΙΑΤΡΟΣ
* * * * *
* * * * *
* * * * *

Τὸ μπρίκι τοῦ καπετὰν Νικολῆ ἦταν ἑτοιμο γιὰ ταξίδι καὶ ὁ Γιαννιὸς ἐμπαρκαρίστηκε σ' αὐτὸ λοστρόμος. Ἡ τέχνη του καὶ ἡ παλικαριά του τοῦ ἔδιναν τὴν πρώτη θέσι στὰ καράβια.

—Ἐχε γειά, Ἀνθούλα μου!

—Στὸ καλὸ, Γιαννιό μου, στὸ καλὸ. Καὶ χοντρὰ δάκρυα αὐλάκωναν τὰ τριανταφυλλένια μάγουλα τῆς Ἀνθούλας.

—Ἐχε γειά, μάννα!

—Στὸ καλὸ, παιδί μου, στήν εὐχὴ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Παναγιᾶς.

Καὶ ὁ Γιαννιὸς ἐσαλτάρισε στὴ βάρκα καὶ ἐδράξε τὰ κουπιά.

Ὅταν μετὰ μιὰ ὥρα τὸ μπρίκι τοῦ καπετὰν Νικολῆ ἔπαιρνε τὸν κάβο, ἐπάνω στὸ Κάστρο, στὸ κάτασπρο ἐκκλησάκι, τοῦ «Αἱ Νικόλα, ἓνα μαντήλι

πότε ἐκυμάτιζε στὸν ἀέρα, καὶ πότε ἐρρούφαγε ἀχόρταστο πύρινα δάκρυα.

Ἦταν ἡ Ἀνθούλα.

Στὸ μεσαῖο κατάρτι τοῦ μπρικιοῦ ἀνεβοκατέβαινε ἡ γαλανὴ σημαία καὶ οἱ παλμοὶ ποῦ τῆς ἔδινε τὸ ἀέρι τοῦ πελάγους ἦταν ἀντίκτυποι τῶν παλμῶν μιᾶς καρδιᾶς ἐρωτευμένης.

— Ἦταν ὁ Γιαννιός.

Ἡ ἡμέρες περνοῦσαν καὶ ἡ Ἀνθούλα κλεισμένη στὸ πατρικὸ τῆς σπιτάκι εἶχε πάντα τὸ νοῦ τῆς στὸ μπρίκι τοῦ καπετὰν Νικολῆ, ὁ δὲ Γιαννιὸς παλαίων μὲ τὴν θάλασσα καὶ τὸν ἄνεμο στὸ μπρίκι τοῦ καπετὰν Νικολῆ εἶχε πάντα τὸ νοῦ του στὸ σπιτάκι τῆς Ἀνθούλας. Καὶ τοὺς δυὸ τοὺς ἔτρεφεν ἡ ἐλπίδα καὶ τοὺς παρηγοροῦσεν ἡ ἐργασία.

«Θὰ σοῦ γράψω ἀπ' τὴν Ὀντέσσα» εἶχεν εἰπεῖ ὁ Γιαννιὸς ὅταν ἔφευγε. Καὶ πράγματι, ὅταν πέρασαν καμμιά σαρανταριὰ μέρες, ὁ διανομεὺς τοῦ ταχυδρομείου ἔσπρωχνε τὴν σάπια πόρτα τῆς Ἀνθούλας. Ὅταν ἡ Ἀνθούλα εἶδε τὴ συστημένη ἐπιστολή, ἐνόμισεν ὅτι ὁ Γιαννιὸς ἐμπῆκε στὸ σπίτι σὰν ἐκεῖνο τὸ μεσημέρι ποῦ ἦλθε νὰ τῆς ζητήσῃ τὸ χέρι.

«Ἀνθούλα μου!—ἐγραφε—ἐφτάσαμε μὲ τὸ καλὸ στὴν Ὀντέσσα ὅπου φορτώνουμε σιτάρι γιὰ τὴ Μαρσίλια. Δὲν ἔμπορῶ νὰ πῶ πῶς τὸ ταξιδὶ μας ἦταν πάντα εὐχάριστο. Ἡ Μαύρη Θάλασσα δὲν χρειάζεται καὶ μεγάλα πράγματα γιὰ νὰ ἀγριέψῃ. Ὅποιο σκοπὸ καὶ ἂν τῆς παίξῃ ὁ καιρὸς, εἶναι ἔτοιμη νὰ χορέψῃ. Ἀπὸ τότε ποῦ κατάρπαιε τὸν πατέρα μου, ὅταν ἤμουν ἀκόμα μικρὸ παιδί, περισσότερο τὴν μισῶ παρὰ τὴν

φοβοῦμαι. Ἀνθούλα μου, ὅταν ὁ νοῦς μου εὐκαιρῇ πάντα σὲ σένα εἶναι, καὶ δὲν περνάει νύχτα ποῦ νὰ μὴν ἔλθῃς στὸ ὄνειρό μου νὰ μοῦ πῆς γλυκὰ λόγια ἀγάπης. Μιὰ ἔννοια μόνον μὲ βασανίζει ὅτι θὰ στενοχωρῆσαι πολύ. Νὰ ξεύρῃς ὅτι θὰ σὲ μαλώσω, ὅταν ἰδῶ μαραμμένα τὰ τριανταφυλλένια σου μάγουλα. Θέλω πάντα νὰ τραγουδᾷς σὰν τότε ποῦ ἤμουν κοντά σου. Σοῦ ἀγόρασα ἐδῶ μιὰ ὁμορφὴ γούνα νὰ χαϊδεύῃ ἀπαλὰ τὸν μαλακὸ λαιμό σου. Θέλω νὰ μπαίνῃς στὴν ἐκκλησιὰ σὰν καπετάνισσα νὰ σὲ καμαρώνῃ ἡ μάννα σου καὶ νὰ σὲ ζηλεύουν οἱ ἐχτροὶ σου. Ὁ Κουτσο-Θανάσης μοῦ χρωστᾷ 50 δραχμάς, νὰ τῆς πάρῃς καὶ νὰ φτιάσῃς ὅ,τι θέλεις. Ἄλλο γράμμα θὰ λάβῃς ἀπὸ τὴ Μαρσίλια. Καὶ πάλι, Ἀνθούλα μου, σοῦ λέγω νὰ μὴ στενοχωρῆσαι καὶ γρήγορα θὰ ἔλθω. Προσकुνήματα στὴ μάννα, χαιρετίσματα τὴν ξαδέρφη μου τὴν Μαριῶ καὶ εἰς ὅλους τοὺς δικούς σου. Σὲ φιλῶ πολύ, πολύ Γιαννιός».

Ἡ χαρὰ εἶναι δύσκολο νὰ κρυφθῇ. Ἐβάλεν ἡ Ἀνθούλα τὸ γράμμα στὴν τσέπη τῆς ποδιᾶς τῆς καὶ ἐπῆρε τὴ γειτονιά. Ὅπου τὴν ρωτοῦσαν ἂν εἶχε γράμμα, τὸ ἔβγαζε καὶ τὸ διάβαζε. Περισσότερο δὲ ἐτόνιζε τὴν γούνα καὶ τὸν ἀπαλὸ λαιμό. Στὰ χωριὰ δὲν χρειάζεται νέο σπουδαιότερο ἀπὸ τὴ γούνα τῆς Ἀνθούλας, γιὰ νὰ γίνῃ συζήτησις. Καὶ τὸ βράδυ λοιπὸν σὲ κάθε σπίτι γιὰ τὴ γούνα τῆς Ἀνθούλας μιλοῦσαν. Ἄλλ' ἂν ἡ γούνα ἦτον μαλακὴ γιὰ τὸ λαιμὸ τῆς Ἀνθούλας, γιὰ τῆς καρδιᾶς τῶν ἄλλων κοριτσιῶν εἶχεν ἀγκάθια καὶ μάλιστα γιὰ τὴν καρδιά τῆς Λενιώς τοῦ

καπετάν Σταμάτη πού χτυποῦσε γιὰ τὸν λεβέντη Γιαννιό.

—Τ' ἀκοῦς; καπετάνισσα—ἔλεγε τὸ βράδυ ὁ καπετάν Σταμάτης στὴ γυναῖκά του— Τ' ἀκοῦς; Κ' αἱ θυγατέρες τῶν ψαράδων γούνα! χὰ, χὰ, χὰ! Πρέπει νὰ τίς πετάξετε σεῖς στὴ θάλασσα.

Καὶ περπατῶντας στὸ δωμάτιο μὲ τὰ χέρια πίσω ἐψιθύριζε μέσα του. «Καὶ τί ἔχει ὁ Γιαννιός; Ἀξιοπαλικάρει εἶναι, οἰκονόμος Θὰ πῆς ὅτι δὲν εἶναι καπετάνιος καὶ δὲν στέκεται νὰ..... Ἀδιάφορον ἂν δὲν εἶναι καπετάνιος, μπορεῖ νὰ γίνη. Καὶ ἐγὼ δὲν ἤμουν, ἀλλὰ δόξα Σοι, ὁ Θεός, ἔγινα».

Ἦρχισε πλέον νὰ λησμονῇται ἡ γούνα τῆς Ἀνθούλας, ὅταν ἄλλο γράμμα ἀπὸ τὴ Μαρσίλια ἀναψε μεγαλύτερη ζήλεια τῶν ἄλλων κοριτσιῶν.

—Ἀνθούλα μου—ἔγραφε—ἐφθάσαμε μὲ τὸ καλὸ στὴ Μαρσίλια. Σὲ ὅλο τὸ ταξίδι καὶ στὴ γλυκειὰ μπανάτσα καὶ στὴν ἄγρια φορτοῦνα μέρα νύχτα πάντα μαζί μου ἦσουν. Δὲν ἤμπορεῖς νὰ παραπνεύθῃς ὅτι σὲ ἐλθσμόνησα μιὰ στιγμή. Κάνεις καὶ σὺ τὸ ἴδιο, κακὴ; Δὲν ἤμπορῶ νὰ περάσω ἀπὸ τόπο χωρὶς νὰ πάρω καὶ τι τῆς Ἀνθούλας μου. Σοῦ ἀγόρασα ἓνα μαλαματένιο μενταγιὸν νὰ τὸ κρεμᾷς στὸ λαιμό σου καὶ νὰ λάμπῃ στὰ μαρμαρένια στήθη σου, σὰν ἥλιος.....»

Ποῦ νὰ κρατηθῇ ἡ Ἀνθούλα! Ἐβαλε τὸ γράμμα στὴν τσέπη τῆς καὶ ἐπῆρε τὴ γειτονιά. Ἀμα τὴν ἐρωτοῦσαν, ἂν εἶχε κανένα γράμμα, τὸ ἔβγαζεν ἀπὸ τὴν τσέπη τῆς καὶ τὸ ἐδιάβαζεν. Ἐτόνιζε δὲ περισσότερο τὸ μαλαματένιο μενταγιὸν καὶ τὰ μαρμαρίνα στήθη.

Ἐννοεῖται ὅτι τὸ μενταγιὸν τῆς Ἀνθούλας ἀναψε διπλῇ συζήτησι στὸ χωριό.

—Τ' ἀκοῦς καπετάνισσα,—ἔλεγε τὸ βράδυ ὁ καπετάν Σταμάτης—καὶ τὸ κορίτσι τοῦ ψαρά μενταγιόν. Πάει, ἐχάλασε ὁ κόσμος. Πετᾶτε τα στὴ θάλασσα ἢ καπετάνισσες καὶ τ' ἀσημικά σας καὶ τὰ δαχτυλίδια σας. Καὶ μὲ τὰ χέρια πίσω ἐβημάτιζε βιαστικὰ μέσ' τὸ δωμάτιο.

—Καὶ ὅμως—ἔλεγεν ὥσάν νὰ συνέχιζεν ὁμιλίαν— ἓνα λόγο νὰ πῶ, Λενιώ μου, καὶ τὴ φορεῖς ἐσὺ τὴ γούνα καὶ τὸ μενταγιὸν τῆς Ἀνθούλας. Ἐσένα πρέπει νὰ εἶσαι κόρη καπετάνιου.

Εἰς τὰ λόγια αὐτὰ ἐσπартάρισε ἡ καρδιὰ τῆς Λενιώ. Ἀχ, ἄς τὸν ἔλεγε τὸν λόγο αὐτὸ ὁ πατέρας τῆς, ὅχι τόσο γιὰτὶ ἀγαποῦσε τὸ Γιαννιό, ὅσο γιὰ νὰ μὴν ἰδῇ τὴν Ἀνθούλα μὲ γούνα καὶ μενταγιόν.

Στὰ χωριά δὲν προφθάνει νὰ σκεφθῇ κανένας ἓνα πρᾶγμα καὶ ἀμέσως τὸ μαθαίνουν ὅλοι. Τὴν ἄλλη μέρα ἡ Ἀνθούλα ἔμαθε τὰ λόγια τοῦ καπετάν Σταμάτη καὶ ἐκόπηκαν τὰ γόνατά της.

«Ἀχ, μανούλα μου!—ἔλεγεν—ἔβγαλα τὰ μάτια μου μὲ τὰ νύχια μου. Θὰ τὸν χάσω τὸν Γιαννιό μου, θὰ μοῦ τὸν πάρῃ ἡ Λενιώ, γιὰτὶ ὁ πατέρας τῆς εἶναι καπετάνιος». Καὶ μαῦρα δάκρυα αὐλάκωναν καυτερὰ τὰ μάγουλά της. Ἀλλ' οἱ ἐρωτευμένοι εἶναι πονηροί. Ἡ ἴδια ἐχάλασε τὸ πρᾶγμα, ἡ ἴδια ἀπεφάσισε καὶ νὰ τὸ φτιάσῃ.

Μετὰ ἓνα μῆνα ἄλλο γράμμα ἦλθεν ἀπὸ τὴν Σμύρνη.

«..... Ἀνθούλα μου—ἔγραφε ὁ Γιαννιός—ἐφθάσαμε μὲ τὸ καλὸ στὴ Σμύρνη. Ἀνθούλα λένε τὸ ὄνο-

μά σου και ανθους σκορπίζεις στη ζωή μου. "Όσο περνάει ο καιρός τόσο περισσότερο σε αγαπώ. Κάνεις και σύ το ίδιο; Σου αγόρασα έδω 20 πήχες μεταξωτό της 'Ανατολής να κάμης το νυφικό σου. Σε θέλω να είσαι πρώτη στο στολίδι καθώς είσαι και πρώτη στην όμορφιά.....»

"Αμα ή 'Ανθούλα έλαβε το γράμμα, έπηρε τη γειτονιά όχι πλέον με χαρές και με γέλοια σαν άλλοτε. Κατέβασε στο πρόσωπό της μια βαρειά μελαγχολία και όταν την έρωτούσαν τί της γράφει ο Γιαννιός, έλάμβανε την πιο παθητική έκφραση και έλεγεν: "Αχ! μην τ'αρωτᾷτε. 'Εμπήκε ποντικός μέσα' την κασέλα του κ' έφαγε την γούνα μου, και το μενταγιόν που μ'αγόρασε στην Μαρσίλια ήταν ψεύτικο και έσκούριασεν από την θάλασσα». Και σε κάθε μέρος που τὰ διηγείτο έχυνε και πέντε έξ δάκρυα.

Οί γυναῖκες έχουνε αυτό το προσόν, κλαῖνε όποτε θέλουνε.

Το βράδυ ο καπετάν Σταμάτης περπατούσε με τὰ χέρια πίσω μέσα στο δωμάτιο γεμάτος χαρά.

—Και βέβαια—έλεγε—καλύτερον τόπο έπιασεν ή γούνα στην κοιλιά του ποντικού παρά στο λαιμό της 'Ανθούλας. "Ας στολίσω τώρα ο Γιαννιός ο λοστρόμος τὰ στήθια της γυναίκας του με μπρούντζινο μενταγιόν! Δεν πᾶνε, βλέπεις, σ' όλες οί γούνες και τὰ μαλάματα.

"Όταν τὰ έμαθεν αυτά ή 'Ανθούλα, εστάθη ή καρδιά της. 'Η πονηρία επέτυχε.

"Εννοια σας, έσκέπτετο—όποιος γελάει τελευταῖος, εκείνος γελάει καλότερα»...

'Επλησίαζαν τὰ Χριστούγεννα. 'Η 'Ανθούλα καοισμένη στον άργαλειό της ύφαινε τὰ προικιά της και μέσ' το νοῦ της ύφαινε με χρυσές έλπίδες το μέλλον. Με τη γλυκειά φωνίτσα της έτραγουδοῦσε το ποθητό τραγοῦδί της.

Μη σε πλανέψ' ή ξευτειά κα' μένα λησμονήσης. Ουμῆσου όρκους και φιλιὰ κι' άλλη μην' αγαπήσης.

Ξάφνου με βία άνοίγει ή σάπια πόρτα της 'Ανθούλας και σαν μπόμπα πέφτει μέσα ο Κῶτσος του μαστρο-Λευτέρη.

—Τὰ συχαρίκια μου, 'Ανθούλα, τὰ συχαρίκια μου! Το μπρίκι του καπετάν Νικολῆ ξαγνάντισε—έλύθηκαν τὰ γόνατα της 'Ανθούλας, ή σαῖτα έπεσε από τὰ χέρια της και το τραγούδι έσβυσε στο λαιμό της. Σαν τρελλή έχυθη τον κατήφορο κατά την άκρογιαλιά και με πόθο και λαχτάρα αγνάντεψε το εὔμορφο μπρίκι που με βόλτες προσπαθοῦσε να μπῇ στο λιμάνι. "Αχ! ᾶς μπορούσε με τον πόθο της και τη ματιά της να σύρη γρήγορα το μπρίκι στο λιμάνι και το Γιαννιό στην άγκαλιά της.

Μόλις ο Γιαννιός επήδησεν από τη βάρκα, εδρέθη στην άγκαλιά της 'Ανθούλας. Τη στιγμή εκείνη ήσαν οί εὔτυχέστεροι άνθρωποι του κόσμου.

Μετά τὰ Χριστούγεννα, την πρώτη Κυριακή, ή 'Ανθούλα με το μεταξωτό της Εμύρνης, τη γούνα της 'Οντέσσας και το μενταγιόν της Μαρσίλιας έχόρευε στην έκκλησιά με το Γιαννιό μαζί τον χορό του 'Ησαῖα. Και συχνά πυκνά με χαμόγελο εὔτυχίας στα χείλη έγύριζε και έβλεπε το πρασινισμένο από τη ζήλεια πρόσωπο της Λενιώς.

IOANNES A. TEOTIMAS

IATROΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΟΥ ΕΝ ΑΙΩΝΙ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΔΟΡΙΜΗ

Μετὰ νεότητα ἀμέριμνον, ὀλίγον αἰσθηματικὴν, ὀλίγον περιπετειώδη, ἔκαμνον τὰ πρῶτα βήματά μου πρὸς τὴν σοβαρότητα δειλὰ καὶ ἀσταθῆ καὶ ἀρχὰς θαρραλεώτερα μετὰ ταῦτα. Αἱ μόναι θλίψεις, τὰς ὁποίας μέχρι τοῦδε εἶχον δοκιμάσει, ἦσαν ἀποτυχοῦσαι τινες συνεντεύξεις καὶ οἰκονομικοὶ τινες στενοχωρίαι, συνέπεια τῆς ταχύτητος μεθ' ἧς ἐδαπάνων τὸν μισθόν μου καὶ τῆς βραδύτητος, μεθ' ἧς οἱ μῆνες ἐνίοτε παρήρχοντο. Χάρις ὅμως εἰς τὸν εὐθυμον χαρακτῆρά μου εἰς τὴν ἐπομένῃ συνέντευξιν ἐλησμόνουν τὴν ἀποτυχίαν τῆς προηγουμένης καὶ εἰς τὴν 1 τοῦ μηνὸς τὰς στενοχωρίας τῶν τελευταίων 15 ἡμερῶν τοῦ παρελθόντος. Εἶχον τὴν εὐτυχίαν νὰ ἔχω πολλοὺς ἀνθρώπους φροντίζοντας περὶ ἐμοῦ, οἰκογένειαν, συγγενεῖς καὶ φίλους. Παντοῦ συνήντων εἰλικρινῆ ἀγάπην, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνταπεκρινόμην διὰ τινος παιδικῆς ἀφελείας καὶ ἀθωότητος ὁμοιομόρφως πρὸς πάντας. Πάντοτε ὅμως ὁ κύκλος τῶν ἀγαπώντων με μοὶ ἐφαινετο στενὸς καὶ πάντοτε προσεπάθουν νὰ τὸν εὐρύνω προσθέτων νέας ἀγάπας εἰς τὰς παλαιάς. Καὶ μία λεπτομέρεια. Εἰς τὰ φιλιὰ δὲν ἤμην καθόλου οἰκονόμος, ὅπως καὶ εἰς τὰ χρήματα.

Εἶπον ὅτι πρὸς πάντας ἐφερόμην ὁμοιομόρφως μετὰ παιδικῆς ἀφελείας καὶ ἀθωότητος. Ὑπῆρχεν ὅμως καὶ μία ἐξαιρέσις. Καὶ αὕτη ἦτο ἡ ἐξαδέλφη μου Μαρία πρεσβυτέρα κατὰ 15 ἔτη ἐμοῦ, ὄντος τότε

25ετοῦς. Ὁ τρόπος οὗτος τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἡλικίας τῶν γυναικῶν μοὶ φαίνεται προτιμότερος. Αὕτη ἦτο εἰς ἄγγελος, ὁ ὁποῖος κατὰ λάθος περιεπλήθη εἰς τὴν γῆν καὶ ἐπειδὴ δὲν εὗρεν ἄλλον ἄγγελον νὰ ἐνωθῶσιν, ἀπεφάσισε μόνος νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐπὶ τῆς γῆς θητείαν του. Βλέπων τις αὐτὴν ἐνόμιζεν ὅτι δὲν εἶχε τι τὸ γήινον, ὅτι τὸ σῶμά της ἦτο διαφανὲς καὶ ἀπλῆ σκιά τῆς ψυχῆς. Τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου διήρχετο εἰς αἵθουσαν ἐλαφρῶς φωτιζομένην, καλλιτεχνικώτατα διασκευασμένην, ὡς μόνην συντροφίαν ἔχουσα ὥραϊα βιβλία καὶ ὥραϊα ἄνθη. Ἦτο ἡ σεβαστοτέρα μορφή δι' ἐμέ. Τὰ χεῖλη μου ἐσκόρπιζον ἀφειδῶς ἐδῶ καὶ ἐκεῖ λατρείας, ἡ καρδιά μου ὅμως μόνον αὐτὴν προσεκύνει. Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ δι' αὐτὴν ἤμην ὁ προσφιλέστερος τῶν συγγενῶν της. Ἡ ἀντίθεσις τῶν χαρακτήρων ἀντὶ νὰ μᾶς ἀπομακρύνῃ ἀπ' ἀλλήλων, μᾶλλον μᾶς ἐπλησίαζεν. Ἐκείνη σκεπτική, σοβαρά, πολὺ ἀνεπτυγμένη, ζῶσα μακρὰν τῆς γῆς, εἰς κόσμον ἰδικόν της, ἐγὼ πάντοτε εὐθυμος, ἔτοιμος πάντοτε νὰ γελάσω, ἐπιπόλαιος, πνιγμένος σὲ μιὰ γυναικεία καλτσοδέστα. Ὅσάκις τὴν ἐπισκεπτόμην—καὶ τοῦτο συνέβαινε συχνὰ—ἐγὼ μὲν ἀνέβαινον ὀλίγον εἰς τὸν κόσμον τοῦ ἰδανικοῦ, ἐκείνη δὲ πετώσα ἤπτετο τῆς γῆς τόσον ὅσον ἡ χελιδὼν τοῦ ὕδατος, ὅταν κατὰ τὴν πτήσιν της θέλῃ νὰ δροσίσῃ τὴν γλῶσσαν της. Εἰς τὴν αἵθουσάν της εἰσρηχόμην ὡς εἰς τὰ ἄδυτα τῶν ἀδύτων καὶ πάντοτε τὴν εὕρισκον ἐν λευκῇ περιβολῇ ἢ ἀναγινώσκουσιν ἢ διευθετοῦσαν διὰ τῶν λεπτῶν δακτύλων της εἰκόνα τινὰ ἢ βιβλίον ἢ ἄνθη. Ἦμην δι' αὐτὴν ὁ μόνος ἀντιπρόσωπος τοῦ

κόσμου καὶ τὴν διεσκέδαζον πολὺ διηγούμενος εἰς αὐτὴν διαφόρους νεανικὰς περιπετείας μου, εἰδήσεις κοινωνικὰς καὶ πολιτικὰς. Ἐκείνη μειδιῶσα ἐκίνει συχνὰ ἐλαφρῶς τὴν κεφαλὴν ὡς νὰ μοὶ ἔλεγε «τί ἀνόητοι ποὺ εἴσθε σεῖς οἱ ἄνθρωποι!»

* * *

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὡς πάντοτε, εἰσῆλθον μετὰ τῆς συνήθους εὐλαβείας εἰς τὸ ἐρημητήριόν της. Μὲ ἔλαβεν ἐξ ἀμροτέρων τῶν χειρῶν, μὲ ἐκάθισε πλησίον της καὶ μὲ ὕψος ἀσυνήθως σοβαρὸν μοὶ εἶπε·

— «Σὲ ἀνέμενον. Ἔχω νὰ σοὶ ὁμιλήσω σήμερον περὶ ὑποθέσεως πολὺ σοβαρᾶς».

— «Ἀλλὰ ἀγαπητὴ μου, μὲ τρομάζετε, εἶπον. Τὸ ὕψος σας, οἱ πρῶτοί σας λόγοι δεικνύουσιν, ὅτι καὶ τι ἐκτακτον συμβαίνει, ἵσως δυστύχημά τι. Λέγετε ταχέως, εἶμαι ἕτοιμος νὰ τὸ δεχθῶ.»

— «Θέλω νὰ σὲ νυμφεύσω», εἶπε συγκεράσασα τὴν σοβαρότητα τοῦ προσώπου της μὲ ἐλαφρὸν μειδίαμα. «Ἀρκετά, τρελλόπαιδο, ἐπέταξας ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀμεριμνον. Τώρα θὰ σοῦ καρφώσω τὰ πτερὰ εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Ὑμεναίου».

— «Δηλαδή θὰ μὲ θυσιάσητε ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τούτου θέλετε νὰ εἴπητε!»

— «Ὅχι θὰ σὲ εἰσαγάγω εἰς νέον κόσμον ἢ μᾶλλον θὰ σὲ κλείσω εἰς τὴν οἰκογένειαν, ὅπου εἶναι ἡ ἀληθής, διαρκὴς καὶ ἄδολος εὐδαιμονία, ἐνῶ αὐτὴ, τὴν ὁποίαν σήμερον δοκιμάζεις εἶναι ἐπίπλαστος, ἐψιμμουθιμένη καὶ ταχέως τὴν διαδέχεται ὁ κόρος. Λοιπὸν τί λέγεις;»

— «Ἀλλὰ ἡ ἐφοδός σας ἦτο τόσον ἀπροσδόκητος καὶ σφοδρά, ὥστε ἀκόμη δὲν δύναμαι νὰ συνέλθω ἐκ τῆς καταπλήξεως, πολὺ δὲ περισσότερον ν' ἀποφασίσω».

— «Διὰ τοιούτων ἀπροσδοκῆτων καὶ σφοδρῶν ἐφόδων κυριεύονται τὰ φρούρια».

— «Ναί, ἀγαπητὴ μου, τὸ γνωρίζω, διότι πολλὰ μέχρι τοῦδε ἐκυρίευσα.»

— «Ἀς ἀφήσωμεν τώρα τὰς πολιορκίας καὶ ἐφόδους καὶ ἀλώσεις φρουρίων καὶ ἄς ἔλθωμεν εἰς τὸ εἰρηνικὸν ἔργον τῆς ἀποκαταστάσεώς σου, διὰ τὴν ὁποίαν ὑπολείπεται μόνον ἡ συγκατάθεσίς σου».

— «Ναί, ἀλλὰ ἡδίκη μου συγκατάθεσις δὲν ἀρκεῖ.»

— «Ἐννοεῖς, βέβαια, καὶ τὴν συγκατάθεσιν τῶν γονέων σου. Αὕτη ἔχει πρὸ πολλοῦ δοθῇ. Σὺ ἡρωτήθης τελευταῖος πάντων».

— «Πλατωνικῇ ὅμως συγκατάθεσις δὲν εἶναι ἀρκετὴ. Μὲ ὅλην τὴν σπατάλην τοῦ ἔρωτος, τὴν ὁποίαν μέχρι τοῦδε ἔκαμον, πάντοτε ἀπομένει πλούσιον κεφάλαιον καὶ διὰ τὴν μέλλουσαν σύζυγόν μου. Διὰ τὴν εὐτυχίαν ὅμως ἀπαιτεῖται καὶ καὶ τι ὑλικώτερον. Μὲ ἐννοεῖτε;»

— «Κάλλιστα. Ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου ἐλήφθῃ φροντίς ἐκ μέρους ἐμοῦ. Ἡ μέλλουσα σύζυγός σου εἶναι κυριολεκτικῶς ἄγγελος Χρυσός.»

Ἡ τελευταία αὕτη λεπτομέρεια ἀποτελεσματικῶς ἐπενήργησεν ἐπ' ἐμοῦ καὶ ἔδωκε τέλος τὴν συγκατάθεσίν μου ὑπὸ ἓνα ὅρον ὅμως ὅτι θὰ προηγηθῇ συνάντησίς μας πρὸ τῆς τελειωτικῆς ἀποφάσεως.

— «Καλῶς, μοῦ εἶπεν. Δὲν ἀνέμενον ἄλλως νὰ ἀπο-

βῶσι τὰ πράγματα». Πήγαινε τώρα καὶ ἔσο ἔτοιμος, ὅταν σὲ εἰδοποιήσω, νὰ ἔλθῃς ἐδῶ. Πρὶν σὲ προσκαλέσω, νὰ μὴ ἔλθῃς, διότι δὲν θὰ μὲ ἴδῃς».

* *

Καθ' ἐκάστην μὲ τὴν ἀμαξοστοιχίαν τῆς 8ης κατηγορίας διὰ τοῦ ὑπογείου σιδηροδρόμου εἰς τὸ Φάληρον καὶ ἐλουόμην καὶ τὴν 9 1)2 ἡμῶν εἰς τὴν ὑπερρεσίαν μου—παρά τινι Τραπέζῃ—. Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὡς πάντοτε, εἰσῆλθον εἰς διαμέρισμα τῆς Α' θέσεως καὶ ἐκάθισα εἰς μίαν γωνίαν μόνος. Μετὰ μίαν στιγμὴν εἰσῆλθε νεανίς τις καὶ ἐκάθισεν ἀπέναντί μου, ἂν καὶ πᾶσαι αἱ ἄλλαι θέσεις ἦσαν κεναί. Ἐρριψα ἄπλουν βλέμμα περιεργείας ἐπ' αὐτῆς καὶ συνήντησα τὸ ἰδικόν της. Ἦτο ὥριμα (τοῦλάχιστον οὕτω μοὶ ἐφαίνετο τότε). Ἡ ἀπλουστάτη καὶ κάπως ἡμελημένη ἀμφίεσίς της τῇ προσέδιδε κάποιαν χάριν ἰδιαιτέραν. Ὅταν ἐξήλθομεν ἐκ τοῦ σκότους εἰς τὸ φῶς, ἔρριψα καὶ δεῦτερον βλέμμα προκλητικόν. Μοὶ ἀπήντησε δι' ὁμοίου. «Α! ὁ ἐχθρὸς εἶναι εὐάλωτος». Ἀφῆκα τὴν πρώτην δοκιμαστικὴν ὀβίδα, ἕνα ἀναστεναγμόν. Μοὶ ἀπήντησε δι' ὁμοίου. Τὰ σημεῖα αὐτὰ δὲν μὲ ἠπάτων, ἔμπειρον πλέον εἰς τὰ τοιαῦτα. Μετεκινήθην ἐκ τῆς θέσεώς μου οὕτως ὥστε τὸ γόνυ μου νὰ ἀπτηται τοῦ ἰδικοῦ της, σκοπῶν νὰ ζητήσω συγγνώμην, ἂν ἀπέσυρε τὸν ἰδικόν της. Ὅχι μόνον δὲν τὸν ἀπέσυρεν, ἀλλὰ καὶ ὤθησέν τινα ἡσθάνοθην ἐπὶ τοῦ ἰδικοῦ μου. Ἴσως ἦτο τῆς φαντασίας μου, ἀλλὰ τέλος πάντων.. Τώρα ἤρχιζε τὸ δεύτερον μέρος τοῦ στερεοτύπου εἰς

τάς περιστάσεις ταύτας προγράμματος, ἡ συνδιάλεξις. Εὐτυχῶς ὁ καιρὸς μᾶς παρέχει πάντοτε θέμῃ.

—«Ζέστη φοβερά δεσποινίς».

—«Α! ὄχι καὶ μεγάλη» εἶπε καμμούσα τοὺς ὀφθαλμούς.

—«Βεβαίως, ὄχι ἀσυνήθης, ἀλλ' ὅπωςδήποτε εἶναι ἀρκετὰ αἰσθητή». Μετὰ τινων στιγμῶν σιωπῆς, καθ' ἃς ἀερίζετο διὰ τοῦ ριπιδίου της, εἶπεν:

—«Αχ! Θεέ μου, τί πλήξις».

—«Ὑποθέτω, δεσποινίς, ὅτι αἰτία τῆς πλήξεώς σας δὲν εἶμαι ἐγώ».

—«Α! ὄχι, μὲ συγχωρεῖτε, τὸνναντίον, ἂν δὲν εἴσθε καὶ σεῖς ἐδῶ, ἀλλοίμονον».

—«Τὸ τοιοῦτον πολὺ μὲ κολακεύει, καὶ μοὶ παρέχει τὸ θάρρος νὰ σᾶς ἐκφράσω τὴν ἀπειρον ἐκτίμησίν μου».

—«Εὐχαριστῶ πολὺ, κύριε, ἀλλ' ὑπάρχουσι περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἐκτίμησις μόνη δὲν εἶναι ἀρκετή».

—«Αν δὲν μὲ διεκόπτετε, δεσποινίς, θὰ προσέθετον καὶ τὸν φλογερὸν ἔρωτά μου». Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐστήριξα τὰ βλέμματά μου ἐπ' αὐτῆς περιμένων τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ πλήγματος.

Ἐκεῖνη ἀκκιζομένη ἀπήντησε:

—«Δὲν ἀμφιβάλλω περὶ τοῦ αἰσθήματός σας καὶ ὑπερφηανεύομαι πῶς κατῴρθωσα τόσον ταχέως νὰ σᾶς ἐμπνεύσω.....»

—«Καὶ τίς δύναται νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὰ μάγα βλέμματά σας; Τίς δύναται νὰ ἀτενίσῃ ἄνευ θάμβους τοιοῦτον κάλλος;..... Καὶ ἤρχισα νὰ ἀπαγγέλλω τὸ ἔρωτικόν «Πάτερ ἡμῶν». Ἀλλ' ἤδη εὐρισκόμεθα

εἰς τὰς πρώτας οἰκίας τοῦ Φαλήρου καὶ τὸ εἰδύλλιον ἐπλησίαζε νὰ λήξῃ.

— «Ἀγαπητὴ μου, εἶπον, λαμβάνων αὐτὴν ἐκ τῆς χειρός, ὀρίσατέ μοι μίαν συνέντευξιν. Μοὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ ζήσω, ἂν δὲν σᾶς ἴδω καὶ πάλιν».

Ἡ ἀμαξοστοιχία εἶχεν ἤδη σταθῇ καὶ οἱ ἐπιβάται κατήρχοντο.

— «Τὴν Κυριακὴν εἰς τὰς 10 π.μ. εἰς τὴν Δεξαμενὴν, κάτωθι τῆς μεγάλης λεύκης», εἶπεν, ἔθλιψε τρυφερῶς τὴν χεῖρά μου καὶ ἐχάθη ἀναμιχθεῖσα εἰς τὸ πλῆθος. Πετῶν ἐκ χαρᾶς διὰ τὴν τόσῃν ταχεῖαν κατὰκτησιν ἔφθασα εἰς τὰ λουτρὰ καὶ τόσον ἀφηρημένος ἦμην, ὥστε ὀλίγον ἔλειψε νὰ πέσω εἰς τὴν θάλασσαν μὲ τὸ καπέλλο.

Μετὰ τὸ λουτρὸν εἰσῆλθον εἰς διαμέρισμά τι τῆς Α'. Θέσεως καὶ ἐκάθισα εἰς μίαν γωνίαν. Ἀμέσως μετ' ἐμὲ εἰσῆλθε νεᾶνίς τις καὶ ἐκάθισεν ἀπέναντί μου, ἂν καὶ πᾶσαι αἱ ἄλλαι θέσεις ἦσαν κεναί. Ἦτο ἐφάμιλλος τῆς προηγουμένης ὡς πρὸς τὴν ὡραιότητα καὶ χάριν. Ἀμέσως ἐτέθησαν εἰς ἔργον τὰ βλέμματα, οἱ στεναγμοί, τὸ γόnu καὶ τὰ πάντα ἔβαινον κατ' εὐχὴν. Ὁ καιρὸς καὶ πάλιν ἐφάνη εὐνοϊκὸς καὶ μᾶς παρέσχε θέμα συνδιαλέξεως. Μετὰ διακοπὴν τῆς συνδιαλέξεως ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἀεριζομένη ταχέως διὰ τοῦ ριπιδίου τῆς εἶπε.

— «Θεέ μου, τί πλῆξις!».

— «Ὑποθέτω, δεσποινίς, ὅτι αἰτία τῆς πλῆξεώς σας δὲν εἶμαι ἐγώ».

— «ὦ! τούναντίον, ἂν δὲν εἴσθε καὶ σεῖς, ἀλλοίμονον.

— «Τὸ τοιοῦτον πολὺ μὲ κολακεύει, εἶπον, καὶ μοὶ παρέχει τὸ θάρρος νὰ σᾶς ἐκφράσω τὴν ἄπειρον ἐκτίμησίν μου.....»

— «Εὐχαριστῶ, πολὺ, κύριε, ἀλλ' ὑπάρχουσι περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἐκτίμησις μόνῃ δὲν εἶναι ἀρκετὴ».

— «Ἄν δὲν μὲ διεκόπτετε, δεσποινίς, θὰ προσέθετον καὶ τὸν φλογερὸν μου ἔρωτα».

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐστήριξα τὰ βλέμματά μου ἐπ' αὐτῆς ἀναμένων τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ πλήγματος. Ἐκείνη ἀκκίζομένη ἀπήντησε:

«Δὲν ἀμφιβάλλω περὶ τοῦ αἰσθήματός σας καὶ ὑπερηφανεύομαι πῶς κατώρθωσα τόσον ταχέως νὰ σᾶς ἐμπνεύσω».

«Καὶ τίς δύναται νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὰ μάγα βλέμματα σας; Τίς δύναται ἄνευ θάμβους νὰ ἀτενίσῃ τοιοῦτον κάλλος;»

Καὶ ἤρχισα διὰ μυριοστὴν ἴσως φορὰν νὰ ψάλλω τὸν ἔρωτικὸν ἐξάψαλμον. Ὁμολογῶ ὅμως ὅτι μὲ ἐξέπληξεν ἡ ὁμοιότης τῶν περιστάσεων καὶ τῶν λόγων πρὸς τὴν πρώτην, ἀπέδωκα ὅμως τοῦτο εἰς ἀπλὴν σύμπτωσιν. Ἐφθάσαμεν ἤδη εἰς τὸν σταθμὸν τῆς Ὀμονοίας καὶ ὁμοῦ ἀνῆλθομεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν ἐπιβατῶν καὶ τὸ εἰδύλλιον ἦτο περὶ τὸ τέλος του.

— «Ἀγαπητὴ μου, εἶπον, λαμβάνων αὐτὴν ἐκ τῆς χειρός, ὀρίσατέ μοι μίαν συνέντευξιν. Μοὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ ζήσω, ἂν δὲν σᾶς ἴδω καὶ πάλιν».

— «Τὴν Κυριακὴν εἰς τὰς 10 π.μ. εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Ἐλευθερίας» εἶπε καὶ, ρίψασα ἐπ' ἐμοῦ βλέμμα κάπως εἰρωνικόν, ἀπεμακρύνθη.

Εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς ἡμέρας καὶ τῆς ὥρας ἔμεινα

καθελωμένος ἐξ ἐκπλήξεως ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης. Ἡ ὁμοιότης τῶν λόγων καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῆς αὐτῆς ἡμέρας καὶ ὥρας μετὰ τὴν πρώτην ἦσαν δι' ἐμὲ πράγματα ἀνεξήγητα. Ἐκείνη ἀπομακρυνομένη συχνάκις ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς ἐμὲ βλέπουσά με ὡς στήλην ἄλατος καὶ ἐμειδία πονηρῶς.

Ἦλθον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου ἐντελῶς ἀφηρημένος καὶ ἐπεδόθην εἰς τὴν διευθέτησιν λογαριασμῶν τινων. Στῆλαι μακροὶ ἀριθμῶν ἔπρεπε νὰ προστεθῶσιν ὑπ' ἐμοῦ τοῦ ἀφηρημένου, νὰ τακτοποιηθῶσι κατὰ μερίδας κ.λ. ὁ ἀριθμὸς ὅμως 10—ἡ ὥρα τῶν συνεντεύξεων—ἐπαίξε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, ὑπεισήρχετο εἰς τοὺς ἄλλους ἀριθμούς, διέκοπτε τὴν σειρὰν τῆς προσθέσεως, ἐλησμώνουν τὰ κρατούμενα καὶ ἤρχιζον πάλιν ἀπὸ τὴν ἀρχήν. Μόλις ὅμως ἔφθανον εἰς ἀριθμὸν περιέχοντα 1 ἢ 0, ὁ εἰρμὸς πάλιν ἐθραύετο. Δεξαμεναί, πλατεῖαι, σιδηρόδρομοι, Φάληρα, συνεντεύξεις, ὅλα εἰσώρμουν βανδαλικῶς εἰς τὴν μνήμην μου καὶ ἀναιμειγνύοντο εἰς ἓνα σωρὸν ἄμορφον καὶ ἀκατασκευάστον. Ἐπὶ τέλους κατῴρθωσα νὰ φθάσω εἰς ἓν ἀποτέλεσμα καὶ ἐκόμισα τοὺς λογαριασμούς εἰς τὸν προϋστάμενόν μου πρὸς ἐξέλεγχιν. Μετὰ τινων στιγμῶν παρατήρησιν ἐχάραξεν οὗτος ἐν μέγα Χ καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ χάρτου διὰ πρασίνης μολυβδίδος, ὅπερ ἔπραττε πάντοτε, ὡσάκις οἱ λογαριασμοὶ ἦσαν λανθασμένοι, καὶ μοὶ ἐπέστρεψε τοῦτον προσθέσας: «πάλι ἐρωτευμένος εἶσαι σήμερα.»

Μόλις τὴν ἐπαύριον ψυχραιμότερος ὀλίγον κατῴρθωσα νὰ φέρω εἰς πέρας τὴν ἐργασίαν ταύτην.

Τὴν ἐσπέραν—ἦτο Σάββατον—περὶ τὴν 9 ὥραν

ἐπέστρεψα εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ὅπου εὔρον ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐπιστολήν. Ἐκ τοῦ χαρακτηρῶς τῆς ἐπιγραφῆς ἐνόησα ὅτι προήρχετο ἐκ τῆς ἐξαδέλφης μου. Ὅτε δὲ ἤνοιξα ταύτην καὶ ἀνέγνωσα, ἐνόμιζον, ὅτι τὸ πάτωμα ἔφρευγεν ὑπὸ τοὺς πόδας μου καὶ ὅτι ἐφερόμην εἰς ἄβυσσον. Ἰδοὺ τὸ περιεχόμενον: «Ἀγαπητέ μου ἐξάδελφε. Ἀύριον Κυριακὴν, εἰς τὰς 10 παρὰ τέταρτον νὰ εἶσα. εἰς τὴν οἰκίαν μου φέρων τὴν καλυτέραν ἐνδυμασίαν σου. Εἰς τὰς 10 ἀκριβῶς θὰ γίνῃ ἡ συνάντησίς σου μετὰ τῆς μελλούσης ἐξαδέλφης μου. Περιβλήθητε καὶ ὀλίγην σοβαρότητα. Ἡ ἀγαπῶσά σε ἐξαδέλφη σου Μαρία». Ἡρχισα νὰ ἀμφιβάλλω περὶ τῆς ὑποστάσεώς μου. Ἐψαυον τὸ πρόσωπόν μου διὰ νὰ βεβαιωθῶ ἂν ἦμην ἐγὼ ὁ ἴδιος, ἔβλεπον εἰς τὴν καθρέπτην διὰ νὰ γνωρίσω ἐμαυτόν, δότι δὲν ἐπίστευον ὅτι εἰς ἐμὲ συνέβαινον πάντα ταῦτα. Εἰς τὰς 10 συνέντευξιν εἰς τὴν Δεξαμενὴν, ὁμοίαν εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Ἐλευθερίας καὶ ἐκλογὴν συζύγου εἰς μέρος ἄγνωστον. Δὲν ἔφθανον δύο πόδια εἰς ἓν παποῦτσι, προσετέθη καὶ τρίτον. Ἐὰν ἐπίστευον εἰς τοὺς διαβόλους, ἀσφαλῶς θὰ ὑπέθετον ὅτι ἦτο διαβολικὴ συνεργία, ἀλλ' ἐγὼ τότε δὲν ἐπίστευον εἰμὴ εἰς τὸν Θεόν. Τέλος πάντων ἀπεφάσισα, ὡς εἶναι ἐπόμενον, νὰ προτιμήσω τὴν πρόσκλησιν τῆς ἐξαδέλφης μου καὶ κατεκλίθην ἐνωρίς νὰ κοιμηθῶ παραιτηθεὶς τῆς ιδέας νὰ ἐξέλθω εἰς τὸ σύνθημα ἐσπερινὸν κυνήγιον. Ἀλλὰ ὁ ὕπνος, ὁ παρήγορος οὗτος ἄγγελος τῶν δυστυχούντων καὶ τῶν ἐρωτευμένων, τόσον περισσύτερον με ἀπέφρευγεν, ὅσον περισσότερον τὸν ἐπεκαλούμην. Αἱ ἀναμνήσεις τῶν δύο τελευταίων

ήμερων ὠρχοῦντο ὡς μαινόμεναι ἐντὸς τοῦ ἐγκεφάλου μου, ἐβόμβουν ὡς μέλισσαι, συνεδέοντο κατὰ ποικίλους τρόπους, διελύοντο καὶ πάλιν ἀνεδιπλοῦντο κατὰ μυρίους συνδυασμούς. Ὁ δὲ ἀριθμὸς 10 ἐκτύπα τὴν κεφαλὴν μου ὡς σφυρίον βαρύ. Ὁ πετεινὸς τῆς γειτονίσσης μου ἀνῆγγελλε μεγαλοπρεπῶς τὴν ἔλευσιν τῆς ἡμέρας καὶ ἐγὼ περιεστρεφόμενη ἀκόμη ἐπὶ τῆς κλίνης μου, θῦμα τῆς ἐρωτικῆς μου πλεονεξίας. Τέλος ἀπηυδαμένος ἐβυθίσθη εἰς βαθύτατον ὕπνον μέχρι τῆς 9ης, ὁ ὁποῖος ἐπέφερε σχετικὴν τινα γαλήνην εἰς τὸν τρικυμιῶντα καὶ σαλεύοντα νοῦν μου.

Τὴν 10 παρὰ τέταρτον ἤμην εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ἐξαδέλφης μου διατελὼν ἀκόμη ἐν παραγῇ, τὴν ὁποίαν εὐτυχῶς δὲν διέκρινεν ἢ δὲν ἀπέδειξεν ὅτι τὴν διέκρινε καὶ τὴν 10 ἀκριβῶς εἰσῆλθομεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς μελλούσης συζύγου μου. Ἡ πρωτοφανὴς περίστασις, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρισκόμην, καὶ τὰ συμβάντα τῶν προηγουμένων δύο ἡμερῶν εἶχον τόσον πολὺ ταραῖζει τὸν νοῦν μου, ὥστε ἤμην ἀνίκανος νὰ σκεφθῶ τι καὶ νὰ ἀποφασίσω. Ἐφερόμην λοιπὸν ὡς ὑπὸ μοίρας τινός—ἢ ὁποία βραδύτερον ἀπεδείχθη ὅτι δὲν ἦτο κακὴ—εἰς ἄγνωστον δι' ἐμὲ κόσμον. Εἰς αἵθουσαν εὐρεῖαν μετὰ περισσῆς φιλοκαλίας διευθετημένην ἐκάθηντο οἱ γονεῖς τῆς Εἰμαρμένης μου—ἄς τὴν ὀνομάσω οὕτω—καὶ τινες συγγενεῖς. Μετὰ τὰς τυπικὰς συστάσεις ἢ ἐξαδέλφη μου ἀπῆλθεν εἰς ἄλλο δωμάτιον κλείσασα ὑπισθὲν τῆς τὴν θύραν, διὰ νὰ ὀδηγήσῃ τὴν Εἰμαρμένην μου. Καθήμενος ἀπέναντι τῆς θύρας ἔβλεπον πρὸς αὐτὴν ψυχρῶς, διὰ βλέμματος ἄνευ ἐκφράσεως. Ὁ νοῦς μου ἐκείνην τὴν στιγμὴν διετέλει εἰς μίαν

νάρκην ἀνίκανος ὦν νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν σοβαρότητα τῶν περιστάσεων. Αἰφνης ἡ θύρα ἀνοίγεται κάπως βιαίως καὶ δύο νεάνιδες εἰσormaῶσιν εἰς τὴν αἵθουσαν μειδιῶσαι καὶ διευθυνόμεναι πρὸς ἐμέ. Θεέ μου! τί ἦτο αὐτό! Ἐνόμισα ὅτι ἡ στέγη κατέπεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, ὅτι τὰ ἐπιπλα ὠρχοῦντο δαιμονιωδῶς πρὸ ἐμοῦ καὶ ὅτι χάος διηνοίγετο πρὸ τῶν ποδῶν μου. Οἱ ὀφθαλμοί μου ἐσκοτίσθησαν καὶ μόλις ἔσχον τὴν δύναμιν νὰ ἐγερθῶ.

Αἱ δύο αὗται νεάνιδες ἦσαν αἱ δύο τοῦ σιδηροδρόμου!

—«Βλέπετε, κύριε, ὅτι εἴμεθα πισταὶ εἰς τὴν συνέντευξιν!», εἶπον ἀμφοτέραι. Ἀνέκتهσα πρὸς στιγμὴν τὴν ψυχραιμίαν μου καὶ ἀπῆντησα. «Καὶ ἐγώ».

—«Ἐν συνεννοήσει, κύριε, μετὰ τῆς φίλης μου ταύτης καὶ τῆς ἐξαδέλφης σας ὅς ἐπαίξαμεν τὸ παιγνίδιον τοῦτο, διὰ νὰ σᾶς ἀποδείξωμεν ὅτι οἱ ἄνδρες εἰσθε ἀστατότεροι τῶν γυναικῶν».

—«Καὶ ὁμολογῶ, ἀπῆντησα, ὅτι ἐκ τῆς δοκιμασίας, εἰς τὴν ὁποίαν με ὑπεβάλατε, δὲν θὰ ἐμείνατε καθόλου εὐχαριστημένη.»

«Τοῦναντίον, ἀπῆντησεν ἡ μία ἐξ αὐτῶν, ἡ ὁποία ἐφαίνετο, ὅτι ἦτο ἡ Εἰμαρμένη μου, ἀφ' οὗ εἰς ἐν ταξίδιον μετ' ἐπιστροφῆς μέχρι Φαλήρου καὶ με ἠλεκτρικὴν μάλιστα ταχύτητα ἀπεκτῆσατε δύο ἀγάπες, φαντάζομαι πόσον θὰ ἀγαπᾶτε ἐμέ, ἡ ὁποία θὰ εἶμαι πάντοτε πλησίον σας!»

—«Περισσότερον καὶ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν μου» εἶπον καὶ ἔλαβον τὴν τεινομένην πρὸς ἐμὲ δεξιάν της».

Τότε ἡ παρισταμένη ἐξαδέλφη μου περιβαλοῦσα διὰ τῶν βραχιόνων της τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τὰς ἐπλη-

σίασε τόσον πολύ, ὥστε τὰ χεῖλη μου ἠνώθησαν εἰς
ἐν παρὰτεταμένον φίλημα ὑπὸ τὰ χειροκροτήματα
καὶ τὰς εὐχὰς τῶν παρισταμένων. Τὴν στιγμὴν ἐκεί-
νην ἐνόμιζον ὅτι ἤκουον ἀνωθι τῶν κεφαλῶν ἡμῶν
πτερυγίσματα ἀγγέλων ἀπαγγόντων ἡμᾶς εἰς τὸν παρά-
δεισον. Στραφεὶς μετὰ ταῦτα πρὸς τὴν ἐξαδέλφην μου
εἶδον δύο δάκρυα εὐτυχίας νὰ κυλίωνται ὡς ἀδάμαντες
διὰ τῶν παρειῶν της. Δὲν ἤδυνήθη νὰ κρατηθῶ.
Ἐνηγκαλίσθην αὐτὴν καὶ ἀπέθεσα θερμότατον φί-
λημα ἐπὶ τῶν λευκῶν χειλέων της. Τὰ δύο ἐκεῖνα
φιλιά ἦσαν τὰ ἱερώτερα τῆς ζωῆς μου, τὸ μὲν πρῶτον
εἰλικρινοῦς ἔρωτος, τὸ δὲ δεύτερον εὐγνωμοσύνης.

1913

IOANNIS D. IOYIAS
ΙΑΤΡΟΣ
ΒΙΟΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΙΘΡῃ ΒΑΝΕΠΙΣΤΕΛΩΝ
IOANNINA

IOANNIS D. IOYIAS
ΙΑΤΡΟΣ
ΤΟ ΞΩΤΙΚΟ
ΒΙΟΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΙΘΡῃ ΒΑΝΕΠΙΣΤΕΛΩΝ
IOANNINA

«Ἀναμένω σε, ἵνα εἰς θήραν ἐκδράμωμεν. Πολλοὶ
λαγὼ τῆς νυκτὸς νέμονται καὶ πολλαὶ πέρδικες ἐν ταῖς
κοιλάσι καὶ ταῖς κλιτύσι τῶν ὄρέων πέτονται.....»
μοῦ ἔγραψεν ὁ φίλος μου δημοδιδάσκαλος Γραμματι-
κίδης ἀπὸ τοῦ χωρίου Κωθῶνι τοῦ δήμου Βουβαλίων....

Ἄν καὶ ὁμολογῶ, ὅτι προτιμῶ τὸ κυνήγιον τῆς
ἀγορᾶς, ἀπεφάσισα νὰ δεχθῶ τὴν πρόσκλησιν τοῦ φίλου
μου δημοδιδασκάλου, βέβαιος ὅτι ἂν ἐν ταῖς «κοιλάσι
καὶ ταῖς κλιτύσι τῶν ὄρέων» δὲν πέτονται πέρδικες,
πέτονται ὅμως πέρδικες ἐν ταῖς αὐλαῖς. Ὡπλίσθην
λοιπὸν μὲ μίαν γενναίαν ὀρεξίν καὶ μὲ ἐν δίκαννον ὄπλον,
παπρικὴν κληρονομίαν, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε εἶχε τὴν
σκληρότητα νὰ κτυπᾷ εἰς τὸ κρέας, ἀλλὰ πάντοτε
εἰς τὸν ἀέρα, καὶ ἀνεχώρησα. Ἐθεώρησα ὅμως ὀρό-
νιμον νὰ κάμω μικρὰν παρεκτροπὴν τοῦ ταξιδίου μου
διερχόμενος ἀπὸ τὸ χωρίον Βλαχιάτο, διὰ νὰ δοκιμάσω
τὰ κοτόπουλα τοῦ κουμπάρου μου Τσανάκα, περὶ τῶν
ὁποίων εἶχα τὴν ἀρίστην ιδέαν.

Ἦτο Σάββατο βράδυ, ὅταν ἔφτασα στὸ μαγαζάκι
τοῦ χωριοῦ. Τὴν πρώτη μαστίχα μ' ἐκέρασεν ὁ κουμ-
πάρος μου ὁ Τούβλζς, ὁ καταστηματάρχης, τὴν δευ-
τέραν ὁ κουμπάρος μου Σαλάτας, τὴν τρίτην ὁ κουμπά-
ρος μου Γαρδέλης, καὶ οὕτω καθεξῆς, δὲν θυμοῦμαι
κ' ἐγὼ πόσοι κουμπάροι μὲ τράταραν. Μὴ σᾶς φαί-

νεται παράξενον πῶς εὑρέθησαν τόσοι κουμπάροι μου εἰς ἓνα χωριό, χωρὶς μάλιστα νάχω σκοπὸ νὰ ἐκθέσω κάλην εἰς τὰς ἐκλογάς. Εἰς τὸ χωριό, ἀρκεῖ νὰ βαπτίσῃς ἓνα παιδί, καὶ ὁ συμπεθέρος τοῦ κουμπάρου σου εἶναι καὶ αὐτὸς κουμπάρος, καὶ ὁ τρίτος ἐξάδελφος τοῦ συμπεθέρου τοῦ κουμπάρου σου εἶναι καὶ αὐτὸς κουμπάρος, καὶ ὁ μπατζανάκης τοῦ τρίτου ἐξαδέλφου τοῦ συμπεθέρου τοῦ κουμπάρου σου εἶναι καὶ αὐτὸς κουμπάρος, καὶ ἔτσι πάει λέοντας. Καὶ ὅλοι αὐτοὶ ἔχουν εἰς τὸ σπῖτι σου τὰ ἴδια δικαιώματα, ποὺ ἔχει καὶ ὁ πραγματικὸς κουμπάρος.

Τὸ βράδυ-βράδυ τρία κοτόπουλα στριφογυρισμένα στὴ σούβλα διέχυναν ὀρεκτικὴν κνίσσαν ἀνὰ τὸ δωμάτιον τοῦ κουμπάρου μου, ἡ ὁποία ἐχαργάλιζεν εὐχαρίστως τοὺς ρώθωνας. Μὲ ὅλην τὴν ἀνυπομονησίαν ποὺ εἶχα νὰ ψηθοῦν τέλος πάντων τὰ εὐλογημένα αὐτὰ κοτόπουλα, παρετήρησα κάποια ἀνησυχίαν ζωγραφισμένην εἰς τὰ πρόσωπα τῶν κουμπάρων μου. Κάτι κρυφὲς καὶ σιγανὲς ὁμιλίαι, κάτι ἀνήσυχα κοιτάγματα ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρο μὲ ἔπεισαν πῶς κάτι τρέχει. Κατ' ἀρχὰς ὑπέθεσα ὅτι ἡ παρουσία μου δὲν τοῖς ἦτο εὐχάριστος· ἀλλ' ἔχων ὑπ' ὄψιν μου τὰς προτέρας ἐνθέρμους ὑποδοχάς, ἀπέκλεισα τοιαύτην ὑπόψιν. Τέλος πάντων, τὰ κοτόπουλα ἐψήθησαν, ἡ τράπεζα ἐστρώθη ἀπλῆ καὶ γύρω αὐτῆς ἐτοποθετήθημεν σταυροπόδι πάντες. Κάποια μελαγχολία καὶ προαίσθησις συμφορᾶς ἐχαρρακτήριζε τὸ δεῖπνόν μας κατὰ τ' ἄλλα πλούσιον ἐν τῇ ἀπλότητί του. Ἐβάλαμε πλέον χέρι στὸ τρίτο κοτόπουλο, ὁπότεν ἀνοίγει ἡ θύρα καὶ εἰσέρχεται μεσόκοπὸς τις ὠπλισμένος μὲ

ὄπλον γκρά, τὸ ὁποῖον ἀπέθεσε εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ δωματίου καὶ ἀπρόσκλητος ἐκάθισεν εἰς τὸ τραπέζι. « Δραράτης θὰ εἶναι », εἶπα μέσα μου. Ἐπὶ τοῦ προσώπου του παρετηρεῖτο ἡ αὐτὴ ἐκφρασις ἀνησυχίας καὶ τὰ λόγια του ἦσαν σιγανὰ καὶ διακεκομμένα. Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ εἰσέρχεται δεύτερος ὠπλισμένος, κατόπιν τρίτος, ἔπειτα τέταρτος, ἔξ ἐν ὅλῳ.

« Ὅλοι ἀνήσυχοι, σιωπηλοὶ, προσέβλεπον ἀλλήλους καὶ ἀντήλασσον λέξεις τινάς, ἐκ τῶν ὑποίων οὐδὲν ἡδυνάμην νὰ ἐννοήσω. « Θὰ τοῦ ρίξω ! » ἔλεγεν ὁ ἕνας, καὶ ἡ φωνὴ του ἐπάγωνεν ἐκ τοῦ τρόμου εἰς τὸν λάφυργά του.

— « Ὅχι ! δὲν γίνεται ! ἀπεκρίνετο ἄλλος εἰς τὸν αὐτὸν τόνον.

Τὸ πρᾶγμα ἤρχισεν ὡπασδήποτε νὰ μὲ ἀνησυχῇ καὶ προσεπάθουν νὰ εὕρω τὴν λύσιν τοῦ περικυκλοῦντός με μυστηρίου.

— « Μήπως ἐπέπεσαν λησταὶ εἰς τὸ χωριό ; » ἐσχεπτόμην. Ἀλλὰ τί νὰ πάρουν ἀπὸ ἓνα πτωχὸ χωριό, ποῦ ὅλον-ὅλον δὲν ἀπετέλει οὔτ' ἓνα μέτριον σπῖτι τῶν Ἀθηνῶν ; »

— « Μήπως ἦλθαν Τοῦρκοι ; »

Ἀλλὰ, καθὼς ἐγνώριζα ἐκ τῶν ἐφημερίδων, αἱ σχέσεις μας μετὰ τῆς ὁμόρου ἐπικρατείας ἦσαν ἐγκάρδιοι, χάρις εἰς τὴν ἀψογὸν στάσιν τῆς Κυβερνήσεως, ἐσωτερικῶς τε καὶ ἐξωτερικῶς.

— « Μήπως θέλουν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι νὰ ληστεύσουν ἐμένα ; »

Ἀλλὰ καὶ ἡ σκέψις αὐτὴ ἦτον ἀδύνατος, πρῶτον μὲν διότι οὐδὲν τὸ ζηλευτὸν εἶχεν ἡ οἰκονομικὴ μου

κατάστασις καὶ δεύτερον, δὲν ἀπητεῖτο πρὸς τοῦτο καὶ τόσον μεγάλη πολεμικὴ παρασκευή. Ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ φόβος ἐκεῖνος ἦτο ἀνεξήγητος. Καὶ τὸ μυστήριον ἀπέμενε μυστήριον.

Ἐξαφνα ἠκούσθη μακρυνὸς τις πυροβολισμὸς καὶ ὅλοι ἐπάγωσαν κυριολεκτικῶς ἐκ τοῦ τρόμου. Δειλὰ-δειλὰ ἤνοιξαν τὸ πρὸς τὴν ὁδὸν παράθυρον, ἐκένωσαν ἐν ὁμοβροντίᾳ τὰ ὅπλα των εἰς τὸν ἀέρα καὶ κλείοντες μετὰ πατάγου τὰ παραθυρόφυλλα συνεμαζεύθησαν περίτρομοι εἰς τὴν ἀπωτέραν γωνίαν τοῦ δωματίου. Ἀμέσως δὲ εἰς ἀπάντησιν ἠκούσθησαν ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ χωριοῦ πυροβολισμοί.

—Μὰ ἐπὶ τέλους τί τρέχει, κουμπάρε; ἤρώτησα.

—Ἀχ! κουμπάρε μου, ὀργή Θεοῦ ἔπεσε στὸ σπίτι μου καὶ σ' ὅλο τὸ χωριό.

—Τί ἔπαθες; Μὴν ἐσκότωσες κανένα καὶ σὲ φυλάνε οἱ χωριανοί σου ἀπὸ τοὺς χωροφύλακας;

—Μακάρι νάταν αὐτό..... Μὰ εἶναι κάτι χειρότερο.....

—Μὴν ἐμαλώσατε στὸ χωριὸ καὶ θέλετε νὰ σκοτωθῇτε ἀναμεταξύ σας;

—Ἀκόμη χειρότερο!

—Μὰ τί εἶνε λοιπὸν αὐτὸ τὸ φοβερὸ πρᾶγμα;

—Τί εἶναι;.....Μὴν τὰ ρωτᾷς τί εἶναι. Εἶναι..... εἶναι..... ἓνα ξωτικό!..... ἐπρόφερε γρήγορα-γρήγορα ὁ κουμπάρος μου, κ' ἓνας σπασμὸς συνεκλό-νισε τὰ μέλη του μόλις ἐξεστόμισε τὴν λέξιν.

—Ξωτικό!!! μὴ χειρότερα! Καὶ πιστεύετε στὰ ξωτικά σὰν μωρὰ παιδιὰ; Δὲν ντρεπόστε;

—Πιστεύομε, λέει; Τὸ βλέπομε ὀλοφάνερα κάθε

βράδυ κουμπάρε μου! ἐπρόφερε μὲ κλαυθμηρὰν φωνὴν ὁ δυστυχὴς κουμπάρος μου ἑτοιμος νὰ ξεσπάσῃ στὰ δάκρυα.

—Ναί! ἐφώναξαν ὅλοι ἐν χορῷ,—ὀλοφάνερα! Κι' ἂν δὲν πιστεύῃς, θὰ τὸ ἰδῇς σὲ λίγο καὶ τοῦ λόγου σου, ἂν δὲν φοβᾷσαι.

—Μὰ, γιὰ πέτε μου, πῶς εἶναι αὐτὸ τὸ φοβερὸ ξωτικό;

—Νά! σὰν ἓνα γαῖδουρι, καὶ στὸ λαιμὸ του ἔχει περασμένο ἓνα πρᾶμμα..... πῶς νὰ τὸ πῶ; ἓνα πρᾶμμα σὰν ἓνα μεγάλο καπέλλο, σὰν ἓνα τουλπάνι ποὺ κουνιέται πέρα-δῶθε. Κάθε βράδυ ἔρχεται στὸν κῆπο μου καὶ ροκανάει τὰ λάχανα σὰν γαῖδουρι, κ' ἡ πατησιές του κ' ἐκεῖνες ἀκόμα γαῖδουρίσιες εἶνε.

—Καὶ πῶς δὲν τὸ σκοτώνετε λοιπὸν, ἀφοῦ ἔχετε τόσα ὅπλα;

—Νὰ τὸ σκοτώσουμε; Τί λές, κουμπάρε μου; Μπᾶ! σὲ καλὸ σου! Καὶ σκοτώνεται ποτὲ ὁ ὄξ' ἀπὸ 'δῶ;

—Νὰ το!..... Νὰ το!..... ἐφώναξεν ἓνας ἀπὸ τοὺς γενναίους αὐτοὺς βλέπων διὰ τινος ὀπῆς τοῦ παραθύρου πρὸς τὸν κῆπον.

Εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦτο ὅλοι ἔμειναν κόκκαλο ἀπὸ τὴν τρομὰρα τους, κι' ὁ ἀναδεξιμιὸς μου ἐχώθη κάτω ἀπὸ τὰ πόδια τῆς κουμπάρας μου προβάλλων αὐτὴν ὡς ἀσπίδα κατὰ τοῦ ξωτικοῦ.

Περίεργος νὰ ἴδω κ' ἐγὼ τὸ φοβερὸν αὐτὸ τέρας, τὸ ὁποῖον ἐνέσπειρε τὴν φρίκην καὶ τὸν τρόμον εἰς ὁλόκληρον τὸ χωριὸν, ἐπλήσιασα εἰς τὸ παράθυρον καὶ παρετήρησα διὰ τῆς ὀπῆς.

Πράγματι, ἓνα γαῖδοῦρι, στωϊκώτατα, μὴ ὑπο-
πτεῦον τὴν φρίκην τοῦ ἐνέπνεεν εἰς λογικὰ δι-
ποδα, ἐβοσκεν εἰς τὸν κῆπον καὶ ἐρροκάνιζε τὰ τρυ-
φερά λάχανα τοῦ κουμπάρου μου καὶ τὸ εὐθαλές τρι-
φύλλιόν του. Ἀλλὰ κάτι τι ἐκρέμετο ἐκ τοῦ λαιμοῦ του,
ἀληθῶς περιέργον, τὸ ὁποῖον ὁμοίαζε πρὸς σημαίαν.
Περίεργος νὰ ἐξακριβώσω τί ἦτο ἐκεῖνο, διηυθύνθη
πρὸς τὴν θύραν, ἀλλὰ ὁ κουμπάρος μου ἔτρεξε καὶ μοῦ
ἐκλείσσε τὴν δίοδον μετὰ τὸ μεγαλόσωμον παράστημά
του:

—Γιὰ ποῦ, κουμπάρε;

—Νὰ πιάσω τὸ ζωτικό!.....

—Νὰ πιάσης τὸ ζωτικό; ἐρώτησε με φρίκην σταυ-
ροκοπούμενος. Αὐτὸ μόνον δὲν γίνεται. "Ὅλα κι' ὅλα,
μὰ δὲν σ' ἔχω γιὰ ξεπάτωμα.

—Χριστὸς καὶ Παναγιά! ἐφώναξε τρομαγμένη
καὶ ἡ κουμπάρα μου ἀναπηδήσασα ἀπὸ τὴν θέσιν της
καὶ τρέξασα εἰς ἐπικουρίαν τοῦ συζύγου της.

—Ἀκούστε με, τοὺς λέγω—ἐγὼ εἶμαι σαββατο-
γεννημένος καὶ δὲ με πιάνουν τὰ ζωτικά. "Επειτα
ἔχω κ' ἓνα μέσο ποῦ τὰ κάνω ἡμερα σὰν ἀρνάκια.

—Ποιό; ποιό; με ἠρώτησαν ὅλοι ἐν χορῷ.

—Τὸ «Θεοτόκε Παρθένε» ἅμα τὸ πῆς τρεῖς φο-
ρές, οὔτε ὁ Βεελζεβούλ δὲν τολμᾷ νὰ σὲ πλησιάσῃ.....
'Αλήθεια, κουμπάρε, δόσε μου δύο σπειριά λιβάνι νὰ
κρατῶ στὸ χέρι.....

—Μετὰ χαρᾶς, κουμπάρε μου. Ἐχω καὶ κερί τοῦ
'Επιταφίου.

—Μπρὲ τί μοῦ λές! Κερί τοῦ 'Επιταφίου; 'Αμ'

φέρ' το ἐδῶ λοιπόν. "Εννοια σας, θὰ σᾶς τὸ φέρω ἐδῶ
τὸ ζωτικό ἀπὸ τ' αὐτιά.....

—'Α, μπᾶ! Θεὸς φυλάξοι! Δὲν μᾶς χρειάζεται!
ἐφώναξαν ὅλοι. Καλλίτερα ἂς πάγῃ ἀπὸ 'κεῖ ποῦ ἦρθε,
στὰ μὴ γυρίσματα.

'Επειδὴ δὲ ἤθελαν νὰ γελάσω λιγάκι μετὰ τὸν τρόπον
τὸν τοὺς εἶπα:

—Τώρα ποῦ θὰ 'βγῶ ἔξω, ὅση ὥρα λείπω, σεῖς
νὰ κάνετε μετάνοιες 'μπρὸς στὰ εἰκονίσματα. Κ' ἐξε-
πόρτισα.

"Ὅταν ἔφθασα εἰς τὸν κῆπον, ὁ γαῖδαρος ἐξηκολού-
θει νὰ βόσκη μετὰ τὴν ἰδίαν φιλοσοφικὴν στωϊκότητα,
ἔφερε δέ, δὲν γνωρίζω πῶς, καὶ μίαν παλαιὰν λινάτσαν
περασμένην εἰς τὸν λαιμόν. Τὸν ἔπιασα, τὸν καλὸ σου,
ἀπὸ τ' αὐτιά καὶ τὸν ὠδήγησα εἰς τὴν αὐλήν. "Ὅταν
ἀνέβηκα στὸ δωμάτιον κρατῶν τὸ περιδέραςιο τοῦ
γαϊδάρου, ἤρξα ἄλλους μὲν εἰς τὸ σήκωμα τῆς μετά-
νοιας καὶ ἄλλους στὸ πέσιμο, καὶ ἐν γένει παριστά-
νοντας ἓνα ἀστεῖο σύμπλεγμα μετὰ τὰ μοῦτρα κιτρι-
νισμένα ἀπὸ τὸν τρόπον.

—Τὸ ζωτικό εἶναι κάτω στὴν αὐλή, τοὺς εἶπα
νά, καὶ ἡ σημαία ποῦ εἶχε στὸ λαιμὸ του! Καὶ ἔρ-
ριψα ἐμπρὸς των τὴ λινάτσα.

—Μπᾶ! ἡ παληολινάτσα ποῦ εἶχα κρεμασμένη
στὴν πόρτα τοῦ περβολιοῦ! εἶπεν ἡ κουμπάρα, σὰν
τὴν ἐκοίταξε καλὰ-καλὰ.

—Καὶ τὸ γαῖδοῦρι θᾶνε τὸ γαῖδοῦρι σας, τοὺς
εἶπα.

Καὶ πράγματι ἔτσι ἦταν. Σὰν κατεβήκαμε στὴν
αὐλή, ὁ κουμπάρος μου ὑπὸ τὸ φοβερὸ ζωτικὸ ἀνε-

κάλυψε τὸν Μουντζούρη του, ἓνα γηραλέον γαΐδαρον, τὸν ὁποῖον ἀσπλάγχχνως ἐγκατέλιπε εἰς τὴν τύχην του εἰς τὸ πλησίον τοῦ χωριοῦ δάσος, ἀφοῦ κατέστη πλέον ἀνίκανος πρὸς ἐργασίαν. Ὁ γαΐδαρος ὅμως συναισθανόμενος καλύτερα ἀπὸ τὸν λογικὸν του κύριον τὰ δικαιώματα ποῦ εἶχεν ἐπὶ μιᾷς γωνίας τοῦ κήπου νὰ βόσκη, καὶ ἐπὶ τῆς μιᾷς γωνίας τοῦ σταύλου νὰ κοιμᾶται, ἤρχετο κάθε βράδῳ ἐξ ἐνστίκτου εἰς τὸν κῆπον καὶ ἐξήσκει κατὰ τὸ ἥμισυ τὰ δικαιώματά του, ἀποφεύγων νὰ πράξῃ τοῦτο τὴν ἡμέραν διὰ τὸν φόβον τοῦ ροπάλου. Ὅταν δὲ τὴν πρώτην φορὰν ἐμβῆκε, παρέσυρε καὶ τὴν σχισμένην λινάτσαν, ἣ ὁποία ἐκρέματο εἰς τὴν θύραν τοῦ κήπου, καὶ ἣ ὁποία ἔμεινε στὸν λαιμό του.

— Ἀκουσε, κουμπάρε, τοῦ εἶπα· δὲν ἔκαμες διόλου καλὰ, καὶ δι' αὐτὸ ἐτιμωρήθης καὶ σὺ καὶ μαζί σου ὅλο τὸ χωριό. Ὁ Μουντζούρης σὲ ἐδούλεψε τόσα χρόνια κ' ἔτρωγε, ὁ φουκαρᾶς, πολὺ ξύλο καὶ λίγο σανό. Κι' ὅταν ἐγέρασε κ' ἔπρεπε νὰ πάρῃ τὴ σύνταξίν του, τὸν ἄφησες νὰ ψοφήσῃ τῆς πείνας στὸ λόγγο, ἀντὶ νὰ τὸν κρατήσῃς στὸ σπίτι σου ἕως νάλθῃ ἡ ὥρα καὶ τινάξῃ μόνος του τὰ πέταλα. Λοιπὸν ὅ,τι παρέλειψες τότε νὰ τὸ κάμῃς τώρα.

Κ' ἔτσι κ' ἐγένεν. Ὁ Μουντζούρης, ξεσαμάρωτος, ἐπέρασεν εὐχάριστα τὰ τελευταῖα του χρόνια, ὡς αἱ ἡμίονοι τοῦ Παρθενῶνος.

1913

IOANNES A. TIOPIAS
IATROS
EN ATONI BANEIETIKHNS
IOANNINA

IOANNES A. TIOPIAS
IATROS
EN ATONI BANEIETIKHNS
IOANNINA

Η ΒΟΛΤΑ

Ὁ καπετὰν Γιάννης ὁ Φούσκας καὶ ὁ καπετὰν Θανάσης ὁ Φλωρός ἦσαν γείτονες καὶ φίλοι ἀπὸ μικρὰ παιδιά. Μαζί τῶσκαζαν ἀπὸ τὸ σχολεῖο κ' ἐπήγαιναν στὸ Λιμανάκι γιὰ ἀχινοὺς καὶ καβούρια καὶ μαζί ἐκλεβαν τὴ βάρκα τοῦ γέρο Μανώλη, ὅταν ἦταν μεθυσμένος κ' ἔκαναν βόλτες στ' ἀνοιχτά.

Μαζί ἐσχάρωσαν στὴν ἀρχὴ ἀπὸ ἓνα τρεχαντηράκι καὶ τὴν ἴδια μέρα τὰ βάφτισαν στὴ θάλασσα. Τὰ τρεχαντηράκια ἐγέναν σὲ λίγο καιρὸ βρατσέρες καὶ οἱ βρατσέρες σὲ κάμποσα χρόνια ἐγέναν γουλέτες τρικάρτες καὶ πάντα τὸ ἴδιο σκαρί. Ἦσαν καλὲς δουλειὲς τότε. Ἡ φωτιά δὲν εἶχε φάγει ἀκόμη τὰ πανιά. Ἐφρόντιζαν πάντα νὰ πιάνουν μαζί ναῦλο καὶ μαζί νὰ γυρίζουν τὰ Χριστοῦγεννα ἢ τὰ Λαμπρόγιορτα στὸ νησί. Ὅταν οἱ καπεταναῖοι καὶ οἱ μούτσοι κάτω στὴν ἀγρογιαλιὰ καθισμένοι στὸν καφενὲ τοῦ Γιαννακοῦ ἐβλεπαν τὰ δυὸ καράβια μὲ σταυρωμένα τὰ πανιά νὰ ξαναφαίνουν ἀπ' τὸν κάβο τοῦ "Αἰ Γιάννη καὶ μὲ δυὸ βόλτες γραμμὴ στὸ φανάρι νὰ μπαίνουν στὸ λιμάνι, ἔλεγαν «Καλῶς τὰ τὰ μπινιάρια» χαρὰ στὰ σπία τους, χαρὰ στοὺς δικούς τους, ὅταν γύριζαν ἀπὸ ταξίδι. Πάντα κάτι θάφερναν στὸν καθένα. Μὰ τίς πιὸ πολλὰς χαρὰς καὶ τὰ πιὸ μεγάλα δῶρα εἶχεν ἡ μονάκριβη θυγατέρα τοῦ καπετὰν Θανάση ἢ πεντάμορφῃ Λενιώ. Τὸ πιὸ φίνο μεταξωτὸ τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἡ πιὸ ἀκριβὴ γούνα τῆς Ρωσσίας ἐστόλιζαν τὸ

κοντυλένιο κορμί της. Γιατροὶ καὶ δικηγόροι, καπεταναῖοι καὶ πλούσιοι ἔμποροι τὴν ἔφερναν βόλτα τὴν Λενιώ, ὅχι τόσο γιατί ἔσαιρνε πίσω τὴν προῖκα μιὰ τρικάρτερη γουλέτα, ὅσο γιὰ τὴν εὐμορφιά της καὶ τὴ φρονιμάδα της.

Ἀγαποῦσε καὶ ὁ καπετὰν Γιάννης τὸ μονάκριβο παιδί του τὸ Στέλιο, μὰ δὲν τῶδειχνεν ἔτσι. "Ὅπως ἦταν αὐστηρὸς καπετάνιος, ἦταν καὶ αὐστηρὸς πατέρας. «Τὰ πολλὰ χάρδια χαλοῦν τὰ παιδιά», ἔλεγε συχνὰ στὴ γυναικά του. Ἡ καπετάνισσα, καθημένη ἀπὸ τοὺς χωρισμοὺς τοῦ ἀνδρός της, ὠνειρεύετο τὸ μονάκριβο παιδί της στεριανό. «Τόχω καλλίτερα, ἔλεγε, νὰ ἰδῶ τὸ παιδί μου κλαδευτὴ στ' ἀμπέλια παρὰ καπετάνιο στὸ τιμόνι». Μὰ ὁ καπετὰν Γιάννης εἶχεν ἄλλα στὸ νοῦ του. Καὶ ὅταν μιὰ μέρα ἡ καπετάνισσα ἀπ' ἔξω ἀπ' ἔξω μὲ βόλτες τοῦ ἔφερε τὸ ζήτημα ὅτι ἅμα ὁ Στέλιος τοὺς τελειώσῃ μὲ τὸ καλὸ τὸ σχολεῖο, νὰ τὸν στείλουν στὴν Ἀθήνα νὰ σπουδάσῃ γιατρὸς ἢ δικηγόρος, ὁ καπετὰν Γιάννης τὴν κύτταξε στὰ μάτια μὲ ἀπορία, ἐσούφρωσε τὰ φρύδια του καὶ ξηρὰ ξηρὰ τῆς εἶπε: «Τὸ σὸί μας ὅλο ἀπὸ πάππο προσπάππο ἦσαν ὅλοι καπεταναῖοι καὶ τὸ παιδί μου καπετάνιος θὰ γίνη καὶ ὅχι καλαμαράς. Δὲν θέλω νὰ φύγῃ τὸ καπετανλίκι ἀπὸ τὸ σπίτι μου. Καὶ γι' αὐτὸ ἅμα, καθὼς εἶπες, μὲ τὸ καλὸ τελειώσῃ τὸ σχολεῖο, ἀντὶ νὰ πάῃ στὴν Ἀθήνα νὰ πιάσῃ τὴν πέννα, θὰ μπῇ στὸ καράβι νὰ πιάσῃ τὸν ἀργάτη καὶ τὸ ἄλμπουρο καὶ ἅμα ψηθῇ στὴ δουλειά, θὰ τοῦ δώσω τὸ τιμόνι καὶ ἐγὼ θὰ πιάσω τὸ παραγώνι νὰ σοῦ λέω παραμύθια. Ἄν δὲν δουλέψῃ ὁ ἄνθρωπος, δὲν στρώνει

καὶ ἂν δὲν βρέξῃ μὲ τὸν ἰδρωτά του τὸ ψωμί, δὲν τὸ χτιμάει».

Ἡ καπετάνισσα δὲν ἦταν συνηθισμένη ν' ἀντιμιλῇ στὸν ἄνδρα της, γιατί ἀγρίευε σὰν τὴ θάλασσα, πού τὴ δέρνει ὁ βορρηᾶς. Ἐγύρισε μόνον ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος, ἐκατάπειν ἓνα στεναγμὸ καυτερὸ σὰν φωτιά κ' ἐσκούπισε μὲ τὸ τσεμπέρι τὰ δάκρυά της. Ἐβλεπε τὸ μονάκριβο παιδί της νὰ τὸ ἀρπάξῃ ἀπὸ τὴν ἀγκυλιά της ἡ ἄπιστη θάλασσα, χωρὶς νὰ μπορῇ νὰ τὸ βοηθήσῃ.

Ὁ καπετὰν Γιάννης τὸ εἶπε καὶ τόκαμε. Γυρίζοντας τὸ καλοκαίρι ἀπὸ τὴ Μαρσίλια στὸ νησί ἐρώτησε τὸ δάσκαλο «πῶς πάει ὁ Στέλιος» κ' ἔλαβε τὴν ἀπάντησι ὅτι τὰ βιβλία του ἀντὶ νὰ τὰ διαβάξῃ σχίζει τὰ φύλλα καὶ τὰ κάνει πανιὰ στὰ καίκια, πού σκαλίζει μὲ τὸ μαχαίρι στῆς σανίδες. «Φούσκας καὶ γράμματα πάει ποτέ!» εἶπε ὁ καπετὰν Γιάννης καὶ ὅταν ἐγύρισε στὸ σπίτι λέει στὸ Στέλιο «ἔμπρὸς τὰ μπαγάδια σου καὶ στὸ καράβι». Ἐλύθησαν τὰ γόνατα τῆς καπετάνισσας, ὅταν ἄκουσεν αὐτὰ τὰ λόγια, ἀλλὰ καὶ τί μποροῦσε νὰ κάμῃ; Ὁ καπετὰν Γιάννης, τὸ εἶπαμε, ἀντιλογία δὲν ἐσήκωνε. Ὁ Στέλιος χαρούμενος καὶ πηδῆχτός, γιατί παραιτοῦσε γιὰ πάντα τὴ σκλαβιά τοῦ σχολείου καὶ ἀπὸ τὴν πλώρη τοῦ καραβιοῦ θ' ἀνγάντευε τὴν ἀπέραντη θάλασσα καὶ θὰ ρούφαγε μέρα νύχτα τὴ μυρωδιά της, ἄρπαξε τὸ μπόγο μὲ τὰ ρουχαλάκια του καὶ δρόμο στὸ καράβι.

Σὲ λίγες μέρες ἡ καπετάνισσα ἔσφιξε γιὰ τελευταία φορὰ στὴν ἀγκυλιά της τὸ Στέλιο καὶ κατὰβρεχε μὲ δάκρυα τὴν κεφαλὴ του. Καὶ ὅταν αὐτὸς τρελλός

ἀπὸ τῆς χαρᾶς τοῦ ἔτρεχε σὰν ἀνήσυχο σκυλάκι ἐπάνω στὸ κατὰστροφμα, ἐκεῖνη γονατιστὴ στὴν εἰκόνα τῆς Παναγιᾶς προσηύχετο γι' αὐτόν.

Ἐρμὸ καὶ ἄλαλο ἀπόμεινε τὸ σπῖτι τῆς καπετάνισσας σὰν τὸ κλουβί, ὅταν φεύγῃ τὸ καναρίνι. Δὲν τῆς ἔκανε πλέον καρδιά νὰ καθίσῃ μέσα καὶ πῆρε τῆς ἐκκλησιᾶς καὶ τὰ μοναστήρια μὲ λιβάνι καὶ λάδια, μὲ τάματα καὶ λειτουργίες νὰ γλυτώνουν οἱ ἄγιοι τὸ παιδί της. Ὁ καημὸς τοῦ Στέλιου τῆς τῆς πῆρε τὴν ὄρεξι καὶ τὸν ὕπνο καὶ λίγο λίγο ἔλυανε στὰ πόδια καὶ πρὶν περάσουνε τρεῖς μῆνες ἡ καπετάνισσα πέθανεν ἀπὸ μαρασμό.

Ὁ Στέλιος τῆς ὅμως ἐθέριε μεσ' στὸ καράβι. Γιαὺτὸν ἡ θάλασσα ἦταν ἡ μάννα του, ποὺ τὸν ἔτρεφε μὲ τὰ κύματα καὶ τὸν ἀφρό της. Ὁ καπετὰν Γιάννης ἦταν γι' αὐτὸν καπετάνιος μᾶλλον παρὰ πατέρας καὶ ὁ Στέλιος ἦταν μοῦτσος μᾶλλον παρὰ παιδί του.

«Μάϊνα τὸν κόντρα», φώναζε ὁ καπετάνιος ἀπὸ τὸ τιμόνι, πρῶτος ὁ Στέλιος ἐσκαρφάλωνε στὸ κατάρτι. «Μάϊνα καὶ τὴ γάμπια» πάλι πρῶτος ὁ Στέλιος. Ὁ καπετὰν Γιάννης τὸν ἔβλεπε καὶ τὸν καμάρωνε, μὰ ποτὲ δὲν τοῦ ἔδειχνε τὴν ἀγάπη του. Γελοῦσε μόνο ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὰ μουστάκια του καὶ ἐψιθύριζε «Θὰ μοῦ μοιάσῃ». Φθάνοντας στὴ Γένουα μὲ ξυλεῖα ἀπὸ τὸν Ποταμὸ ἔμαθε τὸ θάνατο τῆς καπετάνισσας. Χονδρὰ δάκρυα κατρακύλισαν στὸ πρόσωπό του καὶ μαῦρο σύννεφο ἐπλάκωσε τὴν ψυχὴ του. Πρῶτὴ φορὰ στὴ ζωὴ του ἐπῆρε στὰ γόνατά του τὸν Στέλιο, τὸν ἐχάιδεψε καὶ τὸν ἐφίλησε στὸ μέτωπο γιὰ τὴν ἦταν ὁρφανό.

Περνοῦσαν γρήγορα τὰ χρόνια καὶ ὁ Στέλιος μὲ τὴν ἀξίαν του καὶ τὸν ἰδρωτὰ του ἔφτασεν εἰς τὸ τιμόνι. Στὴν ἀρχὴ στὴν ἀνοιχτὴ θάλασσα ἐμπιστεύθηκε σ' αὐτὸν ὁ πατέρας του τὸ τιμόνι, ἔπειτα στοὺς κάβους καὶ στὰ κανάλια καὶ ὅταν εἶδε πλέον ὅτι ὁ Στέλιος τοῦ ἔγινε σωστὸς καπετάνιος, ἀπεφάσισε νὰ περάσῃ τὰ λίγα χρόνια, ποὺ τοῦ ἔμειναν στὴ στεριά. Ἐπῆρε λοιπὸν μιὰ ἀνεψιά του στὸ σπῖτι νὰ τὸν συγυρίζῃ καὶ ἄφισε τὸ καράβι στὰ χέρια τοῦ Στέλιου, ποὺ ἦτ' ἐν πῶς δυνατὰ ἀπ' τὰ γέρεκα τὰ δικά του. Ἀλλὰ καὶ ὁ καπετὰν Θανάσης καταλάβειν ὅτι πᾶν τὰ νειῶτα, ἐνοιώθε τὰ γεράματα νὰ τὸν σφίγγουν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη καὶ μὴ ἔχοντας παιδί νὰ τοῦ πιᾶσῃ τὸ χέρι ἔδωσε τὸ καράβι στὸ λιμάνι.

Καθισμένοι στὸν καφενὲ τοῦ Μιχάλη κάτω στὴν ἀκρογιαλιά οἱ δυὸ καπεταναῖοι ροφοῦσαν τὸ ναργιλέ τους, ἔπαιζαν στὰ δάχτυλά τους τὰ κεχριμπαρένια κομπολόγια τους, ἀγνάντευαν τὸ πέλαγος καὶ θυμόσανε τὰ παλῆά. Καὶ τί δὲν εἶχαν νὰ θυμηθοῦνε. Τὰ μεγάλα ταξίδια, τίς δυνατὲς φορτοῦνες καὶ τὰ μεγάλα γλέντια στὰ πόρτα.

Μιὰ μέρα ἐκεῖ ποὺ ἤσυχα ἤσυχα ἀναμασσοῦσαν τίς παλῆες ἱστορίες, ὁ καπετὰν Θανάσης ἔκοψεν ἀπὸ τομα τὴν κουβέντα, ἐχαμήλωσε τὸ κεφάλι κ' ἐβυθίσθη γιὰ κάμποση ὥρα σὲ βαθύ συλλογισμό. Ἐπειτα σὰν νὰ ἔλαβε δυνατὴ ἀπόφασι κοιτάζοντας κατὰματα τὸν καπετὰν Γιάννη τοῦ λέει.

«Ἦθελα, καπετὰν Γιάννη, ἀπὸ πολὺν καιρὸ νὰ σοῦ πῶ ἓνα πρᾶγμα, ἀλλ' ἡ μεγάλη φιλία μας ἀντὶ νὰ μοῦ δίνη θάρρος, μὲ ἐδυσκόλευε καὶ πολλὰς φορές

ἐπνιξε τὴ φωνή μου μέσα στὸ λαρύγγι μου. Ἐσκέφθηκα, πού λές, ὅτι ἡ Λενιώ μου ἔγινε πιά κοπέλλα ἑτοιμη γιὰ γαμπρὸ κ' ἔχει, δόξα σοι ὁ Θεός, καὶ τὸ δικό της. Ὁ Στέλιος σου πάλι εἶναι γερό παλληκάρι καὶ ἄξιος καπετάνιος. Δὲν πιστεύω νὰ βρεθῇ στὸ νησί οὔτε γαμπρὸς καλῆτερος γιὰ μένα οὔτε καλύτερη νύφη γιὰ σένα. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ πρῶτα καὶ μετὴν εὐχή τὴ δική μας, ἂν θέλῃς, ἃς συμπεθερέσουμε».

Ἀστραψαν ἀπὸ χαρὰ τὰ μάτια τοῦ καπετάν Γιάννη. «Τὸ ἴδιο ἀπὸ καιρὸ εἶχα κ' ἐγὼ στὸ νοῦ μου, καπετάν Θανάση, μὰ ἀπὸ ἡμέρα σὲ ἡμέρα τὸ ἀνέβαλα καὶ νὰ πού με πρόλαβες. Τὴ Λενιώ σου ἀπὸ μικρὸ παιδάκι ἀκόμη τὴν θωροῦσα σὰν δικό μου παιδί καὶ θὰ εἶμαι πολὺ τυχερὸς νὰ μπάσω τέτοια νοικοκυρὰ στὸ σπίτι μου».

«Α! τὸν διέκοψεν ἀπότομα ὁ καπετάν Θανάσης ὅλα καλὰ τὰ εἶπες, μόνον αὐτὸ δὲν γίνεται, νὰ δώσω τὸ κορίτσι μου ἔξω καὶ νὰ ρημάξῃ τὸ σπίτι μου. Ὁ Στέλιος θὰ ἔμπη σὺ γαμπρός. Ἐξὼ ἀπ' αὐτὸ συμφωνία δὲν γίνεται».

«Ἄν θέλῃς ἐσύ νὰ μὴν κλείσῃς τὸ σπίτι σου, εἶπε κάπως θυμωμένος ὁ καπετάν Γιάννης, θέλω ὅμως καὶ ἐγὼ ν' ἀνοίξω τὸ δικό μου. Εὐρὲ ἄλλον σὺ γαμπρὸ καὶ ἐγὼ θὰ εὕρω ἄλλη νύφη ν' ἀνοίξῃ τὸ σπίτι μου».

Πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ τους ἐψυχράθησαν οἱ δυὸ ἀχώριστοι φίλοι καὶ ἀπὸ τότε σὰν νὰ ράγισεν ἡ φιλία τους, τὰ λόγια τους, ὅταν σμίγανε, ἦσαν λιγοστά καὶ πολὺ μακρὰν ἀπὸ τὸ ζήτημα.

Ἐπλησίασαν τὰ Λαμπρόγιорта καὶ ὁ καπετάν

Γιάννης ἐπερίμενε τὸ Στέλιο ἀπ' τὸ πρῶτο ταξίδι.

Ἐφθασ' ἡ Μεγάλῃ Παρασκευῇ καὶ τὸ καράβι ἀκόμη δὲν ἐφάνη. Ὁ καπετάν Γιάννης ἄρχισε πλέον ν' ἀνησυχῇ καὶ ν' ἀγναντεύῃ τὸ πέλαγος. Τὸ Μεγάλο Σάββατο πρῶτ' ἄνῃκε βαθεῖα στὸν ὀρίζοντα ἐν ἄσπρο πανάκι. Ἄλλο δὲν μποροῦσε νὰ ἦταν παρὰ ἡ «Εὐαγγελίστρια» τοῦ καπετάν Στέλιου, ἄλλο καράβι δὲν ἐπερίμεναν στὸ νησί.

«Καλὰ δεξίματα, καπετάν Γιάννη, πάντα μετὰ τὸ καλὸ» ἀκούγετο ἀπὸ ὅλες τῆς μεριῆς τοῦ καφενέ. Καὶ ὁ καπετάν Γιάννης κερνοῦσε μαστίχες. Τὸ καράβι περήφανο ἐπλησίαζε τώρα στὸν κάβο, σὲ λίγο τὸν ἔστηρε καὶ ὁ ἄπαιρνε τις δυὸ βόλτες γιὰ νὰ μπῇ στὸ λιμάνι. Ἀλλὰ πέρασε πλέον τὸ μέρος, πού ἔκοβαν ὅλα τὰ καράβια τὴν πρώτη βόλτα, γιὰ νὰ πάρουν τὴ δεύτερη καὶ ἐρχότανε ἴσια στὶς ξέρες. Ὁ καπετάν Γιάννης εἶδε τὸ λάθος καὶ ἀνασηκώθηκεν ἀνήσυχος ἀπὸ τὸ κάθισμά του. «Τί διάβολο γιατί δὲν στῆναι. Ὁὰ τὸ ρίξῃ στὶς ξέρες» ἐσκέφθηκεν. «Ὅλοι οἱ καπεταναῖοι καὶ οἱ ναῦτες, πού ἦσαν στὸν καφενέ, σηκωθῆκαν ὀρθοὶ καὶ παρατηροῦσαν μετὰ ἀπορία μιὰ τὸ καράβι μιὰ τὸν καπετάν Γιάννη. Ἐκεῖνος κατακίτρυνε ἀπ' τὸ θυμὸ καὶ τὸ φόβο του, ὅταν εἶδε πλέον ὅτι σὲ λίγο τὸ καράβι θὰ ἔπεφτε στὶς ξέρες, ὥρμησε στὴν ἀκρογιαλιά τραβώντας τὰ μαλλιά του.

«Μόλα ὄξω, μωρὲ Στέλιο, γαθήκαμε. Μόλα ὄξω. Ὁὰ πέσῃς στὶς ξέρες» ἐφώναζε μετὰ ἄγρια καὶ ἀπελπισμένη φωνή. Ἀλλ' ὁ ἄερας ἄρπαξε καὶ σκόρπισε τὴ φωνή του στὸ ἄπειρον. Ἡ «Εὐαγγελίστρια» δὲν ἄλλαξε δρόμο. Τὴν στιγμὴ ὅμως πού θαρρεῖς πὼς

ἡ πλώρη της ἄγγιζε τὶς ξέρες, ὁ καπετὰν Στέλιος μὲ μιὰ τιμονιά, ποὺ θὰ τὴν ἐξήλευεν καὶ ὁ καλύτερος γερολύκος τῆς θαλάσσης βάνει τὴν «Εὐαγγελίστρια» γραμμὴ στὸ φανάρι τοῦ λιμανιοῦ. Αὐτὸς δὲν ἤθελε νὰ μπῇ στὸ λιμάνι μὲ δυὸ βόλτες καθὼς οἱ ἄλλοι, ἀλλὰ μόνον μὲ μιὰ.

Ὅταν ὁ καπετὰν Γιάννης γεμάτος χαρὰ γύρισε πάλι στὸν καφενέ, τὸν ἐπλησίασεν ὁ καπετὰν Θανάσης.

«Γειά σου, συμπέθερε, τοῦ λέει, χαλάλι σου ἡ Λενιώ, τὴν πῆρε μὲ τὴ βόλτα του. Τόκα τὰ χέρια».

Καὶ οἱ δυὸ καπεταναῖοι καὶ παλαιοὶ φίλοι ἐχτύπησαν τόκα τὰ ροζιασμένα χέρια τους τόσο δυνατά, ποὺ θαρροῦσε κανεὶς πὼς χτυπήθηκαν δυὸ σανίδες.

1914

IBANNIS A. TIOPIAZ
LIBRARY
HISTORICAL AND ETHNOGRAPHICAL
MUSEUM
ATHENS

Η ΠΑΛΙΑ ΦΙΛΕΝΑΔΑ

IOANNINA

Ὁ Κώστας Κουτσαύτης ἦταν μοναχογιὸς. Ὁ πατέρας του λοστρόμος ἐδῶ καὶ τριάντα χρόνια κουτσὰ στραβὰ μποροῦσε νὰ τὸν μάθῃ δυὸ γράμματα, νὰ μὴ θαλασσοπνίγεται σὰν κι αὐτὸν στὰ καράβια. «Ἄς γίνη, ἔλεγε, ἔστω κ' ἓνας παλιογραφιάς. Νὰ μὴ τὸν δῶ μοναχὰ στ' ἄλμπουρα καὶ στὸν ἀργάτη». Τὰ ἴδια ἔλεγε κ' ἡ μάνα του, μὲ τὴ διαφορὰ ὅτι τὸν ἐφανταζότανε ὄχι γραφιὰ ἀλλὰ δικηγόρο τοῦλάχιστον. Ἐλογάριαζαν ὅμως χωρὶς τὸν ξενοδόχο. Ὁ Κώστας κατάρθωσε 10 χρονῶν νὰ τελειώσῃ τὴν πρώτη τάξη τοῦ δημοτικοῦ καὶ νὰ προβιβαστῇ στὴ δευτέρα. Μόλις ἐσήμεινε τὸ σήμεντρο, ἔπαιρνε τὴν πετονίτσα του καὶ κατ' εὐθεΐαν στὸ λιμάνι γιὰ ψάρεμα. Πόσες φορὲς ἡ δυστυχισμένη ἡ μάνα του τὸν κυνηγοῦσε μὲ τὸ ξύλο στὰ χέρια στὴν ἀκροθαλασσιὰ, νὰ τὸν πιάσῃ. Ὁ Κώστας ἔπαιρνε τὰ παπούτσιὰ στὸ χέρι του, γιὰ νὰ μὴ τὸν ἐμποδίζουσιν στὸ τρέξιμο καὶ δρόμο.

Ὅταν ὁ πατέρας του γύρισε ἀπὸ ἕνα ταξίδι μακρινό, δὲν ἤυρε τὸν Κώστα στὸ σπίτι. Εἶχε παρκαρισθῇ μοῦτσος σὲ μιὰ μπορασέρα.

«Ἄς τον νὰ πάῃ κατ' ἀνέμου, εἶπε ὁ πατέρας του, ἀφοῦ δὲν ἔχει μυαλό». Ὁ Κώστας ἂν δὲν ἦτανε καλὸς μαθητής, ἦτανε ὅμως καλὸς ναύτης. Ἡ θάλασσα ἦτανε τὸ στοιχεῖό του. Ὅσο αὐτὴ ἐμάνιωνε, τόσο εὐχαριστιόταν αὐτός. Ὅταν τὰ λυσσασμένα κύματα ὠρμοῦσαν ἀκράτητα νὰ καταπιοῦν τὸ καράβι, ὁ Κώστας δλόρ-

θος στην πλώρη, με τὰ μαλλιά του ανακατωμένα έδεχότανε κατάμουτρα τὸν ἀφρό τους.

"Όσο όμως αὐτὸς ἀγαποῦσε τὴ θάλασσα, τόσο ἐκείνη τὸν ἐσπρωχνε ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά της. Τρεῖς φορές ἐναυάγησε καὶ τὶς τρεῖς φορές φτηνὰ τὴ γλύτωσε. Μιά φορά ἦτανε σὲ μιὰ σκούνα φορτωμένη ξυλεία ἀπὸ τὸν Ποταμὸ γιὰ τὸν Πειραιᾶ. Βγαίνοντας ἀπὸ τὰ Δαρδανέλλια στ' ἀνοιχτά, τοὺς πλάκωσε βοριάς, στὴν ἀρχὴ ἡμερος, ἔπειτα ὅμως ἀγρίεψε καὶ ὅταν πλεόν ἐπλησίασαν στὸν Κάβο Ντόρο περασμένα μεσάνυχτα, τοὺς τίναξε στὴ στεριά καὶ ἡ σκούνα γίνηκε χίλια κομμάτια. Ὁ Κώστας τὴ γλύτωσε καὶ πάλι μετ' τὸ ἀριστερό του ὅμως χέρι σπασμένο. Ἐδέψε τὰ μαλλοκέφαλά του στὴν Ἀθήνα ὅσο νὰ γίνη καλὰ καὶ ὠρκίστηκε νὰ μὴ ξαναπατήσῃ τὸ πόδι του σὲ καράβι, ἀφοῦ ἡ θάλασσα ἦταν γι' αὐτὸν μητρυιὰ. Αὐτὸ ἤθελε δὲ καὶ ὁ πατέρας του καὶ ἡ μάνα του καὶ γιὰ νὰ τὸν δέσουν καλύτερα μετ' τὴ στεριά, ἀφοῦ μάλιστα ἦταν καὶ σὲ ἡλικία, τὸν πάντρεψαν σὺν γαμπρὸ στὸ Μαραθιά μακριὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα, γιὰ νὰ μὴν τὴν βλέπῃ καθόλου.

Καὶ ὁ Κώστας ἔγινε ἀπὸ ναύτης γεωργός. Στὴν ἀρχὴ μετ' τὶς γλυκάδες τῆς παντρεῖας δὲν τοῦ φάνηκεν ἄσχημη ἡ στεριά. "Όσο όμως περνοῦσε ὁ καιρός, τόσο πὺ δὺσκολες τοῦ φαινόσανε οἱ στεριανὲς δουλειές. "Ἐπιανε νὰ κλαδέψῃ τὸ ἀμπέλι καὶ ἔκοβε τὰ δάχτυλά του, ἔπιανε ν' ἀρμέξῃ τὴ γίδα καὶ γάλα δὲν ἔβγανε, ἐκαβαλλοῦσε τὸ μουλάρι καὶ ἐτινάζονταν κατὰ γῆς, ἐφόρτωνε τὸ μουλάρι καὶ τὸ φόρτωμα πάντοτε θὰ γκρεμιζόταν στὸ δρόμο. Ἦρθε ἡ ἐποχὴ τῆς σπορᾶς

καὶ ὁ Κώστας ἐπῆρε τὰ βώδια καὶ τ' ἀλέτρι νὰ ὀργώσῃ τὸ χωράφι.

"Ὁρτσα, Καλούδι, ἐφώναζε στὸ ἓνα βῶδι. Πόντζα, Μελίτσι, ἐφώναζε στὸ ἄλλο. Κ' ἐκεῖνα ἀγροικῶντες ξένη φωνὴ καὶ χέρι ἄμαθο νὰ τὰ κρατῇ, ἐπήγαιναν ὅπου ἤθελαν καὶ τὸ χωράφι ἔμεινε ἀκαλλιέργητο.

"Ἐτσι δὺσκολες καὶ στενοχωρημένες περνοῦσαν οἱ ἡμέρες τοῦ Κώστα στὴ στεριά.

Μιὰ μέρα κατέβηκε κάτω στὸ χωριό, νὰ ἰδῇ τοὺς γερόντους.

«Γειά σου, Κώστα,» ὁ ἓνας ἀπὸ δῶ. «Γειά σου, Κώστα» ὁ ἄλλος ἀπ' ἐκεῖ. «Μωρὲ μᾶς λησιμόνησες, Κώστα».

Παλαιοὶ φίλοι, καράβια στὸ λιμάνι, βάρκες σὰν περιστέρες, ἄγκυρες ἀλυσίδες, πανιά, ἄλμπουρα, ὅλα αὐτὰ ἐξύπνησαν στὴν ψυχὴ τοῦ Κώστα μιὰ παλιὰ ζωή, κοιμισμένη γιὰ λίγον καιρό. Ὁ καπετὰν Βαγγέλης ἐτσούρμαρε γιὰ τὸ λόβερ του. Δὲν χάνει καιρὸ ὁ Κώστας, μπαίνει κι αὐτὸς μέσ' τὴν τσοῦρμα.

Τὸ βράδυ ἡ γυναῖκά του ἀντὶ νὰ δεχτῇ τὸν ἄνδρα της, ἔλαβε τὸ ἐξῆς γράμμα. «Μάρω! Ἡ στεριά δὲ με σηκώνει καὶ τόσο πὺν κάθησα πολὺ ἦταν. Θαλασσινὸς γεννήθηκα καὶ θαλασσινὸς θὰ πεθάνω. "Ὅ, τι θέλεις κάμε. "Αν δὲν μπορῇς νὰ τὰ καταφέρῃς, πούλα τὸ μουλάρι στὸ πανηγύρι καὶ δὸς τὰ βώδια στὸ χασάπη. Ἡ θάλασσα εἶναι παλιὰ φιλενάδα μου καὶ δὲν μπορῶ νὰ τὴν ἀρνηθῶ. Σήμερα φεύγω μετ' τὸ λόβερ τοῦ καπετὰν Βαγγέλη τοῦ Τράκα. Σὲ ἀσπάζομαι, Κώστας».

ΣΤΟ ΓΑΜΟ ΤΟΥ ΒΑΦΤΙΣΙΑ

Τὸ λειβάδι τοῦ Γιάννη Τριβέλη καὶ τοῦ Στάθη Κουνέλη ἐχωρίζοντο μὲ τὸ Κακὸρρεμα. Δὲν ἔχαιρω γιὰ τὸ εἶπαν Κακὸρρεμα, ἀφοῦ ἦταν τὸ ἡμερώτερον ἀφ' ὅσα ἔχω ἰδῆ στὴ ζωὴ μου. Μ' ἓνα κελάρυσμα σὰν τὴ φωνή τ' ἀηδονιοῦ χειμῶνα καλοκαίρι κυλᾷ τὰ κρουσταλλένια νερά του. Στὴν ἄκρη του πλατάνια θεόρατα τὸ σκιάζουν τὸ καλοκαίρι, καὶ τὸ χειμῶνα ἀφήνουν τῆς ἀχτῖδες τοῦ ἡλίου τρελλές νὰ παίζουν μὲ τὰ νερά του καὶ μὲ μύρια διαμάντια νὰ τὸ στολίζουν. Εὐμορφα εἶναι τὸ καλοκαίρι ὅταν βράδυ-βράδυ, ξεκινῶντας, ἀπὸ πολὺ μακρὰ, ἔρχονται πρόβατα, γίδια, βώδια, μουλάρια, ἄλογα καὶ γαῖδούρια νὰ σβήσουν τὴ δίψα τους στὰ δροσερὰ νερά του. Ἐκεῖ ἀκοῦς λογιῶν-λογιῶν κύπρια καὶ κουδούνια, λογιῶν-λογιῶν σφυρίγματα τῶν τσοπαναράων. Ἐκεῖ οἱ τράγοι καὶ τὰ κριάρια προσφέρουν τῆς ἐρωτικῆς τους τρυφερότητες ὅχι μόνον στὰ δικά τους, ἀλλὰ καὶ στὰ ξένα κοπάδια.

Ὁ Γιάννης ὅμως ὁ Τριβέλης, ἓνας πελώριος εἰκοσιπεντάρης τσοπᾶνος, καὶ ἡ Ἀσὴμω τοῦ Στάθη Κουνέλη, δεκαοχτάρα τσοπανοπούλα, κατακόκκινη σὰν τὸ ροῖδόσπειρο, δὲν ἀγαποῦσαν τὸ θόρυβο καὶ τὴν συντροφιά. Ὅταν ἀκουγαν τὸν ἤχο καὶ τῶν τελευταίων κουδουνιῶν νὰ σβήνῃ μακρὰ στὸ διάστημα, ξεκινοῦσαν τὰ πρόβατά τους καὶ τὰ γίδια τους γιὰ τὸ Κακὸρρεμα. Ξαπλωμένος σ' ἓνα μεγάλο πουνάρι

ὁ Γιάννης, ὅταν ἀκουγε τὸ μεγάλο κύπρι ποὺ εἶχε τὸ γκεσέμι τῆς Ἀσὴμω, ξεκινοῦσε κι' αὐτὸς μὲ σφυρίγματα καὶ φωνές γιὰ τὸ ρέμα. Ἀνακατωμένα τὰ πράγματά τους πῖναν νερό. Ἐκεῖνος ἀκκουμπισμένος στὴ γκλίτσα του, θεωροῦσε τὴν Ἀσὴμω. Ἐκείνη καθιστὴ στὸ μεγάλο κοτρώνι, ἔγνεθε τὴ ρόκα τῆς, χωρὶς νὰ σηκώνῃ τὰ μάτια νὰ τὸν βλέπῃ. Καὶ μόνον, ὅταν καμμιά φορὰ ἔφτανε κανένα τραγὶ μακρὰ καὶ ὁ Γιάννης πεδοῦσε σὰν ζαρκαδι μὲ φωνές καὶ πέτρες νὰ τὸ σταματήσῃ, ἡ Ἀσὴμω ἐσήκωνε τὰ μάτια τῆς καὶ τὸν θεωροῦσε ἀχόρταγα. Γιατί; Κι αὐτὴ δὲν ἤ-ξαιρε.

— Πῶς πᾶν' οἱ πρατίνες, μωρ' Ἀσὴμω, πῆραν ἀρνί; τῆς φώναξε μιὰ μέρα ὁ Γιάννης χαμογελῶντας πονηρά.

Ἄλικο χρῶμα χύθηκε στὰ μάγουλα τῆς Ἀσὴμω καὶ πιὸ χαμηλὰ κατέβασε τὸ κεφάλι:

— Ξαίρω κ' ἐγώ! Ὁ πατέρας ξαίρει.

Καὶ ὅταν μιὰ μέρα στὸ πότισμα τὸ γκεσέμι τοῦ Γιάννου καβάλλησε τὴ μιλιόρα τῆς Ἀσὴμω, ἐκείνη ἐσκέπασε τὸ πρόσωπό τῆς μὲ τὴν ποδιὰ κ' ἐχάθηκε μέσα στὰ πουνάρια. Γιατί; Κι αὐτὴ δὲν ἤξαιρε.

Ἐχετε ὀδὴ καμμιά φορὰ, ὅταν σηκώνεται θύελλα τρομακτικὴ, πῶς ἀρπάζει τ' ἄχυρα, τὰ στροβιλίζει καὶ τὰ σκορπᾷ μακρὰ;

Ἔτσι μιὰ μέρα, στῆς 19 τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1912, ἐνῶ ἦταν χαρὰ θεοῦ καὶ τὰ πράγματα ὅλα στὴ θέση

τους, ἔφθασεν ἡ εἰδησις στὸ χωριὸ ὅτι ὁ βασιλιᾶς καλεῖ ὅλους τοὺς λεβέντες στὸν πόλεμο. Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἄδειασε ὅλο τὸ χωριὸ ἀπὸ νιᾶτα καὶ λεβεντιά. Ὁ Γιάννης Τριβέλης ἔγινε Τριβέλης Ἰωάννης καὶ κατετάχθη στὸ εὐζωνικό, ὅπου καὶ πρῶτα ὑπηρέτοῦσε. Ἀπὸ τὸ ἀπ' ἐδῶ μέρος στὸ ρέμα καθόταν τώρα ὁ Γερο-Θανάσης Τριβέλης, ὁ πατέρας τοῦ Γιάννου, πάντα συλλογισμένος καὶ ἀνήσυχος γιὰ τὸ παιδί του, καὶ ἀπὸ τὸ ἀπ' ἐκεῖ μέρος ἡ Ἀσήμω τοῦ Κουνέλη, σκυμμένη πάντα στὴ ρόκα τῆς. Στὴν καρδιά τῆς ἐνοιῶθε μιὰ λύπη βαρειά σὰν μολύβι. Γιατί; Κι αὐτὴ δὲν ἤξαιρε.

Οἱ ἡμέρες περνοῦσαν ἡ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη. Ἦλθαν βροχές, ἦλθαν χιόνια, καὶ ἡ φωτιὰ τοῦ πολέμου ἔτρωγε ἕνα-ἕνα τὰ σίδερα τῆς σκλαβιάς. Τὸ παιδί τοῦ Βασιλιᾶ, μὲ τοὺς λεβέντες στὸ πλάϊ, σκορποῦσε γύρω του ἀστροπελέκια. Φεύγαν οἱ ἄνθρωποι στὸ διάβα του καὶ χαμηλῶναν τὰ βουνά. Τὸν προσκυνοῦσαν κ' οἱ μιναρέδες οἱ τούρκοι. Μόνον ἕνας βράχος τοῦ ἀντιστάθηκε, τοῦφαγε σὰν δράκοντας πολλὰ παλληκάρια, μὰ στὸ τέλος, κι' αὐτὸς ταπεινωμένος, κυλίστηκε στὰ πόδια του καὶ τὸ βασιλικὸ ποδάρι τοῦ πάτησε βαρειά τὸν αὐχένα. Πολλές φορές τὸ θηρίο χιούμιζε νὰ φάῃ τὸν Γιάννο, πολλές φορές τὸν ἐγλύψε μὲ τὴν πύρινη γλῶσσα του, ἀλλ' ἦταν ἀπὸ τοὺς τυχεροὺς ποὺ γλύτωσαν.

Ὁ γέρω-βασιλιᾶς σκοτώθηκε καὶ τὸ ἀντρειωμένο παιδί του γίνηκε βασιληᾶς. Ἀλλὰ τότε ἄλλο θηρίο φοβερώτερο φάνηκε ἀπὸ μακρυά. Ἦταν τὸ φίδι ποὺ ξεστάνουμε στὸν κόρφο μας καὶ τώρα θέριεψε νὰ μᾶς

φάῃ. Ὁ νέος Βασιλιᾶς φώναζε πάλι τὰ παλληκάρια γύρω του καὶ τρέχει κατὰ τὸ θεριό. Στὸ δρόμο παραστράτησε ὁ Γιάννος ἀπὸ τοὺς συντρόφους του καὶ τῶσκάσε γιὰ τὸ χωριό. Μὴν ἀποθύμῃσε τὴ μάνα του, τὸν πατέρα του; Μὴν ἀποθύμῃσε τὰ γιδοπρόβατά του καὶ τὰ παλιά του λημέρια; Ποιὸς ξαίρει!

Ἦταν ἕνα γλυκὸ ἀπομεσήμερο τοῦ Μαρτιοῦ καὶ ὁ Γιάννος ἔφτασε στὸ χωριὸ του. Τὸν ἄφηνεν ἡ ἀγκαλιὰ τῆς μάνας του, τὸν ἐδέχετο ἡ ἀγκαλιὰ τοῦ πατέρα του. Ἐτρεξάν ὅλοι ὅσοι εἶχαν δικούς τους στὸν πόλεμο καὶ τὸν ρωτοῦσαν γι' αὐτούς. — «Ὁ Μῆτρος σκοτώθηκε σὰν παλληκάρι.» — «Ὁ Τάσος λαβώθηκε στὸ μερί.» — «Ὁ Ἀντώνης καλὰ εἶνε. Χαιρετίσματα.» Στὸν ἕναν μοίραζε χαρά, στὸν ἄλλον πένθος καὶ στὸν ἄλλον ἐλπίδες. Ὅταν ἐνύχτωσε καλὰ, ὁ Γιάννος ἀφῆκε τὸ σπίτι καὶ βγήκεν ἔξω.

Καὶ σὰν ἀργοῦσε νὰ γυρίσῃ πίσω, ἡ μάνα του ἄρχισε νὰ ἀνησυχῇ:

— Σὰν ποῦ νὰ πααίνη τὸ παιδί μας, ρε Θανάση; ἐρώτησε ἡ γριὰ τὸν ἄντρα τῆς.

— Ἀς τὸ παιδί νὰ φάῃ ψίχα κρέας, ξελεγώθηκε ἡ καρδούλα του τόσον καιρό. Θαρρῶ πῶς ἡ βατούλα τοῦ Κατσικόγιαννη παραπάχυνε.

Ὁ Γιάννης γύρισε στὸ σπίτι κατὰ τὰ ἡμερῶματα. Κι ἄμα ξάνοιξε καλὰ ἡ ἡμέρα, ἔφυγε τρεχάτος νὰ βρῇ τοὺς συντρόφους του.

Τί ἔκαμαν οἱ λεβέντες τοῦ βασιλιᾶ μὲ τὸν καινούριο ἐχθρὸ τὰ ξεύρουμε ὅλοι. Ὁ Γιάννος στάθηκε τυχερὸς καὶ στὸν δεύτερο πόλεμο. Χίλιες φορές ἐγλύτωσε ἀπὸ τοῦ Χάρου τὸ στόμα καὶ στὸ τέλος ἦλθε κ' ἡ

μέρα ποῦ γύρισε στοῦ χωριό του. Βιαστικὸς καὶ γρήγορος ὁ Γιάννος παντρεύτηκε καὶ πῆρε τὴν Ἀσήμε τοῦ Κουνέλη, καὶ τὸ βράδυ ποῦ γλεντοῦσαν τὸ γάμο, ἔτυχε νὰ περνῶ κ' ἐγὼ ἀπ' τὸ χωριό καὶ με ἐκράτησαν στοῦ γλέντι. "Ὅλα μπόλικα καὶ πλούσια ἦσαν στοῦ σπίτι τοῦ Γιάννου, κρέατα χίλιων λογιῶν φτιασμένα, κρυσιὰ παλιὰ καὶ καινούργια, τσουρέκια καὶ πῆττες νόστιμες. "Ὅλο τὸ συγγενολοῖ τοῦ Γιάννου κι' ὅλ' οἱ φίλοι του οἱ μπιστικοὶ γλεντοῦσαν στὴ χαρὰ του, κ' ἐπειδὴ κι' ὁ παπᾶς τοῦ χωριοῦ, ἓνα ἀγαθὸ γεροντάκι, ἦταν ξάδερφος τοῦ γερο-Θανάση, κάθησε κι' αὐτὸς στοῦ γλέντι. Κι' ὅταν εὐλόγησε τὸ τραπέζι κι' ἀρχίσαμε ὅλοι με λαιμαργία νὰ τρῶμε ἀπ' τὰ εὐμορφα φαγιά, αὐτὸς ἔβγαλε δυὸ αὐγουλάκια ἀπὸ τὴν τσέπη του κι' ἔτρωγε.

—Μὰ γιατί δὲν τρώει κρέας καὶ ὁ παπᾶς; ἐρώτησα ἓνα ποῦ κάθητο κοντά μου.

—Εἶνε κλεφτικὰ τὰ σφαχτά καὶ ὁ παπᾶς δὲν κάνει νὰ φάη.

Μονάχα τὴ νύφη δὲν ἔβλεπα στοῦ τραπέζι, καὶ νόμισα πῶς ἔτσι ἦτανε ἔθιμο στοῦ χωριό. "Ὅταν πιά ἐφάγαμε καλὰ καὶ ἤπιαμε, ἄρχισε τὸ τραγοῦδι καὶ τὸ ντουφεκίδι. Κ' ἐνῶ ὁ Γιάννος τὸ εἶχε παρμένο.

«Ἀντώνη μου, τί σκέπτεσαι κ' εἶσαι συλλογισμένος...» ἀκούσαμε ἄξαφνα στοῦ ἄλλου δωματίου φωνὴ μικροῦ παιδιοῦ.

—Θανάση, Γιάννο! φωνάζ' ἡ μάνα τοῦ Γιάννου τρεχᾶτε! ἡ νύφη παιδοκόμησε καὶ τὸ παιδί δὲν φαίνεται σὰν καλὰ. Παπᾶ μου, νὰ τὸ βαφτίσουμε.

Στὴ στιγμὴ πετάχτηκαν δύο-τρεῖς στὴν ἐκκλη-

σιά, φέρανε τὴν κολυμπήθρα, καὶ τὴν ὥρα ποῦ διάβαζε ὁ παπᾶς τὰ γράμματα, ἐγὼ μετροῦσα τοὺς μῆνας ἀπὸ τότε ποῦ πέρασε ὁ Γιάννος στρατιώτης στοῦ χωριό του ἕως τὰ σήμερα καὶ τοὺς ἔβγαζα ἐννιά.

1915

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΤΣΟΓΙΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΜΟΝΙΜΟΣ ΙΣΤ. ΕΝ ΑΤΤΙΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΕΙ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ
ΕΣΟΝ

ΟΙ "ΛΩΒΙΩΝΤΕΣ,"

Πρώτα νὰ σᾶς τοὺς συστήσω:

Ἄπ' ἐδῶ, τοῦ λόγου του, εἶνε ὁ κύριος Νικήτας Δικαιοπόουλος, συνταξιοῦχος εἰρηνοδίκης. Ἡ ἀφεντιά του ἀπὸ 'κεῖ, ὁ κύριος Ἀθανάσιος Σούφρας. Καὶ ἀπὸ 'δῶ, ὁ κύριος Ἀνανίας Σχολαστικίδης, γραμματεὺς τῆς Δημαρχίας. Γιὰ νὰ γνωρισθῇτε ὅμως καλύτερα πρέπει νὰ σᾶς ξεχωρίσω τίς χάρες τοῦ καθενός.

Ὁ κύριος Δικαιοπόουλος, ὅταν ἦτο μικρός, εἶχε κίσει νὰ γίνῃ μπαλωματής. Ἐπειδὴ ὅμως ἤξαιρε κάμποσα κολλυβογράμματα τοῦ κάπνισε κ' ἐγινε δικαστικός κλητῆρας. Ὅταν ἦλθε τὸ κόμμα του στὰ πράγματα, ἔγινε ἐπαρχος. Ἐπειτα, ὅταν ἔπεσε τὸ κόμμα του, τοῦδωσαν τὴν παῦσι του καὶ τὰ παπούτσια στὸ χέρι. Σὴν ξαναἦλθε στὰ πράγματα ἐπροτίμησε νὰ γίνῃ εἰρηνοδίκης. Θέσι ισόβια, σοῦ λέει. Θέλουν νὰ ποῦν, ὅτι τῇ δικαιοσύνῃ τὴν ἐμοίραζε σύμφωνα μὲ τὸ στομάχι του περισσότερον παρὰ μὲ τὴν συνείδησίν του. Ἐγὼ ὅμως δὲν τὰ πιστεύω τέτοια πράγματα. Εἶνε ἀλήθεια, πῶς ἂν τοῦ ἐπήγγαιναν κανένα ἀρνάκι ἢ γουρουνόπουλο ἢ κοτόπουλο ἢ λίγο κρασί παλιὸ ἢ λάδι ἢ γκουρτι ἢ καὶ μετρητὰ γιὰ νὰ κἀνῃ στραβὰ μάτια, δὲν τὰ ἐδιωχνε. Ἀλλὰ τί μὲ τοῦτο; ψυχικὸ ἔκανε, νὰ ἀθωώνῃ ἀντὶ νὰ ζημιώνῃ μὲ πρόστιμα φτωχοὺς ἀνθρώπους. Διηγοῦνται εἰς βάρος του κάποια ἱστορία γιὰ ἓνα γουρούνι, ἀλλὰ δὲν ἔχουν δίκιο. Τί ἔφταιγε

αὐτός, ἂν ἓνας παλιάνθρωπος δὲν ἔδεσε καλὰ τὸ γουρούνι, καὶ τὸ ἀρῆκε νὰ φύγῃ; Ἴδου πῶς ἔχει ἡ ἱστορία. Ὑπηρετοῦσε κάποτε σὲ μιὰ κομποπολιτῆς Βοιωτίας. Ἐκεῖ ἦτανε κ' ἓνας τσομπάνος φοβερός καὶ τρομερός. Δὲν ἄφηνε χωράφι ἀζημιώτο μὲ τὰ πρόβατά του. Γι' αὐτὸ εἶχε καὶ συγνὰ νταραβέρια μὲ τῇ δικαιοσύνῃ. Ὁ εἰρηνοδίκης σὰν ἔμαθε τί εἶδους ὑποκείμενο ἦταν ὁ τσομπάνος αὐτός, ἔτριξε τὰ δόντια του καὶ ὑποσχέθηκε στοὺς χωρικοὺς πῶς θὰ τοὺς τὸν συγυρίσῃ γιὰ καλὰ στὰ νύχια τῆς δικαιοσύνης. Μιὰ πέμπτη ποῦ ἦταν Ποινικά, πρῶτος κατηγορούμενος ἦταν ὁ τσομπάνος γιὰ μιὰ φοβερὴ ἀγροζημία. «Τώρα θὰ σοῦ δεῖξω 'γὼ» ἐσκέφθηκε μέσα του ὁ εἰρηνοδίκης. Ὁ τσομπάνος ὅμως, τετραπέρατος κατεργάρης ἤ-ξαιρε νὰ βάζῃ, λέει, καλοὺς δικηγόρους. Πάει λοιπὸν πρῶτ' πρῶτ' τὴν ἡμέρα ἐκείνη στὸ σπίτι τοῦ εἰρηνοδίκου κρατῶντας τὴν μασχάλη του κάτι τι σὰν δέμα μέσα σ' ἓνα σακκί. Μόλις τὸν ἀντίκρισε ὁ εἰρηνοδίκης ἄρχισε νὰ τοῦ ψέλῃ τὸν ἐξάψαλμο. Τὸν ἐκεραυνοβόλησε μὲ ἄγριες φοβέρες. Ὁ τσομπάνος δὲ μιλοῦσε. Τὸν ἄφησε νὰ ξεθυμάνῃ λίγο, ἔσφιξε μὲ τὸν ἀγκῶνα του τὸ σακκί καὶ κάτι γουλλίσματα γουρουνίσια ἀκούστηκαν. Ὁ εἰρηνοδίκης εἰς τὸ ἄκουσμα αὐτὸ ἐχαμήλωσε τὸν τόνο τῆς φωνῆς του. Ξανάσφιξε πλεὺς δυνατὰ ὁ τσομπάνος τὸ σακκί καὶ ὁ δικηγόρος... τὸ γουρούνι θέλω νὰ πῶ-ἐσχόρζε πλεὺς ἐκφραστικά. Ὁ εἰρηνοδίκης ἔξυσε τὸ κεφάλι του· τὴν ἴδια στιγμὴ ὁ τσομπάνος τοῦ λέει. Τὸ λοιπὸς κύρ γουρνοδίκ' θὰ δέσω τὸ γροῦν' κάτω στὴν αὐλή... Κύτταξε, καημένε-τὸν φοβέρισε αὐστηρὰ ὁ εἰρηνοδίκης - νὰ διορθωθῇς

γιατί σὲ πῆρε καὶ σὲ σήκωσε! Ἀλλὰ ὁ ἀδιόρθωτος τσομπάνος φαίνεται πῶς δὲν τὸ ἔδεσε σφικτὰ τὸ γουροῦνι καὶ αὐτό, ἅμα ὁ ἀφεντικός του ἀπολύθηκε πανηγυρικῶς ἀπὸ τὴν κατηγορία, ξαπολύθηκε κι' αὐτὸ ἀπ' τὸ σχονὶ καὶ πῆγε νὰ τὸν εὔρη. Αὐτὴ εἶνε ὅλη-ὅλη ἡ ἱστορία. Πῆτε μου, σᾶς παρακαλῶ, τί φταίει ὁ κύριος εἰρηνοδίκης, ἂν ἔφυγε τὸ γουροῦνι; Τώρα γιὰ τὸν κύριον Σούφραν. Ὁ κύριος Σούφρας στὴν ἀρχὴ ἦταν χασάπης. Οἱ δουλιές του ὅμως δὲν πῆγανιναν καλὰ, καὶ ἄρχισε νὰ δουλεύῃ τὸ κόμμα. Καὶ τὸ κόμμα τὸν ἐβοήθησε καὶ ἔγινε δήμαρχος. Ὁ κύριος Σχολαστικίδης ἦταν ἄλλοτε γραμματοδιδάσκαλος καὶ μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ κόμματος ἔγινε γραμματεὺς τῆς δημαρχίας. Ἐκρατοῦσε πάντα στὸν κόρφο του μιὰ κιτρινισμένη ἀπὸ τὴν πολυκαιρία γραμματικὴ τοῦ Γενναδίου, τὴν ὁποίαν συνεβουλεύετο εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις καὶ εἰς ὅλα τὰ ζητήματα. Μ' ὅλα ταῦτα ὅμως δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ διακρίνῃ πότε τὸ «ἡμεῖς» γράφεται μετὰ ἡ καὶ πότε μετὰ υ καὶ μιὰ φορὰ ἔγινε ἀφορμὴ νὰ κάμῃ εἰς τὸν δήμαρχον αὐστηρὰς παρατηρήσεις ὁ Νομάρχης, διότι ὁ κύριος γραμματεὺς, ἀντὶ νὰ γράψῃ εἰς μίαν ἀναφορὰν πρὸς τὸν νομάρχην «ὅτι ὁ παρὰ πόδας μηνυτὴς κατήγγειλεν εἰς ἡμᾶς ζῶα τετράποδα ἀδήλωτα...» ἔγραψε «ὁ παραπόδας μηνυτὴς κατήγγειλεν εἰς ὑμᾶς ζῶα τετράποδα ἀδήλωτα...» Εὐτυχῶς ὁ κ. δήμαρχος δὲν πολυκατάλαβε τὸ λάθος· ἀλλέως θὰ τὸν πετοῦσε μετὰ τις κλωτσιὰς ἔξω ἀπὸ τὴν δημαρχίαν. Οἱ τρεῖς αὐτοὶ ἀχώριστοι ἀπετέλουν τὴν ἀριστοκρατίαν τοῦ χωριοῦ καὶ τὸν μὲν χειμῶνα περνοῦσαν τὴν ἡμέραν τους μέσα εἰς τὸ καφενεῖον τοῦ Στεφάνου,

τὸ δὲ κλινοκαίρι ἀπὸ κάτω στὸν πλάτανον ποῦ ἦταν ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ καφενεῖον. Περισσότερος ὅμως ἦταν ὁ μπελῆς τους παρὰ τὸ κέρδος τους, διότι καὶ οἱ τρεῖς μαζί ἄφηναν εἴκοσι λεπτὰ τὴν ἡμέραν στὸ καφενεῖο, ὁ μὲν κ. εἰρηνοδίκης μία δεκάρα δι' ἓνα ναργιλὲ πεντάρικο-τὸ τουμπεκὶ ἦτο ἀπὸ λαθρεμπόριο γι' αὐτὸ ἦτο τόσον φθηνὸς—καὶ γιὰ μιὰ μαστίχα· καὶ οἱ ἄλλοι δύο ἀπὸ μιὰ πεντάρα καθένας γιὰ τὴ μαστίχα. Ὁ κ. εἰρηνοδίκης ἐπειδὴ ἐπλήρωνε περισσότερα, εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ βασανίζῃ τὸν δυστυχημένο τὸ Στέφανον μετὰ τις φωτιὰς τοῦ ναργιλέ. Διαρκῶς δὲ παρεπονεῖτο ὅτι οἱ ναργιλέδες δὲ καπνίζουν, ὅπως ἐκάπνιζαν οἱ ναργιλέδες ποῦ ἔπινε μιὰ φορὰ στὴ Στυλίδα. Καὶ λοιπὸν ὁ Στέφανος διὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ ἀνεκάτευε μετὰ τὸ τουμπεκὶ καὶ φύλλα ξερά ἀπὸ τὸν πλάτανον λέγοντας, ὅτι ἐπέτυχε ἓνα τουμπεκὶ θαυμάσιον. Καὶ ἔτσι ὁ κ. εἰρηνοδίκης ἔμενεν ἐνθουσιασμένος, διότι ὁ ναργιλές του ἐκάπνιζεν ὅπως εἰς τὴν Στυλίδα. Καὶ οἱ τρεῖς τους ἀπὸ τὸ πρῶν ἕως τὸ βράδυ δὲν ἔκαναν ἄλλῃ δουλειὰ παρὰ νὰ συζητοῦν. Ἀρχίζαν ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τοῦ Γλαδστωνος καὶ ἐτελείωναν εἰς τὸν δραγάτη τοῦ χωριοῦ των. Τοὺς ἐτροφοδότει δὲ εἰς τὰς συζητήσεις των ἡ «Παλιγγενεσία» εἰς τὴν ὁποίαν ἦτο συνδρομητὴς ὁ κ. εἰρηνοδίκης. Πολλὰς φορές ὁ κ. δήμαρχος καὶ ὁ κ. εἰρηνοδίκης εἰς μερικὰ διπλωματικὰ ζητήματα ἔφθαναν μέχρι ρῆξεως, ἀλλ' ἡ ρῆξις αὕτη μόνον λίγας ὥρας διαρκοῦσεν. Ὁ κ. γραμματεὺς ἦτο πάντα μετὰ τὸ μέρος τοῦ κ. δημάρχου διὰ τὸν φόβον τῆς ἐξώσεως ἐκ τοῦ δημαρχείου. Καὶ λοιπὸν τὴν ἡσυχίαν αὕτη παρέα συνετάραξεν ἐν ἀπόγευμα

μία ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν πρὸς ὅλους τοὺς δημάρχους τοῦ Κράτους, ἡ ὁποία ἔγραφε τὰ ἑξῆς «Ἐντέλλεσθε νὰ ἀναφέρητε ἡμῖν τάχιστα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν τῷ ὑμετέρῳ δήμῳ λωβιδίωντων». «Λωβιδῶντες, λωβιδῶντες!! Τί νὰ εἶνε ἄράγε αὐτοὶ οἱ λωβιδῶντες! ἐσκέπτετο ἕκαστος καθ' ἑαυτὸν καὶ προσέβλεπε τοὺς ἄλλους μὲ ἐρωτηματικὰ βλέμματα. Ἐπηκολούθησαν στιγμαί τινες σκέψεως καὶ τέλος ὁ δήμαρχος ἔλυσε τὴν σιωπὴν καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν κ. γραμματέα εἶπεν: «Ἐλα, κύρ δάσκαλε πᾶς μας τί πρᾶγμα εἶνε αὐτοὶ οἱ λωβιδῶντες;» Ὁ κ. γραμματεὺς ἀνοιξε τὴν γραμματικὴν τοῦ Γενναδίου εἰς τὸ μέρος τῶν συνηρημένων ρημάτων, ἔξυσε κατ' ἐπανάληψιν τὸ κεφάλι του, ἔβηξε δύο τρεῖς φορές καὶ εἰς τὸ τέλος δὲν εἶπε τίποτε. Ἡ διπλωματία, τὰ κόμματα, ὁ δραγάτης, ὅλα ὑπεχώρησαν πρὸ τῶν λωβιδίωντων καὶ μακρὰ βασανιστικὴ σκέψις ἐβασάνιζε τοὺς τρεῖς μας φίλους. Τέλος ὁ κ. εἰρηνοδίκης μὲ χαράν, τὸν ὁποῖον οὔτε ὁ Ἀρχιμήδης θὰ ἐδοκίμασεν ἐφώναξεν: «εὐρηκα, εὐρηκα» καὶ κτυποῦσε σὰν παιδὶ τὰ παλαμάκια. «Λωβιδῶντες, φίλοι μου, πᾶσι νὰ πῇ λωβοί, δηλαδὴ κοντοί. Οἱ λωβοὶ ἑλληνικὰ λέγονται καλύτερα λωβιδῶντες. Λοιπὸν θὰ κάμωμεν ἕναν κατάλογον ὅλων τῶν κοντῶν τοῦ δήμου καὶ θὰ τὸν στείλωμεν εἰς τὸ Σεβαστὸν Ὑπουργεῖον. Εὐτυχῶς κανεὶς ἀπὸ μᾶς τοὺς τρεῖς δὲν θὰ εἶνε μέσα, διότι καὶ οἱ τρεῖς εἴμεθα ὑψηλοί». Πραγματικῶς τὴν ἄλλην ἡμέραν κατηρτίσθη κατάλογος τῶν κοντῶν τοῦ δήμου ἀρκετὰ μακρὺς, ὁ ὁποῖος ἐστάλη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας 15 περίπου ἐφιπποὶ χωροφύλακες ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῇς ἕνα ὑπο-

μοίραρχον καὶ ἕνα ἀνθυπίατρον ἐφθασαν εἰς τὴν πρωτεύουσιν τοῦ δήμου πρὸς μεγάλην ἐκπληξιν τῶν φιλησύχων κατοίκων καὶ διηυθύνθησαν εἰς τὸ δημαρχεῖον. Ἐκεῖ ἐκλήθη ἐσπευσμένως ὁ κ. δήμαρχος, ὁ ὁποῖος προσῆλθε φοβισμένος μετὰ τοῦ κ. γραμματέως.

«Τί κατὰστασις εἶνε αὕτη, κύριε δήμαρχε-εἶπε μὲ θυμὸν ὁ κ. ὑπομοίραρχος-ἀφῆσατε τὸν δῆμόν σας νὰ γερμίσῃ ἀπὸ λωβιδῶντας;» «Τί νὰ κάμουμε Μεγαλειό... κύριε ἀξιωματικὲ-ἀπήντησε τρέμων ὁ κ. δήμαρχος-ὁ θεὸς τοὺς ἔκαμε ἔτσι!» «Ὁ θεὸς ἔκαμε ἕνα, τὸ πολὺ δύο» σεῖς τοὺς ἀφῆσατε ἐλευθέρους νὰ γυρίζουν μέσα στὰ χωράφια καὶ οἱ δύο ἔγιναν 47, ὅπως τοὺς ἔχετε ἐδῶ». «Καὶ τί ἔπρεπε νὰ τοὺς κάμωμεν;» ἐτόλμησε νὰ ἐρωτήσῃ ὁ κ. δήμαρχος «Τί νὰ τοὺς κάμετε! νὰ τοὺς ἀφῆσετε εἰς ἕνα μέρος χωριστό, νὰ ψοφήσουν ἀπὸ τὴν πεῖνα καὶ ἔπειτα νὰ τοὺς κάψετε καὶ τὴ στάχτη τους νὰ σκορπήσετε στὸν ἀέρα. Νὰ αὐτὸ ἔπρεπε νὰ κάμετε». Ὁ κ. δήμαρχος ἀφῆκεν ἕνα βαθὺν στεναγμὸν ἀπὸ τὸ στῆθος καὶ ἐψιθύρισεν εἰς τὸν ὀπίσω ἱστάμενον γραμματέα του: «Γιατί τοὺς κατημένους νὰ τοὺς κάμουν ἔτσι;» «Γιὰ νὰ ξεμαγαρίσῃ ἡ Πλάση» τοῦ ἀπήντησε εἰς τὸν ἴδιον τόνον ὁ κ. γραμματεὺς. «Νὰ στείλετε ἀνθρώπους εἰς ὅλα τὰ χωριά νὰ φωνάξουν ὅλους τοὺς λωβιδῶντας καὶ νὰ τοὺς κλείσετε εἰς μίαν μάνδραν ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό» εἶπεν ἡπιώτερον ὁ κ. ἀνθυπίατρος. Μετ' ὀλίγας ὥρας πρᾶγματι οἱ λωβοὶ ὅλοι τοῦ δήμου ἦσαν κλεισμένοι σὲ μιά μάνδραν πρὸς πρόβατα, χωρὶς καὶ αὐτοὶ νὰ γνωρίζουν τὸ διατί. Ὅταν εἰδοποιηθέντες κατέφθασαν ὁ κ. ὑπομοίραρχος καὶ ὁ κ. ἀνθυπίατρος μετὰ τῶν χωροφυλάκων συνο-

δευόμενοι καὶ ἀπὸ τὸν κ. δήμαρχον, τὸν κ. εἰρηνοδίκην καὶ τὸν γραμματέα, μετ' ἐκπλήξεως παρατήρησαν ὑγιεστάτους ἀνθρώπους. «Μὰ αὐτοὶ εἶνε ὑγιέστατοι τί τοὺς ἐμαζεύσατε ἐδῶ;» ἐρώτησεν ὁ κ. ἀνθυπίατρος. «Μά, κύριε ἀξιωματικέ ὅλοι τους εἶνε λωβοί, μαθὲς κοντοί, καὶ τοὺς ἐφέραμε κατὰ ποῦ ἐδιατάξατε». Τότε ὅλοι κατάλαβαν ὅτι ἔγινε λάθος στὴν ἐξήγησιν τῆς λέξεως «λωβιδῶντας» καὶ ὅτι ἄδικος ὁ κόπος τῶν στρατιωτῶν καὶ ὁ φόβος τοῦ δημάρχου καὶ τῶν λωβῶν τοῦ δήμου.

Κρῖμα στὴν Γραμματικὴ τοῦ Γενναδίου!

1914

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΣΟΓΙΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΔΙΑΤΡΙΒ. ΤΟΥ ΕΝ ΑΥΤΗΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜ. Δ.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΣΟΓΙΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΤΟ ΘΕΛΗΜΑ
ΔΙΑΤΡΙΒ. ΤΟΥ ΕΝ ΑΥΤΗΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜ. Δ.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Δὲν ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ πῇ πῶς ἤμουν ἥσυχο παιδάκι, ὅταν ἤμουν μικρός. Καὶ ἂν τὸ πῇ, θὰ πῇ ψέματα, θὰ τὸν διαψεύσουν τὰ σπασμένα κεραμίδια καὶ τὰ τζάμια τῆς γειτονιάς καὶ τὰ σηματοδεδεμένα κεφάλια τῶν συμμαθητῶν μου καὶ τῶν ἀδελφῶν μου. Ἀπ' αὐτὲς τῆς τρέλλης μου ὅμως ἐβγήκε κ' ἓνα καλὸ, ποῦ κανεὶς ἕως τώρα δὲν τὸ ξέρει. Ξέρετε τὸ ἔμμορφο ἐκκλησάκι τοῦ "Αἱ Γιάννη, ποῦ εἶναι κτισμένο κατὰνακρα στὸ χωριό μας, δίπλα στὸ μικρὸ μῶλο, ποῦ κάθε Σάββατο βράδυ τὸ βαπόρι τῆς γραμμῆς βγάζει πότε μιὰ κάσσα σαπούνι καὶ πότε μιὰ κάσσα ζάχαρι γιὰ τὸ χωριό μας; Ξέρετε τὸν "Αἱ Γιάννη τὸ Θαυματουργό, ποῦ κάθε "Αἱ-Γιαννιοῦ στὰς 7 τοῦ Γενάρη ζώνεται διπλὰ καὶ τρίδιπλα μὲ κερί, ποῦ σκεπάζεται ἡ εἰκόνα του ἀπὸ τὰ ἀσημένια καράβια καὶ παιδιὰ, ταμμένα στὴ χάρι του; Αἱ λοιπὸν αὐτὸν τὸν "Αἱ Γιάννη τὸν ἔκτισα ἐγώ, μάλιστα ἐγώ καὶ μάλιστα ὅταν ἤμουν παιδάκι 11 ἢ 12 ἐτῶν.

"Ἦτανε παραμονὴ τῶν Θεοφανείων καὶ ὁ γαρμπῆς, συνηθισμένος ἀέρας στὸ νησί μας, μᾶς ἔλουζε μὲ ὀλόκληρο κατακλυσμό. "Ἦτανε σωστὴ πληγὴ γιὰ τὸ νησί μας αὐτὸς ὁ ἀέρας καὶ ἐπειδὴ πάντα μᾶς ἔφερνε βροχή, τὸν εἶχα βαφτίσει στὸ χωριό μας μ' ἓνα ὄνομα, ποῦ ντρέπουμε νὰ τὸ γράψω ἐδῶ πέρα. Στους δρόμους τοῦ χωριοῦ ψυχὴ, στὸ λιμανάκι μας μιὰ

ξένη μπρατσέρα, κυνηγημένη από τὸ γαρμπῆ καὶ ἡ σαπόβαρκα τοῦ γερο-Λεούση χόρευαν σὰν λιγερὲς κοπέλλες τὸ συρτό. Αὐτὸ ὅμως δὲν μὲ ἡμπόδιζε νὰ πάρω τὴ βόλτα μου μέσα στὶς γειτονιές, νὰ καταβῶ στὸ λιμάνι νὰ κάμω τὴν τακτικὴ ἐπιθεώρησι σὰν λιμενάρχης καὶ νὰ πετροβολήσω τὴ βάρκα τοῦ γερο-Λεούση. Γυρίζοντας στὸ σπίτι ἐπετροβόλησα τὴ σκύλλα τοῦ Κουτσάγγελου, ἐπῆρα μιὰ πεντάρα σῦκα ἀπὸ τὸ μπακάλικο τοῦ Μήτσου καὶ βλέποντας τὸν παπᾶ Λευτέρη νὰ στέκεται στὸ ἡλιακωτό του ἀπὸ κάτω καὶ κάττι νὰ μαστορεύῃ, ἐσταμάτησα. Ὁ παπα-Λευτέρης ἔφτιανε μὲ δυὸ ξύλα τὸ σταυρό, ποῦ θὰ ἔρριχνεν αὔριο στὴ θάλασσα.

Ἄχ! αὐτὸς ὁ σταυρὸς ἦτανε τὸ ὄνειρό μου! Πότε θὰ μεγαλώσω, ἔλεγα μὲ τὸ νοῦ μου, νὰ βουτήξω καὶ ἐγὼ μιὰ φορὰ νὰ τὸν ἀρπάξω!

Ὁ Γιάννης ὁ Λέντας καὶ ὁ Χρῆστος Μαγκιλάρας, οἱ δυὸ ποὺ κάθε χρόνο τὸν ἄρπαζαν μοῦ φαίνονταν σὰν ἥρωες μεγαλύτεροι καὶ ἀπὸ τὸν Ἀχιλλέα, ποὺ διάβαζα στὸ σχολεῖο. Ὁ σταυρὸς τοῦ παπα-Λευτέρη δὲν ἄργησε νὰ τελειώσῃ. Ἀπὸ μιὰ πῆχyu μακρὰ ξύλινη ἔκοψε δυὸ ξύλα μικρά, τὰ κάρφωσε καὶ νὰ ὁ σταυρὸς, πέταξε δίπλα τὸ ὑπόλοιπο ξύλο καὶ ἀνέβη στὸ σπίτι του. Ἄρπαξα καὶ ἐγὼ τὸ ξύλο ποὺ ἔμεινε καὶ ἐπῆγα στὸ δικό μου. Ἐκεῖ μιὰ σατανικὴ, μιὰ Θεϊκὴ, ὅπως θέλετε πέτε τὴν ἰδέα μοῦ ἦλθε στὸ νοῦ. Ἐφτιασα κ' ἐγὼ τρεῖς σταυροὺς σὰν τοῦ παπᾶ-Λευτέρη, ἔδεσα ἀπὸ μιὰ πέτρα στὸν καθένα, ὅπως ἔβλεπα τὸν παπᾶ Λευτέρη νὰ κἀνῃ κάθε χρόνο, ἔφτιασα τρέχοντας στὴν ἄκρη τοῦ μώλου καὶ τοὺς

πέταξα στὴ θάλασσα, χωρὶς νὰ διαβάσω τὰς εὐχὰς ποὺ διαβάζεν ὁ παπᾶς.

Τὴν ἄλλη μέρα ξημέρωσε τῶν Θεοφανείων, ὁ γαρμπῆς εἶχε σταματήσει λιγάκι, τὰ νέφη κυνηγοῦνταν στὸν οὐρανὸ χωρὶς νὰ μᾶς καταβρέχουν κ' ἡ θάλασσα κατέβασε λίγο τὸ θυμὸ της. Μετὰ τὴ θεία λειτουργία στὸν καθεδρικό μας ναὸ χύθηκεν ὅλο τὸ χωριὸ στὸ μικρὸ μῶλο, μπροστὰ ὁ παπα-Λευτέρης νιαούριζε κάττι ψαλμοὺς, πίσω γριοῦλες ψέλλιζαν εὐχὰς γιὰ τὰ παλληκάρια τοὺς ποὺ παλεύαν στὴ θάλασσα, καπετάνισσες γιὰ τοὺς καπεταναίους καὶ νιὲς γιὰ τοὺς ἀρραβωνιαστικούς των. Ἐμπρὸς κατάνακρα στὸ μῶλο σ' ἓνα τραπέζι, ποὺ ἐχρησίμευε γιὰ παγκάρι στὴν ἐκκλησιά, ἦτανε ἡ λεκάνη μὲ τὸ ἁγίασμα. Τὰ μολυβένια κύματα τῆς θαλάσσης ὅπως ἐσκάζαν μὲ ὀρμὴ ἐπιτίλιζαν μὲ σταγόνες τὸ ἁγίασμα καὶ τὰ ράσα τοῦ παπα-Λευτέρη. Δίπλα ὁ Γιάννης ὁ Λέντας, ὁ Χρῆστος Μαγκιλάρας, ὁ Θωμᾶς Πανέτας, ὁ Γιαννοῦτσος Τόλιας, ὁ Ἀντώνης τῆς Μανωλιοῦς ἔτοιμοι νὰ βουτήξουν σὰν δελφίνια στὴ θάλασσα γιὰ τὸ σταυρό. Περιττὸν νὰ σᾶς εἶπω ὅτι τὴν πρώτη θέσι μετ' αὐτοὺς εἶχον ἐγὼ. Ἀφοῦ μᾶς ἐρράντισεν ὁ Παπα-Λευτέρης μὲ τὸ ἁγίασμα ἐπέταξε τὸ Σταυρὸ στὴ θάλασσα ψάλλοντας ἀν' Ἰορδάνη βαπτιζομένου σου Κύριε.....» Μπλοῦμ καὶ οἱ πέντε στὴ θάλασσα καὶ χάθηκαν στὰ μολυβένια νερά. Ὁ κόσμος ἐκράτησε τὴν ἀναπνοή του κ' ἐπερίμενε νὰ δῇ ποῦ χέρι θὰ κρατοῦσε τὸ σταυρό. Ἀλλ' ὦ τοῦ θαύματος! καθένας ἀπ' αὐτοὺς πλην τοῦ Πανέτα εἶχανε ἀπὸ ἓνα Σταυρὸ ὅμοιο!! Ὁ παπα-Λευτέρης ἔμεινε ἀκίνητος ἐν ἐκστάσει, ὁ κόσμος ἐσταυροκο-

πείτο, για τὸ θαῦμα καὶ μόνον ἐγὼ ἐσκεπτόμουν ὅτι ἕκαμα ἓνα πρᾶγμα ποὺ δὲν ἔπρεπε νὰ τὸ πῶ.

«Χριστιανοὶ—εἶπ' ὁ παπα-Λευτέρης, κ' ἡ φωνή του ἔτρεμε μὲς τὸ λάρυγγά του—ὁ Θεὸς καὶ ὁ 'Αϊ-Γιάννης ὁ βαφτιστής—μεγάλ' ἡ χάρη του—ἕκαμαν τὸ θαῦμα. Αὐριο στὴ μνήμη του νὰ γείνη μεγάλη λιτανεία, νὰ βγῇ δίσκος καὶ νὰ ἀσπαστῇτε τοὺς Σταυρούς».

Τὸ θαῦμα διεδόθη σ' ὅλο σχεδὸν τὸ νησί καὶ τὴν ἄλλη μέρα κουβαληθῆκαν στὴ χάρι τοῦ "Αἰ-Γιάννη ἀνθρωποὶ ἀπὸ ὅλα τὰ χωριά φορτωμένοι λάδια, κεριά, καὶ προσφορές. Ἡ λιτανεία ἦτο μεγάλη καὶ ὁ δίσκος βαρὺς. Ὁ παπα-Λευτέρης δὲν βγῆκε καθόλου ζημιωμένος ἀπὸ τὸ θαῦμα, ἕως τὸ μεσημέρι κουβαλοῦσαν τὰ παιδιὰ του προσφορές ἀπὸ τὴν Ἐκκλησιὰ στὸ σπίτι του.

Σιγὰ σιγὰ τὰ τάματα κ' ἡ συνδρομὲς μεγάλωσαν. Τῶμαθαν οἱ ξενιτεμένοι μας στὴν Ἀμέρিকা καὶ στὴν Αὐστραλία κ' ἔστειλαν λίρες καὶ μὲ τίς συνδρομὲς αὐτὲς τὸ χωριὸ ἀξιώθηκε νὰ στεριώσῃ ἐκεῖ στὴν ἀρχὴ τοῦ μώλου τὸ ἐκκλησάκι τοῦ "Αἰ Γιάννη τοῦ βαφτιστῆ. Κάτασπρο καὶ παστρικὸ ἀπ' ἔξω φαίνεται σὰν περιστεράκι ἀπὸ μακράν. Ὅταν τὰ θαλασσοδαρμένα καράβια τοῦ χωριοῦ μας ἐπιστρέφουν στὴν πατρίδα, βάζουν ἴσια πλώρη στὸ κάτασπρο ἐκκλησάκι καὶ μπαίνουν στὸ λιμάνι. Τὴν νύχτα τὸ καντήλι τοῦ "Αἰ Γιάννη καὶ ἡ χάρη του τοὺς δείχνουν τὸ δρόμο. Καὶ κάθε καράβι καλοτάξιδο κάτι θὰ φέρῃ στὸν "Αἰ Γιάννη τὸ βαφτιστὴ ἀπὸ τὰ ξένα.

1915

IOANNES A. TROIAN
IATROS
ATHINATO PRAMMA
IOANNINA

Σὰν τὸ πανηγύρι τ' "Αἰ-Γιαννιοῦ δὲ μεταγίνεται στὸν κόσμο. Ἀνοίγει ἀνήμερα τ' "Αἰ Γιαννιοῦ τοῦ Κοφοκεφαλίτη, στίς 29 Αὐγούστου, καὶ κρατᾷ μιὰ ἑβδομάδα οὐλόκληρη. Τί θεὸς καὶ δὲ βρίσκεις ἐκεῖ! Μουλάρια γιὰ πούλημα, βώδια γι' ἀγόρασμα, γαιδούρια γι' ἀλλαξιὰ, καπιστράνες, μπαλτούμια, σαμαρόσκουτο καὶ πέταλα, τσαρούχια ἔτοιμα καὶ φασκὲς, κάπες καὶ σικάτσες, γυναίκεια πράμματα θησαυρός, γυαλικά ἄφθονα καὶ τὸ πιὸ καλὸ ἀπ' ὅλα! κοκορέτσι ξεροψημένο, σπληνάντερο ὀρεκτικὸ καὶ γίδα ψητὴ. Κρασί δά, ἔπως τὸ θεὸς, γλυκὸ σὰν μέλι γιὰ τὴς γυναικες, παλιὸ γιὰ τοὺς γερόντους καὶ μπροῦσκο γιὰ τοὺς νιούς. Κόσμος καὶ κοσμάκης συνάζεται ἀπ' τὰ γύρω χωριά, ἄλλος νὰ πουλήσῃ κάτι, ἄλλος ν' ἀγοράσῃ, ἄλλος νὰ χαζέψῃ, ἄλλος γιὰ ναῦρη νύφη καὶ οἱ κοπέλλες νὰ ψωνίσουν τὴ προῖκα τους. Τοὺς βλέπει κανεὶς στοὺς στενοὺς δρόμους, ποὺ φέρουν ἀπὸ τὸ χωριό, νὰ πηγαίνουν καὶ νὰ ῥχονται σὰν μερμήγκια.

Κίνησ' ἀπὸ τὸ Τριβίδι, πέντε ὥρες μακριά, γιὰ τὸ πανηγύρι καὶ ἡ παπαδιά ἡ Κώσταινα μὲ τὴ θυγατέρα τῆς τοῦ Παναγιοῦ νὰ ψωνίσουν. Ὁ Παπακώστας, λιγάκι τεμπέλης, βαρεθῆκε μ' αὐτὲς τὴς ζέστες νὰ κατεβῇ στὸ πανηγύρι κ' ἐκάθησε στὸ χωριό. Πρέπει ὅμως νὰ σᾶς πῶ δυὸ λόγια γιὰ τὴν παπαδοπούλα Παναγιοῦ. Τὴν ἐγνώρισα κατὰ τὸ Μάρτη,

ὅταν πέρασα ἀπ' τὸ χωριό της γιὰ δουλειά μου. Μὲ κάλεσε ὁ Παπακώστας στὸ σπίτι του νὰ πάροῦμ' ἕνα καφέ κ' ἐκεῖ ἐγνώρισα τὴν παπαδοπούλα τοῦ Παναγιοῦ, ποὺ καλύτερα νὰ μὴν τὴν γνῶριζα. Πολλὲς φορές, ὁ Θεὸς νὰ μὲ συχωρέσῃ, μοῦ φαίνεται πῶς τὴ βλέπω μπροστά μου καὶ στὸν ὕπνο καὶ στὸν ξύπνο μου. Ψηλὴ, ροδοκόκκινη καὶ παχουλὴ ξανθοῦλα μὲ χύρια σκληρὰ ἀπ' τὸ τσαπὶ καὶ τ' ἀλέτρι, ποὺ σὲ κάνουν νὰ σκεφθῇς καλὰ πρὶν τῆς μιλήσῃς, μὲ μαλλιὰ κατὰξανθα καὶ πλούσια, χωρισμένα σὲ δυὸ πλεξοῦδες, μὲ στῆθος γεμᾶτο, ποὺ μύλις καὶ μετὰ βίας τὰ θηλυκωτήρια τῆς πόλκας της κρατοῦσαν τὴν ἐπαναστατικὴ ὁρμὴ του, μὲ..... χίλια δύο ἄλλα πράγματα ὡμορφα τέλος πάντων, φυσικὰ καὶ βουνησία. Ὁ καφὲς ἔφερε τὰ καρῦδια, καὶ τὰ μῆλα ἄλλο κρασί πὺδ καλὸ, κ' ἔτσι σιγὰ-σιγὰ τὸ στρώσαμε γιὰ καλὰ στοῦ παπᾶ τὸ σπίτι. Ἡ παπαδοπούλα πῆγαινε κ' ἐρχότανε, πότε στ' ἀρμάρι, πότε στὸ κατώϊ, πότε ἀνοιγε μιὰ σακκούλα, καὶ πότε χτυποῦσε μὲ κρότο τὸ καπάκι καμμιᾶς κασσέλας κ' ἐρχότανε πάντα σὰ μέλισσα φορτωμένη.

— Ἐβίβα, εἰς υἱείαν, παππούλη! Εἰς υἱείαν σου, Παναγιοῦ, μιὰ καλὴ εὐχή.

Κ' ἡ Παναγιοῦ, κ' τακόκκινη σὰν παπαρούνα ἀπ' τὴ ντροπὴ της, χύθηκε στὴν ἄλλη κάμαρα σὰν ἀγριοκατσικο.

— Παναγιοῦ!—φώναξ' ὁ παπᾶς—φέρε μας λιγάκι κρασί ἀπ' τὸ μικρὸ βαρέλι. Ἀπ' τὸ Βενιαμίν—εἶπε γυρίζοντας κατὰ μένα. Τέτοιο ὄνομα εἶχε δώσει στὸ βαρέλι.

Ἡ Παναγιοῦ ἔφερε τὴν μποτιλίτσα γεμάτη ἀπ' τὸ μικρὸ βαρέλι καὶ τὰ μάτια ἦσαν χαμηλωμένα κατὰ τὸ πάτωμα.

— Γεῖά σου, Παναγιοῦ, τῆς εἶπα· αὐτὸ τὸ κρασί θὰ εἶνε ἀπὸ τ' ἀμπέλι ποὺ θὰ πάρῃς προῖκα.

Μοῦρριξε τέτοια ἄγρια ματιά, ποὺ θεώρησα καλὸ ὥς ποὺ νὰ φύγω νὰ μὴ τῆς πῶ τίποτε πλιά. Κι ὅταν ἐσηκώθηκα νὰ φύω καὶ τῆς ἔδωκα τὸ χέρι νὰ τὴν ἀποχαιρετήσω, τρόμαξε, ἡ ἀφιλότιμη, νὰ μοῦ δώσῃ τὸ δικό της. Ἦτανε θυμωμένη μαζί μου.

Αὐτὴ λοιπὸν ἡ παπαδοπούλα τοῦ Παναγιοῦ, κατέβηκε μὲ τὴ μάννα της στὸ πανηγύρι νὰ ψωνίσουν κ' ἐπῆραν καὶ τὸ γαῖδαρο μαζί γιὰ τὰ ψώνια.

Ὁ παπᾶς τοὺς τὰ εἶχε τὰ χρήματα μετρημένα ἴσα-ἴσα γιὰ κάθε πρᾶμμα ποὺ θὰ ἀγόραζαν, ἐφτὰ δραχμὲς γιὰ ἕνα ζευγάρι παπούτσια γιορτινὰ τῆς παπαδιάς, δυόμισι δραχμὲς γιὰ μιὰ καπιστράνα τοῦ γαϊδάρου, μιὰ δραχμὴ γιὰ νὰ πάρουν γίδα ψητὴ νὰ φᾶνε καὶ πέντε δραχμὲς γιὰ μιὰ πόλκα τῆς Παναγιοῦς κ' ἂν τοὺς ἔμενε τίποτε, νὰ τοῦ ἀγοράσουν καὶ τὸ «βίο τοῦ Ἀγ. Παντελεήμονα».

Λαχτάρῃ ποὺ εἶχαν πότε νὰ φθάσουν στὸ πανηγύρι νὰ διαλέξουν τὰ ὡμορφα παπούτσια μὰ τὰ κίτρινα κουμπιὰ καὶ τὸ τσίτι γιὰ τὴ πόλκα τῆς παπαδοπούλας. Ὁ δρόμος φαινόταν μακρὸς καὶ τὸ γαϊδούρι πολὺ ὀκνὸ κ' ἀργοκίνητο. Τέλος φάνηκε ἀπὸ μακριὰ τὸ πανηγύρι κ' ἀκούστηκε ἡ βοὴ του σὰν μακρινὸς κρότος φουσκοχλασσιᾶς. Θεέ μου, τί πανηγύρι ἦταν κεῖνο! Τί πράγματα θαυμαστά, τί κῆσμος καὶ κοσμάκης!

Πλέον ἀπὸ δύο ὥρες χάζευαν μ' ἀνοιχτὸ στόμα μέσα στὸ πανηγύρι ἢ παπαδιὰ κ' ἢ κόρη της. Ἀπ' ὅλα τὰ πράγματα δυὸ ἐχτύπησαν στὰ μάτια τῆς παπαδοπούλας πλείότερο ἀπ' ὅλα: ἓνα κλαρωτὸ τσίτι μὲ πράσινα δέντρα καὶ κόκκινο φόντο, κ' ἓνας καθρέφτης! Ἄχ! ψυχὴ μου, τί καθρέφτης ἦταν αὐτός. Δὲν ἐβλεπες μόνο τὸ πρόσωπό σου, ἀλλὰ κάτω-κάτω ἀκόμα ὅλο σου τὸ στῆθος. Τέτοιον καθρέφτη καμμιά, καμμιά δὲν εἶχε στὸ χωριό. Κάθε φορὰ ποὺ περνοῦσε ἀπὸ κεῖ ἡ παπαδοπούλα, θαύμαζε τὰ κάλλη της. Καὶ μήπως δὲν ἄξιζαν νὰ τὰ θαυμάζῃ; Τί ὄνειρα χρυσᾶ ποὺ περνοῦσαν ἀπ' τὸ μυαλό της! Ἐφαντάζετο μιὰ πόλκα ἀπ' τὸ κλαρωτὸ ἐκεῖνο τσίτι ραμμένη στὴ μοδίστρα καὶ νὰ κάθεται ὥρες ὀλόκληρες στὸν καθρέφτη νὰ βλέπῃ καὶ χορτασμὸν νὰ μὴν ἔχῃ. Ἐφαντάζετο καὶ ἄτι ἄλλο..... μὰ ἐμεῖς δὲν εἴμεθα ἀδιάκριτοι νὰ τὸ μαρτυρήσουμε.

Μὰ κεῖ ὅμως ποὺ ἐφαντάζετο τὸν ἑαυτὸ της στὸν παράδεισο, μιὰ σκληρὴ ιδέα τὴν ἔφερνε πάλι στὴ γῆ. «Καλά, τὸ κλαρωτὸ τσίτι μποροῦσε νὰ τὸ πάρῃ, γιατί ἦταν περασμένο στὰ ἔξοδα ὅπ' τὸν παπᾶ. Μὰ τὸν καθρέφτη; Καὶ τάχα τί τὴν ἤθελε τὴν πόλκα, σὰν δὲν μποροῦσε νὰ τὴν καμαρώσῃ μέσα στὸν καθρέφτη;» Ἐψώνισαν τὰ παπούτσια κ' ἔφερναν γύρου τὸ τσίτι. Ὁ ἔμπορας τὶς ἐννοίωσε κατὰ ποῦ ἔρριχναν τὸ μάτι τους, καὶ κάθε φορὰ ποὺ περνοῦσαν ἐμπρός, τοὺς εἰδειχνε τὸ ὁμορφὸ κλαρωτὸ τσίτι καὶ τὸ διαλαλοῦσε μ' ὅλη τὴ δύναμη τῆς φωνῆς του:

—Πάρτε, πάρτε ἀπὸ τὸ ἀθάνατο πρᾶμμα! κοντεύει νὰ τελειώσῃ!

—Κοντεύει νὰ τελειώσῃ! μουρμούρισε μέσα της ἡ παπαδοπούλα. Κ' ἔρριχνε ματιὰς ἀχόρταγες ἀπάνω στὸ τσίτι ποὺ τὰ μεγάλα κόκκινα τριαντάφυλλα καὶ τὰ πράσινα κλαριά, ζωγραφιστὰ ἔτσι κτυπητά, φάνταζαν ἐδῶ κ' ἐκεῖ πέρα.

—Πόσο τὴν πῆχυνε τοῦτο τὸ τσίτι;

—Μιὰ δραχμὴ. Μὰ γιὰ τὸ χατήρι σου μονάχα 70 λεφτά. Ἀθάνατο πρᾶμμα! Πάρτε γιατί πολλές μοῦ ζητοῦνε ἀπὸ δαῦτο!

—Μὴν ξεβάφῃ;

—Νὰ ξεβάψῃ, λέει; Ἀθάνατο πρᾶμμα, καλέ!

—Αἱ! τότε βάλτε μου πέντε δραχμῶν.

Κι' ὁ καλὸς ὁ ἔμπορας μέτρησε κᾶμποσες πῆχες, τὶς δίπλωσε καλὰ, κ' ἡ παπαδοπούλα τὶς ἔχωσε βαθειὰ μέσ' στὸ ταγάρι.

Τώρα ὁ καθρέφτης. Ἄχ! καὶ νᾶχε ἀκόμα λεφτά!

—Πόσο ἔχει τοῦτος ὁ καθρέφτης;

—Τέσσαρες δραχμές, μὰ γιὰ τὸ χατήρι σου τὸν ἀφήνω μονάχα γιὰ τρεῖς ἡμισυ.

—Τρισήμες! συλλογίστηκε ἡ παπαδοπούλα! Ἰσα-ἰσα ἡ καπιστράνα τοῦ γαϊδάρου κ' ἡ ψητὴ γίδα. Μὰ τί θὰ πῇ ὁ πατέρας σὰν δῇ τὸ γαῖδουρι δίχως καπιστράνα;

Ἐφώναξε τὴ μάνα της νὰ τὸ σκεφτοῦνε μαζί. Κι' ἀφοῦ τῶφεραν ἀπ' ἐδῶ τὸ ζήτημα, τῶφεραν ἀπ' ἐκεῖ, στὸ τέλος πῆραν τὴν ἀπόφασιν νὰ ψωνίσουν τὸν καθρέφτη καὶ νὰ φασκελώσουν τὴν καπιστράνα καὶ τὴ ψητὴ γίδα. Δώσανε λοιπὸν τῆς τρισήμες δραχμές, ἀγόρασαν τὸν καθρέφτη, κ' ἔφαγαν τὸ ξερὸ ψωμάκι ποῦχαν φέρεϊ ἀπ' τὸ χωριό, δίχως ν' ἀγοράσουν οὔτ'

Ένα μεζέ γίδα ψητή. Καί νά καλοπιιάσουν τόν παπᾶ, τοῦ ἀγόρασαν μὲ μιὰ δεκάρα, πού βρισκότανε στήν τσέπη τῆς παπαδιάς, τὸ «βίος» τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος.

Ἐπῆρε πλέον ἀπομεσήμερο καί ξεκίνησαν γιὰ τὸ χωριὸ γεμάτες ἐνθουσιασμό καί σχέδια. Ἐνα μονάχα μελανὸ σημεῖον ἦταν σ' ὅλα αὐτὰ ὁ θυμὸς τοῦ παπᾶ γιὰ τὴ καπιστράνα τοῦ γαιδουριοῦ. Ἀλλὰ αὐτὸ θὰ τῷ κανε καλὰ ἢ παπαδιά. Γιὰ τὴν πόλκα, ἀφ' οὗ τὴν κουβέντιασαν πολὺ κι' ἄλλαξαν πολλὲς γνώμες, καταστάλαξαν νὰ τὴ ράψουν σὲ μιὰ μοδιστρούλα ποῦταν στὸ γειτονικὸ χωριό, κ' ἔπαιρνε γιὰ ραφτικὰ τρεῖς ὀκάδες καλαμπόκι τὴν κάθε πόλκα. Αὐτὰ ὅμως ὅλα κρυφὰ ἀπ' τὸν παπᾶ, γιατί ποτὲ δὲν θὰ συχωροῦσε ὁ παπᾶς τέτοια πολυτέλεια: νὰ δώσουν τρεῖς ὀκάδες καλαμπόκι νὰ ράψουν μιὰ πόλκα!

Γιὰ τὴν καπιστράνα δὲν ξέρω πῶς τὰ κατὰφεραν καί ξεγέλασαν τὸν παπᾶ. Γιὰ τὸ τίτι ὅμως ξέρω τοῦτο: τὴν ἄλλη μέρα πρωτὶ-πρωτὶ, ἢ παπαδοπούλα τῶφερε στὴ βρύση νὰ τὸ ξεπλύνῃ, γιὰ νὰ φύγῃ ἢ κόλλᾳ. Τὴ στιγμὴ ὅμως πού βουτοῦσε «Τὸ ἀθάνατο πρᾶμμα» στὸ νερό, χαθῆκαν τὰ πράσινα δέντρα μὲ τὰ χτυπητὰ κλαριά, πᾶνε καί τὰ κόκκινα τριαντάφυλλα μὲ τὸ οὐρανὶ φόντο, καί τὸ νερὸ τῆς βρύσης γίνηκε πρασινοκόκκινο.

Μέσα σ' αὐτὸ τὸ νερὸ διελύθησαν καί ὅλα τὰ χρυσᾶ ὄνειρα τῆς παπαδοπούλας.

1916

IOANNES A. TROIAL
IATROS

ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΤΟΥ ΡΟΥΒΙΚΩΝΟΣ

Ἐνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα γλέντια στὴν Ἑλλάδα εἶναι καί οἱ ἐκλογές. Ἐν καιρῷ ἐκλογᾶς—ὅπως μοῦ ἔλεγε μιὰ φορὰ ἓνας φίλος μου γραμματοδιδάσκαλος—οἱ νόμοι κοιμῶνται, οἱ φόροι σταματοῦν, ἡ Δικαιοσύνη κρεμᾷ τὴν ζυγαριὰ τῆς στὸ ράφι, οἱ ὑποψήφιοι ἐξοδεύουν καί ὁ λαὸς γλεντᾷ. Ἐνέματα χονδροκομμένα κυκλοφοροῦν ἀπὸ τοὺς ὑποψηφίους στοὺς ψηφοφόρους καί τὰνάπαλιν, ὑποσχέσεις δίδονται μὲ τὸ σακκί καί ὅλοι κοροῦδεύονται ἀμοιβαίως καί ἐν γνώσει. Οἱ ὑποψήφιοι εἶναι τότε ἐρωτευμένοι μὲ τοὺς ψηφοφόρους. Τοὺς ἐνδιαφέρει πόσα γατάκια ἔκαμεν ἢ γάτα τοῦ Δεῖνα καί ἂν ἔκαμεν ἀρσενικὸ ἢ θηλυκὸ ἢ γαῖ-δάρα τοῦ Τάδε. Τότε οἱ ὑποψήφιοι φτιάχνουν γεφύρια ἀπὸ βουνὸ σὲ βουνό, σιδηροδρόμους στὰ κατσάβραχα, τάζουν χρυσὲς βροχὲς καί φούρνους μὲ καρβέλια.

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ λοιπὸν ἐκλογαὶ ἐπέκειντο ἐν Ἑλλάδι καί οἱ ὑποψήφιοι. ἀφ' οὗ ἔκαμαν ρεφενέ γιὰ τὰ ἐκλογικὰ ἔξοδα καί ὥρισαν τὴν περιφέρειαν πού θὰ περιώδευεν ὁ καθένας, σκορπίστηκαν μέσα στὰ χωριά γιὰ ψήφους.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ὑποψηφίων ἦτο καί ὁ κύρ Ἀντωνάκης, ὁ μοναδικὸς κληρονόμος τῆς περιουσίας καί τοῦ κόμματος τοῦ πατρός του, τοῦ μακαρίτου Ἀναστάση Ρουσφετοπούλου, ἄλλοτε δημάρχου καί βουλευτοῦ.

Ὁ κύρ Ἀντωνάκης ἀπὸ μικρὸ παιδί ἔδειξε μεγάλο τάλαντο εἰς τὴν πολιτικὴν. Ἀπὸ δέκα ἐτῶν παιδί ἐτίθετο ἐπὶ κεφαλῆς τῶν διαδηλώσεων. Εἰς ἡλικίαν δεκαῆξ ἐτῶν ἐμαχαίρωσεν ἕνα ἀντίθετόν των καὶ ἀπηλλάγη διὰ βουλευματος, διότι εὕρισκετο ἐν πολιτικῇ ἀμύνη. Εἰς ἡλικίαν εἴκοσιν ἐτῶν ἐτελείωσε μετὰ πολλῶν ἐπαίνων τὸ ἐπαρχιακὸν γυμνάσιον μὲ τὴν συνδρομὴν τῆς πολιτικῆς. Ἐθεωρήθη περιττὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς σπουδὰς του εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἀφ' οὗ ἐπῆρε δίπλωμα πολιτικῆς εἰς τὸ πρακτικὸν σχολεῖον τοῦ πατρός του.

Τὰ χωριά, πού θὰ περιώδευεν ὁ κύρ Ἀντωνάκης, ἦσαν καμμιὰ δεκαπενταριά. Ἀπὸ πολλοῦ κατεγίνετο νὰ συνθέσῃ τὸν λόγον πού θὰ ἔβγαζε στὰ χωριά, καὶ ἐπειδὴ θὰ ἦτο ὁ πρῶτος πολιτικὸς λόγος του, προσεπάθησε νὰ τὸν καταρτίσῃ ὅσον μποροῦσε καλύτερον. Πρὸς τοῦτο κατέφυγεν εἰς ἐφημερίδας πού εἶχαν δημοσιεύσει τέτοιους λόγους, ἐπεκαλέσθη καὶ ὅσα γράμματα εἶχε μάθει στὰ σχολεῖα, ἔγραψε, ξανάγραψε, καὶ ἐπὶ τέλους κατέστρωσεν ἕνα λόγον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον αὐτὸς τοῦλάχιστον ἔμεινε κατενθουσιασμένος.

Τὸ πρῶτο χωριό, πού εἶχε τὴν τιμὴ νὰ δεχθῇ τὴν πρώτην πολιτικὴν ἐπίσκεψιν τοῦ κύρ Ἀντωνάκη καὶ νὰ ἀκούσῃ τὸν πρῶτον πολιτικὸν λόγον ἦταν τὸ Καναλάκι.

Ἐφθασε λοιπὸν ἐκεῖ, ξεπέζεψε στὸ μαγαζάκι

τοῦ μπάρμπα Νικολοῦ, ἀρχαίου πολιτικοῦ φίλου τοῦ μακαρίτου, καὶ στὴ στιγμὴ ὅλοι οἱ πολιτικοὶ φίλοι του, ἄλλοι ἀπὸ τὸ χωράφι, ἄλλοι ἀπὸ τὰ πρόβατα, ἐγέμισαν τὸ στενὸ μαγαζάκι τοῦ μπάρμπα Νικολοῦ. Ἀρχισαν πλεόν οἱ χαιρετοῦρες, τὰ κεράσματα, οἱ λογαρισμοὶ τῶν ψήφων, τὰ ἄσπρα καὶ τὰ μαῦρα, καὶ πάντα τὰ πρῶτα ἔβγαιναν περισσότερα ἀπὸ τὰ δεύτερα.

Εἰς τὸ τέλος, ἀφ' οὗ ἦπιαν κάμποσα ποτήρια, ἐχαιρέτησαν καὶ ἠυχθήσαν, ὁ κύρ Ἀντωνάκης ἀνέβη ο' ἕνα σκαμνί, ἔλαβεν ὕψος σοβαροῦ ἀνθρώπου—ἴσως γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ του—καὶ μὲ μεγάλῃ συγκίνησιν ἐδιάβασεν ἀπὸ χειρογράφου τὸν πρῶτον πολιτικὸν λόγον του. Σᾶς τὸν παραθέτω αὐτολεξεὶ γιὰ νὰ θαυμάσετε τὸ πολιτικὸν τάλαντον τοῦ κύρ Ἀντωνάκη καὶ τὴν ρητορικὴν του δεινότητα.

«Ἀγαπητοὶ συμπολιῖται. Ὅταν χάριτι θεῖα, ἡ ψυχὴ τοῦ μακαρία τῇ λήξῃ μακαρίτου πατρός μου καὶ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν βουλευτοῦ σας ἀπέπτη εἰς τοὺς οὐρανούς, ὁ μακαρίτης πατήρ μου ἀφῆκε μέγα κενὸν ἐν τε τῇ πατρίδι καὶ τῷ κόμματι. Τότε ἡ ἐμὴ ψυχὴ, τεθορυβημένη καὶ ἐξ αἰγλης ἀπαστράπτουσα πρὸ τοῦ γενομένου μυστηρίου τῆς Φύσεως καὶ τῆς Πατρίδος, ἡσθάνθη ἑαυτὴν ἀναποδράστως ἐξηναγκαζομένην ὑπὸ τῆς φορᾶς τῶν πραγμάτων νὰ διασταλῇ ἐπ' ἄπειρον, γιὰ νὰ συμπληρώσῃ τὸ μέγα κενὸν τοῦ μακαρίτου πατρός μου ἐν τε τῇ Πατρίδι καὶ τῷ κόμματι. Ἐν τῷ πυθμένι τῆς ψυχῆς μου αἰσθήματα εὐγνωμοσύνης ἐξεργάγησαν καὶ ὥς ἄλλαι πομφόλυγες διεργάγησαν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς καὶ μία φωνή, φωνὴ διάτορος,

μυστηριώδης καὶ μεγαλοπρεπὴς μοὶ ἐφώναζεν «Ἐμπρός! Ἀντωνάκη, ἐμπρός!». Ἀλλὰ πρὸ τοῦ μεγάλου διλήμματος ἔστην στενάζων καὶ ἀμφίροπος νὰ κατέλθω εἰς τὴν πολιτικὴν κονίστραν δι' ἀγχεμάχων ὅπλων ἢ οὐ. Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας καὶ ἐπὶ πολλὰς νύκτας ὑπὸ τὸ γαληνόφως τῆς σελήνης καὶ τῶν ἀστέρων ἐκυμαινόμεν μεταξὺ φθορᾶς καὶ ἀφθοαρσίας. Ἡ φωνὴ ὅμως ἐξηκολούθει νὰ μὲ φωνάζῃ δυνατώτερα ἀπὸ τὰς πτυχὰς τῆς ψυχῆς μου «Ἐμπρός! Ἀντωνάκη, ἐμπρός!». Τότε καὶ ἐγὼ, ὡς ἄλλος Καῖσαρ, ἀπεφάσισα νὰ διαβῶ τὸν Ρουβίκωνα...

—Θὰ τὸν διαβῇς καὶ θὰ τὸν παραδιαβῇς τὸν Ρουβίκωνα—ἐφώναζεν ὁ μπάρμπα Νικολός—ποὺ τοὺς ἦρε τοὺς ψήφους ὁ Ρουβίκωνας!

—Κάτω ὁ Ρουβίκωνας—φώναζεν ἄλλος ἐνθουσιασμένος.

—Κάτω, κάτω.

—Κάτω, φώναζε καὶ ὁ κύρ Ἀντωνάκης παρὰ συρθεῖς ἀπὸ τὸν γενικὸ ἐνθουσιασμό. Ἀφ' οὗ τέλος πάντων ἀποκατέστη ἡσυχία εἰς τὸ ἀκροατήριον, ὁ κύρ Ἀντωνάκης ἐξηκολούθησεν:

«Καὶ λοιπὸν, κατερχόμενος εἰς τὴν πολιτικὴν κονίστραν, πέποιθα ἐπὶ τὴν ὑμετέραν συγκέντρωσιν καὶ ὑποστήριξιν. Ἡ καρδιά μου σπαράσσεται ἀνωδύνως, ὅταν στρέφω τὰ βλέμματά μου εἰς τοὺς ἀφορήτους φόρους, τοὺς ὁποίους ἐνέσκηψεν εἰς τὸν τράχηλόν σας ἡ παροῦσα κυβέρνησις καὶ σᾶς ὑπόσχομαι, ὅταν ἔλθω εἰς τὴν ἐξουσίαν, νὰ τοὺς καταστρέψω ὅλους ἐκ θεμελίων. Ἀσφάλεια, Δικαιοσύνη, Παιδεία, διαρρύθμισις τοῦ δασμολογίου, ἐκμετάλλευσις τῶν

παραγωγικῶν δυνάμεων τῆς χώρας θὰ εἶναι τὰ μόνὰ μελήματα τῆς Κυβερνήσεώς μου. Καὶ ἤδη παρουσιάζομαι ὑμῖν ὑπὸ τὴν μορφήν κάλπης καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ ἀσπρίσετε ὅλοι. Ζήτω τὸ Ἔθνος! Ζήτω ὁ μακαρίτης πατήρ μου!».

—Ζήτωωωωωωωωω.....

Ταῦτα εἶπε ὁ κύρ Ἀντωνάκης καὶ κατῆλθε τοῦ βήματος. Τότε ἐσηκώθη ὁ μπάρμπα Νικολός.

—Ἀκουσε, κύρ Ἀντωνάκη, εἶπε. Τὰ παιδιὰ, γιὰ νὰ ψηφίσουν καλά, πρέπει νὰ φᾶνε δύο ταῖνια, ἓνα πρωτὶ—πρωτὶ πρὶν ξεκινήσουν καὶ ἓνα τὸ μεσημέρι ἅμα φτάσουν στὸν Ἀἰ Λια καὶ ψηφίσουν.

Πέντε παλιοπρατίνες φτάνουν. Βάλε τώρα καὶ κάτι κρασί, κάτι κολλήματα στὰ νταούλια, ἓνα κα-τοστάρικο ἴσια-ἴσια θάρθῃ. Ἐσὺ μὴν ἀνησυχῇς γιὰ τίποτε, ἐγὼ θὰ τὰ κουμαντάρω ὅλα».

Ὁ κύρ Ἀντωνάκης κιτρίνισε λιγάκι μόλις ἄκουσε τὴ διατίμησι ποὺ θὰ εἶχε τὸ ἐκλογικὸ γλέντι στὸ Καλανάκι, ξερόβηξε, ξεροκατάπιε, μὰ δὲν μποροῦσε νὰ φέρῃ καὶ ἀντίρρησι. Ἦσαν, βλέπετε, τὰ ἐγκαίνια τοῦ πολιτικοῦ του σταδίου καὶ ἔπρεπε νὰ ἐορταστοῦν μεγαλοπρεπῶς. Ἐβγαλεν ἓνα κατοστάρικο, κολλαρισμένο καὶ τόδωκε στὸν μπάρμπα Νικολό, ξανακέρασε γιὰ τὶς μπενετάδες, καβάλλησε καὶ τράβηξε γιὰ τὸ ἄλλο χωριό.

Σὲ λίγες μέρες λαβαίνει ἓνα γράμμα ἀπὸ τὸν μπάρμπα Νικολό:

«Ἡγαπητέ μου κύρ Ἀντωνάκι. Πρῶτον ἔρχομε
Διηγήματα Π. Δ. Παναγοπούλου

νά αἰροτήσω διὰ τὴν καλὴν σας ὑγίαν καὶ ἂν ἐροτᾶται καὶ δι' ἐμᾶς τοῦτ' αὐτὸ ὑγιαίνουμαι τὸ αὐτὸ ἐπεθιμούμε καὶ δι' ὑμᾶς. Μάθε ὅτι ὁ Θύμιος Τριγκέλας ἔφυγ' ἀπὸ τὸ κόμμα μας καὶ πῆγε, λέει, μὲ τὸ κόμμα τοῦ Ρουβίκωνα, γιατί, λέει τοῦ κακωφάνικαι ποῦ μοῦ δώκες ἐμένα τὸ κατοστάρικο γιὰ τὰ αἷζοδα καὶ ὄχι σαυτόν. Πῆρε μαζύ του καὶ τοὺς Μητρογιανέους, τὰ πεδιὰ τῆς Παναγόνουφης καὶ τοὺς Πρέκηδες, συμπερέβουνε βλέπεις μαυτούς ἀπὸ τοὺς Μαβρατζάδες. Μάθε ἀκόμα ὅτι τὸ κατοστάρικο δὲν πιστέβω νὰ φτάσι γιὰ τὰ ἔζοδα. Δὲν εἶνε σὰν ἄλλοτε ποῦ μπορούσε κανεὶς νὰ κλέψῃ καὶ πέντε καὶ δέκα πρατίνες, τώρα ὅλα μὲ τὸν παρά, ἐστένεψαν πολὺ τὰ πράματα. Γιαυτὸ στῆλε ἀκόμα κανὰ κοσεπεντάρικο νὰ βγοῦμε ἀσπροπρόσοποι. Καὶ γιὰ τὸ παληοτριγκέλα μὴ σεκλητήξεσαι, ἐσύ κ' ἔτσι θὰ τὸν διαβῇς τὸ Ρουβίκωνα.

Ταῦτα καὶ μαίνο εἰς ἀπάντισίν σου—Νικολὸς Ξιντάρης».

1917

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΣΟΓΙΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΗΣ ΕΝ ΑΙΩΝΙΩ ΜΗΝΕΙ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΣΟΓΙΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΤΟ ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΟΝ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

—Πόντζα, καπετὰν Γιάννη! Θὰ πέσουμε ἀπάνω στὸν κάβο. Φώναξε ὁ Στέλιος ἀπὸ τὴ πλώρη.

—Σκασμὸς ρέ! Ἀποκρίθηκε ὁ καπετὰν Γιάννης ἀπὸ τὴν πρύμνη.

Στὸ πυκνὸ σκοτάδι τῆς νύχτας ὁ κάβος ὑψώνετο σὰν στοιχειὸ μπροστά τους καὶ τὸ φανάρι, ποῦταν στῇ κορυφῇ του, ἐφαίνετο σὰν μάτι τοῦ στοιχειοῦ. Τὸ τρεχαντήρι μὲ γεμᾶτα τὰ πανιὰ ἀπὸ τὸν γρεγολεβάντε πηδοῦσε τὰ κύματα, ὅπως πηδᾷ τὸ κυνηγμένο ἐλάφι στοὺς σχοίνους καὶ τὰ πουρνάρια τοῦ βουνοῦ. Λίγο ἀκόμα καὶ θὰ τρακάρανε στὸ βράχο, μὰ ὁ καπετὰν Γιάννης εἶχε τὸ νοῦ του. Μὲ μιὰ τιμονιὰ ὠρτσάρισε τὸ καράβι ἀπάνω στὸν καιρό. Τὰ πανιὰ κρεμάστηκαν πλαδαρὰ σὰν ἀσπρόρρουχα στὸ σχοινὶ καὶ διὰ μιᾶς ἐκόπη ἀπότομα τὸ τρελλὸ τρέξιμο τοῦ карабиоῦ.

—Ἀκου ρέ! Φώναξε ὁ καπετάνιος στὸ Στέλιο, τὸ μοναδικὸ ναύτη τοῦ τρεχαντηριοῦ. Κράτει τὸ καράβι ἀπάνω στὸν καιρὸ ὥς που νὰ γυρίσω.

Ἐπήδησε στῇ βαρικοῦλα, ποῦταν δεμένη ἀπὸ πίσω, ἄρπαξε τὰ κουπιὰ κ' ἐχάθη μεσ' στὸ σκοτάδι κατὰ τὸν κάβο.

—Κάτι βρωμοδουλειὰ εἶναι στῇ μέσῃ—ἐσκέφθη ὁ Στέλιος. Κάποιο λαθρεμπόριο. Ἀλλὰ πρέπει νάχω κ' ἐγὼ μερτικό.

Δὲν εἶχε περάσει σωστή ὥρα καὶ ὁ καπετὰν Γιάννης ἦτο πάλι στὴ θέσι του, στὸ τιμόνι, καὶ τὸ τρεχαντήρι πάλι στὸ δρόμο του.

Ἦλθαν στὰ Βάτικα, φόρτωσαν κρεμμύδια, ἦλθαν στὸν Πειραιᾶ, τὰ ξεπούλησαν, καὶ πάλι γιὰ τὰ Βάτικα.

Ὁ καπετὰν Γιάννης τάφερε ἀπ' ἐδῶ, τάφερ' ἀπ' ἐκεῖ ὥστε νὰ περάσουν πάλι νύχτα ἀπὸ τὸν κάβο μετὰ τὸ φανάρι. Φυσοῦσε ἐλαφρὸ βορειαδάκι καὶ τὸ τρεχαντήρι μετὰ τεμπελιὰ γλυστροῦσε στὴ δροσερὴ τῆς θάλασσας ἀγκαλιά.

Πάλι ὠρτσάρισε τὸ καράβι ἀπάνω στὸν καιρὸ, πάλι βγῆκε ὁ καπετάνιος μετὰ τὴ βαρκούλα ἔξω καὶ πάλι, ξαναγύρισε μετὰ τὴν ὥρα στὴ θέσι του.

Τὸν Στέλιο τὸν ἐβασάνιζεν ἡ ἰδέα νὰ μὴ χάσῃ τὸ τυχερό του, νὰ πάρῃ καὶ αὐτὸς μερτικὸ ἀπὸ τὸ λαθρεμπόριο. Καὶ ποιὸς ξεῦρει τί λαθρεμπόριο ἦταν! Μπορεῖ καὶ χιλιάδες νάκοβε αὐτὴ ἡ δουλειά. Μὰ ἔλα πάλι, πῶς νὰ τὸ πῇ στὸν καπετὰν Γιάννη, ποὺ δὲν τὸν εἶχε συνηθίσει σὲ πολλὰ κουβέντες; Στὰ μάτια του ὅμως λαμποκοποῦσαν κολληρισμένα ἑκατοστάρικα καὶ κίτρινες λίρες.

Ἡ ἰδέα τοῦ κέρδους ἐνίκησε τὴ δειλιά του.

— Ἀκουσε, καπετὰν Γιάννη. Ἦθελα, μαθεῖς, νὰ σοῦ πῶ μιὰ κουβέντα. Μὲ συμπαθῶς γιὰ τὸ θάρρος, μὰ κ' ἐγὼ φτωχὸς ἄνθρωπος εἶμαι..... Ἦθελα κ' ἐγὼ..... κάτι τι μαθεῖς ἀπὸ τὸ λαθρεμπόριο, ποὺ κάνουν στὸν κάβο.....

— Τί λές, ρέ; Καὶ ξεῦρεις ἐσὺ τί λαθρεμπόριο κάνουν ἐγώ;

— Ὅχι!

— Λοιπὸν, σκασμός!

Τὸ τρεχαντήρι φόρτωσε κρεμμύδια στὰ Βάτικα πάλι γιὰ τὸν Πειραιᾶ.

Ἄ! αὐτὴ τὴ φορὰ δὲν μοῦ γλυτώνεις, καπετὰν Γιάννη. Ἄν δὲν θέλῃς νὰ μοῦ δώσῃς σὺ τὸ μερτικὸ μου, μοῦ τὸ δίνει τὸ Κουβέρνο, ἐμουρμούρισε μέσα του ὁ Στέλιος. Καὶ μόλις ἐφθασαν στὸν Πειραιᾶ, ἔσια στὸ Λιμεναρχεῖο.

Ὅταν μετὰ τὸ καλὸ ξεπούλησαν τὰ κρεμμύδια κ' ἔκαμαν πανιὰ γιὰ νὰ φύγουν, ὁ καπετὰν Γιάννης τὰ κανόνισε πάλι νύχτα νὰ περάσουν ἀπὸ τὸν κάβο. Ἐλυσε πάλι τὴ βαρκούλα, πήδησε μέσα κ' ἐχάθη στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας.

Ἀλλὰ κάποιος ἐχθρὸς ἀόρατος τὸν παρεμόνευεν, ἐχθρὸς ἀδιάκριτος, ποὺ πολλὰς φορὰς μᾶς μπαίνει στὴ μύτη χωρὶς κανεὶς νὰ τὸν προσκαλέσῃ. Ὁ ἐχθρὸς αὐτὸς ποὺ παρεμόνευε στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας ἦταν ἡ Ἐξουσία. Τελωνοφύλακες καὶ χωροφύλακες κρυμμένοι πίσω στὶς πέτρες παρεμόνευσαν κάθε βῆμά του, κάθε κίνησί του καὶ σὰν λαγοὶ πατῶντες τὸν ἀκολουθοῦσαν.

Ὅταν ὁ καπετὰν Γιάννης ἐφθασε σ' ἓνα μέρος ἀπόκρυφο, ποὺ ἔμοιαζε σὰν σπηλιά, ἐστάθη κι' ἐκάθησε κατὰ γῆς. Οἱ ἐχθροὶ του, σὰν δαίμονες τοῦ Ἄδου, μετὰ τέχνη καὶ ἡσυχία τὸν περιεκύκλωσαν, χωρὶς αὐτὸς νὰ πάρῃ μυρωδιά. Πλησιέστερα ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐχθρούς του ἐστέκοντο ἓνας ἐνωμοστάρχης καὶ ἓνας τελωνοφύλακας.

— Δές, δές, ἔλεγεν ὁ πρῶτος εἰς τὸν δεῦτερον, κάτι κρατεῖ στὰ χέρια του καὶ τὸ ἀγκαλιάζει.....

Θέλει νά τὸ φορτωθῇ..... Σὰν μεγάλο τσουβάλι μοιάζει..... Στοιχηματίζω μεταξωτὰ θὰ εἶναι..... Κοίτα, κοίτα, δὲν τὸ σηκώνει ἀπὸ τῇ γῇ. Εἶναι βαρὺ φαίνεται..... Μωρὲ τσουβάλι ἴσια μὲ τὸ μπόι του!!! Περίμενε, καπετὰν Γιάννη καὶ θὰ σὲ βοηθήσουμε ἐμεῖς νὰ τὸ σηκώσης.

—Μοῦ φαίνεται ὅτι εἶναι καιρός, εἴπ' ὁ δεύτερος.

—Ναί.

“Ενας μπιστολισμὸς ἀκούσθη στὸν ἀέρα, τρεχάματα ἀνθρώπων, κρότοι ξιφολογῶν καὶ μιὰ δυνατὴ φωνὴ γυναικεία.

—Στὸν τόπο! Μὴν κουνιέσαι! φώναξ' ὁ ἐνωμοτάρχης.

Χωροφύλακες, τελωνοφύλακες, ἔτρεξαν ὅλοι θριαμβευτικῶς κ' ἔπιασαν τὸν καπετὰν Γιάννη μὲ τὸ λαθρεμπόριο στὴν ἀγκαλιά. Καὶ τί λαθρεμπόριο! πολυτιμότερο ἀπὸ τὰ μεταξωτὰ τοῦ ἐνωμοτάρχου.

Τὸ λαθρεμπόριο ἦταν ἡ Μπήλιω, ἡ θυγατέρα τοῦ φαροφύλακα, τοῦ μπάρμπα Νικόλα, ὅλη λεβεντιά καὶ χάρι.

Ἡ ἱστορία τῆς Μπήλιως καὶ τοῦ Καπετὰν Γιάννη ἦταν πολὺ σύντομη καὶ φυσική. Ὁ καπετὰν Γιάννης ἦταν ναύτης στὴν «Εὐκαιρία» ποὺ πήγαινε κάθε δυὸ μέρες στὸ φανάρι τρόφιμα καὶ ὑλικά. Οἱ ναῦτες ἀνέβαιναν στὸ φανάρι νὰ ἰδοῦν τὸν μπάρμπα Νικόλα καί..... τὰ εὐκόλως ἐννοούμενα παραλείπονται.

Πρὸ δύο μηνῶν ὁ καπετὰν Γιάννης ἐπῆρε τὴν ἄφρσί του καὶ δούλεψε τὸ τρεχαντῆρι. Κάθε φορὰ δὲ ποὺ περνοῦσε τὸν κάβο ἐννοοῦσε νὰ πιάσῃ καὶ στὸν κόρφο τῆς Μπήλιως ὡς ποὺ τὸν ἔπιασαν κι' αὐτόν.

Στὸν κρότον τοῦ ὅπλου, στίς φωνὲς τῶν ἀνθρώπων ἔτρεξε καὶ ὁ μπάρμπα Νικόλας μὲ τὸ γκρᾶ στὸ χέρι.

—Τ' εἶναι, μωρέ, τί τρέχει;

—Τίποτε, μπάρμπα Νικόλα. Κάποιο λαθρεμπόριο καὶ τοῦ ἔδειξαν τὴ κόρη του.

—Μωρὴ ἄ....! Ἀφῆστέ με νὰ τοὺς σκοτώσω καὶ τοὺς δυό.....

—Ὅχι δά, μπάρμπα Νικόλα! Δὲν εἶναι ἄσχημος γαμπρὸς ὁ καπετὰν Γιάννης.

—Μωρέ, ἀφῆστέ με, σᾶς λέω. Καὶ ὁ μπάρμπα Νικόλας τράβηξε μιὰ τουφεκιὰ στὸν ἀέρα γιὰ νὰ σκοτώσῃ τοὺς ἐρωτευμένους.

Μὲ τὴν τουφεκιὰ ξεθύμανε καὶ ὁ θυμὸς του. Ἡ τιμὴ ἐσώθη.

Σὲ λίγες μέρες τὸ τρεχαντῆρι τοῦ καπετὰν Γιάννη σημαιοστόλιστο ἔφερεν τὸ λαθρεμπόριο στίς Σπέτσες χωρὶς νὰ πάρῃ μερτικὸ ὁ Στέλιος.

1917

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΠΟΡΤΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΤΩΝ ΕΝ ΑΓΩΓΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΕΩΝ
ΙΩΑΝΝΙΝΑΝΘΗ

Μιά φορά κ' έναν καιρό περνούσα από ένα χωριό και είδα στην προμετωπίδα τῆς ἐκκλησίας γραμμένο «Λιμὴν τῶν ψυχῶν ἢ ἐκκλησία». Μοῦ ἄρεσε πολὺ αὐτὸ καὶ δὲν τὸ ἐλησμόνησα. Παρακαλῶ δὲ τὸν ἀναγνώστη, ὅποιοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι, ἄντρας, γυναῖκα, γέρος, νέος, νὰ μὴ τὸ λησμόνησῃ.

* *

Ὅταν περιοδεύω στὰ χωριά, μοῦ ἀρέσει πάντα νὰ πηγαίνω πεζὸς καὶ μόνος. Ἔτσι ἀποφεύγω τὶς κλωτσιές τῶν μουλαριῶν, τὸ μονότονο ἦχο τῶν κουδουνιῶν των καὶ τὴ φλυαρία τοῦ ἀγωγιάτη. Καὶ τὸ σπουδαιότερο, χαζεύω μὲ τὴν ἡσυχία μου στὰ κοπάδια τῶν προβάτων, καὶ τῶν γιδιῶν, στίς ἐργατιές ποὺ σκάβουν τ' ἀμπέλια, λοξοδρομῶ καὶ ἀνεβαίνω σὲ ψήλωμα καὶ ἀγναντεύω τὸν κάμπο ἢ τὴν θάλασσα καὶ ὥρες ὀλόκληρες καμμιὰ φορά κάθηναι ξαπλωμένος στὰ ἔλατα ἀπὸ κάτω.

Στίς 15 τοῦ Μαρτιοῦ, κατὰ τὶς 4 τὸ ἀπόγευμα, ξεκίνησα ἀπὸ τὸ Σόλο γιὰ τὸ Καστρί. Πρώτῃ φορά περνούσα ἀπὸ κεῖνα τὰ μέρη καὶ τὸ δρόμο δὲν τὸν ἤξευρα καὶ γι' αὐτὸ προσεφέρθη νὰ μὲ συνοδεύσῃ ὁ Γιάννης ὁ Ξαστερούλιας, πολὺ φιλότιμος.

«Τί λές, Γιάννη, θὰ προκάνουμε ἀπόψε γιὰ τὸ Καστρί;»

«Μὲ τὰ σουρπώματα θὰ εἴμαστε μέσα, ἂν περπατήσουμε καλά.»

«Ἐμπρὸς λοιπόν.»

Ἀλλὰ δὲν ὑπελόγισα τὶς εὐμορφίες ποὺ θὰ συναντούσαμε στὸ δρόμο καὶ ἐπομένως καὶ τὶς ἀπαραίτητες καθυστερήσεις.

Ὁ δρόμος πότε πήγαινε στὰ πλάγια βουνοῦ, κατὰ πράσινα ἀπὸ τὰ σχοῖνα καὶ τὰ πουρνάρια, πότε κατέβαινε στὴν πεντακάθαρη καὶ χαλικοστρωμένη παρὰλια.

Τὶς ξεύρετε τὶς Μαρτιάτικες λιακάδες. Εἶναι περιττὸν νὰ σᾶς τὶς περιγράψω. Ἀλλὰ καὶ νὰ ἤθελα δὲν θὰ μπορούσα. Ἐνα μόνον σᾶς λέγω ὅτι σ' ὅλο τὸ δρόμο ἔκανα σὰν μικρὸ παιδί. Πότε κυλοῦσα πέτρες ἀπὸ τὸ βράχο κάτω στὴν καταγάλαξη θάλασσα, πότε κυλιόμουνα στὰ κιάσπρα χαλίκια τῆς ἀκρογιαλίας καὶ πότε κυνηγοῦσα μὲ πέτρες τὰ κοτσύφια, ποὺ τρομαγμένα καὶ μὲ γοργὰ σφυρίγματα ἐφευγαν στὸ διάβα μας ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ σχοῖνα.

Ὁ Ξαστερούλιας δὲν ἐφαίνετο εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴ διαγωγή μου, πρῶτα γιατί καθυστερούσαμε, καὶ δεύτερο γιατί δὲν ἄκουγα μὲ προσοχὴ κάποια ἱστορία ποὺ μοῦ ἔλεγε γιὰ κάποιον μουλάρη του ποὺ τοῦ φόφησε ἐδῶ καὶ 15 χρόνια. Κάποτε τὸν ἄκουσα νὰ ψιθυρίζῃ: «Ντὶν παιδί, μωρέ!» Ὅταν λοξοδρομοῦσα γιὰ νὰ κυλίσω πέτρες στὴ θάλασσα ἢ νὰ τσαλαβουτήσω τὰ χέρια μου στὴ θάλασσα, ὁ Ξαστερούλιας μοῦ φώναζε πάντα καθαρὰ καὶ ἑστέρα:

«Θὰ νυχτώσουμε στὸ λόγγο, ἄφες τὰ παιγνίδια».

Ἄλλ' ἐγὼ ἤμουν ἀδιόρθωτος, ὅταν μάλιστα ὁ ἥλιος ἄρχισε νὰ βασιλεύῃ πίσω ἀπὸ τὴν Κεφαλληνία καὶ τὰ βουνὰ τῆς συνεχέοντο μὲ τὰ σύννεφα καὶ δὲν διέκρινε κανεὶς ποῦ τελειώνουν τὰ βουνὰ καὶ ἀπὸ ποῦ ἀρχίζουν τὰ σύννεφα, τότε πλέον ὁ Ξαστερούλιας μ' ἔχασε. Ἐπιασα μιὰ κόχῃ τοῦ βράχου καὶ δὲν τὸ κούνησ' ἀπὸ κεῖ μέχρι τῆς στιγμῆς ποὺ τὰ χρυσὰ σύννεφα ἔγιναν μολυβένια.

Ἄλλὰ ἡ νύχτα πλάκωσε κ' ἐμεῖς ἤμαστε στὴ μέση τοῦ δρόμου.

«Γιάννη, νυχτώσαμε».

«Χάζεψε ἀκόμῃ λιγάκι καὶ θὰ ξημερώσῃ», μοῦ εἶπε μὲ εἰρωνεία ὁ Ξαστερούλιας.

Καὶ ἀφοῦ σκεφθῆκαμε λίγο:

«Τώρα δὲν μποροῦμε νὰ ξακολοθηῖσουμε τὸ ταξίδι. Εἶναι κακοστρατιά καὶ θὰ τσακισθοῦμε. Πρέπει νὰ ξενυχτήσουμε στὸ νησί».

«Στὸ νησί! Σὲ ποῦ νησί;»

«Νὰ ἐκεῖ, ἅμα στρίψουμε τὸ μικρὸ ἐκεῖνο γκάβο, θὰ τὸ δοῦμε».

«Καὶ πῶς θὰ περάσουμε στὸ νησί;»

«Μὲ τὴ βάρκα».

«Μὲ τὴ βάρκα! Κι' ἅμα δὲν εὔρουμε βάρκα;»

«Θὰ φωνάξουμε νὰ μᾶς τὴν φέρουν».

«Ὅλα αὐτὰ μοῦ ἐφαίνοντο αἰνίγματα. Ἀλλὰ σὲ λίγο τὰ αἰνίγματα λύθηκαν. Ἀμα στρήψαμε τὸν γκάβο, εἶδαμε ἐμπρὸς μας ἓνα μικρὸ νησάκι σὲ τόση ἀπόστασι ἀπὸ τὴ στεριά, ὥστε ἓνας δυνατὸς ἄνθρωπος, ἂν ἔρριχνε μιὰ πέτρα, θάφθανε στὸ νησί».

Τὸ λυκόφως τῆς ἐσπέρας εἶχε ξαπλωθῇ στὴ γῆ καὶ σὲ μικρὰ ἀπόστασι οἱ σκιές καὶ τὰ πράγματα συνεχέοντο καὶ δὲν μποροῦσε κανεὶς νὰ καταλάβῃ ποιὲς ἦσαν σκιές καὶ ποιὰ πράγματα.

Πέρα στὸ νησάκι ξεχώριζαν μερικὰ σπιτάκια ἄσπρα καὶ ποὺ καὶ ποὺ σὲ κανὰ παράθυρο ἔφεγγε φῶς λυχναριοῦ. Στὴν παραλία τῆς στεριᾶς μιὰ βαρκούλα ἦταν δεμένη μὲ δυὸ κουπιὰ. Αὐτὴ ἡ βαρκούλα ἦταν κοινὴ καὶ, ἂν δὲν ἦτανε στὸ μέρος τῆς στεριᾶς, ἦτανε στὸ μέρος τοῦ νησιοῦ. Καὶ ἂν δὲν ἦτανε στὸ μέρος ποὺ τὴν χρειαζότανε κανεὶς, ἐφώναζε κάποιου ποὺ θὰ τύχαινε στὸ ἄλλο μέρος καὶ θὰ τὴν ἔφερνε. Ἐμπήκαμε λοιπὸν στὴ βάρκα, ἐπιάσαμε τὰ κουπιὰ κ' ἐβάλαμε πλώρη γιὰ τὸ νησί. Κατὰ τὴ θάλασσα καὶ οἱ ναυτικοί! Ἐνα αὐλάκι ἡ θάλασσα, ναυτικοὶ τῆς στεριᾶς ἐμεῖς.

Σὲ 10 λεπτὰ τῆς ὥρας τὸ ταξίδι τελείωσε κ' ἐμεῖς κατευωδοθῆκαμε στὸ νησί. Ἀλλὰ ἓνα περίεργο πρᾶγμα! Ὅλο τὸ νησί μοσχοβολοῦσε.

«Τί μυρίζει ἔτσι, μωρὲ Γιάννη;»

«Εἶναι σπαρμένο μὲ κουκιά τὸ νησί καὶ εἶναι ἀπάνω στὸ ἄνθος τους», μοῦ εἶπ' ὁ Γιάννης.

Ἐμεινα καρφωμένος ἐκεῖ στὴν ἀκρογιαλιά ρουφώντας μὲ ἀπληστία τὴ μυρωδιὰ τῶν κουκιῶν ἀνακατωμένη μὲ τὸ ἰώδιο τῆς θαλάσσης.

Ἀπὸ τὴ ρέμβῃ μου αὐτὴ μ' ἐξύπνησεν ἡ φωνὴ τοῦ Ξαστερούλια.

«Αἱ! Ἀλλὰ χαζέματα ἔχουμε πάλι; Καλὸ ξημέρωμα».

«Με συγχωρεῖς Γιάννη, εἶμαι κάποτε χαζός.
Ἀλλὰ δὲ μοῦ λές, ποῦ θὰ μείνουμε ἀπόψε;»

«Στὴ συμπεθέρα μου, τὴν Ἀσημίτσα».

Τὸν ἀκολούθησα καὶ σὲ λίγο ἐμπήκαμε σὲ μιὰ αὐλὴ, ἀνεβήκαμε μιὰ μικρὴ ξύλινη σκάλα καὶ χτύπησε σὲ μιὰ πόρτα.

Ἡ πόρτα ἀμέσως ἀνοιξε καὶ μιὰ γριά, καλοστεκούμενη ὅμως καὶ ὁμορφὴ, ὅπως φαινότανε, στὰ νιᾶτά της, μᾶς δέχτηκε κρατώντας ἓνα λυχνάρι.

«Καλῶς τὸ συμπέθερο! Τί χαμπάρια; Πῶς ἦταν καὶ τοῦτο;»

«Μὴ ρωτᾷς, συμπεθέρα, ξεπέσαμε ἐδῶ νὰ ξενοχτήσουμε μὲ τὸν ξένον ἐδῶ. Πηγαίναμε στὸ Καστρί καὶ νυχτώσαμε στὸ δρόμο».

«Καλῶς ὠρίσατε! Μόνο ἤρθατε ἀργὰ καὶ δὲν θὰ μπορέσουμε νὰ σᾶς περιποιηθοῦμε, ὅπως σᾶς πρέπει».

Περάσαμε, καθήσαμε σ' ἓναν καναπὲ καί, ὅπως γίνεται σ' αὐτὲς τὲς περιστάσεις, ἡ νοικοκυρὰ ἄρχισε μὲ βίαν νὰ συγυρίζῃ προχέιρως τὰ δωμάτια καὶ νὰ διορθώσῃ τὲς ἀταξίες, ποὺ δὲν πρέπει νὰ δῇ μάτι ξένου.

Σὲ λίγο ἀνοιξε πάλι ἡ πόρτα καὶ παρουσιάσθη στὸ θαμπὸ φῶς τοῦ λυχναριοῦ μιὰ ὁμορφιά ποὺ ἔλαμψε σὰν ἥλιος. Ὑψηλὴ καὶ γεμάτη σὰν Ἀμαζόνα, ἄσπρη σὰν χιόνι, μὲ τριανταφυλλένια μάγουλα καὶ χρυσὰ μαλλιά.

«Βρὲ καλῶς τὴν Ἀνθὴ! εἶπ' ὁ Ξαστερούλιας». Τί γίνεσαι; «Ὅλο ὁμορφαινέις; Χαιρέτισε τὸν κύριο ἀπὸ δῶ!» Κ' ἔδειξε ἐμένα. «Εἶν' ἡ κόρη τῆς συμπεθέρας», μοῦ εἶπε.

«Χαίρω πολὺ», εἶπα ἐγὼ κατάπληκτος ἀπὸ τὴ νεράιδα ποὺ μπῆκε μέσα, καὶ ἔτεινα τὸ χέρι.

Ἐν ἄλλο χέρι ὁλόθερμο ἀπὸ τὴ ζωὴ, ποὺ ἔκλεινε μέσα κεῖνο τὸ σῶμα, μοῦ τῶσφιξε καὶ κάποια ἀνατριχίλα διέτρεξεν ὅλο τὸ σῶμα μου.

«Ἀνθὴ, φέρε νὰ τρατάρῃς τοὺς ξένους!».

Ἡ Ἀνθὴ ἔτρεξε στὴ διπλανὴ κάμαρα, ἀκούγαμε ντουλάπια νὰ ἀνοίγουν, ποτήρια νὰ κτυποῦν καὶ σὲ λίγο ἡ Ἀνθὴ στέκονταν ἐμπρὸς μου κρατώντας τὸ δίσκο μὲ γλυκὸ καὶ μαστίχα. «Ἀχ ἡ ματιά της ἦταν πιὸ γλυκειὰ ἀπὸ τὸ γλυκὸ καὶ πιὸ καυτερὴ ἀπὸ τὴ μαστίχα!»

«Ἀνθὴ, φέρε αὐγά, τυρὶ καὶ βούτυρο νὰ τοιμάσουμε γιὰ τοὺς ξένους. Καὶ νὰ μᾶς συγχωρῇτε, τέτοια ὥρα δὲν μποροῦμε νὰ σᾶς εὐχαριστήσουμε». Ἀφοῦ ἐφάγαμε καλὰ καὶ ἤπιαμε, ἡ Ἀνθὴ μᾶς ἔστρωσε στρωματσάδα στὴν ἴδια κάμαρα, πενταπάστρικά ροῦχα καὶ σὲ λίγο ὁ Ξαστερούλιας ρουχάλιζε μακαρίως, ἐνῶ ἐγὼ στριφογυρίζα στὰ στρωσίδια κ' ἔβλεπα χωρὶς νὰ κοιμῶμαι στὸν ὕπνο μου τὴν Ἀνθὴ.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωὶ ἐτοιμαστήκαμε γιὰ νὰ φύγουμε.

«Ὅχι δὲν θὰ φύγετε ἀκόμα—μᾶς εἶπε ἡ συμπεθέρα Ἀσημίτσα—νὰ καθίστε νὰ φᾶμε γιόμα, νὰ δῆτε καὶ τὸ νησί καὶ φεύγετε ἔπειτα μὲ τὸ καλόνι».

Ἐγὼ δὲν ἤθελα καὶ πολλὰ παρακλήσεις γιὰ νὰ μείνω. Εὐχαρίστως μάλιστα θὰ καθόμουνα ἐκεῖ ὅλη μου τὴ ζωὴ σὰν τὸν Ὀδυσσεά νὰ πεθυμήσω τὴν πατρίδα μου.

«Καθόμαστε»; λέγω στὸν Ξαστερούλια.

«Καθόμαστε», λέγει καὶ αὐτός, κινούμενος ὄχι βέβαια ἀπὸ τὰ αὐτὰ ἐλατήρια.

«Αἶ! Ἀνθή μου—λέγει ἡ συμπεθέρα Ἀσημίτσα—τρέξε νὰ χτυπήσης κανὰ χταπόδι νὰ τὸ κάμουμε μὲ μυρώνια».

Κατεβήκαμε κ' ἐμεῖς τότε κάτω νὰ δοῦμε τὸ νησί.

Ὁλόκληρο τὸ νησί ἦτανε σὰν μιὰ κουλούρα μεγάλη φαγωμένη λίγο ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος. Στὴ μέση ἦτανε ἓνα λιμανάκι ποὺ ποτὲ κύματα δὲν εἶδε. Γύρω στὸ λιμανάκι ἦσαν καμιὰ δεκαριὰ σπιτάκια ὅλα ὁμοίομορφα καὶ κάτασπρα ἀπ' ἐξω. Τόσαι μόνον οἰκογένειαι μποροῦσαν νὰ ζήσουν ἀπὸ τὸ νησάκι. Στὰ μπαλκονάκια καὶ στοὺς τοίχους ἦσαν παντοῦ κρεμασμένα ξηρὰ χταπόδια, καὶ στὶς αὐλὲς σύνεργα τῆς ψαρικῆς, ἀλέτρια καὶ τσαπιά. Μικρογεωργοὶ καὶ μικροψαράδες ἦσαν ὅλοι οἱ κάτοικοι κεῖ. Στὶς αὐλὲς ὀρνίθια ἐσκάλιζαν τὸ χῶμα καὶ στὸ λιμανάκι πάπιες καὶ χῆνες κολυμποῦσαν. Μιὰ ἥσυχη ζωὴ ἔρρεε στὸ νησάκι αὐτὸ καὶ ἐφάνταζόμουνα ὅτι, ὅπως δὲν γίνεται ποτὲ φορτοῦνα στὸ λιμανάκι, ἔτσι δὲν θὰ γίνεται ποτὲ φορτοῦνα καὶ στὶς ψυχὲς τῶν κατοίκων. Τὸ ἀεράκι τῆς θάλασσας ἐρχόταν μοσχοβολημένο ἀπὸ τὰ ἄνθη τῶν κουκιῶν. Κάποια μακαριότητα καὶ γαλήνη αἰσθανόμουνα στὴν ψυχὴ μου. Οἱ φροντίδες ὅλες τοῦ κόσμου πέταξαν μακριὰ ἀπὸ τὴν ψυχὴ μου κ' ἐχώθηκαν μέσα σὲ γραφεῖα, σὲ ἀγορές, σὲ πολυθρόνους δρόμους τῶν πόλεων καὶ ἄφηναν τὴν ψυχὴ μου ἀγνή παρθένα ὅπως ὅταν γεννήθηκα. Πάρα πέρα ἀπὸ μᾶς βλέπουμε ἔξαφνα τὴν Ἀνθὴ ὀρθὴ ἐπάνω σὲ μιὰ σχεδιά καμωμένη ἀπὸ

κορμούς μικρῶν δένδρων, βαλμένους τὸν ἓνα κοντὰ στὸν ἄλλον καὶ καρφωμένους καλὰ. Στὰ χέρια της κρατοῦσε μακρὸ καμάκι καὶ μὲ τοῦτο πότε ἐσπρωχνε τὴ σχεδιά νὰ προχωρῇ καὶ πότε τὸ κρατοῦσε στὰ χέρια ἐτοιμὴ νὰ χτυπήσῃ. Ἡ Ἀθηνᾶ τῆς Ἀκαδημίας μὲ τὸ κοντάρι της δὲν πιστεύω νὰ εἶναι ὁμορφότερη ἀπὸ τὴν Ἀνθὴ.

«Ἀνθή, στάσου Ἀνθή, νάρθω κ' ἐγὼ μαζί» τῆς φώναζε δυνατὰ.

Ἐβούτηξε τὸ καμάκι στὴ θάλασσα κ' ἐσταμάτησε τὴν κίνησι τῆς σχεδιάς.

«Θὰ βουλιάξῃ ἡ βάρκα. Εἴμαστε καὶ οἱ δυὸ βαρεῖς. Δὲν μᾶς βαστά», μοῦ φώναζε, καὶ ἓνα γέλοιο γαργαριστὸ ἐστόλισε τὴν ἄρνησί της αὐτῇ. Ἐστάθηκα στὴν ἀκρογιαλιά κ' ἐβλεπα κάθε κίνησί της καὶ θαυροῦσα πὼς τὸ καμάκι κεῖνο θὰ χτυποῦσε στὴν καρδιά μου.

Τὸ τίναξε δυνατὰ στὴ θάλασσα καὶ ὅταν τὸ ἔβγαλε πάλι, ἓνα μεγάλο χταπόδι ἐτύλιξε τοὺς πλοκάμους του στὸ σίδερο καὶ στὸ ξύλο τοῦ καμακιοῦ.

«Φθάνει αὐτὸ», μᾶς φώναζε καὶ πλησίασε μὲ τὴ σχεδιά στὴν ἀκρογιαλιά.

«Τώρα θὰ πάω γιὰ μυρώνια», εἶπε, «σεῖς, ἂν θέλετε χτυπᾶτε κανὰ χταπόδι».

«Ὅχι, τῆς εἶπα, θάρθω κ' ἐγὼ μαζί σου γιὰ μυρώνια».

«Ἐλα! Περίμενε μιὰ στιγμὴ νὰ πάω τὸ χταπόδι στὸ σπίτι καὶ νὰ φέρω δύο μαχαίρια».

Ὅταν ἦρθε, «πάρε, μοῦ λέγει, αὐτὸ τὸ καλάθι νὰ τὰ βάζῃς καὶ τὸ μαχαίρι νὰ τὰ κόβῃς».

Ἄφοῦ βγήκαμε στὰ χωράφια. «Νά, μοῦ λέγει, τέτοια νὰ μαζεύης» καὶ μοῦ ἔδωκε ἓνα μυρῶνι γιὰ δεῦμα.

Ἐφρόντιζα πάντοτε νὰ εἶμαι πίσω τῆς νὰ θαυμάζω κεῖνο τὸ λιγερό σῶμα, ποὺ ἔσκυβε καὶ σηκώνοτανε συχνά, ἐμάζεψε μυρῶνια καὶ τάβαζε στὴν ποδιά τῆς.

Ἐγὼ εἶχα μαζέψει δύο τρία καὶ τὰ εἶχα στὸ καλάθι, ὅταν αὐτὴ ἐγύριζε φορτωμένη τὴν ποδιά τῆς.

«Τόσα δὰ ἐμάζεψες;» μοῦ εἶπε, καὶ γελοῦσε παιδιάστικο γέλοιο. Ἐκεῖνα τὰ κάτασπρα δόντια τῆς, γαρνιρισμένα μὰ τὰ κατακόκκινα χεῖλη τῆς, ἦταν σὰν ἓνα μπουκέτο ἀπὸ παπαροῦνες καὶ μεσ' τὴ μέσῃ ἀνθὴ τῆς πορτοκαλιᾶς.

«Ξεύρεις, τῆς λέγω, εἶμαι καὶ λιγάκι χαζός, κι' ἂν δὲν πιστεύης, ρώτησε τὸ συμπέθερο τὸν Ξαστερούλια».

«Τώρα, λέγει θὰ πάγω νὰ μαγειρέψω τὸ χταπόδι καὶ σὺ χάζεψε ἐδῶ πέρα, ἀφοῦ σ' ἀρέσει τὸ χάζεμα». Κ' ἔφυγε γοργὰ στὸ σπίτι τῆς.

Ἐπιασα τὴν ἀκρογιαλιά, ἐβγήκα ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό, ἐκάθισα σὲ μιὰ πέτρα καὶ ἀφέθηκα τελείως στὸν ἑαυτό μου. Τώρα ἡ ἡσυχία ἦταν πιὸ βαθειά. Ἐλεπε καὶ ὁ Ξαστερούλιας. Τὸ λιμανάκι ἦσυχον, ὁ ἀέρας ἦσυχος, οἱ ἄνθρωποι ἦσυχον καὶ θέλοντας καὶ μὴ ἔγινε καὶ ἡ ψυχὴ μου τελείως ἡσυχῇ. Βουτημένος ἔτσι στὴ γαλήνη καὶ τὴν ἡσυχίαν ἐθυμήθηκα τὸ ἐπίγραμμα ἐκεῖνο τῆς ἐκκλησίας «Λιμὴν τῶν ψυχῶν ἡ ἐκκλησία» καὶ μοῦ φάνηκε ὅτι τὸ πραγματικὸ λιμάνι τῶν ψυχῶν ἦταν κεῖνο τὸ λιμανάκι. «Ὅσοι ἀγρι-

εμένοι ἀπὸ τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων, ὅσοι εἴσθε χαροκαμένοι, ἐρωτευμένοι, καταδιωγμένοι, πηγαίνετε στὸ λιμανάκι ἐκεῖνο νὰ γιατρευθῇτε.

Ἐπειτα ἀπὸ ἓνα ἐξαίσιον γεῦμα ἐξακολούθησαμε τὸ ταξίδι μας μετὰ τὸν Ξαστερούλια καὶ κατὰ τὸ δειλινὸ ἐφθάσαμε στὸ Κάστρο.

* *

Τὸν ἄλλο χρόνο ἐφρόντισα πάλι τὴν ἴδια ἐποχὴ νὰ περάσω ἀπὸ τὸ Σόλο. Καθυστέρησα ἐπίτηδες ἐκεῖ, καθυστέρησα ἐπίτηδες στὸ δρόμο (τώρα ἔχουν μόνος γιὰ τὸν ἥξευρα τὸν δρόμο), ἔλυσα τὴ βάρκα κατὰ τὰ σουρουπώματα, πέρασα στὸ νησί καὶ ἔβια στὸ σπίτι τῆς Ἀσημίτσας.

Τὰ ἴδια πάλι καλοδεξίματα, οἱ ἴδιες πάλι φροντίδες. Τὸ μάτι μου ὅμως ἐμένα ἦταν πάντοτε κατὰ τὴν πόρτα, πότε θὰ ξαναφανῇ ἡ Ἀνθὴ! Περνοῦσε ἡ ὥρα ὅμως καὶ ἡ Ἀνθὴ δὲν φαινότανε. Ἐπὶ τέλους ἔχασα τὴν ὑπομονή μου.

«Καὶ ἡ Ἀνθὴ τί γίνεται;»

«Τὴν παντρέψαμε τὴν Ἀνθὴ ἐδῶ καὶ τρεῖς μῆνες στὸ Μεσοχώρι».

Σὰν μιὰ καυτερὴ βελόνα νὰ πέρασε τὴν καρδιά μου, μιὰ ζήλεια ἄγρια μ' ἐπιάσε γιὰ τὸν ἄγνωστο ποὺ χαίροταν τὴν Ἀνθὴ.

«Νὰ ζήσουν!» ἐψιθύρισα μετὰ μισοπνιγμένη φωνή.

Καὶ τότε πρώτη φορὰ κατάλαβα, ὅτι τὴν ἀγαποῦσα τὴν Ἀνθὴ.

Τὴν ἄλλη μέρα πρῶι πρῶι ἀφῆκα τὸ νησί καὶ δὲν ξαναγύρισα πιά.

1918

Διηγήματα Π. Δ. Παναγοπούλου

12

IOANNES A. TROIAL
ΙΑΤΡΟΣ
ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΣ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ

Στὴν Κίσσελη εἶναι ὅλοι ψάλτες. Ἀπὸ τὸν πρῶτο ὡς τὸν τελευταῖον ὅλοι ξέρουν τοὺς 8 ἤχους. Δὲν εἶναι σπάνιο πρᾶγμα ἐκεῖ ποὺ σκάβουν στὸ ἀμπέλι πέντε-δέκα Κισσελιῶτες, ν' ἀκοῦς μουσικὴ συζήτησι γιὰ τὸν πλάγιον τέταρτο ἢ στὸ μαγαζάκι κάθε Κυριακὴ ν' ἀκοῦς ὁλόκληρη λειτουργία. Ἀφοῦ εἶναι ὅλοι ψάλτες, εἶναι καὶ φιλακόλουθοι. Κάθε γιορτὴ θὰ γεμίσῃ ἡ ἐκκλησιά τους ὅχι μόνο ἀπὸ γυναῖκες, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄνδρες. Ἡ ἐκκλησία τους, χτισμένη μέσα στὶς ἐλιές, κάτασπρη ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ συγνὸ ἄσπρισμα, μοιάζει σὰν περιστέρι ποὺ μὲ τὴν ἐλιά γειτόνισσα συμβολίζει εὐμορφὰ τὴν εἰρήνη καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ κόσμου. Ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς μιᾶς μικρῆς ἀψίδας βαστᾷ κρεμασμένη τὴν καμπανούλα τῆς. Ὁ παπᾶ-Γιάννης, ὅταν ἀπὸ κάτω πιάνη τὸ σκοινὶ τῆς καὶ σημαίνῃ τὸν ἑσπερινὸ ἢ τὸν ὄρθρο, νομίζεις ὅτι παίζει τὸ κομπολόγι του. Τόσο ἀλαφρὸ εἶναι τὸ βάρεμά τῆς. Ἡ γλυκεῖα φωνίτσα τῆς φτάνει ὡς τὰ τελευταῖα γτήματα τῶν Κισσελιωτῶν. Καὶ ὅταν τὴν ἀκοῦνε νὰ κελαηδῇ βράδῳ βράδῳ σὰν καναρίνι, ἀφήνουν τὰ ξινάρια τους καρτωμένα στὴ γῆ ἢ τὰ κλαδευτήρια στὴν ἐλιά, σταυροκοποῦνται καὶ ἀρχίζουν νὰ ψάλλουν τὸ «Κύριε ἐκέκραξα» στὸν ἦχο τῆς ἐβδομάδος.

Ὅσο κάτασπρη ὅμως εἶναι ἀπ' ἔξω ἡ ἐκκλησιά, τόσο σκοτεινὴ καὶ μαύρη εἶν' ἀπὸ μέσα. Τόσα χρόνια

τόρα-γιατὶ εἶναι πολὺ παλαιὰ ἡ ἐκκλησιά-ὁ καπνὸς ἀπὸ τὰ κεριά καὶ τὸ θυμιατὸ ἔδωκαν σ' ὅλα τὰ πρᾶγματα ἓνα χροῶμα βαθὺ κερυδὶ. Οἱ εἰκόνες ὅλες κατήνησαν μελαχροινές ὡς καὶ αὐτοῦ τοῦ ξανθοῦ Χριστοῦ. Στὸ τέμπλο ἐστέκοντο μὲ τὴν σειρὰ-μὲ τὴν ἴδια σειρὰ ἐδῶ καὶ 200, 300 χρόνια—οἱ εἰκόνες, πρώτη ἡ ἁγία Παρασκευή, ἐπ' ὀνόματι τῆς ὁποίας ἦταν καὶ ἡ ἐκκλησία, μὲ τὴν αὐστηρὰ καὶ μελαγχολικὴ μορφὴ τῆς, ἔπειτα ἡ γλυκεῖα Παρθένα μὲ τὸν μονογενῆ τῆς στὴν ἀγκυλιά, ἔπειτα ὁ Χριστὸς μὲ τὸ Εὐαγγέλιο στὸ χέρι καὶ τελευταῖος ὁ Ἀϊ-Γιάννης ὁ Πρόδρομος ξεραγκιανὸς καὶ μαῦρος ἀπὸ τὶς ἀκρίδες καὶ τὸ ἄγριο μέλι.

Ἀλλ' ἡ πιὸ καλὴ εἰκόνα ἦταν στὸν τοῖχο τὸν ἀριστερὸ ποὺ παρίστανε τὴ μέλλουσα κρίσι καὶ τὴν κόλασι. Στὸ κάτω μέρος ἦταν ζωγραφισμένος ὁ Ἄδης σὰν ἓνας δράκοντας φοβερός μὲ μιὰ γλῶσσα σὰν ἀρχαῖο ἀκόντιο, μὲ μάτι ἄγριο καὶ κατακόκκινο.

Στὸ ἐπάνω μέρος καθόταν ὁ Θεὸς σ' ἓνα θρόνο, σὰν ἐκεῖνον ποὺ εἶναι στὶς ἐκκλησίες καὶ κάθονται οἱ δεσποτάδες, καὶ κρατοῦσε στὸ χέρι του μιὰ ζυγαριά. Στὸ ἓνα μέρος τῆς ζυγαριᾶς στεκόταν μιὰ ὁμορφὴ γυναικούλα μὲ τὰ μάτια χαμηλωμένα ἀπὸ ντροπὴ καὶ στὸ ἄλλο μέρος τῆς ζυγαριᾶς ἓνας διαβολάκος τόσος δὲ μικροῦτσικος. Καὶ πρᾶγμα περίεργο, ἡ πλάστιγγα ἔγερνε κατὰ τὸ διαβολάκο. Ἦταν βαρύτερος ἀπὸ τὴ γυναῖκα. Καὶ εἶχε μιὰ χαρὰ γι' αὐτὸ ὁ διαβολάκος καὶ ἔδειχνε μιὰ πονηρία ἐκεῖνο τὸ γέλοιο!! Φαίνεται πὼς στὴ ζωὴ τῆς θάκαμε πολλὰς ἁμαρτίες ἡ ὁμορφὴ αὐτὴ γυναικούλα. Γύρω στὸ Θεὸ παράστεκαν ἄγγελοι

λογχοφόροι καὶ ἄγιοι πολλοὶ μὲ γένεια μακρὰ ὡς τὰ γόνατα. "Ολοι οἱ ἁμαρτωλοὶ ἔπεφταν κάτω στὸ στόμα τοῦ "Αδῆ πού ἦσαν φλόγες καὶ καζάνια γεμάτα κατράμι καὶ ἐκεῖ ἔβραζαν αἰώνια.

Αὐτὴ ἡ εἰκόνα ἦταν τὸ σκιάχτρο ὅλων τῶν ζωντανῶν ἁμαρτωλῶν. "Οταν ὁ πνευματικὸς ξομολογοῦσε κανένα κατσκοκλέφτη, τοῦ ἔδειχνε τὰ καζάνια καὶ ἔτρεμαν τὰ γόνατα τοῦ φτωχοῦ. "Οταν τὰ παιδιὰ δὲν ἄκουγαν τίς μαννάδες τους, αὐτὲς τοὺς θύμιζαν τὸν "Αδῆ μὲ τὰ κατακκόκινα μάτια καὶ πάγωναν τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸ φόβο τους.

Μιά φορά εὐρέθηκα στὴν Κίσσελη Κυριακὴ καὶ ἦταν καὶ τ' ἁγίου Δημητρίου. «Πῶς νὰ περάσω τίς πρωῒνές ὥρες;» ἐσκέφθηκα, «ἂς πάω στὴν ἐκκλησίαν». Μόλις μπῆκα μέσα, παρ' ὀλίγον νὰ σκοντάψω ἀπὸ τὰ πολλὰ περίεργα βλέμματα πού ἔπεσαν ἀπάνω μου. "Ερριζα ἓνα εἰκοσαράκι στὸ δίσκο—πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἔκαμε μεγάλην ἐντύπωση—καὶ ἐστάθηκα στὴν πιὸ τιμητικὴ θέσι, στὸ στασίδι πού εἶναι πίσω ἀπὸ τὸ παγκάρι. 'Αφοῦ παρῆλθεν ἡ πρώτη ἐντύπωσις, ὁ ἐπίτροπος τῆς ἐκκλησίας, πού στεκόταν κοντὰ μου, μοῦ ἔκαμε τακτικὴ ἀνάκρισις: ποῦ ἐγεννήθην καὶ ποῦ κατοικῶ, τί δουλεῖα κάνω, πῶς ἤρθα στὸ χωριὸ γιὰ καλὸ ἢ γιὰ κακὸ καὶ ὅσα πρέπει νὰ ἐξομολογηθῇ κάθε ξένος, πού πηγαίνει σὲ χωριό. Αἱ πληροφορίες ἀπὸ στόμα σὲ αὐτὶ μετεδόθηκαν πρῶτα στὴ δεξιὰ πλευρὰ τῆς ἐκκλησίας, ἀπ' ἐκεῖ κάποιος πῆγε στὴν ἀριστερὰ πλευρὰ νὰ πάρῃ τὸν «'Απόστολο» καὶ τίς μετέδωκε κ' ἐκεῖ. 'Απὸ τὴν ἀριστερὰ πλευρὰ μετεδόθηκαν στὸ γυναικωνίτη, κάποιον παιδὶ βγῆκε ἀπὸ τὸ ἱερό νὰ

ἀνάψῃ τὸ μανάλι καὶ τίς μετέδωκε καὶ στὸν παπᾶ, κ' ἔτσι ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ ἡ ἱστορία μου ἔγινε γνωστὴ εἰς ὅλον τὸ χριστιανικὸν πλήρωμα τῆς ἐκκλησίας.

"Οταν ἐμπῆκα στὴν ἐκκλησίαν, ὁ παπᾶς ἔλεγε: «Τὴν Θεοτόκον καὶ μητέρα τοῦ φωτὸς ἐν ὕμνοις τιμῶντες μεγαλύνομεν» κ' ἐγὼ ἐκοίταζα στὸ σκοτάδι τοῦ δεξιοῦ ψάλτου ν' ἀκούσω: «Τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβεὶμ...» 'Αλλ' ἄντι τούτου ἀκούω ἀπὸ τὸ τελευταῖο στασίδι τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς ἓνα μεσόκοπον πού ἄρχισε «Νέεεε. Τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβεὶμ...» "Αμα τελείωσε αὐτός, φωνάζει σ' ἓναν ἀντικρυνὸ γέροντα «Πάρ' το, μπάρμπα Θανάση!» «Εἶμαι σὰν ἀνήμερος ρὲ παιδί, πάρ' το σύ, ρὲ κουμπάρο Μανώλη!» ἀποκρίθηκε κεῖνος. 'Αφοῦ τὸ πῆρε ὁ Μανώλης καὶ ἐτελείωσε «Πάρ' το, ξάδερφε Θεόδωρῃ!», εἶπε. Μετὰ τὸν ξάδερφο Θεόδωρῃ τὸ πῆρε ὁ μαστρο Νικόλας καὶ οὕτω καθεξῆς, πότε ἀπὸ τὸ δεξιὸ μέρος καὶ πότε ἀπὸ τὸ ἀριστερὸ ἀνακατώθηκαν ὅλοι στὴν ψαλτικὴ. Κ' ἔτσι προχωροῦσε ἡ λειτουργία. 'Εβγῆκε ὁ παπᾶς κ' εἶπε «Σοφία, ὁρθοί» κ' ἔψαλε ἓνας τὸ ἀναστάσιμο 'Απολυτίκιον. "Επειτα ἔπρεπε νὰ ψαλοῦν δύο ἀπολυτίκια, ἓν τοῦ 'Αγίου Δημητρίου κ' ἓνα τῆς 'Αγίας Παρασκευῆς πού ἦταν δική της ἡ ἐκκλησιά. 'Αλλὰ ποιοὶ θὰ ψάλουν πρῶτα καὶ ποιοὶ ὕστερα; Νὰ ψάλουν τοῦ 'Αγίου Δημητρίου; Μὰ μήπως κκοφανῇ τῆς 'Αγίας Παρασκευῆς; Νὰ ψάλουν τῆς 'Αγίας Παρασκευῆς; Μήπως κκοφανῇ τ' 'Αγίου Δημητρίου; Καὶ εἶναι καὶ βαλαλάρης! 'Εκοίταζε ὁ ἓνας τὸν ἄλλον. Τί νὰ γίνη; Κανεὶς δὲν ἤξερε. Ρώταγαν τὸν ἓνα, μιὰ. Ρώταγαν τὸν ἄλλον, τίποτε. Ρώτησαν καὶ τὸν παπᾶ, οὔτε κεῖνος ἤξερε.

Πῶς βρέθηκα καὶ τὰ τρία ἀπολυτίκια μαζί; Πῶς μπλέχτηκαν καὶ τὰ τρία τὴν ἴδια μέρα! Τότε σὲ στιγμή ἀμνηχανίας στράφηκαν ὅλα τὰ βλέμματα σὲ μένα. "Ἀνθρώπος γραμματισμένος μπορεῖ νὰ μὴν ξέρη τὴ σειρά πού κρατοῦν τ' ἀπολυτίκια;!! Ἐγώ, πολὺ ἀδύνατος στὴ Θεολογία, εὐρέθηκα σὲ μεγάλη ἀμνηχανία. Νὰ πῶ ὅτι δὲν ξέρω, ἐκινδύνευα τὴν ὑπόληψί μου. Τότε ἐθυμῆθηκα τὴ σοφία τοῦ Σολομῶντος πού ἤθελε νὰ χωρίσῃ τὸ ἓνα παιδί στὰ δύο καὶ τὴν ἐφήρμοσα ἀνάποδα, ἐκόλλησα τὰ δύο ἀπολυτίκια εἰς ἓνα καὶ τοὺς εἶπα ὅτι πρέπει νὰ ψαλοῦν καὶ τὰ δύο ἀπολυτίκια μαζί. Ἐτσι κ' ἔγινε· ὁ ἓνας ἀπὸ τὸ δεξιὸ ἔψαλε τὸ ἀπολυτίκιον τοῦ Ἁγίου Δημητρίου καὶ ἄλλος ἀπὸ τὸ ἀριστερὸ συγχρόνως ἔψαλε τὸ ἀπολυτίκιον τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς. Κ' ἔτσι ὑποθέτω πῶς θὰ ἔμεναν ικανοποιημένοι καὶ ὁ Ἅγιος Δημήτριος καὶ ἡ Ἁγία Παρασκευὴ καὶ ἐγώ.

"Οποῖος τώρα περάσῃ ἀπὸ τὴν Κίσσελη καὶ εἶναι καὶ Κυριακὴ καὶ ἄλλη γιορτὴ μαζί, μετὰ τὸ Ἀναστάσιμο ἀπολυτίκιο θὰ ἀκούσῃ τὰ ἄλλα δύο ἀπολυτίκια νὰ ψάλλωνται μαζί. Αὐτὸ ὀφείλεται σὲ μένα. Καλὰ ἔκαμα ἢ κακὰ, ὁ Θεὸς ὥς με κρίνῃ. "Ἀν ὅμως ρωτήσῃ κανεὶς τοὺς Κισσελιῶτες ποιὸς εἶναι ὁ σοφώτερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, ὅλοι, μ' ἓνα στόμα, θὰ εἰποῦν γιὰ μένα.

1919

IOANNES A. IOGIAL

IATROS

ΒΙΒΛΙΟΤΗΤΗ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΩΝΙ ΒΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ

IOANNINA

Ο ΑΠΑΡΗΓΟΡΗΤΟΣ ΧΗΡΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΤΗΤΗ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΩΝΙ ΒΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ

IOANNINA

Ὁ κύρ Χρῆστος, ὁ μυλωνᾶς, εἶχε ὅλες τῆς χάρες. Πρῶτα πρῶτα ἦτανε ὁμορφος, ψηλός, ξανθός, με μάτια γλυκὰ καὶ παιγνιδιάρικα, τραγουδιστής, γλυκομίλητος, με καρδιὰ τρυφερὴ καὶ πονετικὴ καὶ τὸ σπουδαιότερο μόνις τριανταπεντάρης. Ἐπειτα ἦτανε κουβαρντᾶς. Ὅταν τὴν Κυριακὴ, πού δὲν ἐδούλευεν ὁ μύλος, ἔβγαινε στὸ μαγαζί, δὲν ἔμενεν ἄνθρωπος ἀκέραστος. Ἦτανε μ' ἓνα λόγο λεβεντάνθρωπος. Ἀλλὰ καὶ πῶς νὰ μὴν εἶχε καρδιὰ τρυφερὴ ὁ κύρ Χρῆστος! Ξεύρετε πού εἶχε τὸ μῦλό του; Ἀκοῦστε. Παρακάτω λιγάκι ἀπὸ τὸ κεφάλαιον, πού ἔβγαιναν ἀφθονο καὶ γάργαρα νερό, εἶχε φτιάσει ὁ κύρ Χρῆστος μύλο ὅχι σὰν αὐτοὺς πού ξεύρετε, μιὰ ψωροκαλύβα σὰν μαντρί, ἀλλὰ σπῖτι δίπατο. Ἀπὸ κάτω μύλος καὶ ἀπὸ πάνω κατοικία με κρεβάτι διπλὸ σιδερένιο, με καθρέφτη, με ντουλάπα γιὰ τὰ γιορτινὰ ροῦχα, κρεμαστάρες εὐρωπαϊκῆς, με καρέκλες, με τραπέζι στρωμένο με κεντητὸ τραπεζομάντηλο καὶ με χίλια ἄλλα πράγματα.

Τὸ αὐλάκι τοῦ μύλου ἦταν χτιστὸ καὶ γιὰ νὰ κάμῃ μεγάλη κρέμαση τὸ νερό, εἶχε χτίσει μάντρα στερεὴ με καμάρες. Στὴ μάντρα λοιπὸν αὐτὴ με τὸν καιρὸ ἐφύτρωσαν βᾶτα, ἀμπελίνες, πολυτρίχια, κισσοὶ καὶ τὴν εἶχαν ὅλη κρύψει. Καὶ τὸ νερό, πού ξεχειλίζε ἀπὸ τὸ αὐλάκι χύνονταν κατὰ σταγόνες ἀπὸ τὸ πολυτρίχι καὶ τὸν κισσὸ σὰν διαμαντένια βροχή. Γύρω

στό μύλο πλατάνια θεόρατα και καρυδιές πανύψηλες προφύλατταν τὸ καλοκαίρι τὴν ξανθὴ καὶ ροδοκόκκινη ὄψι τοῦ κυρ Χρήστου ἀπὸ τὸν ἥλιο.

Ἐκεῖ λοιπὸν στὴν ὁμορφὴ φωλιά περνοῦσε ἕξη μέρες τὴν ἐβδομάδα ὁ κυρ Χρῆστος, τὴν δὲ ἐβδόμην εἰς τὸ μαγαζὶ καὶ τὸ σπίτι του. Πρέπει νὰ ξεύρετε, ὅτι ἓνα μόνον δυστύχημα εἶχεν ὁ κυρ Χρῆστος· ἦτανε παντρεμένος καὶ μάλιστα εἶχε καὶ ἀσχημὴ γυναῖκα καὶ τέσσαρα παιδιά. Μικρὸ μικρὸ τὸν πάντρεψαν οἱ γονεῖς του μὲ μιὰ ἀσχημομούρα κληρονόμισσα, ἣ ὁποία ἔπειτα ἀπὸ τέσσαρα παιδιά ἦταν πιά γιὰ πέταμα. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ δυστύχημα τοῦτο ἤυρε θεραπείαν ὁ κυρ Χρῆστος. Ἀφῆνε τὴ γυναῖκά του καὶ τὰ παιδιά του στὸ σπίτι ποὺ εἶχε στὸ χωριὸ καὶ αὐτὸς ἔμεινε στὸ μύλο καὶ μόνον τὴν Κυριακὴ περνοῦσε στὸ σπίτι του. Κάποτε κάποτε ἐρχότανε καὶ ἡ γυναῖκά του στὸ μύλο—δὲν ἦτανε δὲ καὶ μακριά, στὴν ἄκρῃ τοῦ χωριοῦ—ἀλλὰ μόνον γιὰ νὰ τοῦ πλύνῃ τὰ πιᾶτα, νὰ σκουπίσῃ τὸ σπίτι καὶ τὸ μύλο καὶ νὰ συγυρίσῃ τὸ διπλὸ κρεβάτι.

Πάρα πάνω ἦταν κι ἄλλος μύλος, μὰ δὲν ἔκανε τίποτα. Λὲς καὶ ὁ κυρ Χρῆστος εἶχε μαγεμένες τίς γυναικοῦλες καὶ αὐτὰ τὰ ζῶα ἀκόμῃ. Κίναγαν νὰ πᾶνε στὸν ἄλλο μύλο καὶ βρισκόσανε χωρὶς νὰ τὸ θέλουν στοῦ κυρ Χρήστου. Ἀμα ἄφηναν τὰ ζῶα μοναχά, ὅλα ἐκεῖ διευθύνοντο.

Μὰ ἦταν τόσο συμπαθητικὸς ὁ σιχαμένος, τόσο ὁμορφος ὁ κυρ Χρῆστος! Πουντραρισμένος μάλιστα μὲ τὴν ἄγνη τοῦ ἀλευριοῦ, φαινότανε σὰν τὸν Ἀπόλλωνα τῆς Ἀκαδημίας. Ἀκουμπισμένους ἐπάνω στὸ

σωρὸ τῶν σακκιῶν μιλοῦσε τόσο γλυκά, ἐκοίταγε μὲ τέτοια χάρι ποὺ μεθοῦσε ἀπὸ τὴ γλύκα.

Ὅλα ἦσαν ὁμορφα ἐκεῖ, ὁ μυλωνᾶς, ὁ μύλος, ὁ τόπος καὶ πρὸ πάντων τὸ ἐπάνω πάτωμα τοῦ μύλου. Ὅσες γυναῖκες ἀνέβαιναν ἐκεῖ, ἔμειναν κατευχαριστημένες. Τί περιποιητικὸς ὁ μυλωνᾶς, τί φιλότιμος! Ποτὲ κοτόπουλο δὲν ἔφαγε μόνος του, ὅλα μὲ τίς πελάτισσες! Ἀπ' ὅλες ὅμως πρὸ συχνὰ ἀνέβαιναν στὸ ἐπάνω πάτωμα ἡ Μόσχω, ἡ Ἀσῆμω καὶ ἡ Μυγδάλω.

Ἀχ Μόσχω, Μόσχω! Τὰ τσιγγάνικα καὶ παιγνιδιάρικα μάτια σου καὶ τὰ κόκκινα χεῖλη σου, ποὺ πάντα ἐκεῖ ἄνοιξε χαμόγελο καὶ πεθαμένον μποροῦσαν νὰ ἀναστήσουν. Τί κουτὸς ποὺ ἦταν ὁ ἄντρας σου, ποὺ ἄφησε τέτοια νεράϊδα καὶ πῆγε στὴν Ἀμέρικα! Μόσχω σὲ εἶπανε καὶ μόσχος εἶσαι. Ὅταν μπαίνης στὸ μύλο, νεράϊδα ἀγγελολοκάμωτη, θαρρεῖς πὼς μαγεύεις καὶ τὸ νερὸ ἀκόμῃ καὶ ζουρλαίνεται καὶ ὁ μύλος. Σὰ δαιμονισμένη γυρίζει ἡ μυλόπετρα καὶ συθέμελα κουνεῖ τὸ σπίτι, ὅπως συθέμελα σπαρταρᾷ καὶ ἡ καρδιά τοῦ μυλωνᾶ.

Ἐσένα πρέπει, μάτια μου κορώνα στὸ κεφάλι
γιατὶ σὰν τέτοια ὁμορφιά δὲ βρίσκεται σὲ ἄλλῃ

τῆς λείει ταχτικὰ ὁ μυλωνᾶς καὶ ξερογλύφει τὰ χεῖλη του, σὰν νὰ τρώῃ μπακλαβᾶ.

Ὅταν λοιπὸν ἡ Μόσχω ἀνέβαινε στὸ ἐπάνω πάτωμα, τὸ καλὺτερο κοτόπουλο θὰ θυσιαζότανε.

Καμμιά φορὰ ὁ κυρ Χρῆστος προσκαλοῦσε τίς γυναικοῦλες καὶ δυὸ δυὸ, τρεῖς τρεῖς, καὶ τότε πλέον ἐχρειαζέτο ἰδιαιτέρα ὑπηρεσία. Τότε ὁ μυλωνᾶς προσ-

καλοῦσε τὴ γυναῖκά του νὰ τοῦς ὑπηρετῇ. Αὐτὴ ἐμαγεύρευσεν, αὐτὴ ἐσκούπιζε, αὐτὴ ἐπλενε τὰ πιᾶτα κ' ἐτρωγε καὶ κανένα κοκκαλάκι, ὅταν δὲν ἐτρωγε ξύλο. Τὰ ὑπόμεινον ὅμως ὅλα αὐτὰ χάριν τῆς Κυριακῆς, νὰ τὸν ἔχη καὶ αὐτὴ μιὰ φορὰ τὴν ἐβδομάδα.

Ἦρθε ὅμως ἡ γρίπη καὶ μαζί με ἄλλα σκουπίδια ἐσάρωσε καὶ τὴν κυρὰ Χρήσταινα.

Ὁ κύρ Χρῆστος ἦταν στὸ μύλο καὶ πρῶι πρῶι ἦρθε τὸ μεγαλύτερο παιδί του ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ τὸν εἰδοποίησεν ὅτι πέθανε ἡ μάνα του. Ὁ κύρ Χρῆστος πέρασε ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά, βάρωσε μόνος του τὴν καμπάνα καὶ διευθύνθη στὸ σπίτι του, ὅπου ἤρθε τὴ γυναῖκά του συγυρισμένη πιά ἀπὸ τὴν ἀδερφή της. Μὲ τὴν καμπάνα ἐπῆρε εἶδησι τὸ χωριό, ὅτι κάποιος πέθανε καὶ ἀπὸ στόμα σὲ στόμα ἐμαθεύτηκε πιά. Σιγὰ σιγὰ ἄρχισαν νὰ μαζεύωνται οἱ γειτόνισσες καὶ ἄρχισαν τὰ μυζοκλάματα. Ἀπὸ τίς πρῶτες ἦρθε καὶ ἡ Ἀσήμε.

— Τώρα πιά, Χρῆστό μου, ἔδωκ' ὁ Θεὸς κ' ἐλευθερώθηκες ἀπὸ τὴ γυναῖκά σου, θὰ με πάρης. Αἶ;

— Τί νὰ σοῦ κάμω, Ἀσήμε μου, πρόλαβε ἡ Μόσχω κ' ἐπιασε τὸ γιατάκι.

— ὦχ! ἡ ἔρμη, μόλις ἄκουσα τὴν καμπάνα, ἔτρεξα.

— Τί νὰ σοῦ κάμω, Ἀσήμε μου, ἡ Μόσχω ἔμαθε ὅτι ψυχομαχάει ἡ μακαρίτισσα καὶ ἦρθε ζώντας ἀκόμη τῆς μακαρίτισσας κ' ἐπιασε τὸ γιατάκι. Ὅταν ἦρθα ἀπὸ τὸν μύλο, τὴν ἤρρα ἐδῶ. Ἀλλὰ μὴ μοῦ χολοσκάς. Ὅπως βρόντηξε ἡ καμπάνα γιὰ τὴ μακαρίτισσα, ἔτσι

μπορεῖ νὰ βρόντηξῃ ἄλλη μιὰ φορὰ καὶ γιὰ τὴ Μόσχω καὶ τότε ἔρχεται ἡ σειρά σου.

Καὶ γιὰ νὰ τὴν παρηγορήσῃ περισσότερο, τῆς χάιδεψε τὰ μαῦρα μαλλιά καὶ τὸ δροσερὸ μάγουλό της καὶ τὴν ἔστειλε στὸ σπίτι της.

1919

IOANNES A. TSOPIAL
IATROS
ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΝ ΑΙΩΝΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΡΙΟ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΔΙΠΛΕΣ

—Μωρέ, θά μοῦ τίς διπλιάσουν. Τρεῖς ἔδωκα τῆς Μαργιῶς, ἔξη θά πάρω γιά τὸ Γιώργη. "Αν δὲν βάλω στὸ σιλάχι μου ἔξη χιλιάδες, νύφη δὲν ξεπεζέβει στὴν αὐλή μου. Μὲ γδαίρνεις μὲ μαχαίρι, θά σέ γδάρω μὲ στουρνάρι.

Αὐτὰ ἔλεγεν ὁ μπαρμπα-Θύμιος ἐν βρασμῷ ψυχικῆς ὁρμῆς καὶ ἔκοβε βόλτες στὸ μαγαζί τοῦ χωριοῦ, γιὰ νὰ τ' ἀκούῃ ὁ Σπῦρος Τσιλιβίδης, ποὺ ἔστειλε προξενιὲς γιά τὸ κορίτσι του μὲ τέσσαρες μόνον χιλιάδες.

Ὁ Γιώργης τοῦ μπαρμπα-Θύμιου ἦταν πιά 18 χρονῶν καὶ ὁ πατέρας του πάσχιζε νὰ τὸν παντρέψῃ. Στὸ χωριὸ καμμιά κόρη δὲν εἶχε τῆς ἔξη χιλιάδες. Γι' αὐτὸ ὁ μπαρμπα-Θύμιος κάθε γιορτὴ καβαλλοῦσε τ' ἄλογό του καὶ ἔτρεχε στὰ περίχωρα, γιὰ νὰ βρῇ τίς ἔξη.

—Βρὲ παιδί, ἔλεγε, πρέπει νὰ παντρευτῆς, χά-
νουμε τοὺς τόκους τῆς προίκας καὶ τῆς δουλειῆς, ποὺ
θάκανε ἡ νύφη στὸ σπίτι.

Τέλος πάντων γύρισ' ἀπὸ δῶ, γύρισ' ἀπ' ἐκεῖ τίς
πέτυχε τίς ἔξη στὰ Καλύβια. Τίς εἶχε ἡ Βασίλω τοῦ
Κατραμαῦ. Ἦταν 25 χρονῶν ἡ Βασίλω, ξεραγιανή
σὰν τσίρος καὶ μαύρη σὰν τὸ τηγάν, ἀλλὰ τί μὲ τοῦτο,
τίς ἔξη τῆς εἶχεν.

"Όταν ὁ μπαρμπα-Θύμιος ἐτελείωσε τὸ συνοικέ-
σιο, ἐγύρισε στὸ σπίτι τὸ βράδυ χαρούμενος καὶ τὸ

εἶχε μάλιστα βάλει καὶ στὸ κέφι. Τέτοιο πράγμα τὸ
ἔκανε μόνον, ὅταν εὑρίσκε ξένο κρασί.

—Γειά σου, ρὲ λεβέντη Γιώργη, καὶ τὸν χτυ-
ποῦσε φιλικὰ στὸν ὦμο, τίς βουτήξαμε τίς ἔξη.

* *

Τ' ἀρρεβωνιάσματα δὲν βάσταξαν πολὺ. Ὁ μπαρ-
μπα-Θύμιος βιαζότανε νὰ βάλῃ τίς ἔξη στὸ σιλάχι.
Γιαυτὸ ἔβαλε τὰ δυὸ πόδια σ' ἓνα παπούτσι τοῦ συμ-
πέθερου Κατραμαῦ νὰ οἰκονομήσῃ τίς ἔξη καὶ νὰ γίνη
ὁ γάμος τὸ γρηγορώτερο.

Στὶς 27 λοιπὸν τοῦ Ὀκτωβρῆ θά γίνονταν ὁ
γάμος. Τὴν ἡμέρα κείνη λοιπὸν, μόλις ἐσχόλασεν ἡ
ἐκκλησιά, μαζεύτηκε τὸ συμπεθεριὸ στὸ σπίτι τοῦ
μπαρμπα-Θύμιου ὅλοι καβαλλαῖοι, μὲ τ' ἄλογά τους
στολισμένα στὰ κεφάλια μὲ βασιλικὸ καὶ κατηφέδες
καὶ τὰ σαμάρια στρωμένα μὲ ἄσπρα σεντόνια.

Ὁ δρόμος ἦταν στενὸς καὶ τὸ συμπεθεριὸ ἀπλώ-
θηκε σὲ μιὰ μακριὰ γραμμὴ. Εὐτυχῶς ὁ μπαρμπα-
Θύμιος ἀπὸ φιλαργυρία δὲν τοὺς εἶχε ποτίσει πολὺ
κρασί καὶ κανέναν δὲν ἐκυλίσθη μεθυσμένος ἀπὸ τὸ
ἄλογο κάτω στὴ λάσπη, νὰ λερώσῃ τὴ φουστανέλλα
του. Δὲν ἔκαμεν ὅμως τὸ ἴδιο καὶ ὁ συμπέθερός του
ὁ Κατραμαῦς. Μόλις τὸ συμπεθεριὸ ξαπέζεψε στὴν
αὐλή του, ἀνοιξε τὸ κατώγι του καὶ τὰ βαρέλια του
καὶ τὸ κρασί ἔτρεχε βρῦσι στὰ λαρύγγια τῶν συμπε-
θέρων. Ἰδιαίτερος περιποιητικὸς φαινότανε στὸ συμ-
πέθερο τὸ Θύμιο.

—Εἰς ὑγείαν τῶν παιδιῶν μας, συμπέθερε, νὰ μᾶς

ζήσουν! καὶ δὸς τοῦ γιοματάρια. Κ' ἐπάσχιζε μὲ πάντα τρόπο ὁ γέρο Κατραμᾶς νὰ μεθύσῃ τὸ μπαρμπα—Θύμιο. Εἶχε τὸ λογαριασμό του ὁ πονηρός. Ἀλλὰ δὲν ἦτο εὐκολο πρᾶγμα. Ὁ μπαρμπα—Θύμιος βαστοῦσε πολὺ κρασί, καὶ μάλιστα ὅταν ἦταν ζένο.

* * *

Οἱ καλύτερες μαστόρισσες τοῦ χωριοῦ μαζεύτηκαν γιὰ νὰ ντύσουν τὴ νύφη. Ἦταν, βλέπετε, τὸ πρᾶγμα λωβὸ κ' ἐχρειάζετο μεγάλη τέχνη καὶ προσοχή. Τὴν ἐντυσαν τὰ νυφικά, τῆς ἀσπρίσαν μὲ φτιασίδι τὸ μαυρισμένο πρόσωπό της, ὅπως ἀσπρίζουν μὲ ἀσβέστι τὰ καπνισμένα ντζάκια κ' ἔβαψαν τὰ μαυροκίτρινα μάγουλά της κόκκινα.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ
* * *

Στὴν ἐκκλησιὰ ἦσαν ὅλα ἔτοιμα. Ἡ Βασίλως στᾶσπρα ντυμένη, σὰν τὴ μυῖγα μέσ' τὸ γάλα, στεκόταν δίπλα στὸ Γιώργη. Στὸ τραπέζι ἦταν τὸ Εὐαγγέλιο, ἓνα ψωμὶ κ' ἓνα ποτήρι κρασί καὶ ἡ ἐκκλησιὰ γεμάτη ἀπὸ ἀνθρώπους.

—Ἐμπρός, παπᾶ, βάλ' «εὐλογητὸς» λέγει ὁ Κατραμᾶς.

—Ἄ! συμπέθερε, ἀποκρίνεται ὁ μπαρμπα—Θύμιος, θὰ μετρηθῇ ὁ παρᾶς πρῶτα.

—Νὰ μὲ συμπαθᾶς, συμπέθερε, τὸ λησμόνησα, δικαιολογήθηκε ὁ Κατραμᾶς καὶ ἄρχισε νὰ μετράῃ τὰ ἑκατοστάριχα ἀπάνω στὸ Εὐαγγέλιο, ἓνα, δύο,

τρία.... πενήντα ὀχτώ, πενήντα ἑννέα. Ἐδῶ σταμάτησε.

—Χρὶ! Ἐμπρός συμπέθερε, λέει ὁ μπαρμπα—Θύμιος, κουράγιο, βγάλε καὶ τὸ ἄλλο κατοστάριχο.

—Ἀμάν, συμπέθερε, δὲν ἔχω ἄλλο. Χάρισέ μου ἓνα κατοστάριχο.

—Οὔτε πεντάρα, τίς θέλω ἔξω κοφτές.

Τότε ὁ Κατραμᾶς ἔβγαλε δυὸ εἰκοσιπεντάριχα ἀπὸ τὸ σελάχι του.

—Νὰ πενήντα δραχμὲς ἀκόμα. Χάρισέ μου τίς ἄλλες.

—Ἐμπρός, συμπεθέροι, καβαλλᾶτε νὰ φύγουμε. Τί, νὰ παίξουμε ἤρθαμε ἐδῶ! Ἐβρόντησε μὲ τὴ δυνατὴ φωνή του ὁ μπαρμπα—Θύμιος.

Καὶ ἡ ἐκκλησιὰ ἄρχισε νὰ ἀδειάζῃ ἀπὸ τὸν κόσμο.

—Βρὲ ἀμάν, συμπέθερε, γιὰ πενήντα δραχμὲς θὰ χαλάσῃς τὸ συνοικέσιο; Θὰ μοῦ κάμῃς τέτοιο ρεζιλίκι στὸ σπίτι μου; Δὲν ἔχω ἄλλα, πάρε μου τὴν ψυχή. Εἶπεν ὁ Κατραμᾶς μὲ παραπονεμένη φωνή.

—Δὲν τ' ἀκούω αὐτὰ ἐγώ, μιλημένα τιμημένα. Εἶπαμε ἔξω, ὅχι πέντε ἐνιαχόσιες πενήντα. Ἐχε γειά, συμπέθερε. Ἐμπρός, Γιώργη, πᾶμε.

Καὶ ὁ γαμπρός σὰν ἀρνάκι ἀκολούθησε τὸν πατέρα του.

—Καρτέρα μιὰ στιγμὴ, συμπέθερε, θὰ σοῦ τίς φέρω καὶ τίς ἄλλες πενήντα.

Καὶ πράγματι ὁ Κατραμᾶς ἐπῆρε πενήντα δραχμὲς δανεικὲς ἀπὸ τὸν ἀδερφό του καὶ τίς ἔρριξε ἀπάνω στίς ἄλλες.

—Τώρα μάλιστα! εἶπ' ὁ μπαρμπα—Θύμιος καὶ

ἀφοῦ ἐσυγύρισε καλὰ τῆς χιλιάδες στὸ σιλάχι του μέσα
χτυπώντας δυνατὰ τὰ παλαμάκια του:

— Ἐμπρός, παπᾶ, βάλ' «Εὐλογητὸς», εἶπε.
«Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν πάντοτε.....»

1920

ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΠΑΡΑΛΗΠΤΙΚΗΣ
ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ ΠΑΡΑΛΗΠΤΟΥ

«Ἀγαπητέ μου ἀδελφὲ», μοῦ ἔγραφε ἡ ἀδελφή μου,
«μὲ τὸ ἀτμόπλοιο «Μάρθα» σοῦ στέλλω μία κάσσα
ἀπὸ τὴν ἀγαπητὴ σου σταφίδα. Λαμβάνεις καὶ τὴν
φορτωτικήν. Ὁ ναῦλος εἶνε πληρωμένος. Σὲ φιλοῦμεν
γλυκὰ σὰν τὴ σταφίδα. Ἡ ἀδελφή σου Κατίνα».

Μὲ μεγάλη μου χαρὰ διάβασα τὸ γράμμα καὶ γιὰ
τὰ γλυκὰ ἀδελφικὰ φιλιὰ καὶ γιὰ τὴν γλυκεῖα σταφίδα,
ποῦ φαίνεται γλυκύτερη ὅταν ἔρχεται ἀπὸ σπίτι.

Ἐνα πρᾶγμα ὅμως μοῦ φάνηκε παράξενο, ἐνῶ
ἡ ἐπιστολὴ ἦταν χρονολογημένη ἀπὸ τὶς 27)βρίου,
ἐγὼ τὴν ἔλαβα στίς 15 8)βρίου. Ἐνα βλέμμα ὅμως
στὸ φάκελλο μοῦ ἐξήγησε τὸ φαινόμενο. Ὁ φάκελλος
ἦταν γεμάτος σφραγίδες.. Ἐκ λάθους τῶν Ταχυδρο-
μείων τὸ γράμμα εἶχε περιηγηθῇ ὅλην τὴν Ἑλλάδα
καὶ τέλος ἔφτασε σ' ἐμένᾳ. Τέλος πάντων «Κάλλιον
ἀργὰ παρὰ ποτέ», ἐσκέφθηκα. Ἐπῆρα λοιπὸν ἕνα χα-
μάλι, ἀφοῦ τὸν ἐσυμφώνησα δυὸ δραχμὲς καὶ διη-
θύθη στὴν προκυμαία νὰ παραλάβω τὴν ἀγαπητὴ
κάσσα. Ἐκεῖ ἐρώτησα ἕνα βαρκάρη ποῦ πρέπει νὰ
ἀποταθῶ καὶ μοῦ ἀπήντησε «στὴν ἀποθήκην τοῦ τε-
λωνείου νούμερο 3».

Διηθύθη λοιπὸν στὴν ἀποθήκην Νο 3 καὶ
μὲ ἐκπληξί μου εἶδα ὅτι ἦσαν καὶ ἄλλοι 10—15 ἄν-
θρωποι.

Ἀφοῦ περίμενα λίγο καὶ εἶδα ὅτι θὰ φάγω τὴν
Διηγήματα Π. Δ. Παναγοπούλου

ἡμέρα μου περιμένοντας ἐκεῖ, ἐπραξικόπησα. "Ε-
σπρωξα με τόλμη τοὺς μπροστινοὺς κ' εὗρέθηκα μπρο-
στὰ σ' ἕνα ὑπάλληλο με στολή.

—Κύριε, τοῦ λέγω, αἶρθε νὰ παραλάβω μία
κάσσα σταφίδα» καὶ τοῦ ἔτεινα τὴν φορτωτικὴν.
Μ' ἐκοίταξε μ' ἕνα τέτοιο βλέμμα ποὺ καὶ ὁ νευρικό-
τερος τῶν ἀνθρώπων θὰ μεταβάλλετο εἰς ἄγαλμα.

—Μὲ τὴ σειρά σας, κύριε. ἐγρύλλισε, μετὰ τὴ σειρά
σας!

"Εσκυψα τὸ κεφάλι κ' ἐγύρισα στὴ σειρά μου·
τὴν ὁποῖαν ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε καταλάβει ἄλλος.

—Θ' ἀργήσουμε, ἀφεντικὸς; μ' ἐρωτᾷ ὁ χαμᾶλης.

—"Ετσι φαίνεται, πῶς θ' ἀργήσουμε, τοῦ ἀπαντῶ.

—Δὲν μπορῶ ἐγὼ νὰ περιμένω, γιὰ ἕνα ψωρο-
δίφραγκο. Θὰ εἶχα βγαλμένα δέκα δραχμὲς ἕως τώρα.

—Φύγε ἂν θέλῃς. Δὲν σὲ κρατεῖ κανεὶς.

—Θὰ μοῦ δώσης τὸ δίφραγκο κ' ἔτσι θὰ φύγω.

—Δὲν ἔχω νὰ σοῦ δώσω τίποτε.

—Θὰ μοῦ δώσης...

—Δὲν σοῦ δίνω!

"Εβλεπα ὅμως ὅτι ὁ χαμᾶλης ἄρχισε νὰ σφίγγῃ
τὶς γροθιές του. "Εβλεπα καὶ τὸν κόσμον νὰ μαζεύεται
γύρω μας, ἔδωσα τόπο τῆς ὀργῆς καὶ τούδωσα τὸ
δίφραγκο. "Ωπλίσθηκα καὶ με ὑπομονὴ καὶ ἀπεφάσισα
νὰ περιμένω τὴ σειρά μου. "Απὸ ἕνα βαπόρι ἐξεφόρ-
τωναν βαρέλια με λάδι καὶ χαμᾶληδες τὰ κυλοῦσαν
μέσ' τὴν ἀποθήκη Νο 3. "Ενας ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς χαμᾶ-
ληδες, μὴ ἐνδιαφερόμενος γιὰ τὰ πανταλόνια τῶν ἀν-
θρώπων, ἀφοῦ δὲν τὰ εἶχε πληρωμένα, ἀφοῦ ἔδινε μιὰ
δυνατὴ σπρωξιὰ στὸ βαρέλι, τὸ ἄφηνεν ἔπειτα νὰ πη-

γαίνει μόνο του. Καὶ ἕνα ἀπ' αὐτά, λοξοδρομῆσαν ἐξ
ιδιοτροπίας, ἐπέρασαν ἀπὸ κοντὰ μου καὶ ἀφοῦ ἐσκοῦ-
πισε τὴ μιὰ πλευρά του στὸ καινούργιο πανταλόνι μου,
ἤνώθη μετὰ τὰ προηγούμενα.

—Βάρδα μπρός!..... ἐφώναξε κατόπιν ἐορτῆς
ὁ χαμᾶλης, καὶ περνώντας ἀπ' ἐμπρός μου: «στρα-
βομάρα, κύριος!» μοῦ εἶπεν.

"Εσκέφθηκα νὰ κάμω καυγᾶ. "Αλλὰ συλλογισθεῖς
ὅτι οἱ χαμᾶληδες ἔχουν σύλλογο ὅχι μόνον γιὰ νὰ
γδέρνουν τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ νὰ τοὺς δέρνουν
ἐσιώπησα, γιὰ νὰ μὴ φάγω ξύλο συλλογικῶς.

Τέλος πάντων ἤλθε καὶ ἡ ποθητὴ σειρά μου καὶ
μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ ἐνεχείρισα τὴν φορτωτικὴν
εἰς τὸν ὑπάλληλον μετὰ τὴν ἀπόφασιν νὰ φέρω ἐπὶ τῶν
ὤμων μου τὴν κάσσα ἔξω τοῦ τελωνείου καὶ ἐν ἀνάγκῃ
καὶ μέχρι τοῦ σπιτιοῦ μου.

Πρέπει, κύριε, νὰ πᾶτε τὴν φορτωτικὴν εἰς τὸ
πρακτορεῖον νὰ τὴν ἀλλάξετε κ' ἔτσι νὰ ρθῇτε ἐδῶ,
μοῦ εἶπεν ὁ ὑπάλληλος.

"Αν ἡ κάσσα τῆς σταφίδος ἔπεφτε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ
στὸ κεφάλι μου, δὲν θὰ αἰσθανόμουν μεγαλυτέρα
ἐκπληξι ἀπὸ ὅσην αἰσθάνθηκα, ὅταν ἄκουσα αὐτὰ τὰ
λόγια.

"Εσκέφθηκα νὰ παραιτήσω τὴν κάσσα, ἀλλ' ἐκ
σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἀδελφὴν μου ἀπεφάσισα νὰ πιῶ
καὶ αὐτὸ τὸ ποτήρι. "Επῆρα λοιπὸν τὰ βρεμένα μου
καὶ τὴ φορτωτικὴν κ' ἐξεκίνησα γιὰ τὸ πρακτορεῖο.
Εὐτυχῶς δὲν ἦταν μακριά.

—Μοῦ ἀλλάξετε, σᾶς παρακαλῶ, αὐτὴ τὴ φορτω-
τικὴ;

—Εὐχορίστως, κύριε, ἀλλὰ ὁ πράκτωρ δὲν εἶν' ἐδῶ, ἔχομεν ἀναχώρησιν ἀτμοπλοίου. Περᾶστε μετὰ μίαν ὥραν, μοῦ εἶπεν ἓνα παιδάριον.

—Μετὰ μίαν ὥραν!!.....Μὰ αὐτὸ εἶναι μαρτύριον!

—Μᾶς εἶνε ἀδιάφορον, κύριε.

Ἀπεφάσισα νὰ πιῶ καὶ αὐτὸ τὸ ποτήρι καὶ μπῆκα στὸ πρῶτο καφενεῖο ποὺ βρῆκα νὰ περάσω τὴν ὥρα μου.

Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἡ ἀτυχία μὲ κατεδίωξε. Δὲν ἐπρόφθασα νὰ ρουφήξω τὸν βαρὺν γλυκὸν μου καὶ βλέπω νὰ μπαίνει μέσα καὶ νὰ διευθύνεται ἴσια κατ' ἐπάνω μου ὁ φίλος μου Κύριος Λιμαδόρος. Ἀρχισε λοιπὸν νὰ μοῦ ἀναπτύσσει ἐν βάθει καὶ πλάτει τὰς ἰδέας του περὶ τῆς Γαλλοκεμαλικῆς συμφωνίας ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ὅρους τῆς συνθήκης τῶν Σεβρῶν, ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς τὴν συνθήκην τῶν Βερσαλλιῶν καὶ ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς παραδόσεις τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ.

Ὅταν λοιπὸν εἶδα ὅτι ἡ ὥρα πέρασε:

«Πιστεύω νὰ ἦρθεν ὁ πράκτωρ», τοῦ λέγω.

«Ποιὸς πράκτωρ; Ὁ πράκτωρ διὰ τὴν σύναψιν τοῦ δανείου;»

«Μωρὲ ποιοῦ δανείου; Ὁ πράκτωρ γιὰ τὴ σταφίδα» τοῦ εἶπον καὶ τὸν ἀφῆκα χάσκοντα...

Εὐτυχῶς ὁ πράκτωρ ἦταν ἐκεῖ καὶ ἡ δουλειὰ ἐτελείωσεν ἀμέσως, ἀφοῦ ἐπλήρωσα ἓνα δίφραγκο γιὰ τὴν ἐκφόρτωσιν τῆς κάσας ἀπὸ τοῦ ἀτμοπλοίου,

Μὲ τὸ καινούργιο χαρτὶ στὸ χέρι διευθύνθηκα πάλι στὸ τελωνεῖο, ἐπερίμεινα πάλι τὴν σειρά μου καὶ

ἔδωκα πάλι τὸ χαρτὶ στὸν ὑπάλληλο μὲ περισσότερο τώρα σεβασμό.

—Πρέπει, κύριε, νὰ πάρετε τὴν ἄδ-ια ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴ τοῦ λιμένος, μοῦ εἶπε ξηρὰ ξηρὰ κ' ἐπῆρε χαρτιὰ ἄλλων.

Ἐβγῆκα ζαλισμένος ἀπὸ τὴν ἀποθήκη Νο 3, μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ παραιτήσω τὴν κάσσα στὴν τύχη της, ἔστω καὶ λίρες ἂν εἶχε μέσα. Μὲ τὸν ἀέρα ὅμως τῆς θαλάσσης συνῆλθα καὶ ἀποφάσισα νὰ πιῶ καὶ αὐτὸ τὸ ποτήρι. Ἐσκέφθηκα λοιπὸν ποῖα εἶναι τὰ μέλη τῆς λιμενικῆς ἐπιτροπῆς γιὰ νὰ διευθυνθῶ πρὸς αὐτά. Θυμῆθηκα δὲ ὅτι τοιαῦτα μέλη ἦσαν οἱ κ.κ. Φαταούλας καὶ Καταβόθρας Τραπεζίται καὶ ὁ κ. Τσαλαβούτας μεγαλέμπορος.

Ἀλλὰ πάλιν ἐσκέφθηκα ἀγιά μιὰ κάσσα σταφίδα εἶναι δυνατόν νὰ ἐνοχληθοῦν τέτια σπουδαῖα πρόσωπα; Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν πρέπει τότε νὰ κάμουν ἄλλη δουλειὰ παρὰ νὰ ἐπιθεωροῦν φορτωτικές. Κάποιο λάθος θὰ εἶναι. Ἄς γυρίσω πάλι νὰ ρωτήσω μήπως ἔκαμα λάθος ἀπὸ τὴν ζάλη μου». Ἐγύρισα λοιπὸν πίσω στὴν ἀποθήκη Νο 3, ἐπερίμεινα τὴν σειρά μου προσέχων καὶ στὰ αὐτοκίνητα βαρέλια καὶ μὲ πρὸ πολὺ σεβασμὸ τώρα ἐρώτησα τὸν ὑπάλληλο ἂν πράγματι εἶναι ἀνάγκη νὰ θεωρήσουν τὴν φορτωτικὴν μου τὰ μέλη τῆς λιμενικῆς ἐπιτροπῆς.

Μ' ἐκοίταξεν ἀπὸ τὰ νύχια ὡς τὴν κορυφὴν μὲ βλέμμα οἴκτου καὶ μ' ἓνα τόνο φωνῆς ποὺ μ' ἐφόβισε πολὺ μοῦ λέγει.

—Εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ λιμένος σᾶς εἶπα καὶ ὅχι στὴ λιμενικὴ ἐπιτροπὴ.

—Μὲ συγχωρεῖτε, τοῦ εἶπα, καὶ φεύγων ἀκουσα πίσω μου φράσι ὄχι πολὺ κολακευτικὴ γιὰ μένα. «Τί βλάκας τοῦ εἶνε ὁ καυμένος»... Καὶ δὲν εἶχεν ἄδικο.

Ἐνῆς ναύτης ποῦ βρῆκα ἔξω εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ μὲ ὁδηγήσῃ εἰς τὰ γραφεῖα τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ λιμένος καὶ ἀπετάθην εἰς τὸν πρῶτον ὑπάλληλον ποῦ βρῆκα δείχνων τὴν φορτωτικὴν.

—Στὸ ναῦμερο δύο, μοῦ εἶπαν.

Ἐπῆγα στὸ Νο 2 καὶ κἀκεῖ ἔγραψαν εἰς ἓνα κόκκινο χαρτί καὶ μοῦ τὸ ἔδωσαν ὁ ὑπάλληλος προσθέσας· «στὸ Νο 3».

Ἐπῆγα στὸ Νο 3, καὶ ὁ ὑπάλληλος ἔβαλε τὴ μονογραφή του προσθέσας· στὸ Νο 5.

Ἐπῆγα στὸ Νο 5, καὶ ὁ ὑπάλληλος ἔβαλε μιὰ σφραγίδα προσθέσας· στὸ ταμεῖον.

Ἐπῆγα στὸ ταμεῖον ὅπου ἐπλήρωσα τρεῖς δραχμὲς καὶ ἐνενηντα πέντε λεπτὰ γιὰ χαρτόσημο καὶ τέλος ἔφυγα ἀπὸ τὰ γραφεῖα τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ λιμένος.

Βέβαιος τῶρα πλέον ὅτι θὰ παραλάβω τὴν κάσσα, ἀφοῦ μάλιστα ἐπέρασα καὶ ἀπὸ τὸ ταμεῖον, ἐσυμφώνησα ἓνα χαμᾶλη ἓνα δίφραγκο νὰ μοῦ μεταφέρῃ τὴν κάσσα στὸ σπίτι.

Πάλιν λοιπὸν μετὰ τοῦ αὐτοῦ καὶ πλέον βαθυτέρου σεβασμοῦ, ὅταν ἤλθεν ἡ σειρὰ μου, παρουσιάστηκα στὸν ὑπάλληλο τῆς ἀποθήκης Νο 3. Ὅταν εἶδε τὰ χαρτιά καὶ τὰ χαρτόσημα ποῦ ἦσαν κολλημένα μοῦ εἶπε:

—Περάστε καὶ ἀπὸ τὸ τελωνεῖον νὰ τὰ θεωρήσουν!

Εὐτυχῶς τὸ τελωνεῖον ἦτο δίπλα καὶ τοῦτο μ'ἔκαμε νὰ πιῶ καὶ αὐτὸ τὸ ποτήρι.

Ἐρώτησα ἓναν ὑπάλληλο τοῦ τελωνείου ποῦ θεωροῦν τὰ χαρτιά αὐτὰ καὶ μοῦ εἶπε:

—Δεξιὰ καθὼς ἀναβαίνομεν πρώτη πόρτα, δεύτερη, τρίτη.

Ἀνοιξα λοιπὸν τὴν τρίτη πόρτα καὶ εἶδα εἰς ἓνα στενὸ γραφεῖο γεμάτο ἀπὸ καπνοὺς σιγάρων εἴκοσι—τριάντα ἀνθρώπους νὰ ἔχουν περικυκλώσει ἓναν ὑπάλληλο, γιὰ νὰ τοὺς θεωρήσῃ χαρτιά σὰν τὰ δικά μου. Ἐπρεπε νὰ περιμένω τὴν σειρὰ μου!!

Αὐτὴ τὴ φορὰ ὅμως ἀπεφάσισα νὰπραξικοπήσω γενναῖα.

—Στὴν μπάντα παιδιὰ!! εἶπα μὲ ὕψος δέκα στρατηγῶν καὶ σπρώχνων τὸν ἓνα σπρώχνων τὸν ἄλλον ἐπαρουσίασα τὸ χαρτί μου στὸν ὑπάλληλον. Πρὶν προφθάσουν νὰ συνέλθουν ἀπὸ τὴν ἐκπληξί οἱ ἀδικηθέντες πελάται τοῦ γραφείου, τὸ χαρτί εἶχε θεωρηθῇ καὶ ἐγὼ ἤμην πλέον ἔξω τοῦ τελωνείου.

—Αὐτὴ τὴ φορὰ δὲν μοῦ γλυτώνεις, κάσσα μου, ἐσκέφθηκα.

—Ὅρίστε, κύριε, εἶπα στὸν ὑπάλληλο τῆς ἀποθήκης Νο 3, θριαμβευτικῶς ὥσπν νὰ ἐξετέλεσα τοὺς δέκα ἄθλους τοῦ Ἡρακλέους.

—Ὡραῖα!.. μοῦ ἀπήντησεν. Ἐπειδὴ ἡ κάσσα ἔμεινεν στὴν ἀποθήκη ἓνα μῆνα περίπου, πρέπει νὰ πληρώσετε 8 δραχμὲς δι' ἔξοδα ἀποθήκης.

—Εὐχαρίστως, κύριε, ὀρίστε τίς 8 δραχμὲς.

—Πολὺ καλὰ. Περάστε τῶρα ἀπὸ τὸ γραφεῖον τῶν ἀχθοφόρων νὰ πάρετε τὸ διπλότυπον.

—Μὰ ἔχουν καὶ οἱ ἀχθοφόροι γραφεῖον; ἐρώτησα μὲ ἐκπληξιν.

—Καὶ γιατί ὄχι, κύριος; μοῦ ἀπάντησε παρατυχῶν ἀχθοφόρος καὶ μοῦ ἔρριξε τέτοια ἄγρια ματιά πού ἐτράπην εἰς φυγὴν πρὸς τὸ γραφεῖον τῶν ἀχθοφόρων, ὅπου καὶ εἰσῆλθον μετὰ τοῦ ἐπιβαλλομένου σεβασμοῦ καὶ ἔδειξα τὰ χαρτιά μου.

—Δύο φράγκα, κύριος, θὰ πληρώσετε γιὰ ἀχθοφορικά.

—Μὰ ἐπλήρωσα ὁκτὼ στὴν ἀποθήκη.

—'Εκεῖνα, κύριος, εἶναι ἄλλα.

Αὐτὰ εἶναι δικαιώματα τοῦ ἀχθοφόρου, ὁ ὅποιος θὰ πάρῃ τὴν κάσσα ἀπὸ τὴν ἀποθήκη καὶ θὰ τὴν βγάλῃ ἔξω.

—Μὰ ἐγὼ ἔχω δικό μου ἀχθοφόρο.

—Δὲν ἐπιτρέπεται, κύριος. Ὁ ἰδικός σας ἀχθοφόρος θὰ πάρῃ τὴν κάσσα ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴν ἀποθήκη καὶ θὰ τὴν μεταφέρῃ ὅπου θέλετε.

—Πολὺ καλὰ, πάρετε τίς δύο δραχμὲς καὶ δώστε μου τὸ διπλότυπο.

Μ' ἓνα μάτσο λοιπὸν χαρτιά στὸ χέρι παρουσιάστηκα στὸν ὑπάλληλο τῆς ἀποθήκης Νο 3.

—Ὡραῖα! Τώρα πάρετε τὴν κάσσα!

—Δόξα σοι ὁ Θεός!

Ἄρπαξεν ὁ ἰδικός μου χαμάλης τὴν κάσσα, τώρα βλέπετε εἶχε τὸ δικαίωμα, καὶ ἐφύγαμεν ἀπὸ ἐκεῖ, ὅπως ἔφυγεν ὁ Ἰάσων, ὅταν ἐπῆρε τὸ χρυσόμαλλον δέρας.

Στὰ χέρια μου εἶχαν μείνει ὅλα τὰ χαρτιά ἐκεῖνα

πού μὲ εἶχαν βασανίσει καὶ ὁ θυμὸς μου ἐξέσπασε σ' αὐτά.

—Νά! νά! ἐφώναξα καὶ τὰ ἔκαμα κομματάκια, κομματάκια.

Ἡ ἐκδίκησις αὕτη μ' ἀνεκούφισε πολὺ.

Ὅταν ὅμως ἐδοκίμασα νὰ περάσω τὴν καγκελωτὴ θύρα τοῦ τελωνείου, κοντοστάθηκα.

—Τὰ χαρτιά σας, κύριε, μοῦ εἶπεν ἓνας φύλαξ πού ἦταν ἐκεῖ.

—Τὰ χαρτιά!! Ποιὰ χαρτιά;

—Νά, τὰ χαρτιά, δυνάμει τῶν ὁποίων ἐπεριλάβατε τὴν κάσσα.

—Μὰ ἐγὼ τὰ χαρτιά τὰ ἔσχισα. Ἐνόμιζα ὅτι ἦσαν ἄχρηστα.

—Τότε νὰ πᾶτε πίσω τὴν κάσσα ἀπὸ κεῖ πού τὴν πήρατε.

—Μά, κύριε, εἶνε φοβερόν, εἶνε τρομερόν, ἐπλήρωσα τόσα λεπτὰ!

—Μοῦ εἶνε ἀδιάφορον. Ποῦ ξεύρω ἐγὼ ὅτι εἶνε δική σου ἡ κάσσα, μπορεῖ καὶ νὰ τὴν ἔκλεψες.

—Προσέξατε, κύριε, πῶς ὁμιλεῖτε! Ἐγὼ κλέπτης, ἐγώ;...

—Γιατί; Μπορεῖ νὰ εἰσθεῖ ποῦ σᾶς ξεύρω ἐγώ! Μήπως καὶ οἱ κλέφτες σήμερα δὲ φοροῦν κολλάρα καὶ λαιμοδέτες; Ἐμπρὸς πηγαίνετε τὴν κάσσα πίσω. «χωρὶς χαρτιά δὲν βγαίνει ἀπὸ δῶ οὔτε βελόνα».

Τί νὰ κάμω λοιπόν, τί νὰ κάμω; Ἐπῆγα πάλιν εἰς τὸν ὑπάλληλον τῆς ἀποθήκης Νο 3 καὶ τοῦ διηγῆθην τὰ συμβάντα.

—Ἐχει δίκαιον ὁ ὑπάλληλος, μοῦ εἶπε, χωρὶς

χαρτιά δὲν βγαίνει τίποτε ἀπὸ τὸν περίβολον τοῦ τελωνείου. Μὴν ἀνησυχεῖτε ὅμως, ἡ κάσσα δὲν χάνεται. Ἀφῆστέ την ἐδῶ καὶ κάμψτε μίαν ἀναφοράν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ἐκεῖνο θὰ διατάξῃ τὰ δέοντα.

—Εὐχαριστῶ πολύ, κύριε, τοῦ εἶπα, σᾶς τὴ χάριζω τὴν κάσσα!

—Δὲν ἔχετε τὸ δικαίωμα, κύριε, νὰ τὴν χαρίσετε. Θὰ μείνῃ ἐδῶ ἐπὶ πέντε μῆνας καὶ θὰ πωληθῇ διὰ δημοπρασίας ὡς ἀξίτητος καί, ἂν τὰ χρήματα ποὺ θὰ πιάσῃ δὲν φθάνουν γιὰ τὰ δικαιώματα τῆς ἀποθήκης, τότε διὰ τὰ ἐπίλοιπα θὰ ἐκδοθῇ ἔνταλμα ἐναντίον σας.

Ἄφησα τὴν κάσσα κάτω καὶ ἐτράπην εἰς φυγὴν ἐκ φόβου μήπως κρατήσουν καὶ μένα στὴν ἀποθήκη γιὰτὶ δὲν εἶχα χαρτιά!

—Αἱ! ἀφεντικό, μοῦ φώναξε ὁ χαμάλης, τὸν κόπο μου.

—Α, ἔχεις δίκαιον μὲ συγχωρεῖς, τοῦ εἶπα, καὶ τοῦ ἔδωκα ἓνα δίφραγκο.

—Ὅταν ἐλευθέρως πλέον εὐρέθηκα ἔξω τοῦ τελωνείου, εὐχαρίστησα τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν μου καὶ ἀπεφάσισα νὰ γράψω στὴν ἀδελφῇ μου νὰ μὴ μοῦ ξαναστείλῃ σταφίδα, γιὰτὶ θὰ πηγαίνω μόνος μου στὴν πατρίδα νὰ τὴν τρώγω. Ἔτσι θὰ μοῦ στοιχίξῃ φθηνότερα, δὲν θὰ κινδυνεύω νὰ πάω στὴν φυλακὴ καὶ θὰ τρώγω καὶ σταφίδα, ἐνῶ τώρα ἐπλήρωσα χωρὶς νὰ φάγω.

1922

Ο ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΚΤΙΝΟΣ

Στὸν καφενὲ τοῦ Μάλεση, ποῦταν κάτω στὴν ἀκρογιαλιά, κλεισμένοι ἀπὸ τὴν κακοκαιρία οἱ ἑξὶ ψαράδες ἐπαίζανε σκαμπίλι. Δέκα μέρες ὁ βοριᾶς μανιασμένος ἀνακάτευε βαθειὰ τὴ θάλασσα καὶ τῆς ἔδινε ἄγριο βαθὺ πράσινο χρῶμα, σπαρμένο πυκνὰ πυκνὰ μὲ ἀφρούς. Δέκα μέρες τώρα ἡ τράτα συρμένη ἔξω ἀναπαυότανε στὴ μαλακὴ ἄμμο ἡσυχὴ καὶ ἀσφαλισμένη. Ὅσο καὶ ἂν μάνιαζεν ὁ βοριᾶς, δὲν μπορούσε νὰ τὴν σαλέψῃ καθόλου ἀπὸ τὴ θέσι της, αὐτὸς ποὺ ἄλλοτε μ' ἓνα ἐλαφρὸ φύσημά του τὴν ἔκανε νὰ χορεύῃ στὴν ἀγκαλιὰ τῆς θάλασσας. Τὰ δίχτυα, μαζεμένα κουβάρι στὸ κατὰστρωμα τῆς τράτας, ἦσαν κάτωσπρα ἀπὸ τὸ χιόνι.

Ἐπλησίαζε μεσημέρι καὶ τὸ σκαμπίλι ἔξακολουθοῦσε μὲ πείσμα. Ὁ Κατραμῆς καὶ ὁ Μπαστούνας ἔκαναν κουμάντο. Τὸ ὕψος δύο ἀρχηγῶν ἀντιπάλων ἐπιτελείων δὲν θὰ ἦτανε σοβαρώτερο ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ Κατραμῆ καὶ τοῦ Μπαστούνη. Τὰ σινιάλια τοῦ παιγνιδιοῦ διεσταυρώνοντο μεταξύ τῶν συντρόφων καὶ καθέννας προσπαθοῦσε νὰ κλέψῃ τὰ τῶν ἀντιπάλων. Ὁ βοριᾶς μὲ τὴν ἀγρίαν μουσικὴν του συνώδεε τὸ παιγνίδι, ἔσεις πολλὰς φορές ὁλόκληρον τὸν καφενὲ καὶ ἀπὸ τίς τρύπες ἔχυνε στὰ πρόσωπα τῶν ψαράδων τὴν παγερὴ ἀναπνοή του. Στὶς δυνατὲς μπόρες τοῦ διέκοπτον τὸ παιγνίδι γιὰ νὰ βλαστημῇσούν.

«Πάρ' το μὲ τὸ τρία σου!», εἶπεν ὁ Κατραμῆς σ' ἓνα σύντροφό του.

«Ψεῖρισέ το μὲ τὸ κόζι σου!» εἶπεν ὁ Μπαστούνας στὸν δικό του σύντροφο. Κ' ἐκεῖνος ἐνθουσιασμένος γιὰ τὴν ἐπιτυχία ἐχτύπησε τὸ φύλλο τόσο δυνατὰ στὸ τραπέζι, ὥστε ἀνεπήδησαν τὰ ποτήρια γεμᾶτα κρασί πού ἐστέκοντο δίπλα στὸν κάθε ψαρά. Στὴ γωνιά ἐκαίοντο τὰ πλευρὰ μιᾶς παλιόβαρκας καὶ ἐκόχλαζεν ἡ φασουλάδα τῶν ψαράδων.

«Μωρὲ γενήκαμε ντίπ στεργιανοί!» Δέκα μέρες ἔχουμε νὰ φᾶμε ψάρι. Φέρε, μωρέ, λίγο ξερό χταπόδι νὰ μασσήσω, ν' ἀρμυρίσω λιγάκι.

«Ἐχεις τὸν ἄσσο;»

«Ὁ ἄσσος πέρασε. Ἐχω σκαμπίλι θηλυκό».

«Μοῦ φαίνεται πῶς θὰ τὸ πάρῃ γρέγος», εἶπεν ὁ Κατραμῆς, βλέπων ἀπὸ τὸ τζάμι νὰ γυαλίζῃ λίγο ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης.

«Ἀπὸ τὸ στόμα σου καὶ στοῦ θεοῦ τ' αὐτὶ», εἶπαν οἱ ἄλλοι.

«Δέκα μέρες ἂν κάνῃ ἔτσι, θὰ πουλήσουμε καὶ τὰ σχοινιά.»

Ἡ φασουλάδα ἔγινεν. Ὁ Κατραμῆς, ὁ ὁποῖος δὲν ἔκανε μόνον κουμάντο στὸ σκαμπίλι, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλας τὰς ὑποθέσεις τῶν ψαράδων, ἄδειασε τὴ φασουλάδα σὲ μιὰ μεγάλη γαβάθα, ἔφερεν ὁ καφετζῆς ἕξῃ κουτάλια, ἐγέμισαν ἓνα γαλόνι κρασί καὶ ἄρχισαν μὲ ψαράδικη ὕρεξι νὰ ροφοῦν τὴ ζεστὴ φασουλάδα καὶ συχνὰ πυκνὰ τὴν ποτίζανε μὲ ἀφθονο κοκκινέλι.

Τὰ οὐρλιάσματα τοῦ βοριᾶ ἐγίνοντο ἀραιότερα σὰν ξεθυμασμένα. Ὁ Κατραμῆς περισσότερο πρόσεχε

στὸν καιρὸ παρὰ στὸ φαγὶ καὶ στὸ πιότὸ καὶ συχνὰ ἐβλεπεν ἀπὸ τὸ παράθυρο τὴ θάλασσα.

«Βρὲ παιδιά, σὰν μαλακώτερη μοῦ φαίνεται ἡ θάλασσα. Χωρὶς ἄλλο θὰ τὸ πάρῃ γρέο—λεβάντες.»

Δὲν ἐπρόφθασε νὰ τελειώσῃ τὸ λόγο του καὶ μία ἀκτὶς ἡλίου ἐπέρασε τὸ καπνισμένο τζάμι κ' ἔπεσε στὸ τραπέζι ἐπάνω.

«Ἐβίβαααα!» ἐφώνησαν ὅλοι μαζί, ἐσήκωσαν ψηλὰ τὰ γεμᾶτα ποτήρια καὶ τὰ ἄδειασαν ἕως τὸν πάτο χαιρετίζοντας τὴν ἀκτὶνα τοῦ ἡλίου, τὴν ἐλπίδα τῆς ἐργασίας.

ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ Δ. ΤΣΟΓΛΑ
ΙΑΤΡΟΣ
ΜΑΡΙΟΥ 121 ΕΝ ΑΓΩΓΗ ΚΑΡΕΠΙΣΤΗΡΙΟΥ
ΚΑΜΗΝΙΑ

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΟ ΔΩΡΟ

Ἐπειτα ἀπὸ πολλὰ χρόνια συνηντήθημεν πάλιν τὴν παρανομὴν τῆς πρωτοχρονιαῆς στὴν ἴδια μπύρα, ὅπου ἄλλοτε πρὸ 30 ἐτῶν στὴν ἐποχὴ τῆς νεότητός μας, ὅταν ἐσπουδάζαμε στὴν Ἀθήνα, κάθε βράδυ σχεδὸν καθισμένοι σὲ μιὰ γωνιά ἐξεμυστηρευόμεθα ὁ ἓνας στὸν ἄλλον τοὺς ἐφημέρους πόθους μας, τὰς γλυκείας ἐλπίδας μας καὶ τὰς πικρὰς λύπας μας.

Ἐκεῖ σ' αὐτὴν τὴν γωνίτσα, ἐκεῖ στὸν μικρὸν καναπέ μὲ τὸ ξεθωριασμένο τώρα ἐπίστρωμα, ὁ φίλος μου μὲ γεμάτα τὰ μάτια του ἀπὸ δάκρυα μοῦ διηγεῖτο πὼς ἡ Μαρίκα οὔτε γύρισε κἀν νὰ τὸν κυττάξῃ, ὅταν περνοῦσε ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς. Ἐκεῖ στὴν ἴδια θέσι ἐγὼ τοῦ διηγούμην ἐνθουσιασμένος πὼς ἡ Ἀσπασία ἐσήκωσε τὰ μπερνεδάκια τοῦ παραθύρου τῆς, ὅταν περνοῦσα καὶ μοῦ μειδιοῦσε γλυκά. Ἐκεῖ τοῦ ἔδειξα τὸ πρῶτο τριαντάφυλλο, ποῦ δέχτηκα ἀπὸ τὴν Ἀσπασία καὶ ἡ καρδιά μου σπαρταροῦσε ἀπὸ εὐδαιμονία καὶ ὑπερηφάνεια.

Καὶ τώρα ὁ χρόνος ἄφθονα εἶχεν ἐπιρρίψει σ' ἐμᾶς τὰ σημάδια τῆς διαβάσεώς του. Εἶχε ράνει τὰ κεφάλια μας μὲ ἄφθονη ποῦδρα καὶ τὸ μέτωπό μας αὐλακώσει μὲ πολλὰς ρυτίδας. Κάθε ρυτίς καὶ ἀπὸ μιὰ φουρτούνα τῆς ζωῆς.

Αἱ ἀναμνήσεις ἤρχοντο ἀθρόαι «θυμᾶσαι τοῦτο, θυμᾶσαι ἐκεῖνο;»

Καὶ μία εὐχαρίστησις μὲ μιὰν λεπτὴν ἀχλὺν μελαγχολίας κατελάμβανε τὴν ψυχὴν μας.

«Θυμᾶσαι, Ἀνδρέα, τοῦ λέγω, τὸ πρωτοχρονιατικὸ δῶρο ποῦ ἔκαμες στὴ μάνα σου τότε;»

«Ἄν τὸ θυμᾶμαι λέγεις; Κάθε παραμονὴ τῆς πρωτοχρονιαῆς μὲ αὐτὸ ζῶ».

«Διηγῆσου το σὲ παρακαλῶ. Ἄν καὶ ἤμεθα τότε μαζί, θέλω νὰ τὸ ἀκούσω ἀπὸ τὸ στόμα σου. Θέλω νὰ μὲ φέρῃς εἰς τὴν ὁμορφὴν ἐκείνη ἐποχὴ τῆς νεότητός μας. Μὲ τὰς διηγῆσεις αὐτὰς μοῦ φαίνεται ὅτι ἀναπνέω μακρόθεν τὸ ἄρωμά τῆς. Μοῦ φαίνεται πὼς ἡ καρδιά μου χτυπᾷ τοὺς ἴδιους παλμούς, πὼς ξαναζῶ τὴν ζωὴν ἐκείνην».

«Ναί, νὰ σοῦ τὸ διηγηθῶ γιὰ νὰ περάσῃ καὶ ἡ ὥρα, γιὰτὶ τώρα ἀλλοίμονον! μόνον μὲ ἀναμνήσεις καὶ παραμύθια θὰ περνᾷ ἡ ὥρα μας». Καὶ λέγων αὐτὰ ἔρριψε ζηλότυπον βλέμμα εἰς τὴν γύρω μας διασκεδάζουσαν νεολαίαν.

«Λοιπὸν γνωρίζεις, ὅτι ἤμην μονάκριβο παιδί, ὅτι ὁ πατέρας μου ἀπὸ τοὺς φρονίμους νοικοκυραίους τοῦ χωριοῦ ἀποθνήσκων ἀφῆκεν ἀρκετὴν περιουσίαν. Ὅταν ἐτελείωσα τὸ Ἑλληνικὸν σχολεῖον, ἡ μάνα μου ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἔστεργε νὰ μὲ ἀφήσῃ μόνον νὰ ξενιτευθῶ. «Ποιὸς, παιδί μου, θὰ σὲ σκεπάζῃ τὴν νύχτα, ὅταν ξεσκεπάζεσαι; Ποιὸς θὰ σοῦ μοσχοπλένῃ τὰ ροῦχα σου; Ποιὸς θὰ σοῦ μαγειρεύῃ; Ἐως τώρα, παιδί μου, οὔτε τὸ πούκαμισό σου, οὔτε τὸ πιάτο σου τὸ ἔπιασε ξένη γυναῖκα καὶ τώρα νὰ σ' ἀφήσω μόνον νὰ σὲ ξενοπλένουν, νὰ σοῦ ἀνακατεύουν τὰ ροῦχα σου μὲ ξένα ροῦχα καὶ νὰ τρῶς στὰ μαγέρικα; Ὁχι, ὄχι.

ποτέ! θά ἔλθω μαζί σου. Θ' ἀφήσω τὸ σπιτάκι μου ἔρημο, τὴν ἀλλή μου χορταριασμένη καὶ τὸν κῆπο χέρσο, θά νοικιάσω τὰ χτήματά μας καὶ θάρθω μαζί σου καὶ στὴν ἄκρα τοῦ κόσμου, ἂν πρόκειται νὰ πᾶς». Καὶ ἤλθε μαζί μου. Πόσες φορές τὴ νύχτα, ὅταν ξένοιαστο ὕπνο ἐκοιμώμουν στὸ πενταπάστρικο κρεβάτι μου, ἐννοιωθα τὸ μαλακὸ χεράκι τῆς νὰ μοῦ χαϊδεύῃ τὸ μέτωπο, νὰ μοῦ διορθώνῃ τὸ πάπλωμα καὶ σιγὰ σιγὰ σὰν γάτα νὰ ἐπιστρέφῃ στὸ δικό της κρεβάτι! Συχωρεμένη μανούλα!

Ἔτσι λοιπὸν χωρὶς νὰ αἰσθανθῶ καθόλου τὴν ξενητεῖά πέρασαν τὰ τέσσαρα χρόνια τοῦ Γυμνασίου καὶ πρωτοετείς φοιτηταὶ ἐγνωρίσθημεν καὶ συνεδέθημεν μὲ τὴν θερμὴν φιλίαν δύο καλῶν καὶ αἰσθηματικῶν νέων.

Θυμᾶσαι λοιπόν, ὅτι τὴν παραμονὴν τῆς πρωτοχρονιάς ἐκείνης, ὅλην τὴν ἡμέραν ἐβασανίζομεθα νὰ εὕρωμεν τί δῶρο θά κάμω στὴ μάννα μου;

Ἐγυρίσαμε ὅλα τὰ καταστήματα τῆς ὁδοῦ Αἰόλου καὶ τίποτε δὲν εὕρομεν ὥραϊον, σκερτσόζο καὶ κατὰλληλον γιὰ μιὰ μάννα σὰν τὴ δική μου. Ὑφάσματα, γλυκίσματα, στολίδια ὅλα μᾶς ἐφαίνοντο κοινὰ καὶ τετριμμένα. Θυμᾶσαι ὅτι ἐβράδυνασε καὶ μεῖς ἀκόμη δὲν εἴχομεν ἐκλέξει τὸ δῶρον. Ἐνύχτωσεν, ἤρθαμε ἐδῶ στὴν μπύρα, καθήσαμε στὴ συνηθισμένη θέσι μας, ἤπιαμε, εὐθυμήσαμε καὶ ἀκόμη τὸ δῶρον ἔμεινεν ἀπροσδιόριστον.

Θυμᾶσαι, ὅτι ἐμέναμε τότε εἰς τὸ τέρμα τῆς ὁδοῦ Ἱπποκράτους, ὅτι κατὰ τὰς 11 ἀνεβαίναμε μαζί τὸν δρόμον αὐτόν, γιατί πάντοτε εἴχες τὴν καλοσύνην νὰ

μὲ συνοδεύῃς ἕως τὸ σπίτι μου; Θυμᾶσαι ὅτι λίγο πρὶν φθάσουμε στὴν πόρτα μου, παρατηρήσαμεν κάποιον ἄσπρο πρᾶγμα στὴν ἄκρη τοῦ πεζοδρομίου. Ἐπλησιάσαμε καὶ οἱ δύο, ἐσκύψαμε, ἀναψα ἓνα σπέρτο καὶ εἶδαμε ἓνα βρέφος μὲ τὸ δαχτυλάκι του στὸ στόμα νὰ τὸ βυζαίνει ἀνοιγοκλείνοντας τὰ ματάκια του εἰς τὴν λάμπιν τοῦ σπέρτου. Τὸ ἄρπαξα, τὸ ἔφερα τρέχων στὴ μητέρα μου καὶ τὸ ἀπέθεσα στὸ κρεβάτι τῆς λέγων: «Μάννα, μάννα, σοῦ φέρνω ἓνα πρωτοχρονιατικὸ δῶρο!» Θυμᾶσαι τὴν ἐκπληξὶ τῆς μάννας μου καὶ τὴν χαρὰ τῆς συγχρόνως γιὰ τὴν καλοσύνη μου καὶ τὴν εὐσπλαχνία μου. Ἀνοίξαμε τὰ ρουχαλάκια του καὶ ὅταν ἡ μάννα μου εἶδεν ὅτι ἦταν κορίτσι, ἐσταυροκοπήθη καὶ εἶπε. «Πάντοτε εἶχα τὴν ἐπιθυμία νὰ ἀποχτήσω μία κόρη. Σ' εὐχαριστῶ, θεέ μου, ποῦ μοῦ τὴν ἔστειλες.» Ἐνα χαρτάκι διπλωμένο μέσα στὰ ρούχα του μᾶς ἐπληροφόρει ὅτι ἦταν ἀβάφτιστο. Θυμᾶσαι ποῦ τῶν Θεοφανείων τὸ βάφτισες σὺ καὶ τὸ βάλες Ἀσπασία εἰς ἀνάμνησιν τῆς Ἀσπασίας σου;»

«Θυμᾶμαι. Πῶς δὲν θυμᾶμαι!» εἶπον ἐγὼ κ' ἔνας ἐλαφρὸς στεναγμὸς ἐξέφυγεν ἀπὸ τοῦ στήθους μου, χωρὶς νὰ δύναμαι νὰ προσδιορίσω ἀπὸ ποιά αἰτία, ἀπὸ τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

«Αἶ! λοιπόν, ἐξηκολούθησεν ὁ φίλος μου, τὴν Ἀσπασίαν τὴν ἀνέθρεψεν ἡ μάννα μου σὰν κόρη τῆς. Καὶ ὅταν ἐμένα ἡ Μοῖρα μ' ἔρριξε μακριὰ στὰ ξένα, ἡ μάννα μου ἐπροίκισε τὴν Ἀσπασία, τὴν ἐπάντρεψε καὶ ἐπέρασε μαζί τῆς καλὰ γεράματα καὶ ἤρε καλὸν τέλος». Καὶ μετὰ τινὰ σιωπὴν, ἡ ὁποία ἦτο ὡς ἂν συνέχεια τῆς διηγήσεως μὲ ἡρώτησεν:

«Καὶ δὲν μὲν λές τί ἀπέγεινεν ἡ Ἀσπασία ἡ δι-
κή σου»

«Ἐνοικιάζει δωμάτια, ἀπὴντησα, ὅπως ἡ μητέρα
της, εἰς φοιτητὰς καὶ σὲ κάθε ἐνοικιαστή, γιὰ νὰ συ-
στήσῃ τὴν κόρην της, ὅπως ἔκαμνε καὶ ἡ μητέρα της,
τοῦ λέγει: Δὲν πιστεύω νὰ σᾶς ἐνοχλῇ ἡ κόρη μου,
ὅταν παίζῃ καθαρά!»

IOANNIS A. IOANNIS
ΙΑΤΡΟΣ
ΒΙΑΚΤΟΡ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΩΝΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ
IOANNINA

IOANNIS A. IOANNIS
ΙΑΤΡΟΣ
Η ΠΡΩΤΗ ΨΥΧΡΟΤΗΣ
ΒΙΑΚΤΟΡ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΩΝΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ
IOANNINA

Πιὸ ἀγαπημένο ζευγαράκι ἀπὸ τὸν παπᾶ Γρηγό-
ρη καὶ τὸν κύρ Λάμπρο Κοράκη δὲν ἦταν ἄλλο στὸν
κόσμον. Τοὺς συνέδεον ἄλλως τε καὶ τὰ ἐπαγγέλματα,
διότι ὁ παπᾶ Γρηγόρης ἦταν παπᾶς καὶ ὁ κύρ Λάμπρος
ιεροψάλτης. Πολλὲς φορές τὸ βράδυ βράδυ, ὅταν
ἐπέστρεφα ἀπὸ τὸν συνηθισμένον περίπατο πρὸς τὸν
"Αἰ-Λιᾶ, ἄκουα ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὶς ἐλιές ψαλμωδίες.
«Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου...» κι ἐγνώριζα τὴ
φωνὴ τοῦ κύρ Λάμπρου ποὺ ἔψαιλνε καὶ τὴ φωνὴ τοῦ
παπᾶ Γρηγόρη ποὺ κρατοῦσε τὸ ἴσο. Κάποια γριούλα
θὰ ἔκανε τὴν ἄλλη μέρα λειτουργία στὸν "Αἰ-Λιᾶ καὶ
αὐτοὶ πήγαιναν βράδυ ἐκεῖ. Στὸ δρόμο δ' ἔψαιλναν
καὶ τὸν ἐσπερινό.

Πρῶι πρῶι ἔφτανε κι' ἡ γριούλα μετὰ τὸ γαῖδου-
ράκι της φορτωμένο τὴν προσφορά, κεφτέδες ἢ ψάρια,
τὴν ὀκαδιάρικη μποτίλια γεμάτη παλιὸ κρασί γιὰ τὸ
ἀνάμα, τὰ καφόμπρικα, κεριά, λιβάνι καὶ λάδι γιὰ τὰ
καντήλια. Μετὰ τὴν θεῖαν λειτουργίαν οἱ δύο φίλοι
καθίστανε στὸν πλάτανο ἀπὸ κάτω κοντὰ στὴ βρύσι
κ' ἔτρωγαν κ' ἔπιναν ὅπως ἀπῆτει ἡ ἐξοχή. Ἡ δὲ
γριούλα ἐσκουπίζε τὴν ἐκκλησιά κ' ἐγέμιζε τὰ κα-
τήλια.

Ταχτικά κάθε Κυριακὴ μετὰ τὴ θεῖαν λειτουργίαν
ὁ Παπα-Γρηγόρης κι' ὁ κύρ Λάμπρος θὰ πήγαιναν στὸν
καφενὲ τοῦ μπάρμπα-Κώστα νὰ πάρουν τὸν καφέ

τους και να φουμάρη τὸν ναργιλέ του ὁ παπα-Γρηγόρης κατὰ παλαιὰν συνήθειαν ποὺ εἶχεν ὅταν ἦταν ἀκόμῃ ναύτης. Ἡ συνήθεια αὐτὴ ἀπετέλει τρόπον τινὰ συνέχειαν τῆς θείας λειτουργίας καὶ διεξήγετο μὲ ὅχι ὀλιγωτέραν σοβαρότητα καὶ τάξιν. Κόποτε κάποτε στὴν παρέα τους προσετίθετο καὶ ὁ παπα-Γιώργης, ἀλλ' αὐτὸ γινότανε πολὺ σπανίως, διότι ὁ παπα-Γιώργης καὶ νεώτερος ἦταν καὶ δάσκαλος καὶ ἐπομένως δὲν εὐκαιροῦσε.

Ἀνήμερα τῆς Παναγίας, στίς 15 Αὐγούστου, ἡ ἐκκλησία ἦταν γεμάτη κόσμος. Ἐώρταζε μάλιστα καὶ ἡ εἰκόνα «Παναγία ἡ Κουνίστρια». Τὴν ἔλεγαν κουνίστρια, γιατί τὴν βρῆκαν παλαιὰ κρεμασμένη εἰς ἓνα πεῦκον νὰ κουνιέται. Ἐπειδὴ ἦταν μεγάλη ἐορτὴ, λειτουργοῦσαν καὶ οἱ δυὸ παπάδες. Ὁ Παπαγρηγόρης εἶχε κοντὰ στὴν Παναγία τὴν Κουνίστρια ἓνα τραπέζι καὶ ἀπάνω στὸ τραπέζι μιὰ λεκάνη μὲ ἁγιασμὸ καὶ δίπλα στὴ λεκάνη ἓνα δίσκο. Αὐτὸς κρατοῦσε ἓνα μάτσο βασιλικὸ στὸ χέρι καὶ ἁγιαζε τοὺς ἀσπαζομένους τὴν Παναγία. Ἐκεῖνοι δ' ἔρριχναν στὸ δίσκο εἰκοσαράκια, πενήνταράκια καὶ φράγκα. Ἄλλοτε τὰ ἔρριχναν μέσα στὴ λεκάνη, ποὺ εἶχε τὸν ἁγιασμὸ. Ἀπὸ τότε ὅμως ποὺ βρῆκαν οἱ χάρτινες δραχμές, κατηργήθη τὸ κολύμπημα τῶν νομισμάτων. Ὁ κύρ Λάμπρος διὰ τὸ ἐπίσημον τῆς ἡμέρας ἔψαιλινεν ἀπὸ τὸ μουσικὸν βιβλίον του. Κατὰ πόσον καταλάβαινε ἀπὸ μουσικὴν δὲν μπορῶ νὰ σᾶς τὸ διαβεβαιώσω. Πιστεῦω ὅμως καταλάβαινε, γιατί φώναζε τόσον πολὺ ποὺ πολλὰ μικρὰ παιδιὰ ἀγρίεψαν, ἔβαλαν τὶς φωνές μέσα στὴν ἐκκλησία καὶ ἀναγκάστηκαν αἱ μητέρες των νὰ τὰ

βγάλουν ἔξω. Ὅταν πλέον μπῆκαν στὴ λειτουργία, ὁ παπα-Γρηγόρης, ἀφῆκε τὴ θέση του καὶ μπῆκε νὰ συλλειτουργήσῃ μὲ τὸν παπα-Γιώργη. Ἄλλως τε καὶ οἱ προσκυνηταὶ ἀραίωσαν καὶ αἱ εἰσπράξεις ἡλαττώθησαν. Εἶχον ἔλθει πλέον καὶ ὁ καπετὰν Μαθιὸς καὶ ὁ καπετὰν Γιακουμῆς καὶ ὁ γιατρὸς καὶ ὁ νέος τελωνοσταθμάρχης μὲ τὴ γυναῖκά του καὶ ὁ ἀνθυπασπιστὴς ἀστυνόμος. Ὁ καπετὰν Γιάννης δὲν πιστεῦω νὰ ἐρχότανε στὴν ἐκκλησία· πρὸ δύο ἡμερῶν εἶχε φθάσει στὸ νησί ἀπὸ μακρυνὸ ταξίδι καὶ θὰ ραχάτευε στὸ σπίτι μὲ τὰ χάρδια τῆς καπετάνισσας.

Ὁ Κύρ Λάμπρος ἔψαιλινε τὸ ἀπολυτίκιον καὶ οἱ δυὸ παπάδες ἐτοιμάζοντο πλέον νὰ βγοῦνε στὸ «Σοφία, ὁρθοί!» ὁπότε ἀπὸ τὸ παραθυράκι τοῦ ἱεροῦ ὁ παπα-Γρηγόρης διέκρινε τὸν καπετὰν Γιάννη νὰ ἐρχεται μὲ τὴ γυναῖκά του. Ἄν ὁ κύρ Λάμπρος ἐσυντόμεινε ὀλίγον τὸ ἀπολυτίκιον, θὰ πρόφθαιναν οἱ παπάδες νὰ κάμουν εἴσοδο καὶ νὰ εὔρεθῃ ὁ παπα-Γρηγόρης στὴ θέσι του κοντὰ στὴν «Κουνίστρια» νὰ ὑποδεχθῇ τὸν Καπετὰν Γιάννη μὲ τὸ βασιλικὸ στὰ χέρια.

Μιὰ ἐγγλέζικη ἦταν σίγουρη. Ἄλλ' ὁ κύρ Λάμπρος εἶχεν ἐμπρός του τὸ μουσικὸν του βιβλίον καὶ ἐνοῦσε νὰ περάσῃ ὅλες τῆς νότες του. Εἶχε μάλιστα καὶ τὴ φιλοδοξία, ὅσάκις ἦτανε στὴν ἐκκλησία πολὺς κόσμος καὶ μάλιστα ξένος νὰ ψαίλῃ πολὺ ἄργα καὶ πολὺ δυνατά.

Μάτην ὁ παπα-Γρηγόρης προσπαθοῦσεν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ Ἱερὸ νὰ ἐλκύσῃ τὴν προσοχή του, γιὰ νὰ τοῦ γνέψῃ νὰ κάμῃ γρήγορα. Ὁ κύρ Λάμπρος χωμένος μέσα στίς νότες του οὔτε ἔβλεπεν οὔτε ἀκούγεν

ἄλλο τίποτε ἀπὸ τῆ δικιά του ρωνή. Ἀναγκάστηκε λοιπὸν ὁ παπα-Γρηγόρης νὰ στείλῃ ἓνα παιδὶ νὰ τοῦ πῇ νὰ κάμῃ ὅσο ἔμπορεῖ γρηγορότερον, γιατί ἐβλεπαν ὅτι ὁ καπετὰν Γιάννης καὶ ἡ συμβία του ἐπλησίαζαν. Ἀλλ' ὁ κύρ Λάμπρος εὐρισκόμενος εἰς τὸν πλέον μεγαλύτερον μουσικὸν οἶστρόν του, οὔτε γύρισε νὰ κοιτάξῃ οὔτε παιδὶ οὔτε παπᾶ.

Ἡ ζῆμιά ἐγένεν. Ὁ Καπετὰν Γιάννης ἐμπῆκε στὴν ἐκκλησιά, ἀσπάσθηκε τὴν Κουνίστριαν καὶ τὴν ἐγγλέζικη τὴν ἔρριξε στὸ παγκάρι καὶ ὄχι στὸ δίσκο τοῦ παπᾶ.

Ὁ Παπαγρηγόρης, ἂν ἦσαν ἀκόμη ναύτης, μὲ τέτοιον θυμὸ πού εἶχε, θὰ βλαστημοῦσε ὅλα τὰ συνάφια τῶν ἀγίων. Ὡς παπᾶς ὅμως πού ἦταν, περιορίσθη νὰ δώσῃ ἓνα μπάτσο στὸ παιδὶ πού ἔφερε τὸ θυμιατὸ σβηστὸ καὶ νὰ βρίσῃ τίς γυναῖκες πού ἔφεραν τὰ παιδιὰ τους νὰ τὰ κοινωνήσουν μετὰ τῆ λειτουργία.

Κατὰ τὰ συνηθισμένα ὁ κύρ Λάμπρος μετὰ τῆ λειτουργία περίμενε τὸν παπα-Γρηγόρη γιὰ τὸν καφενέ. Ἀλλ' αὐτὸς μόλις ἐβγαλε τὰ ἱερά του, ἐπέρασε βιαστικὸς καὶ θυμωμένος πρὸ τοῦ κύρ Λάμπρου, τοῦ ἔρριξε μιὰ ἄγρια ματιά καὶ φεύγοντας βιαστικὸς καὶ μόνος κατὰ τὸν καφενέ ἄφησεν αὐτὰ τὰ λόγια πίσω του: «Πήγαινε μὲ τὸν τελώνη καὶ τὸν ἀστυνόμο νὰ πιῇς καφέ!»

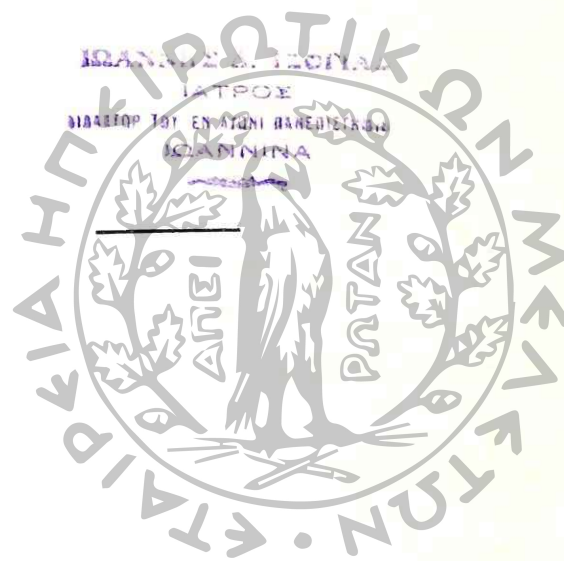
Ὁ κύρ Λάμπρος ἔμεινε καρφωμένος στῇ θέσι του σὰν στήλη ἄλατος καὶ δὲν ἐγνώριζε πῶς νὰ ἐξηγήσῃ τὸ θυμὸ, τὸ ἄγριον βλέμμα καὶ τὰ λόγια τοῦ παπα-Γρηγόρη.

Στὸ βάθος τοῦ καφενέ ὁ παπᾶ Γρηγόρης καθι-

σμένος στῇ συνηθισμένῃ θέσι του, μὲ τὸ κεφάλι ἀκουμπισμένο στὸ ἀριστερὸ χέρι του μόνος ροφοῦσε τὸν ναργιλέ του μὲ τέτοιο μεράκι, ὅπως ἄλλοτε τὸν ἐφοῦμαρε στὸν Πειραιᾶ στοῦ Τζελέπη τοὺς καφενέδες ἔπειτα ἀπὸ μακρυνὸ θαλασσινὸ ταξίδι.

Ὅλοι μὲ ἀπορία ἐβλεπαν τὸ φαινόμενο, γιατί ἀπὸ χρόνια πολλὰ ἦσαν συνηθισμένοι νὰ βλέπουν μετὰ τῆ θεία λειτουργία τὸν παπα-Γρηγόρη νὰ φουμάρῃ τὸν ναργιλέ του συντροφιά μὲ τὸν κύρ Λάμπρο. Κανεῖς ὅμως δὲν ἐτόλμησε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ τὴν αἰτία τῆς μοναξιάς του. Αἱ μεγάλαι συμφοραὶ εἶναι σεβασταί!

Ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν καὶ ἴσως καὶ ἄλλας ἀκόμη πολλὰς τὸ φλέγον ζήτημα στοὺς καφενέδες, στίς ταβέρνες καὶ στὰ σπίτια ἦταν ἡ ἀνεξήγητη αὐτὴ ψυχρότης τοῦ παπα-Γρηγόρη καὶ τοῦ κύρ Λάμπρου. Καὶ δὲν εἶχαν ἄδικο. Τοιαῦτα φαινόμενα εἶναι σπάνια σ' ἓνα χωριό.

Η ΑΓΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗ

Δὲν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίζω προσωπικῶς τὴν Ἀγίαν Κυριακὴν· οὔτε πότε καὶ πῶς ἐμαρτύρησε οὔτε πόσοι θαύματα ἔκαμε, πόσους νεκροὺς ἀνέστησε, πόσους παραλύτους ἐσήκωσε καὶ σὲ πόσους στραβούς ἔδωκε τὸ ρῶς τους. Βέβαια, γιὰ ν' ἀγιάσει, ἔκαμε πολλὰ καλὰ στὸν κόσμον αὐτόν. Σὲ μένα ὅμως ἔκαμε ἓνα μεγάλο κακὸ καὶ ἂν καμμιά φορά συναντηθοῦμε στὸν Παράδεισο—πρᾶγμα ποὺ δὲν ἐλπίζω ποτὲ—θὰ τῆς κάμω φρικτὰ παράπονα. Ἀκοῦστε λοιπὸν τί μοῦ ἔναμε καὶ κρίνατε ἂν ἔχω δίκιο ἢ ὄχι.

Μὲ χίλια βάσανα κατωρθώσαμε νὰ βροῦμε ὑπηρέτρια γιὰ τὸ σπίτι μας, τὴν Ἀγγέλω. Ἀξίζει νὰ μάθετε τὴ μικρὰ ἱστορία τῆς, γιὰ νὰ καταλάβετε πῶς ἔγινε αὐτὸ τὸ θαῦμα νὰ βρεθῇ ὑπηρετρια. Ἡ Ἀγγέλω παντρεύτηκε κ' ἐπειδὴ ὁ ἄντρας τῆς τὴν ἔδερνε ἀλύπητα πρῶτ', μεσημέρι καὶ βράδυ, ἔφυγε καὶ ξαναπῆγε στὸν πατέρα τῆς καὶ στ' ἀδέρφια τῆς. Ἐκεῖνοι τῆς εἶπαν ὅτι τὸ μερδικό τῆς ἀπὸ τὴν περιουσία τὸ πῆρε κ' ἐπομένως δὲν εἶχε πλέον θέσι στὸ σπίτι. Ἡ Ἀγγέλω λοιπὸν δὲν εἶχε ποῦ τὴν κεφαλὴν κλῖναι καὶ σ' αὐτὴ τὴν ψυχολογικὴ κατάστασι τὴν ἡῦρα καὶ ἀφοῦ τῆς ἔταξα φούρνους μὲ καρβέλια, τὴν πῆρα ὑπηρετρια. Ὁ Πάρις, ὅταν ἔφερνε τὴν ὥραία Ἑλένη στὴν Τροία, δὲν θὰ εἶχε τόση χαρά, ὅση χαρὰ εἶχα ἐγώ, ὅταν ἀπὸ τὸ χωριὸ ἔφερα τὴν Ἀγγέλω στὸ σπίτι μας.

Ἀπὸ κείνη τὴ στιγμὴ τὴν Ἀγγέλω τὴν ἔλεγα Κυρία Ἀγγελικὴ καὶ τὴ γυναῖκά μου Ἀγγελικὴ. Τί νὰ κάμης. Ἡ Ἀγγέλω ἦταν ἡ Κυρία μέσα στὸ σπίτι μας. Ἄν ἔκανε πῶς ἔφευγε, ἤμαστε χαμένοι. Ποιὸς θὰ σκούπιζε, θὰ ζύμωνε, θὰ ἔπλενε, θὰ ἐσφουγγάριζε καὶ μάλιστα ὅταν ἡ γυναῖκά μου θὰ ἔπεφτε λεχώναι; Τὴν εἶχα λοιπὸν ἐγὼ τὴν Κυρία Ἀγγελικὴ μὴ στάξη καὶ μὴ βρέξη.

Ἀγαπῶ πολὺ τὸν πρῶτον ὕπνο, ξυπνοῦσα ὅμως πολὺ πρῶτ' μαζί μὲ τὴν Κυρία Ἀγγελικὴ, γιὰ νὰ προσέξω νὰ γίνη ὁ καφές τῆς ὅποτε πρέπει καὶ ὅπως πρέπει, νὰ μὴν εἶναι πολὺ γλυκός, νὰ μὴ εἶναι πολὺ πικρὸς καὶ δὲν ἀρέση στὴν Κυρία Ἀγγελικὴ.

Τὰ παιδιὰ μου τ' ἀγαπῶ πολὺ ἰδίως τὸ Λιολιό, γιὰτ' εἶναι παιγνιδιάρης. Ἰδίως, ὅταν τοῦ φορῶ τὸ παντελονάκι του, ὁ κατεργαράκος εἶναι ὅλο τρέλλα. Πότε πηδᾷ σὰν κατσίκι, πότε μὲ καβαλαίει στὸ σβέρκο, πότε μὲ τραβάει ἀπὸ τὴ μύτη. Συμβαίνει, ὅμως καμμιά φορά νὰ μὴν εὐκαιρῶ καὶ αὐτὴ τὴ δουλειὰ τὴν ἀφήνω στὴν Κυρία Ἀγγελικὴ. Αὐτὴ ὅμως δὲν ἀγαπᾷ τὰ παιγνίδια. Τὸ καταλαβαίνω ἀπὸ τὴ φάτσα τῆς. Ἀπὸ τότε ποὺ παντρεύτηκα κ' ἔχω νὰ κάμω μὲ γυναῖκες, μὲ τὸ πρῶτο βλέμμα ποὺ θὰ ρίξω καταλαβαίνω τὸ βαθμὸ τῶν νεύρων ποὺ ἔχουν οἱ γυναῖκες. Καὶ γι' αὐτὸ λοιπὸν μόλις διακρίνω κανένα συννεφάκι στὸ πρόσωπο τῆς Κυρίας Ἀγγελικῆς τὴν ὥρ' αὐτὴν ντύνει τὸ Λιολιό, τὸν ἀρπάζω ἀπὸ τ' αὐτιά καὶ τὸν ἀναγκάζω νὰ εἶναι μπροστά τῆς πειθαρχικὸς σὰν Πρῶστος στρατιώτης.

Κάθε μεσημέρι καὶ βράδυ τὴν ὥρ' αὐτὴν τοῦ φαγητοῦ πρῶτα πρῶτα θὰ σερβίρουμε τὴν Κυρία Ἀγγελικὴ

τὸ καλύτερο καὶ τὸ περισσότερο. Κ' ἐμένα πάντοτε μοῦ φαίνεται λίγο καὶ βάνω στὸ πιάτο της καὶ ἀπὸ τὸ δικό μου κανένα καλὸ μεζέ. Μ' ἀγριοκοιτάζει ἡ γυναῖκά μου, ἀλλὰ καλλίτερα νὰ μ' ἀγριοκοιτάζει ἡ Κυρία 'Αγγελική. Ψωμί δά, Θεὸς φυλάξοι νὰ τῆς δώσουμε κομμάτια ποὺ ἔμειναν ἀπὸ τὸ βράδυ· πάντα ἀπὸ τὸ καρβέλι καὶ γωνία. Τὰ κομμάτια δὲν τὰ τρώει ἡ Κυρία 'Αγγελική, τὰ τρώμε ἐμεῖς οἱ δοῦλοί της.

«Ὅλες τίς δουλειές τῆς 'Αγγέως τίς εὑρίσκα ὥραϊες. «Μπράβο, Κυρία 'Αγγελική, ὥραϊα τ'ἀπλυνες τὰ πιάτα!». «Μπράβο, Κυρία 'Αγγελική, τί ὥραϊα πῶπλυνες τὸν ἀπόπατο, οὔτε μυρίζει καθόλου!». «Μπράβο, Κυρία 'Αγγελική, τί πάστρα εἶν' αὐτή, τί χιονάτα ροῦχα εἶν' αὐτὰ πόπλυνες!». Καὶ τίς πεποιθήσεις μου αὐτὲς ἤθελα νὰ μεταβιβάσω καὶ στὴ γυναῖκά μου. «Εἶδαμε πάστρα, τῆς ἔλεγα, ἔχουμε νὰ κάμουμε μὲ γυναῖκα μυαλωμένη, νοικοκυρά». «Εἶναι ὀκνή, ὀκνή, ὀκνή», μοῦ ἀπαντοῦσε μὲ κάποιο πείσμα ἡ γυναῖκά μου.

«'Ακουσε, τῆς λέγω. Αὐτὴ δὲν εἶναι ὀκνηρία. 'Η 'Αγγέλω ἐφαρμόζει ἔτσι ἀσυνειδήτως τὸ «σπεῦδε βραδέως» τῶν ἀρχαίων—ἡ γυναῖκά μου ξέρει γράμματα πολλά—κάνει τίς δουλειές της παστρικὲς καὶ αἰγούρες».

«Εἶναι ὀκνή, ὀκνή, ὀκνή, σοῦ λέω».

Καταλάβαινα ὅτι αὐτὰ δὲν προεμήνουσαν καλὰ πράγματα. 'Η Κούλα—ἡ προηγούμενη μας ὑπηρετρία—ἦτανε τσαπατσούλα. 'Η 'Αγγέλω εἶναι ὀκνή. Δὲν θὰ πᾶμε καλά. Προσπαθοῦσα λοιπὸν νὰ εἶμαι πάντα στὴ μέση, μεταξὺ τῆς γυναίκας μου καὶ τῆς

'Αγγέως καὶ πρὸς τὸ ἓνα μέρος νὰ προσπαθῶ νὰ πείσω καὶ πρὸς τὸ ἄλλο νὰ ἐπαινῶ.

Ἡ κρίσιμη ὁμῶς ἡμέρα ἦρθε. Εἶχαμε ἀποφασίσει ἀπὸ Δευτέρα νὰ πλύνουμε. Εἶχα μιὰ σπουδαία δουλειὰ νὰ ταξειδέψω τὴ Δευτέρα, ἀνέβαλα ὁμῶς τὸ ταξίδι μου δυὸ μέρες ὥς που νὰ τελειώσῃ ἡ πλύση, γιατί ὅταν εἶναι μπουγάδα, εἶναι ἄνω κάτω ὅχι μόνον τὸ σπίτι, ἀλλὰ καὶ τὰ νεῦρα τῶν γυναικῶν.

Πρῶι πρῶι τὴ Δευτέρα ἀκουσα τίς καμπάνες νὰ βαροῦν μὲ κέφι, ἀλλὰ δὲν ἔδωσα προσοχή. Σὲ λίγη ὥρα ἐνιβόμουνα στὴν κουζίνα καὶ ἡ Κυρία 'Αγγελική ἔπλενε κάτω στὴν αὐλή. Κεῖνη τὴ στιγμή ἦρθε μιὰ γριὰ γειτόνισσα νὰ πάρῃ νερὸ ἀπὸ τὴ βρύσι.

—Μπα Χριστὸς καὶ Παναγία, τῆς λέγει, πλένεις σήμερα τέτοια μέρα;

—Τ' εἶναι σήμερα, κυρὰ Νικολοῦ;

—Δὲν τὸ ξέρεις;!! Εἶναι τῆς 'Αγίας Κυριακῆς. 'Η εἰκόνα της εἶναι στὴν ἐκκλησία μας, προσκυνοῦμε τὴ Χάρη της». Καὶ σταυροκόπηθηκε ἄγαρμπα ἡ κυρὰ Νικολοῦ.

Μ' ἔφαγαν τὰ φίδια. Ἦξερα ὅτι ἡ Κυρία 'Αγγελική ἐφύλαγε αὐστηρότατα ὅλα τὰ δόγματα τῆς 'Ορθοδόξου Χριστιανικῆς Θρησκείας πλὴν τῆς νηστείας, γιατί ἦταν λιχουδα.

Κατεβαίνω λοιπὸν κάτω μισοάνιμνος.

—Τί σοῦλεγε ἐκεῖνη ἡ παληόγρια; τὴν ἐρωτῶ.

—Τί μούλεγε; Νά, μούλεγε πὼς σήμερα εἶναι βαρεὶα γιορτὴ, χρονιαρά μέρα κ' ἐγὼ πλένω, ὁ Θεὸς νὰ μὲ συχωρέσῃ. Καὶ μετὰ τινὰς στιγμὰς προσέθεσε μὲ θυμὸ: «Δὲν ἤμαστε δὰ καὶ ἀλλοῦτεροι!»

—'Ακουσε νὰ σοῦ εἰπῶ, Κυρία 'Αγγελικὴ. Τὴν ἁμαρτία δὲν τὴν ἔχει ὅποιος δουλεύει, ἀλλ' ἐκεῖνος ποὺ τὸν βάνει νὰ δουλεύῃ. 'Απάνω μου λοιπὸν ἡ ἁμαρτία, μὴ φοβάσαι.

Καὶ ἐνόμισα ὅτι τὴν καθουσύχασα. 'Ανέβηκα λοιπὸν ἀπάνω στὴν κουζίνα ν' ἀποτελειώσω τὸ νίψιμο. 'Εκεῖ ποὺ σπουπιζόμουνα μὲ τὴν πετσέτα καὶ τὰ μάτια μου τὰ εἶχα στὴν ἀυλὴ, μπαίνει καὶ δευτέρη γειτόνισσα, νὰ πάρῃ νερό.

—Θέ μου συχώρεσέ με, τί κάνεις αὐτοῦ 'Αγγέλω; Πλένεις σήμερα χρονιάρᾳ ἡμέρα;! Μπᾶ σὲ καλὸ σου χάθηκαν οἱ ἡμέρες! Μ' ἔνα πῆδημα βρέθηκα κάτω.

—'Ακουσε νὰ σοῦ πῶ, καλὴ μου γειτόνισσα, τῆς λέγω. Καθένας ἔχει τὴν ψυχὴ του χωριστά. Τί σὲ μέλει σένα, ἂν πλένῃ σήμερα ἡ Κυρία 'Αγγελικὴ; 'Η δουλειὰ δὲν εἶναι ἁμαρτία.

—Δὲν εἶναι ἁμαρτία, ἀλλὰ τὸ θάμα της τόχει κάμει ἡ 'Αγία Κυριακὴ, προσκυνοῦμε τὴ Χάρη της. Μιὰ φορὰ κ' ἔναν καιρὸ ἕνας παπᾶς δὲν ἐλειτοῦργησε σὰ σήμερα καὶ κεῖ ποὺ πῆγαινε στὸ δρόμο, τὸν ἀπαντάει ἡ 'Αγία Κυριακὴ καὶ τοῦ λέει: «Γιατί μὲ περιφρόνησες σήμερα; » Κ' ἔμεινε μουγκὸς ὁ παπᾶς ὡς τὸν ἄλλο χρόνο ποὺ πῆγε νὰ λειτουργήσῃ στὴ Χάρη της κ' ἐλύθη ἡ γλῶσσα του».

'Εν τῷ μεταξὺ ἐγέμισε τὸ σταμνὶ της, τὸ σήκωσε στὸν ὄμῳ της κ' ἔφυγε κατευχαριστημένη ποὺ ἔσπειρε τὸ σπέρμα τῆς φιλονεικίας σ' ἕνα σπίτι. Οἱ γυναῖκες αἰσθάνονται εὐχαρίστηση, ὅταν σπέρνουν ζιζάνια καὶ μάλιστα, ὅταν βάζουν στὰ λόγια ὑπηρέτριες.

'Εβλεπα τὴν Κυρίαν 'Αγγελικὴν ταραγμένην νὰ

τρίβῃ τὰ ροῦχα μὲ ἀπότομες κινήσεις, ἔτοιμη νὰ ἐπανάστατῃ.

—'Ακουσε, Κυρία 'Αγγελικὴ, ἐγὼ ξέρω περισσότερα καὶ ἀπὸ σένα καὶ ἀπὸ τὶς γρηές. Σ' ἄφηνᾳ ἐγὼ, γραμματισμένος ἄνθρωπος, νὰ πλύνῃς ἂν ἦτανε ἁμαρτία; Κ' ἔπειτα σοῦ εἶπα ὅτι, ἂν εἶναι ἁμαρτία, τὴν παίρνω ἀπάνω μου ἐγώ. Τί ἄλλο θέλεις;

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΙΑΤΡΟΣ

ΔΙΑΤΗΡ ΤΟΥ ΕΝ ΑΙΩΝΙ ΒΑΝΕΙΣΤΗΡΙΟΥ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Τώρα ἔπρεπε νὰ προπαρascευάσω τὸ ἄλλο ἐπικίνδυνο μέρος, τὴ γυναικὰ μου. Μιὰ συνάντησι μὲ τὴν 'Αγγέλω μπορούσε νὰ ἐπιφέρῃ τὴ μοιραία ἐκρηξί. 'Εμπῆκα λοιπὸν στὴν κρεβατοκάμαρα ποὺ ἐσυγύριζε καὶ κατὰ σύμπτωση κείνη τὴ στιγμὴ οἱ καμπάνες χαλοῦσαν τὸν κόσμον.

—Ξέρεις ὅτι εἶναι σήμερα τῆς 'Αγίας Κυριακῆς; εἶπα. Τοπικὴ ἑορτὴ, γι' αὐτὸ βαροῦν οἱ καμπάνες.

'Εὰν στὴν Κυρία 'Αγγελικὴ προσεπάθησα νὰ μειώσω τὸ βάρος τῆς ἑορτῆς, στὴν 'Αγγελικὴ τὴ γυναικὰ μου τοῦναντίον προσεπάθησα νὰ τὸ μεγαλώσω, γιὰ νὰ μὴ τῆς φανῇ πολὺ παράξενη ἡ ἀξίωση τῆς Κυρίας 'Αγγελικῆς νὰ μὴ δουλέψῃ.

—Τοπικὴ ἑορτὴ, ἐπ' ἀνέλαβα. Καὶ οἱ τοπικὲς ἑορτὲς θεωροῦνται ἀπὸ τὸν κόσμον πολὺ σπουδαιότερες ἀπὸ τὶς μεγάλες γενικὲς, γι' αὐτὸ συνδέονται μὲ παραδόσεις, μὲ φήμας περὶ θαυμάτων κ.λ. κ.λ. Ξέρεις δὲ ὁ ὄχλος πόσον φανατικὸς εἶναι στὰ ζητήματα τῆς θρησκείας. 'Ελησμόνησες τὴν νύκτα τοῦ 'Αγίου Βαρθολομαίου;

Καὶ μετὰ τινὰ διακοπὴν ὥσάν νὰ ἐδίσταζα νὰ τὸ πῶ:

—Ἐέρεις, ἐπανελάβα, οἱ καμπάνες δὲν χτυποῦν καλὰ στ' αὐτιά τῆς Ἀγγέλως κάτω ποῦ πλένει.

Κάποιο σύννεφο εἶδα στὴ φυσιογνωμία τῆς γυναικας μου. Αἱ ἀψιμαχίαι ἄρχισαν ἀπὸ ἀποστάσεως, ἐσκέφθηκα. Εἶναι καλὸν νὰ προλάβουμε τὸ κακόν, νὰ χαράξουμε εὐδαιμόνιαν ζώνην μεταξὺ τῶν δύο ἐχθρῶν.

—Ἀκουσε, τῆς εἶπα, κάμε τὴ δουλειά σου, σὺ ἐδῶ. Ἐγὼ τὴν ἔπεισα ὅτι δὲν εἶναι τίποτα καὶ δουλεύει ἡσυχα. Μὴν κατεβαίνης καθόλου κάτω στὴν αὐλή. Μὴν τὴ βλέπης καθόλου, γιατί μπορεῖ νὰ σοῦ πῇ κανένα λόγο καὶ συγχισθῇς. Ἐγὼ θὰ πάω μιὰ στιγμὴ στὸ γραφεῖο καὶ σὲ μιὰ ὥρα τὸ πολὺ θὰ ξανάρθω. Ἐν τῷ μεταξὺ σὺ μὴν κατεβαίνης καθόλου κάτω.

—Δὲν ἔχω καμμιά ὀρεξὶ νὰ κατεβῶ νὰ συγχισθῶ. Κάμε καλὰ σὺ μὲ τὴν ὑπηρετρία ποῦ μοῦ ἡῤρες.

—Ἐννοια σου, ἀγάπη μου, μὴν ἀνησυχῇς, ὅλα θὰ γείνουν καθὼς πρέπει. Ἐγὼ ἀναλαμβάνω. Μόνον μὴν κατεβῇς στὴν αὐλή.

—Καλά.

Κ' ἔφυγα ἡσυχος γιὰ μιὰ ὥρα στὸ γραφεῖο μου, ὅπου εἶχα κατεπεύγουσα ἐργασία.

Εἶχα πέσει στὴ δουλειὰ ἀφηρημένος καὶ εἶχα λησμονήσει καὶ Ἀγγέλω καὶ γυναῖκα καὶ αὐτὴ τὴν Ἀγία Κυριακή, ὅποτε ἀνοίγη ἀπότομα ἡ πόρτα καὶ παρουσιάζεται στὸ ἀνοιγμά της ὁ Εὐγένιος, ὁ δεῦτερος γιὺς

μου, καὶ μὲ τὸ ὀρραλέο ὕφος τοῦ μοῦ λέγει:

—Μπαμπᾶ, ἡ Ἀγγέλω ἔφυγε!!

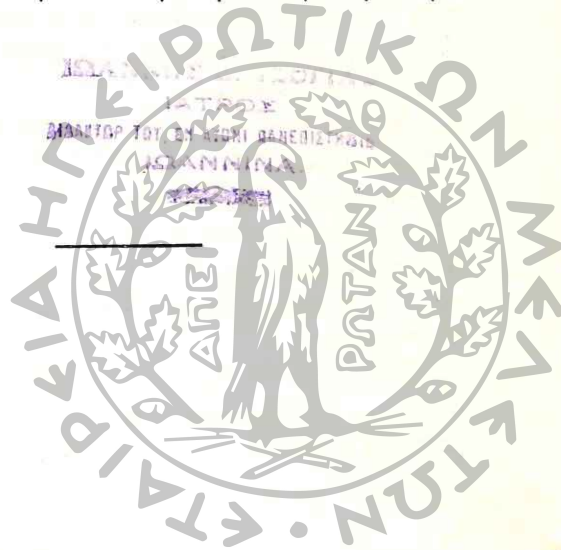
Τὸ πάτωμα ἔφυγε ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μου, ταβάνια μοῦ φάνηκαν ὅτι κρημνίστηκαν στὸ κεφάλι μου καὶ ὅλα μαζί τὰ ἐρείπια αὐτὰ μὲ παρέσυραν σὲ ἄβυσσο ἀπύθμενο. Μέσα δὲ στ' αὐτιά μου αἰσθανόμουν κρότους δυνατοὺς σάν νὰ σπάζουν μὲ πέτρες βιτρίνες μεγάλων ὑαλοπωλείων.

Ἀφοῦ συνῆλθα λιγάκι, ἐπῆγα σὰ μεθυσμένος στὸ σπίτι, ὅπου εἶδα στὴν αὐλὴ τὰ ροῦχα μισοπλυμένα, τὴ θέσι τῆς Κυρίας Ἀγγελικῆς ἄδεια καὶ τὴ φωτιὰ νὰ καπνίζει ματαίως. Μέσα σὲ ὅλα δὲ αὐτὰ τὰ λείψανα τῆς γυναῖκά μου, ἡ ὁποία μὲ ὑπεδέχθη μὲ αὐτὰ τὰ λόγια.

—Καμάρωσε τὴν ὑπηρετρία ποῦ μοῦ ἡῤρες!

Κατάλαβα. Ἡ γυναῖκά μου κατέβηκε στὴν αὐλὴ κατὰ τὴν ἀπουσία μου καὶ ἡ Ἀγία Κυριακή ἔκαμε τὸ θαῦμα της.

1924

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Μ' ἀρέσει ἡ καλογερικὴ ζωὴ. Νὰ ἐξηγούμεθα ὅμως, ὅχι ἡ κατὰ γράμμα, ἀλλ' ἡ κατ' οὐσίαν καλογερικὴ ζωὴ, διότι ἔχει ὅλα τὰ θέληγτρα τῆς ἐπιγείου ζωῆς, ρομάντσα, καλοφαγία, ὕπνο ἡσυχ, ἀνάπαυσι, καί... καὶ ἄλλα εὐκόλως ἐννοούμενα, καὶ τὴν ἐλπίδα τῶν οὐρανίων ἀγαθῶν. Γιαυτό, ὡσάκις περνῶ ἀπὸ μοναστήρι, μένω ἐκεῖ ὅσον μοῦ τὸ ἐπιτρέπει ἡ συνείδησίς μου γιὰ ν' ἀπολαύσω ἂν ὅχι τὰ εὐκόλως ἐννοούμενα, τοῦλάχιστον τὴν καλοφαγία, τὸν ἡσυχον ὕπνο, τὴν ἀνάπαυσι καὶ μόνον αὐτά.

Γιὰ τὸ μοναστήρι τῆς Τσουγκριᾶς ἀκούοντο πολλὰ πράγματα καὶ θαύματα ὅχι τοῦ ἁγίου Παφνουτίου εἰς τὸν ὅποιον ἀνῆκε τὸ μοναστήρι, ἀλλὰ τοῦ ἁγίου ἡγουμένου καὶ θαύματα ὅχι ὑπερφυσικά, ἀλλὰ φυσικά, φυσικώτατα.

Ἀλλ' ὅλα αὐτὰ ἦσαν ψέματα καὶ διαβολαί· πρῶτον διότι ὁ ἅγιος ἡγούμενος ἦταν γέρος σαράντα χρονῶν ἄνθρωπος καὶ δεύτερον διότι ἀπὸ τὴν προσευχὴ καὶ νηστεία εἶχε καταντήσῃ ἀδύνατος σὰν ταῦρος. Αὐτὸς μὲ τὰ χάλια ποὺ εἶχε δὲν θὰ μπορούσε καὶ μὲ μιὰ νὰ τὰ βγάλῃ πέρα, ὅχι μὲ εἰκοσι καλόγριες ποὺ εἶχε τὸ μοναστήρι.

Μιὰ μέρα τόφερεν ἡ τύχη νὰ περάσω ἀπὸ τὸ μοναστήρι καὶ ὁ πειρασμὸς μὲ ὥθησε νὰ μπῶ μέσα. Σεῖς βέβαια θὰ ὑποθέσετε ὅτι τὸ ἔκανα γιὰ νὰ ἰδῶ τίς

καλόγριες. Ἐχετε δίκαιον. Ἐξ ἰδίων κρίνετε τὰ ἀλλότρια. Σᾶς ὀρκίζομαι λοιπὸν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου Παφνουτίου, ὅτι θεάρεστον ἔργον μὲ ἔφερεν εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ μοναστηρίου. Ἦθελον ἰδίους ὄμμασι νὰ ἀντιληφθῶ τὴν ἀθωότητα τοῦ ἁγίου ἡγουμένου καὶ νὰ τὸν ἀποδείξω εἰς τὰ ὄμματα τῆς κακεντρέχοῦς κοινωνίας λευκότερον καὶ αὐτῆς τῆς περιστερᾶς, ἃς φοροῦσε καὶ μαῦρα ράσα. Κατὰ σύμπτωσιν, ἡ μᾶλλον κατὰ θεῖαν χάριν, ἡ πρώτη πόρτα ποὺ ἐκτύπησα ἦταν τὸ ἡγουμενεῖον. Μοῦ φώναξαν «ἐμπρὸς» καὶ εἰσῆλθον. Ἀμέσως τὰ ἀδιάκριτα βλέμματά μου χωρὶς νὰ τὸ θέλω—σᾶς ὀρκίζομαι—ἠρεύνησαν ὅλας τὰς γωνίας τοῦ δωματίου. Σᾶς διαβεβαιῶ δὲ ὅτι ὅλα ἦσαν ἐν τάξει. Καὶ ὁ μὲν ἅγιος ἡγούμενος ἀδιάθετος ὦν ἐκάθητο στὸ παχύ του κρεβάτι σκεπασμένος ἕως τῇ μέσῃ μὲ μιὰ χνουδάτη κουβέρτα καὶ ἐδιάβαζεν ἕνα λόγον τοῦ Χρυσοστόμου, δίπλα του δὲ μιὰ νεαρὰ καλόγρια ἔγραφε σ' ἕνα ὠραῖο καρυδένιο γραφεῖο.

Ὁ ἅγιος ἡγούμενος ἐδοκίμασε νὰ ἀνασηκωθῇ λίγο, διὰ νὰ μὲ ὑποδεχθῇ, ἔσπευσα ὅμως νὰ τὸν παρακάλεσω νὰ μὴ ἐκτεθῇ καὶ χειροτερεύσῃ ἡ κατάστασίς του. Ἡ νεαρὰ καλόγρια οὔτε κὰν ἐσήκωσε τὰ μάτια της νὰ μὲ κοιτάξῃ, ἀλλ' ἐκάθητο ἐκεῖ στὴν καρέκλα ἀκίνητος μὲ τὰ μάτια στὸ χειρόγραφον. Καὶ τέλος, ἀφοῦ εἶδεν ὅτι δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ φύγω γρήγορα, ἐσηκώθη, ἔκαμε μίαν βαθεῖαν ὑπόκλισιν εἰς τὸν ἡγούμενον καὶ ἐξῆλθε χωρὶς νὰ γυρίσῃ νὰ μὲ κοιτάξῃ.

—«Ἁγία Πελαγία!» ἐφώναξεν ὁ ἡγούμενος, κ' ἐγὼ ἐνόμισα ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡ ὁμορφούλα ἐκείνη καλόγρια

ποῦ ἔγραψεν. ἀλλ' ἀντ' αὐτῆς ἐπαρουσιάσθη μιὰ γριὰ, ἴσως ἡ μόνη γριὰ ποῦ ὑπῆρχεν ἐκεῖ μέσα.

— «Εὐλογῆσατε πάτερ!» εἶπεν ἡ Ἀγία Πελαγία κ' ἔκαμε βαθεῖαν ὑπόκλισιν εἰς τὸν ἡγούμενον φέρουσα τὴν χεῖρά της εἰς τὸ μαραμμένον στῆθος της.

— «Κκρὲ καὶ γλυκὲ εἰς τὸν ξένον μας».

— «Μὲ τὰς εὐλογίας σας», εἶπεν ἡ Ἀγία καὶ μὲ τὴν αὐτὴν ὑπόκλισιν ἐξῆλθε.

— «Θὰ σᾶς παρακαλέσω πολὺ, ἀγαπητὲ ξένε, νὰ μείνετε νὰ γευματίσετε μαζί μας σήμερον».

— «Εὐχαρίστως, ἄγριε πάτερ, ἀλλὰ πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅτι θὰ φιλοξενήσετε ἕναν ἐχθρόν σας. Εἶμαι ἀντικληρικός».

— «Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εἶπεν ὁ Θεὸς Ἰησοῦς, καὶ ἐπειδὴ εἴσθε ἀντικληρικός, σᾶς παρακαλῶ πολὺ νὰ μείνετε καὶ τρεῖς καὶ τέσσαρες ἡμέρες εἰς τὸ μοναστήρι. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἀλλάξετε γνώμην».

— «Εὐχαρίστως μένω καὶ εὐχομαι τόσον πολὺ νὰ ἀλλάξω γνώμην, ὥστε νὰ ἀποφασίσω νὰ μείνω καὶ ἐγὼ καλόγερος σὲ τοῦτο ὅμως τὸ μοναστήρι καὶ ὄχι εἰς ἄλλον».

Κατάλαβεν ὁ πονηρὸς καλόγερος τὸν ὑπαινιγμὸν καὶ ἐμειδίασεν ἐκφραστικά.

— «Θὰ καθίσω, ἐπρόσθεσα, ἀλλὰ μὲ μίαν συμφωνίαν. Θὰ παρευρίσκωμαι εἰς ὅλας τὰς τελετάς, προσευχὰς καὶ λοιπὰς διατυπώσεις ποῦ ἔχει ὁ μοναχικὸς βίος».

— «Εὐχαρίστως, ἀλλ' εἶναι βαρεῖά τὰ καλογερικά. Θὰ παραστῇ ἀνάγκη νὰ ἀγρυπνήσετε πολλὰς φορὰς καὶ νὰ γονατίσετε».

— «Δὲν μὲ πειράζει αὐτὸ καὶ ὁ κοσμικὸς βίος ἀπαιτεῖ καὶ ἀγρυπνίας καὶ γονατίσματα!»

— «Πολὺ καλὰ».

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΣΟΓΙΑΛ

ΙΑΤΡΟΣ

ΜΙΑΚΤΟΡ ΤΟΥ ΕΝ ΑΥΤΗΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΕΙ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Τὸ βράδυ μέσα σ' ἓνα κελλὶ στολισμένο μὲ εἰκόνας διαφόρων ἁγίων ἐπάνω εἰς ἓνα φαρδὺ καλογηρικὸ κρεβάτι τὸν πῆρα βαρὺν γλυκόν. Περνώντας τὰ μεσάνυχτα στὴ γλύκα ἀπάνω τοῦ ὕπνου ἀκούω τὴν καμπάνα νὰ σημαίνει. Ἐπρεπε κατὰ τὴν ὑπόσχεσι ποῦ ἔδωκα στὸν ἡγούμενον νὰ παρευρεθῶ στὴν ἐκκλησίᾳ. Μοῦ κόστιζε πολὺ αὐτὸ νὰ χάσω τὸν ὕπνο μου, σκεπτόμενος ὅμως τὸ λόγο ποῦ ἔδωκα καὶ τὰ περίεργα πράγματα ποῦ θάβλεπα στὴν ἐκκλησίᾳ, ἐσηκώθηκα, ἐνίφτηκα, ἐντύθηκα καὶ τράβηξα κατὰ τὴν ἐκκλησίᾳ. Τὴν ἐκκλησίᾳ τὴν εἶχα ἰδῆ τὸ ἀπόγευμα καὶ μοῦ εἶχε κάμει κατάπληξι ἡ καθαριότης καὶ τάξις. Τὸ πάτωμα ἦταν στρωμένο μὲ ὠραῖα χαλιὰ ὑφασμένα ἐπιδέξια στὸ μοναστήρι. Τὰ μανάλια ἔλαμπαν σὰν καθρέφτης, τὰ μπερντεδάκια τῶν εἰκόνων ἐφαίνοντο σὰν νὰ ἦσαν ἀπὸ ἀφρὸ ποῦ κάνει τὸ κρουστάλλινον νερό. Καὶ βέβαια πῶς ἔμποροῦσε νὰ εἶναι ἄλλιως, ἀφοῦ εἴκοσι γυναῖκες ἦσαν ἀφωσιωμένοι καὶ ἀφιερωμένοι εἰς τὸν ναόν! Ὅταν δὲ ἐξέφρασα τὸν θαυμασμόν μου εἰς τὸν ἅγιον ἡγούμενον, μοῦ ἀπήντησεν: «Ἀγίασον τοὺς ἀγαπῶντας τὴν εὐπρέπειαν τοῦ οἴκου Σου».

Ὅταν δὲ τὰ μεσάνυχτα ἐμπῆκα μέσα στὴν ἐκκλησίᾳ, μὲ κατέλαβε μιὰ εὐσέβεια καὶ κατάνυξις τέτοια, σὰν ἐκείνη ποῦ ἐδοκίμαζα μικρὸ παιδί, ὅταν ὁ παπᾶ-

Γιώργης στὰ δώδεκα Εὐαγγέλια ἔβγανε τὸν Ἑσταυρωμένο καὶ ἔψαιλνε: «Σήμερον κρεμᾶται ἐπὶ ξύλου...» Τὸ σκοτάδι τῆς ἐκκλησίας, τὸ ὅποῖον μάτην προσπαθοῦσαν νὰ διαλύσουν αἱ ἀραιαὶ λαμπάδες, ἡ ἰδιαιτέρα ἔκφρασις, τὴν ὁποίαν ἐλάμβανον αἱ μορφαὶ τῶν ἁγίων ὑπὸ τὸ φῶς τῶν χαμηλωμένων κανδυλῶν, ἡ βαρεῖα φωνὴ τοῦ ἡγουμένου συνοδευομένη ὑπὸ τῆς γλυκείας φωνῆς τεσσάρων παρθένων καλογοριῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπετέλουν τὸν χορὸν, εἶχον κάτι τι τὸ μυστηριῶδες καὶ ἐπιβλητικὸν καὶ ἡ ψυχὴ ἠσθάνετο μίαν γλυκύτητα καὶ ἀνάπαυσιν, ὁποίαν αἰσθάνεται τὸ κουρασμένον σῶμα, ὅταν παίρνῃ γλιάρον λουτρόν.

Εἰς τὸ βάθος τῆς ἐκκλησίας, ἐκεῖ ποὺ ἔσβηναν πνιγόμεναί μεσ' τὸ σκοτάδι αἱ ἀκτῖνες τῶν λαμπάδων, ἦσαν οἱ ἄλλες καλόγριες. Μόλις διεκρίνοντο οἱ μαῦρες σιλουέττες τῶν καὶ τὰ ὠχρά τῶν πρόσωπα. Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ μὲ κατελάμβανεν ὁ πειρασμὸς κ' ἐγύριζα τὰ μάτια μου πρὸς τὰ ἐκεῖ. Στὰ ὠχρά ἐκεῖνα πρόσωπα ἔλαμπαν μάτια σὰν ἄστρα στὸν ἀσέληνον οὐρανό. Κ' ἔβλεπαν τὸν παρείσακτον ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἦλθεν ἀπὸ τὸν κόσμον φέρων ἴσως καὶ τὰς κηλίδας τοῦ κόσμου, νὰ ταράξῃ τὴν γαλήνην καὶ τὸ μυστήριον ποὺ τίς περιέβαλλον καὶ ἴσως ἴσως καὶ νὰ τοὺς ὑπενθυμίσῃ τὸν κόσμον, τὸν ὅποῖον ἀφῆκαν. Μόλις δὲ τὰ βλέμματά μας συνηντῶντο, κατέβαζαν τὰ βλέφαρα κ' ἔσβηναν τὸ φῶς τῶν ματιῶν τῶν, ὅπως τὸ μαῦρο σύννεφο σβῆναι τὸ φῶς τῶν ἄστρων, ὅταν περνᾷ ἀπ' ἐμπρὸς τῶν.

Ἔτσι πέρασαν δυὸ μέρες καὶ οἱ καλόγριες ἄρχισαν νὰ μὲ συνηθίζουν κάπως. Δὲν ἐκρύβοντο, ὅταν

μὲ ἔβλεπαν οὐδὲ χαμήλωναν τὰ μάτια· κάποτε κάποτε μάλιστα ἀνθοῦσε καὶ κάποιο μειδίαμα στὰ χεῖλη τῶν, τὸ ὅποῖον ἔμοιαζε σὰν ἓνα κομμάτι κυανοῦ οὐρανοῦ μέσα σὲ μαύρη πυκνὴ συννεφιά.

Ἦταν Ἀπρίλιος καὶ ἡ γῆ μοσχοβολοῦσεν ἀπὸ τὰ ἄνθη τῆς. Τὸ μοναστήρι ἦταν σὲ ρομαντικὴ τοποθεσία κ' ἐγὼ ὅλην τὴν ἡμέρα περπατοῦσα στὰ γύρω μέρη τοῦ μοναστηρίου βουτώντας τὰ πόδια μου ἕως τὸν ἀστράγαλο στὴν παχειὰ χλόη καὶ τάσπρα χαμομήλια.

Ἐκεῖ πρὸς τὸ βράδυ, καθισμένος ἀπὸ κάτω σὲ μιὰ ἀνθισμένη νεραντζιά καραδοκοῦσα τὴ δύσι τοῦ ἡλίου ροφώντας ἅπληστα τὴ μυρωδιὰ τῶν λευκῶν ἀνθέων τῆς νεραντζιάς.

Τὴν ἡσυχίαν τῆς συνειδήσεως ποὺ μοῦ εἶχεν ἐμπνεύσει ἡ ζωὴ τοῦ μοναστηρίου, καὶ τὴν ρέμβην, εἰς τὴν ὁποίαν ἤμουν παραδομένος, διέκοψε τὸ ἄσμα γυναικός, ἄσμα ὅχι κοσμικόν, ἀλλὰ ἐκκλησιαστικόν. Στὴν ἀρχὴ μακρινοὶ ἦχοι διακεκομμένοι ἐκίνησαν τὴν προσοχή μου καὶ κατόπιν, ἐπειδὴ τὸ ἄτομον ποὺ ἔψαλλεν ἐπλησίαζεν, οἱ ἦχοι ἐγίνοντο εὐκρινέστεροι. Ἡ ἄγνωστος ἔψαλλε μὲ ὠραίαν φωνὴν τὸ τροπάριον τῆς Κασσιανῆς: «Κύριε ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις περιπεσοῦσα γυνή...» Ἀπὸ τῆ φωνῆ καταλάβαινα, ὅτι ἡ ψάλλουσα ἐπλησίαζε πρὸς ἐμέ. Ἐμαζεύτηκα στὸν κορμὸ τῆς νεραντζιάς, ἐχώθηκα στὴν πιὸ ψηλὴ χλόη, γιὰ νὰ μὴ με διακρίνῃ καὶ διακόψῃ τὸ ἄσμα καὶ συνέλθῃ ἀπὸ τὴν θείαν ἔκστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ εὐρίσκετο ἀσφαλῶς καθόσον ἔκρινα ἀπὸ τοὺς παθητικοὺς τόνους τῆς φωνῆς τῆς. Τῆς ἔστησα κυριολεκτικῶς ἐνέδραν.

Σὲ λίγες στιγμὲς πράγματι ἐφάνη νὰ προχωρῇ ὅλως ἀνυπόπτος ἡ νεαρὰ ἐκεῖνη μοναχή, ἡ ὁποία ἔγραφε προχθὲς μέσα στὸ γραφεῖον τοῦ ἡγουμένου. Ἦταν τόσο ἀφηρημένη, ὥστε ὅταν ἔφθασε σὲ ἀπόστασι πέντε βημάτων μὲ διέκρινε. Στὸ πρόσωπό της ἐζωγραφήθη τοιαύτη κατάπληξις, ὁποία μᾶς συμβαίνει ὅταν στὸ δρόμο κάτω ἀπὸ τὸ πόδι μας βλέπουμεν πελώριο φίδι. Ἡσθάνθη τότε τύψεις συνειδήσεως, διότι ἔγινε αἰτία νὰ ταραχθῇ τόσο βαθεῖα μία ἡρεμὸς παρθενικὴ ψυχὴ.

Πρὶν ἀκόμη προφθάσῃ νὰ τραπῇ εἰς φυγὴν, τὴν ἐπρόλαβα καὶ τῆς εἶπα :

— «Μὲ συγχωρεῖτε, ἀδελφὴ, σᾶς ἐτάραξα χωρὶς νὰ θέλω».

— «Μά... δὲν εἶναι τί... ποτε...», μοῦ εἶπε, καὶ ἔβλεπε κάτω στὴ γῆ.

— «Ἄν ἔχετε ἀφορμὰς κατὰ τῶν ἀνθρώπων, μὴ νομίζετε ὅμως ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι θηρία. Ὑπάρχουν καὶ μερικοὶ ἄξιοι τῆς συνανατροφῆς σας».

— «Μὲ συγχωρεῖτε· δὲν σᾶς θεωρῶ τοιοῦτον, ἀλλά... ζεῦρετε... ἔτσι ἔξαφνα...»

— «Ἐὰν δὲν ἀντιβαίνει εἰς τὰς πεποιθήσεις σας καὶ εἰς τοὺς κανόνας τῆς μοναχικῆς ζωῆς ἡ συνομιλία σας μὲ κοσμικὸν ἄνδρα, λάβετε τὴν καλωσύνην νὰ καθήσετε». Ἡμέρεψεν ὀλίγον, ἐπλησίασε καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς γλῶσσης, ἀφοῦ προηγουμένως ἔρριψε βλέμματα γύρω της καὶ ἐβεβαιώθη ὅτι κανεὶς δὲν τὴν βλέπει.

— Ὅα μοῦ ἐπιτρέψετε—τῆς εἶπα—νὰ σᾶς ὀνομάζω

προσωρινῶς, Ἄρτεμιν, ἀφοῦ δὲν γνωρίζω τὸ ὄνομά σας.

Μετὰ βραχεῖαν σκέψιν μοῦ εἶπεν:—«Εὐχαρίστως δέχομαι τὸ προσωρινὸν τοῦτο ὄνομα, διότι ἡ Ἄρτεμις καὶ ἦτο καὶ ἔμεινε πάντοτε παρθένος».

— Ὡραῖα. Καὶ τώρα σᾶς παρακαλῶ πολὺ νὰ μοῦ πῆτε πόσα γράμματα ξεύρετε, διὰ νὰ κανονίσω μέχρι τοῦ σημείου δύναμαι νὰ ὑψώσω τὴν συζήτησί μας.

— Ἐτελείωσα τὸ Ἀρσάκειον.

— Τὸ Ἀρσάκειον!!!..... Καὶ τί σᾶς ἠνάγκασε ν' ἀφήσετε τὸν κόσμον, τὴν δρᾶσιν, τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, τὴν νίκην, τὴν κίνησιν, τὰς συγκινήσεις καὶ νὰ κλεισθῇτε εἰς τὸ τέλμα τοῦ μοναστηρίου, ὅπου ἐπικρατεῖ στασιμότης, μούχλα.....

— Ἀλλὰ καὶ γαλήνη, ἐπρόσθεσεν αὐτὴ.

— Δὲν ἀντιλέγω, ἀλλ' ἡ κίνησις εἶναι εἰς τὴν τρικυμίαν καὶ ὄχι εἰς τὴν γαλήνην.

— Εἶναι τόσο κακὸς ὁ κόσμος! Συναντᾷ κανεὶς τόσο συμφέρον, τόσο ὑποκρισίαν, τόσο φθόνον, τόσο διαφθοράν, ἐνῶ ἐδῶ ὅλα εἶναι τόσο ἀγνά, τόσο ἡμερα, τόσο ἀπλᾶ!!

— Μὴ λησμονεῖτε ὅμως, δεσποινίς Ἄρτεμις, ὅτι ἡ ζωὴ ἔχει τὰ δικαιώματά της καὶ ἡ ζωὴ θέλει τὴν κίνησιν, τὴν πάλην, τὴν νίκην. Εἶδετε τὴν ζωὴν ὑπὸ τὴν μελανὴν ὄψιν της, ὥσως ἐπάθετε, ἀσφαλῶς ὅμως δὲν ἐπαλαίσατε καὶ ἐπομένως δὲν ἡσθάνθητε τὴν ἡδονὴν τῆς νίκης. Ὅταν ὁ κυβερνήτης μετὰ μακρὰν τρικυμίαν ἀράξῃ τὸ πλοῖόν του εἰς ἀσφαλῆ λιμένα, εἶναι νικητὴς τῆς θυέλλης. Καὶ ἡ υπερηφάνεια τοῦ νικητοῦ εἶναι ἡ μεγαλυτέρα ἀπόλαυσις τοῦ βίου. Γνωρίζω,

μπορεῖτε νὰ μοῦ παρουσιάσετε εἰκόνας τοῦ βίου σιχαμεράς, ἱκανὰς νὰ κάμουν καὶ αὐτὰ τὰ ζῶα νὰ κοινωνήσουν, ἀλλ' εἶναι καὶ εἰκόνες ὡραῖαι, τὰς ὁποίας ἡ δὲν ἐφροντίσατε ἡ δὲν ἠθελήσατε νὰ ἀνακαλύψετε. Νὰ σῶς παρουσιάσω ἐγὼ μίαν. Εἶναι βράδυ. Ὁ ἄνδρας κουρασμένος ἀπὸ τὴν ἐργασίαν τῆς ἡμέρας ἀπολαμβάνει καθισμένος κοντὰ στὴ φωτιά τὴν εὐχαρίστησιν τῆς ἀναπαύσεως, πλησίον τοῦ ἡ γυναικῆ τοῦ κουρασμένη καὶ αὐτὴ ἀπὸ τὴν φροντίδα τοῦ οἴκου τῆς ἀναπαύεται καὶ αὐτὴ. Δίπλα, τρία ἀγγελουδάκια κουρασμένα καὶ αὐτὰ ἀπὸ τὸ παιγνίδι ὅλης τῆς ἡμέρας κοιμῶνται ἀμέριμνα καὶ στὸ πρόσωπό των πλανᾶται μειδίασμα σὰν πεταλούδα στὰ ἄνθη. Οἱ σύζυγοι δὲν ὁμιλοῦν, οἱ καρδιές τους ὅμως κτυποῦν τὸν ἴδιον παλμόν καὶ οἱ λογισμοὶ των εἶναι οἱ αὐτοί. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὰ βλέμματά των συναντῶνται καὶ λέγουν αὐτὰ τὰ βλέμματα τόσον πολλὰ!! Καὶ ἡ γαλήνη τοῦ μοναστηρίου δύναται νὰ συγκριθῇ μὲ τὴν γαλήνην αὐτῆς τοῦ οἴκου; Ἡ γαλήνη τοῦ οἴκου εἶναι προσωρινή διακοπὴ τοῦ ἀγῶνος τῆς ζωῆς. Ἡ γαλήνη τοῦ μοναστηρίου εἶναι ἀκινήσις τοῦ τάφου.

ὑπὸ τὸ τραχὺ ράσον διέκρινα κάποιαν φρικίαν, εἰς τὰ ἥρεμα καὶ ἀπαθῆ μάτια κάποιαν ἀστραπὴν ζωῆς καὶ ἐμάντευσαν στὴν παγωμένη καρδιά της νὰ πνέουν αἱ γλυκεῖαι αὔραι τῆς νεότητος.

Ἡ καμπάνα τοῦ μοναστηρίου ἀκούστηκε σὰν νὰ τῆς ὑπενθύμιζε κάποιαν ὑπόσχεσιν κάποιου ὅρκου, σὺν νὰ τὴν ἤλεγχε διὰ τὴν ἀδυναμίαν της. Ἐσηκώθη μὲ κάποιαν νευρικὴν κίνησιν.

— Χαίρετε! μοῦ εἶπε.

— Χαίρετε, δεσποινὶς Ἀρτεμις, καὶ μὴ λησμονεῖτε ὅτι ἡ ζωὴ ἔχει τὰ δικαιώματά της.

Ἐπέρασαν κάμποσα χρόνια, δὲν ξέρω πόσα καὶ μιὰ μέρα μπῆκα στὸ σιδηρόδρομο γιὰ τὴν Ἀθήνα. Στὸ διαμέρισμα τῆς δευτέρας θέσεως ποὺ μπῆκα, ἦταν μόνον μιὰ οἰκογένεια ἀποτελουμένη ἀπὸ τὸν ἄνδρα, τὴ γυναικῆ καὶ τρία παιδάκια. Ἐκάθισα σὲ μιὰ γωνιά κ' ἐβλεπα ἀπὸ τὸ παράθυρο ἔξω, τίς πρᾶσινες σπαρτίδες τῆς πατρίδος μου, τὰ φουντωτὰ πεῦκα καὶ τὰ ψηλὰ κυπαρίσσια. Δὲν ἤθελα καθόλου μὲ τὸ περίεργον βλέμμα μου νὰ ταράξω τὴν οἰκογενειακὴν ἐκείνη ἡσυχίαν. Ὅπου καὶ ἂν ἐγκαθίσταται οἰκογένεια εἶτε σὲ σιδηρόδρομο, εἶτε σὲ βαπύρι, εἶτε σὲ καφενεῖο, εἶτε στὴν ἐξοχή, ἐξαγιαίνει ἐκεῖνο τὸ μέρος καὶ τὸ καθιστᾷ ἄσυλον καὶ εἶναι ἀσέβεια νὰ παραβιάζῃ κανεὶς ἐκεῖνο τὸ ἄσυλον ἔστω καὶ διὰ τοῦ βλέμματός. Δὲν ἦτο ὅμως δυνατόν νὰ βλέπω πάντοτε ἔξω καί, χωρὶς νὰ τὸ θέλω, τὸ βλέμμα μου ἐπλανᾶτο στὰ χαριτωμένα τρία παιδάκια. Μετὰ κάμποση ὥρα τὸ ἓνα παιδί ἐζήτησε ψωμί, τοῦτο ἐμυμήθη καὶ τὸ δεύτερον καὶ ἔπειτα καὶ τὸ τρίτον. Ἡ θεὰ τῶν τρωγόντων παιδίων ἄνοιξε τὴν ὄρεξιν καὶ τῶν γονέων. Ἐβγαλαν λοιπὸν ἀπὸ τὸ καλάθιν ψωμί, τυρί, κροκάντες καὶ ἄρχισαν καὶ αὐτοὶ μὲ τὴν ἴδια παιδικὴν ὄρεξιν καὶ ἀφέλεια νὰ τρώγουν. Ἐγὼ ἐθεώρησα καλὸν νὰ βλέπω καὶ πάλιν ἔξω καὶ νὰ ρεμβάζω. Ἀπὸ τὴν ρέμβην αὐτὴν ὅμως μὲ ἐβγαλεν ἡ φωνὴ τῆς Κυρίας.

—'Ορίστε, κύριε, μοῦ εἶπε καὶ μοῦ ἐπρότεινε μιὰ φέτα ψωμί μὲ ἓνα κεφτέ ἐπάνω.

—'Α σᾶς εὐχαριστῶ πολύ, Κυρία. Μὴν ἀνησυχεῖτε, εἶπα καὶ δὲν ἔπαιρνα τὰ προσφερόμενα.

—Μὰ δὲν μπορεῖτε πρέπει νὰ τὰ φάτε, μοῦ εἶπεν. 'Η ζωὴ ἔχει τὰ δικαιώματά της καὶ ἐν ἀπ' αὐτὰ εἶναι τὸ νὰ τρώγῃ κανεῖς.

'Αναγκάσθηκα νὰ τὸ δεχθῶ. 'Η φράσις ὅμως «'Η ζωὴ ἔχει τὰ δικαιώματά της» μοῦ ἐνθούμιζε κάτι παλαιό, ἀπροσδιόριστο, εὐχάριστο. Ἐπειτα ἔβγαλαν βερύκοκκα καὶ μοῦ προσέφερεν ἡ Κυρία.

—Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ. Μὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τὰ δεχθῶ. Δώσατέ τα εἰς τὰ παιδάκια σας.

—'Οχι θὰ τὰ πάρετε. Ἐχομε καὶ γιὰ τὰ παιδιά. Φάγετέ τα. Σᾶς ἐπαναλαμβάνω «ἡ ζωὴ ἔχει τὰ δικαιώματά της».

'Η ἐπανάληψις τῆς φράσεως ταύτης πάλιν μοῦ ἔφερεν εἰς τὸν νοῦν ἀναμνήσεις σκοτεινάς, νεφελώδεις, αἱ ὁποῖαι ἐφ' ὅσον ἀνήρχοντο ἀπὸ τοῦ βάθους ἐλάμβανον κάποιαν ὑπόστασιν, σχῆμα, ὅρισμόν. Καὶ μετὰ τινα σκέψιν.

—'Αλλά..... μήπως;..... 'Αλλ' ὅχι δὲν εἶναι δυνατόν.....

—Ναί, Ναί, μοῦ εἶπεν. Ἐγὼ εἶμαι ἡ ἀπογοητευμένη μοναχὴ, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδιδάξατε τὰ δικαιώματα τῆς ζωῆς. Ἐνθυμηθῆτε...

—'Αλλά σεῖς! μὰ εἶναι δυνατόν;

—Ναί, ναί, ἐγὼ εἶμαι. Ἠκολούθησα τὰς συμβουλὰς σας καὶ τὴν φωνὴν τῆς ζωῆς καὶ σᾶς παρουσιάζω τὸν ἄνδρα μου καὶ τὰ τρία παιδάκια μας.

—Καλὰ, καὶ πῶς ἔγινεν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἢ μᾶλλον τὸ θαῦμα;

—'Απλούστατα. Ἐξῆλθον ἀπὸ τὸ μοναστήρι, εἰσῆλθον εἰς τὴν ζωὴν, συνηντήθημεν μὲ τὸν κύριον ἀπὸ δῶ, ἡγαπήθημεν, ἐνυμφεύθημεν καὶ ἰδοὺ οἱ καρποὶ τοῦ ἔρωτός μας.

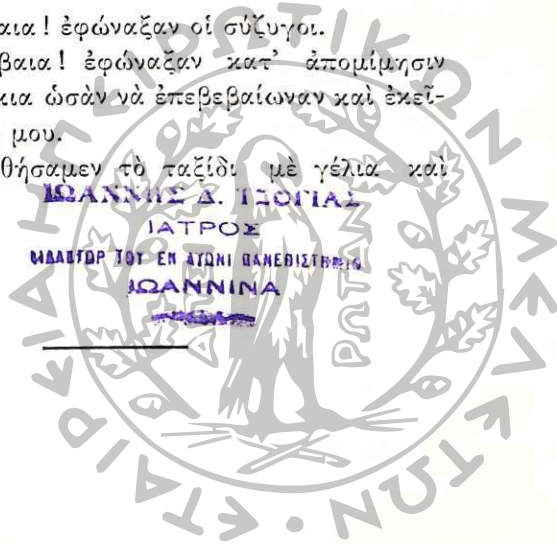
—Σᾶς εὐγνωμονοῦμεν, κύριε, μοῦ εἶπεν ὁ σύζυγός της, καὶ ἐγὼ, διότι ἐγίνατε αἰτία νὰ εὕρω ἓνα ἄγγελον ὡς σύντροφον τῆς ζωῆς μου, καὶ τὰ παιδάκια μου, διότι ἔχουν τοιαύτην μητέρα.

—Εἶμαι εὐτυχής, κύριε, διότι ὅλως τυχαίως ἔγινε ὁ δημιουργὸς μιᾶς οἰκογενειακῆς εὐτυχίας. 'Η Κυρία σας χάρις εἰς τὴν διδασκαλίαν μου ἀνέκτησε τὰ δικαιώματά της ἐπὶ τῆς ζωῆς καὶ ἐγὼ ἀπέκτησα κάποιον δικαίωμα συμμετοχῆς εἰς τὴν οἰκογενειακὴν σας εὐτυχίαν, ἐφ' ὅσον τοῦλάχιστον διαρκῇ τὸ ταξίδι αὐτό.

—Βέβαια, βέβαια! ἐφώναζαν οἱ σύζυγοι.

—Βέβαια, βέβαια! ἐφώναζαν κατ' ἀπομίμησιν καὶ τὰ τρία παιδάκια ὡσὰν νὰ ἐπεβεβαίωναν καὶ ἐκείνα τὰ δικαιώματά μου.

Καὶ ἐξακολουθήσαμεν τὸ ταξίδι μὲ γέλια καὶ χαρές.

ΠΑΡΑΞΕΝΟ ΠΡΑΓΜΑ

(Μακεδονικὸν διήγημα).

— Ἀρῆ Ἀναστασοῦδα! Πάησαν τὰ παιδούδια
στό σταθμό;

— Πάησαν. πάησαν.

— Πάησαν καὶ τὰ χαϊβάνια;

— Πάησαν, πάησαν.

Ἔτσι φώναζεν ἡ Στεργιάννα στὴ γειτόνισσά της
τὴν Ἀναστασοῦδα ἀπὸ παράθυρο σὲ παράθυρο.

Πάησαν καὶ τὰ παιδούδια στό σταθμό καὶ τὰ
χαϊβάνια καὶ ὄχι μόνον τέσσαρα ποὺ ἐχρειάζοντο,
ἀλλὰ δέκα. Ἦταν τ' Ἀϊ-Γιαννιοῦ τοῦ Προδρόμου,
στὶς ἐφτά τοῦ Γενάρη, καὶ οἱ Κυρίες ἔστειλαν γράμμα
ὅτι ἔρχονται καὶ νὰ κατεβοῦν στό σταθμό μὲ ζῶα νὰ
τίς πάρουν. Κυρίες στὴ Μακεδονία λένε τίς δασκά-
λες. Καὶ δὲν ἔχουν ἄδικο. Αὐτὲς μόνον κοιτάζουν τὰ
φιγουρίνια, ὅταν πρόκειται νὰ ράψουν φόρεμα. Ἄ! τί
λύπη ποὺ εἶχανε οἱ Κυρίες, ὅταν τελείωσαν οἱ διακο-
πὲς τῶν Χριστουγέννων καὶ ἔπρεπε νὰ γυρίσουν στό
χωριό, στὴ θέσι τους! Ὅση χαρὰ εἶχαν τὴν παραμονὴ
τῶν Χριστουγέννων ποὺ ἐρχόσανε στὴν πόλη, στὴ
μαμά τους, ἄλλη τόση λύπη εἶχαν τώρα. Πῶς συ-
νηθίζει κανεὶς εὐκόλα στὴν καλοζωία τοῦ σπιτιοῦ.
Καὶ πόσα μηχανεύεται ἡ μαμά, γιὰ νὰ περιποιηθῇ τὴν
κορούλα της ποὺ ἔλειπε στὰ ξένα! Θὰ σηκωθῇ πρῶι
πρῶι καὶ περπατώντας στὰ νύχια σὰν γάτα θὰ ἐτοι-

μάσῃ τὸ μαγγάλι μὲ μπόλικο κάρβουνα, νὰ μὴν κρυ-
ώσῃ ἡ κορούλα της, ἕμα σηκωθῇ ἀπὸ τὸ κρεβάτι.
Καὶ ἀφοῦ βάλῃ τὸ μπρίκι γιὰ τὸν καφέ, θὰ πάρῃ τὴν
κάλτσα της, θὰ καθήσῃ κοντὰ στό μαγγάλι, θὰ παρα-
μονεύῃ τὴν κόρη της, ποὺ κοιμᾶται γλυκὰ στό σπιτικὸ
κρεβάτι καὶ θὰ πλέκῃ χρυσᾶ ὄνειρα γι' αὐτήν.

Καὶ τί προσυλάξεις γιὰ τὴν ἡσυχία τῆς κορούλας
της! Ἀλλοίμονο στό γαλατᾶ ἂν ἀνέβαινεν ἀπρόσεκτα
τὴ σκάλα μὲ τὰ βαρεῖα παπούτσια του! Τρεῖς μέρες
πρὶν ἡ μαμά τὸν εἶχεν εἰδοποιήσῃ νὰ προσέχῃ ὅταν
ἀνεβαίνῃ τὴ σκάλα, νὰ πατῇ μαλακά, γιὰτὶ θάρθῃ ἡ
κορούλα της καὶ θέλῃ ἡσυχία. Καὶ τὴν πρωτοχρονιά
πλέον τί βασιλόπηττες καὶ τί τσουρέκια ὄχι μόνον νὰ
φάγῃ ἡ κορούλα της, ἀλλὰ νὰ πάρῃ καὶ μαζί της στὴν
ξενιτειά.

Καὶ τώρα ἦρθε ὁ Ἀϊ-Γιάννης καὶ ἐφώναξε δα-
σκάλους καὶ μαθητὰς πάλι στὰ θρανία, πάλι στὶς κρῦες
παραδόσεις, πάλι στὰ βιβλία. Ἄ, γιὰτὶ νὰ μὴν εἶναι
ὅλος ὁ χρόνος διακοπές;

Καὶ τώρα πάλιν νὰ ξυπνοῦν πρῶι πρῶι στό κορὺ
δωμάτιο τῆς ξενιτειᾶς χωρὶς μαγγάλι, χωρὶς καφέ,
χωρὶς χάδια. Ἐπρεπεν ὁμῶς νὰρθουν τ' Ἀϊ-Γιαννιοῦ.
Ἡ ὑπηρεσία οὔτε ἀστειεύεται οὔτε συγκινεῖται. Γι'
αὐτὸ ἔγραψαν νὰ κατεβοῦν ζῶα στό σταθμό νὰ τίς
πάρουν.

Τὰ παιδούδια ὅλα τῶμαθαν καὶ ὅλα ἤθελαν νὰ
ρθοῦν στό σταθμό μὲ τὰ χαϊβάνια νὰ τίς πάρουν,
γιὰτὶ τίς ἀγαποῦσαν τίς Κυρίες. Καὶ ἦταν νὰ μὴ τίς
ἀγαπᾷ κανεὶς, ἡ μιὰ ἦταν πρὶν καλὴ ἀπὸ τὴν ἄλλη!
Ἡ μιὰ ἦταν παχουλὴ καὶ ἀφράτῃ σὰν κρέμα, σὰν

καϊμάκι Σερραϊνίκο, ἡ ἄλλη κοκέτα, ἡ τρίτη ὅλο μάτια.
Ήσαν τὰ μάτια τῆς τόσο μεγάλη καὶ ζωηρὰ ποὺ
ἐνόμιζε κανεὶς πὼς ἦταν μόνον μάτια ὀλόκληρη. Ἡ
τέταρτη ἦταν μικρούλα καὶ εἶχε κάτι τι ἀπὸ ὅλες καὶ
ἀπὸ τῆ φυσιογνωμίας τους καὶ ἀπὸ τοὺς τρόπους τους.

Δέκα παιδούδια λοιπὸν ἐπῆραν τὰ χαϊβάνια τους,
ἐστρώσαν στὰ σαμάρια τὰ καλύτερα κιλίμια τῆς μάν-
νης τους καὶ κατέβηκαν στὸ σταθμό.

—Στὸ δικό μου, Κυρία, νὰ καβαλήσῃς, εἶναι ἥσυχο,
ἐφώναζε τὸ ἓνα.

—Μὴ Κυρία! θὰ σὲ γκρεμίσῃ αὐτό. Στὸ δικό μου
ἔλα, ἐφώναζε τὸ ἄλλο.

Φωνές, κακὸ, ποιὸ νὰ πρωτοπάρῃ τὶς Κυρίες.

Καὶ οἱ πονηρὲς Κυρίες ἐδιάλεξαν τὰ ὁμορφότερα
παιδούδια, ὅχι τὰ ἥσυχώτερα χαϊβάνια καὶ ἀνέβαιναν
στὸ χωριό.

Καὶ ἐκεῖ ἔβλεπε κανεὶς ἓνα πα ρ ά ξ ε ν ο
π ρ ᾱ γ μ α. Τὰ παιδούδια ποὺ πῆγαιναν πεζῇ τρα-
γουδοῦσαν καὶ τὰ παιδούδια ποὺ πῆγαιναν καβάλλα,
πῆγαιναν μὲ κατεβασμένα τὰ μοῦτρα!

IOANNIS A. TSONIAS
ΙΑΤΡΟΣ
ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΝ ΑΙΩΝΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΥ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

IOANNIS A. TSONIAS
ΙΑΤΡΟΣ
ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΝ ΑΙΩΝΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΥ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Η ΕΡΩΜΕΝΗ ΜΟΥ

—Κάτι ἀπὸ δῶ! μ' ἐρώτησεν ὁ φίλος μου.

—Μὴν τὰ ρωτᾷς.

—Τί, μήπως πάλιν εἶσαι ἐρωτευμένος;

—Καὶ πολὺ μάλιστα.

—Αὐτὸ μὰ εἶσαι ἀδιόρθωτος.

—Γιατί, φίλε μου; τοῦ εἶπα. Σοῦ φαίνεται παρὰ-
ξενο ὅτι εἶμαι πάλι ἐρωτευμένος; Ὁ ἔρωσ εἶναι μία
φυσικὴ ἀνάγκη τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως εἶναι φυσικὴ
ἀνάγκη καὶ νὰ τρώγῃ καὶ νὰ πίνῃ καὶ νὰ κοιμᾶται.
Αὐτὴ τὴν ἐποχὴ μάλιστα, τὴν ἀνοιξί, ὅλα εἶναι ἐρω-
τευμένα καὶ τὰ ἄνθη καὶ τὰ πουλιά καὶ τὰ ἔντομα καί,
καί, καὶ ὅλα τὰ πλάσματα τῆς Φύσεως πλὴν σοῦ.

—Ἄφησε τώρα τὶς θεωρίες καὶ πές μου τί πρά-
γμα εἶναι ἡ καινούργια ἀγάπη σου.

—Ἄ, εἶναι, φίλε μου, ἀριστούργημα τῆς Φύσεως.

—Μωρέ, τί μοῦ λές!

—Μάλιστα. Εἶναι φίλε μου ὑψηλὴ, εὐρωστός,
εὐκορμος, θαλερὰ καὶ μόλις εἴκοσι ἐτῶν.

—Ἄ, μὰ αὐτὸ εἶναι κατάκτησις σπουδαία. Καὶ
μποροῦμε νὰ τὴ θαυμάσουμε καὶ μεῖς ἔστω καὶ ἀπὸ
μακρυά;

—Τὸ μόνον εὐκόλον. Ὅποιαδήποτε ὥρα τῆς ἡ-
μέρας καὶ τῆς νυκτὸς θέλεις, ἡμπορεῖς νὰ τὴν ἴδῃς
καὶ ἂν θέλῃς, νὰ τὴν θαυμάσῃς.

—Καὶ τῆς νυκτός!!!

—Μάλιστα καὶ τὴν νύκτα, ὅταν μάλιστα εἶναι καὶ σελήνη καὶ φυσᾷ καὶ τὸ ἀεράκι τοῦ βουνοῦ.....
Εἶναι μαγεῖα, ποίησις.

—Ὡστε τὴν βλέπεις καὶ τὴν νύκτα;

—Ὅποιαδήποτε ὥρα θέλω.

—Βλέπω ὅτι τὰ πράγματα ἔχουν προχωρήσει πολὺ. Μὰ δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ τὴν ἰδῶ καὶ γώ;

—Ἐλα μαζί μου τώρα καὶ θὰ τὴν ἰδῇς ἀμέσως.

—Καὶ τραβήξαμε μαζί στὸ ἐξοχικὸ καφενεῖο, ὅπου τὸ χειμῶνα μὲ τὴν λιπαράδα ἐπαίρναμε τὸν καφέ μας.

Ἐκαθήσαμε ἐκεῖ καὶ ἀρχίσαμε πολιτικὴ συζήτηση. Αὐτὸς ὅμως ποὺ ἄλλοτε ἔδειχνε τόσο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν πολιτικὴν, μιλοῦσε ἀνόμενα καὶ στὴ φυσιογνωμία του καὶ στίς κινήσεις του διακρινότανε ἀνυπομονησία. Ἐπὶ τέλους δὲν ἐκρατήθη.

—Μὰ ποῦ εἶναι ἐπὶ τέλους αὐτή; μ' ἐρώτησε.

—Ποιά;

—Ἡ ἐρωμένη σου.

—Μὰ δὲν τὴν βλέπεις;

—Ὁχι.

—Νά την, καὶ τοῦ ἔδειξα μὲ τὸ μπαστοῦνι μου.

—Ποιά; Ἡ λεύκα;

—Ναί, ἡ λεύκα.

—Ἀὐτὸ καλὸ, χριστιανέ μου. Κοροῖδεύεις μαθές;

—Καθόλου. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐρωμένη μου. Δὲν εἶναι ψηλλή, εὐρωστος, εὐχορμος, νεαρά, θαλερά; Ἡ νομίζεις ὅτι μόνον μὲ τίς γυναῖκες ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ εἶναι ἐρωτευμένος; Δὲν εἶναι καὶ αὐτὴ ἡ λεύκα ἀριστοῦργημα τῆς Φύσεως;

—Προτιμῶ νὰ εἶμαι μὲ αὐτὴ ἐρωτευμένος παρὰ μὲ τὴν λεύκα σου, μοῦ εἶπε καὶ μοῦ ἔδειξε ὁ ἄθλιος ἓνα μυξιάρικο δουλικὸ ποὺ περνοῦσε ἀπὸ κεῖ ἐκείνη τὴ στιγμὴ.

1922

ΜΙΑΝΝΗΣ Δ. ΤΣΟΓΙΑΛ
ΙΑΤΡΟΣ
ΜΑΒΙΣΤΟΥ ΤΟΥ ΕΝ ΑΥΤΩΝΙ ΚΑΝΕΙΣΤΕΥΜΕΝΟΥ
ΜΙΑΝΝΙΝΑ

ΟΙ ΔΥΟ ΑΝΤΙΠΑΛΟΙ

Ὁ μπάριμπα Ρήγας καὶ ὁ μπάριμπα Νάσος ἦσαν οἱ γεροντότεροι τοῦ χωριοῦ καὶ συμπεθέροι ἀπὸ ἐγγόνια. Ἡ ἐγγονὴ τοῦ μπάριμπα Ρήγα, ἡ Χρυσάφω, εἶχε πάρει τὸν ἐγγονο τοῦ μπάριμπα Νάσου. Θὰ συμπεθέρευαν καὶ παλαιότερα μὲ τὰ παιδιὰ τους, ἀλλὰ κάποια ἀντιζηλία γιὰ τὰ πρωτεῖα στὸ χωριὸ τοὺς κρατοῦσε σὲ ἀπόστασι. "Ὅταν ὁ μπάριμπα Ρήγας γινόταν πάρεδρος στὸ χωριό, ὁ μπάριμπα Νάσος τοῦ κρατοῦσε ἀντιπολίτευσι καὶ ὅταν ὁ μπάριμπα Νάσος γινόταν πάρεδρος, ὁ μπάριμπα Ρήγας τοῦ κρατοῦσε ἀντιπολίτευσι.

Ὁ ἀγὼν ὅμως περὶ ἐπικρατήσεως ἐφαινότανε πρὸς ἄγριος μεταξὺ τῶν δύο κατὰ τὰ Θεοφάνεια, τῶν Βαῖων καὶ τὸ Πάσχα. Τότε γινότανε μεταξὺ τῶν δύο ἀληθινὴ μάχη ποῖος θὰ πάρῃ τὴν πρώτη στάλα τοῦ ἀγιασμοῦ τὰ Θεοφάνεια, ποῖος θὰ πάρῃ τὸ πρῶτο βάγι ἀπὸ τὸν παπᾶ τῶν Βαῖων καὶ ποῖος πρῶτος θὰ φιλήσῃ τὸ Εὐαγγέλιο τὸ Πάσχα καὶ θὰ κάμῃ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη» μὲ τὸν παπᾶ.

Διαρκῶς πρωτεῖα ὅμως εἶχε κάθε Κυριακὴ ὁ μπάριμπα Ρήγας στὸν ἀσπασμὸ τοῦ Εὐαγγελίου, ὅταν ὁ παπᾶς ἐβγαίνει μετὰ τὸ Ἑωθινὸ Εὐαγγέλιο, καὶ στὸ ἀντίδωρο μετὰ τὴ λειτουργία. Καὶ τοῦτο γινότανε, γιὰ τὸ στασίδι τοῦ μπάριμπα Ρήγα, ποὺ τὸ εἶχε ἀπὸ

πάππου προσπάππου, ἦταν πρὸ κοντὰ στὴν Ὠραία Πύλη καὶ μόλις ἐβγαίνει ὁ παπᾶς μὲ τὸ Εὐαγγέλιο στὸ χέρι ἢ μὲ τὸ δίσκο, ποὺ εἶχε τὸ ἀντίδωρο, πρῶτος ἔτρεχε ὁ μπάριμπα Ρήγας καὶ ἀσπαζότανε ἢ ἐπαίρνε ἀντίδωρο. Τὸ στασίδι τοῦ μπάριμπα Νάσου ἦταν ἀντίκρου καὶ χαμηλότερα λιγάκι κ' ἔτσι ἔμενε πάντα δευτέρος ὁ μπάριμπα Νάσος.

Ὁ παπα-Νικόλας ἀπὸ πολλὰ χρόνια εἶχε τὴ συνήθεια, ὅταν ἐβγαίνει μὲ τὸ Εὐαγγέλιο ἢ μὲ τὸ δίσκο, νὰ μετρᾷ μιά, δύο, τρεῖς τίς πλάκες τοῦ πατώματος τῆς ἐκκλησίας καὶ νὰ στέκεται στὴν τέταρτη ἀκριβῶς ἀντίκρου στὸ στασίδι τοῦ μπάριμπα Ρήγα. Ποτὲ δὲν εἶχε λαθέψει στὸ μέτρημα.

Κεῖνη τὴν Κυριακὴ ὅμως, δὲν ξεύρω πῶς, ἐγινε τὸ πρᾶγμα, ἀντὶ νὰ σταθῇ στὴν τέταρτη πλάκα, ἐστάθη στὴν πέμπτη. Καὶ ἔως ὅτου συνέλθῃ ὁ μπάριμπα Ρήγας ἀπὸ τὴν ἐκπληξι, ὁ μπάριμπα Νάσος γρήγορα γρήγορα πρόφτασε πρῶτος καὶ ἀνασπάσθῃ τὸ Εὐαγγέλιο. Τὸ πρᾶγμα ἔκαμε μεγάλη αἴσθησι σ' ὅλον τὸν κόσμον. Τόσα χρόνια τώρα δὲν εἶχε γίνεи τέτοιο λάθος.

Ὁ μπάριμπα Ρήγας ἔμεινε μὲ ἀνοιχτὸ τὸ στόμα. Τέτοιο ρεζιλίκι δὲν τὸ περίμενε ἀπὸ τὸν παπᾶ Νικόλα. Γύρισε πίσω στὸ στασίδι τοῦ χωριοῦ ν' ἀνασπαστῇ. Προτιμοῦσε νὰ μὴ φιλήσῃ καθόλου παρὰ νὰ φιλήσῃ δευτέρως. Καὶ μόνον, ὅταν τελείωσε ὁ ἀσπασμός, ξεκίνησε μόνος χτυπώντας δυνατὰ τὸ ραβδί του στὶς πλάκες καὶ ἀνασπάσθῃ τὸ Εὐαγγέλιο στὸ εἰκονοστάσι, ὅπου τὸ εἶχε ἀποθέσει ὁ παπᾶς. Αὐτὸ δὲν τὸ χώνεψε ὁ μπάριμπα Ρήγας. Ἐβράζε μέσα του

ἡ ἐκδίκησι κατὰ τοῦ παπᾶ Νικόλα καὶ τοῦ μπάρμπα Νάσου. Καὶ θὰ χαλοῦσε τὸ συνοικέσιο, ἂν ἦταν κόρη του ἡ Χρυσάφω, ἀλλ' ἦσαν ἐγγονή του καὶ στήν ὑπόθεσι αὐτὴ τὸ λόγο εἶχε ὁ πατέρας καὶ ὄχι ὁ παππούς.

Ἦρθε ὅμως περίστασι καὶ τὸ πλήρωσε τοῦ παπᾶ-Νικόλα. Εἶχαν συνήθεια στὸ χωριό, ὅταν γινότανε γάμος, τὸ Σάββατο τὸ βράδυ νὰ στέλνουν ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς νύφης, στὸν παπᾶ τὴν τάβλα δηλ. τραπέζι μὲ διάφορα φαγητά. Ὁ μπάρμπα Ρήγας ὅμως στὸ γάμο τῆς Χρυσάφως ἀπηγόρευσε νὰ γίνη τοῦτο. Ἐφτασε μάλιστα νὰ ἀπειλήσῃ ὅτι, ἂν δὲν γίνη ἐκεῖνο ποὺ θέλει, θὰ χαλάσῃ τὸ συμβόλαιο τῆς δωρεᾶς, ποὺ ἔκανε στὴ Χρυσάφω καὶ ὁ γάμος θὰ ματαιωθῇ. Δὲν μπορούσαν νὰ κάμουν ἀλλιῶς, κ' ἔτσι ὁ παπα Νικόλας ἐπέρασε τὸ Σαββατόβραδο ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ. Ὡρκίστη ὅμως ὅτι τὴν πρώτη στάλα τὰ Θεοφάνεια θὰ τὴν δώσῃ στὸν μπάρμπα Νάσο ποὺ ὁ κόσμος νὰ χαλάσῃ.

Ἐκράτησε τὸν ὄρκο του ἢ ὄχι, θὰ σᾶς τὸ πῶ μετὰ τὰ Θεοφάνεια.

1923

Ο ΚΟΚΟΡΑΣ ΤΗΣ ΗΛΙΟΥΣ

Ἐνα ζευγάρι ἀτσαλένια παπούτσια ἔλειωσε ἡ Ἥλιοῦ ὥς που νὰ τελειώσῃ τὸ συνοικέσιο τῆς κόρης τῆς Μετάξως μὲ τὸ Σουβλῆ τὸν μπαλωματῆ.

Δὲν ἔβγαине δὰ καὶ ζημιωμένος ὁ Σουβλῆς, γιατί ἔπαιρνε τὴν ὁμορφότερη κοπέλλα τοῦ Δεμισιοῦ. Τί σημαίνει ἂν ἦτανε βγαλμένο τὸ ὄνομά της μὲ τὸν ἕνα καὶ μὲ τὸν ἄλλον τοῦ χωριοῦ. Οἱ βλοιοκομμένες καὶ ἀσχημομοῦρες δὲν ἀκούγονται. Τίς ὁμορφες ὅλοι τίς καλοκοιτάζουν καὶ τίς λαχταροῦν. Ποιὸς δὲν θέλει νὰ πιῇ νερὸ ἀπὸ κρουσταλένια βρύσι καὶ ποιὸς δὲν θέλει νὰ κόψῃ ἀπὸ τὸν ἀνθὸ τῆς μυγδαλιάς στὴ γύμνια τοῦ χειμῶνα!

Ἀλλὰ δὲν ἔπαιρνε μόνον προῖκα ὁ Σουβλῆς τὰ γλυκὰ μάτια καὶ τὰ μεστωμένα στήθια τῆς Μετάξως, ἔπαιρνε καὶ τὸ καλύβι ποὺ ἦταν κάτω στὴν ποταμιὰ καὶ τὸ χωράφι ποὺ ἦταν πίσω ἀπὸ τὸ καλύβι.

Ἐκεῖ λοιπὸν στὴ μοναξιά ὁ Σουβλῆς ὁ μπαλωματῆς κάθε Σάββατο βράδυ ποὺ θὰ γύριζε ἀπὸ τὰ διάφορα χωριά φορτωμένος τὴν κουβέρτα του καὶ τὰ σύνεργά του, θὰ εὑρίσκε ζεστὰ φαῖ καὶ ζεστὴ ἀγκαλιά.

Ἦταν τὸ πρῶτο Σάββατο μετὰ τοὺς ἀρραβῶνες ποὺ ὁ Σουβλῆς ὁ μπαλωματῆς μετὰ τὴ γύρα ποὺ θάκανε μέσα στὰ χωριά μπαλῶνοντας παπούτσια θὰ ρχότανε στὸ σπίτι τῆς πεθερᾶς του τῆς Ἥλιους.

Ἄφ' οὗ λοιπὸν ξουρίστηκε στὸ Σόλο κ' ἐπλυνε τὰ χέρια του, ποὺ ἦσαν ἄπλυτα ἀπὸ τὴν περασμένη Κυριακή, στὸ ρέμα, ἦρθε στὸ Δεμέτσι φορτωμένος τὴν κουβέρτα του, τὰ ἐργαλεῖά του κ' ἓνα κομμάτι πετσά.

* *

Ἐκεῖνο τὸ Σάββατο ἡ Ἡλιοῦ καὶ ἡ Μετάξω σκάβανε τὸ ἀμπελάκι τους ποὺ ἦταν κοντὰ στὸ καλύβι. Κάθε φορὰ ποὺ σήκωναν τὸ ξινάρι καὶ βλέπανε τὸ καλύβι, θυμόσανε τὸ πετυχεμένο συνοικέσιο καὶ πλάθανε ὄνειρα χρυσᾶ γιὰ τὸ μέλλον.

«Εγώ, ἔλεγε ἡ Ἡλιοῦ, θὰ κάθουμαι ὅλη τὴ βδομάδα μαζί σου στὸ καλύβι καὶ τὸ Σάββατο βράδυ, μόλις βλέπω τὸ Σουβλιῇ νὰ γυρίζῃ ἀπὸ τὴ γύρα, θὰ φεύγω στὸ χωριό, νὰ σᾶς ἀφήνω μοναχούς νὰ γλεντᾶτε τὰ νειᾶτά σας».

Στὸ ἄκουσμα αὐτὸ τοῦ γλεντιοῦ ἡ Μετάξω αἰσθανότανε μιὰ γλυκειὰ ἀνατριχίλα νὰ πιάνῃ ὅλο τὸ σῶμά της.

«Ὅταν ὁ ἥλιος ἔγειρε κατὰ τὴ δύσι, ἡ Ἡλιοῦ μὲ τὴν κόρη της ἔπαψαν τὴ δουλειά, ἔλυσαν τὶς προβατίνες, ἐφορτώθηκαν τὰ ξινάρια καὶ τόβαλαν γιὰ τὸ σπίτι.

«Κάτι γρήγορα σκολάσατε, Ἡλιοῦ;» τὴν ρωτοῦσαν γυναικες καὶ ἄνδρες πόσκαβαν τὰ ἀμπέλια τους.

«Μὰ βλέπεις θὰ ροῖ ὁ γαμπρὸς τὸ βράδυ καὶ ὡς που νὰ σφάζουμε τὸν κόκορα, νὰ τὸν μαδέσω, νὰ ζυμώσω καὶ καθαρίω ψωμί, νὰ τὸ φουρνίσω, ἐνύχτωσε. Θὰ κάψω τὸ φούρνο τῆς παπαδιᾶς, ποὺ πετυχαίνει τὰ ψητά. Θὰ βάλω, βλέπεις, τὸν κόκορα ψητὸ στὸ φούρνο. Τ' ἀγαπάει ὁ γαμπρὸς αὐτὸ τὸ φαί.»

Καὶ ὅταν ἔλεγε «γαμπρὸς», τῆς φαινότανε ὅτι σηκώνότανε πέντε πῆχες ψηλὰ καὶ ὅτι τὴ ζήλευε ὅλος ὁ κόσμος.

«Κάτι γρήγορα, Ἡλιοῦ!» Τῆς φώναζαν πάρα πέρα ἄλλοι.

«Περιμένουμε, βλέπεις, τὸ γαμπρὸ τὸ βράδυ....» Καὶ ἄρχιζε ἡ Ἡλιοῦ νὰ λέῃ τίς ἐτοιμασίες γιὰ τὸ γαμπρὸ.

Κ' ἔτσι τὸ βράδυ βράδυ ὅλο τὸ χωριὸ ἤξερε ὅτι ἡ Ἡλιοῦ ἔχει στὸ φούρνο τῆς παπαδιᾶς κόκορα ψητὸ καὶ καθαρίο ψωμί γιὰ τὸ Σουβλιῇ τὸ μπαλωματῇ.

Ὁ Σουβλιῇς ὁ μπαλωματῇς, ὅταν πέρασε τὸ βράδυ ἀπὸ τὸ φούρνο τῆς παπαδιᾶς, ποὺ ἦταν δίπλα στὸ σπίτι τῆς πεθερᾶς του, αἰσθάνθηκε τὴ μυρουδιά τοῦ κόκορα καὶ τοῦ φρέσκου ψωμιοῦ καὶ κατὰλαβε ὅτι ἦταν γαυτὸν. «Ὅτε δὲ στὸ σπίτι εἶδε καὶ τὰ κόκκινα χεῖλια τῆς Μετάξως, τοῦρθαν λογιῶν λογιῶν ὀρέξεις. Τῆς Ἡλιοῦς γελοῦσαν καὶ τὰ ροῦχά της ποὺ ἔβλεπε γαμπρὸ μέσ' στὸ σπίτι της. Τὸ τί αἰσθανότανε καὶ ἡ Μετάξω ποὺ ἔβλεπε φαγερὸ πλέον γαμπρὸ στὸ σπίτι καὶ ὄχι κρυφὸν στὸ κατώγι, ἀφήνω νὰ τὸ θυμηθοῦν ὅσοι ἔκαμαν ἀρραβωνιασμένοι καὶ νὰ τὸ μάθουν ἀργότερα ὅσες δὲν ἀρραβωνιάστηκαν ἀκόμα. Τοῦτο μόνον σᾶς λέγω, ὅτι ὅλα ἦσαν γι' αὐτὴ μέλι, ζάχαρι, κάντιο, σιρόπι καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ μαῦρα καὶ ἀργασμένα ἀπὸ τὸ πετσά χέρια τοῦ Σουβλιῇ τοῦ μπαλωματῇ τῆς φαινότανε μελαχροινὰ σὰν μπακλαβᾶς καὶ μαλακὰ σὰν ἀφρόδες.

Ἡ Μετάξω ἔστρωσε στὸ τραπέζι τὸ νυφιάτικο ἀλαντζένιο τραπεζομάντηλο καὶ τίς νυφιάτικες ἀλαν-

τζιένες πετσέτες. 'Η 'Ηλιοῦ πῆγε στὸ φοῦρνο τῆς παπαδιᾶς νὰ πάρῃ τὸν κόκορα καὶ τὸ φρέσκο καθάριο ψωμί. Οἱ δυὸ ἄρρεβωνιασμένοι κατὰ τὴν ἀπουσία της δὲν ἔχασαν καιρό, ἀλλ' ἄρχ.σαν νὰ γεύονται τοὺς πρώτους ἐρωτικούς μεζέδες.

'Ενῶ ὁ Σουβλῆς ὁ μπαλωματῆς τρυγοῦσε ἄφοβα τὸ μέλι τῶν χειλέων τῆς Μετάξω, ἀκούστηκαν ἄγριες καὶ σπαρκατικές φωνές τῆς 'Ηλιοῦς σὰν νὰ τῆς ἔκοβε κανεῖς τὸ λαιμό.

«Πωπώ, τί ἔπαθα ἡ μαύρη, πωπώ τί μοῦκαναν οἱ ἀθεόφοβοι! Τώρα τί νὰ κάμω ἡ κακομοῖραααα!»

Μὲ τίς φωνές αὐτὲς κόπηκε ἡ ἐρωτικὴ ὁρμὴ τῶν ἄρρεβωνιασμένων σὰν νὰ τοὺς ἔρριξε κανεῖς ὀλό-γυμνους σὲ παγωμένο νερό. Ἐτρεξαν στὸ φοῦρνο τῆς παπαδιᾶς καὶ εἶδαν τὴν 'Ηλιοῦ νὰ ξεσκίζη τὰ μάγουλά της, νὰ κλαίῃ καὶ νὰ καταργιέται.

«Τί εἶναι, μάννα, τί ἔπαθες;» τὴ ρώτησε μὲ λα-χτάρα ἡ Μετάξω.

—Τί ἔπαθα; Πάει ὁ κόκορας;.

«Τί, πέταξε;»

«Μωρή, τί πέταξε καὶ ξεπέταξε! Μᾶς τὸν κλέ-ψανε». Κ' ἔδειχνε τὸν ταβᾶ ἄδειον.

«Μᾶς τὸν κλέψαν; !!..... Μὴν τὸν πῆρε κανένα σκυλί;»

«Ὁχι, μωρή. Ὁ φοῦρνος βρέθηκε πάλι κλει-σμένος.»

Ὁ κόκορας πράγματι ἦταν κλεμμένος. Κάποιος, ἡ ἀστεῖος ἡ λιχούδης, ἔκλεψε τὸν κόκορα καὶ ἀφῆκε τὸν ταβᾶ μὲ τὴ σάλτσα.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἔκλαψαν καὶ ἐθρήνησαν ἐμπρὸς στὸν

ἄδειον νταβᾶ τὸν κόκορα, ποὺ πέταξε ψημένος καὶ καταράστηκαν τὸν κλέφτη, ἐπῆραν τὸν ἄδειο νταβᾶ μὲ τὴ σάλτσα καὶ τὸ φρέσκο ψωμί καὶ τράβηξαν κατὰ τὸ σπίτι. Ἐκεῖ λοιπὸν ὁ Σουβλῆς ὁ Μπαλωματῆς ἔδειξε ὅλη τὴν παλικαριά του.

«Ἐπρεπε, μωρέ, νὰ τὸν ξέρω ποιὸς εἶναι, ἔλεγε κ' ἔτριξε τὰ δόντια του, νὰ τὸν σφάξω μὲ τὴ φαλτσέ-τα, νὰ τὸν ξεκοιλιάσω, νὰ τὸν ψήσω, νὰ τὸν φάω, ὅπως ἔφαγε αὐτὸς τὸν κόκορα».

«Σὲ ζηλεύουνε, παιδί μου, τοῦ ἔλεγε ἡ 'Ηλιοῦ ἡ πεθερά του, σὲ ζηλεύουνε».

Μὲ ζηλεύουνε βέβαια, ἔλεγε ὁ Σουβλῆς ὁ μπαλω-ματῆς καὶ κορδονότανε ἀπὸ ὑπερηφάνεια. Μὲ ζηλεύ-ουνε, γιατί εἶμαι τεχνίτης. Ἐγὼ ὅπου νὰ πάω, ζῶ. Καὶ στὰς Ἀθήνας νὰ πάω ζῶ, καὶ στὰς Πάτρας νὰ πάω, ζῶ, γιατί εἶμαι τεχνίτης, μπαλωματῆς, δὲν εἶμαι σκαφτιᾶς καὶ τσοπάνης σὰν κιαυτούς».

Τέλος πάντων, νὰ μὴ τὰ πολυλογοῦμε, τὴν ὥρα ποὺ ὁ ἄγνωστος καὶ κλέφτης ξεκοκκάλιζε τὸν κόκορα τῆς 'Ηλιοῦς, ὁ Σουβλῆς ὁ μπαλωματῆς, ἡ Μετάξω ἡ ἄρρεβωνιαστικιά του καὶ ἡ 'Ηλιοῦ ἡ πεθερά του βου-τοῦσαν τὸ φρέσκο ψωμί στὴ σάλτσα.

Τὴν ἄλλη μέρα οἱ παλιόγλωσσες, ἔλεγαν ὅτι τὴν νύχτα ὁ Σουβλῆς ὁ μπαλωματῆς ἀποζημιώθηκε ἀπὸ τὴ Μετάξω γιὰ τὸν κόκορα ποὺ δὲν ἔφαγε. Ἐγὼ ὅμως ὅπως δὲν εἶδα τὸν κλέφτη, ποὺ ἔκλεψε τὸν κόκορα, ἔτσι δὲν εἶδα καὶ τὴν ἀποζημίωσι.

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΠΙΟΤΙΑΣ

ΙΑΤΡΟΣ

ΜΙΑΣΤΟΡ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

—Θά πουλήσω και τὸ ἀλῆτρι μου ἀκόμα—ἔλεγ' ὁ μπαρμπα Νικόλας—ἀλλὰ τὸ Σπύρο μου θά τὸν βγάλω γιατρό.

Καὶ δὲν ἐπούλησε οὔτε μιὰ πῆχυ τόπο ὁ μπαρμπα Νικόλας, κ' ἐβγάλε τὸ Σπύρο του γιατρό, γιατί ἤρθ' ἐποχὴ πού πουλήθηκε τὸ στάρι 7 δραχμὲς καὶ τὸ ἀρνὶ τρακόσιες.

Δὲν εἶχε, βλέπεις, κορίτσια ὁ μπαρμπα Νικόλας, τὰ ὅποια ξεθεμελιώνουν σπίτια. Εἶχε μονάχα ἓνα παιδί, τὸ Σπύρο, καὶ τὰ κατάφερε μὲ τὰ εἰσοδήματά του μόνον νὰ τὸν σπουδάσῃ, χωρὶς οὔτε νὰ χρεωθῇ οὔτε νὰ πουλήσῃ.

Ἄμα πιά ἐγκαταστάθηκε γιατρὸς στὸ χωριὸ ὁ Σπύρος, ἐπανηγύρισε ὅχι μόνο ὁ μπαρμπα Νικόλας, ἀλλὰ καὶ ὅλο τὸ χωριὸ καὶ τὰ γειτονικὰ χωριά, γιατί πρώτη φορὰ ἀποχτάγανε δικό τους γιατρό καὶ θ' ἀπαλλαγόσανε ἀπὸ τὰ νύχια τῶν γιατρῶν τῆς χώρας πού τοὺς ἐγδαίρναν.

Ὁ μπαρμπα Νικόλας τότε ἐσοβαρεύτηκε, ἔγινε κύρ Νικόλας καὶ ἀποφάσισε πιά ν' ἀναπαυτῇ νὰ ζήσῃ μὲ τὰ εἰσοδήματα τοῦ παιδιοῦ του. Ἔδωκε λοιπὸν μισιακὰ τὰ χτήματά του. πούλησε τὸ ζευγάρι, ἔκαψε στὴ γωνιά τὸ ἀλῆτρι καὶ ὅλη τὴν ἡμέρα χάζευε μὲ τοὺς ἀρρώστους πού ἐρχόσανε στὸ σπίτι τοῦ κύρ γιατροῦ.

Γρήγορα ὅμως συνήθισε στὸ θέαμα αὐτό, βαρέθηκε τὸ καθισιό, ἀπεθύμησε ἐξοχή, βορριᾶ, βροχὲς καὶ ἀγόρρασε ζευγάρι, ἔφτιασε καινούργιο ἀλῆτρι καὶ ἄρχισε πάλι τὴ δουλειά του. Εἶναι εὐλογημένο τὸ ἀλῆτρι. "Ὅλες τὶς δουλειὲς τὶς βαργιέται κανεὶς, μὰ τὸ ἀλῆτρι ποτέ. "Ὅσο βαστοῦν τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια, ὁ ἄνθρωπος κρατεῖ σφικτὰ τὴ χερούλα καὶ σαλαγάει ἀργὰ ἀργὰ καὶ σοβαρὰ τὰ βώδια. Εὐλογημένη δουλειὰ πού τρέφει τὸν κόσμο καὶ σακατεύει τὸν ἐργάτη.

Ἡ κυρὰ Νικολοῦ ἦταν περήφανη γιὰ τὸν κύρ γιατρό, γιατί ἦταν περήφανος καὶ ὁ κύρ Νικόλας. Σὰν καλὴ γυναῖκα πού ἦτανε, ὅχι μόνον ἐδοῦλενε κατὰ διαταγὴ τοῦ ἀντρός της, ἀλλὰ καὶ αἰσθανότανε κατὰ διαταγὴ του. Τώρα μάλιστα πού καὶ ὁ γιυὸς της ἔγινε μεγάλος καὶ μάλιστα γιατρός, ἔχασε ἐντελῶς τὸ ἐγώ της. Εἶχε δυὸ ἀφεντικὰ τώρα.

Ὁ κύρ γιατρὸς ὅμως δὲν ἦταν μόνον ὁ μοναδικὸς γιατρὸς στὸ χωριὸ του καὶ στὰ γύρω χωριά, ἦταν καὶ ὁ ἐκλεκτότερος γαμπρός. Οἱ πλουσιώτεροι χωριάτες καὶ οἱ καλύτερες νοικοκυροπούλες τὸν εἶχαν στὸ μάτι. «'Ας γίνω γιατρίνα—σκεπτότανε κάθε μιὰ—κι ἂς πεθάνω τὴν ἄλλη ὥρα». Γιαυτὸ λοιπὸν καὶ διάφοροι προξενητάδες ἄρχισαν νὰ κρούουν πότε τὸν κύρ γιατρό, πότε τὸν πατέρα του καὶ πότε τὴ μάνα του καὶ νὰ τοὺς τὸ φέρουν ἀπ' ὅξω ἀπ' ὅξω. Τὴν εὐκολώτερη ἀπάντησι τὴν ἔδινε ἡ μάνα «'Ὅ, τι πῆ ὁ νοικοκύρης μου καὶ ὁ γιατρός», ἔλεγε ἡ ὑποταγμένη κυρὰ Νικολοῦ. Ὁ κύρ Γιατρὸς καμάρωνε γιὰ τὸ πλῆθος τῶν νυφάδων πού τοῦ προξένευαν καὶ ὁ πατέρας του ὑπελόγιζε ποιοὺς δίνει τὰ περισσότερα.

Μεταξύ τῶν διαφόρων συνοικεσίων γινότανε ἀγώνας κρυφὸς μὲν, ἀλλὰ ἀμείλικτος. Σιγὰ σιγὰ ὅμως τὰ φτωχότερα ποὺ εἶχαν ὡς προσόντα μόνον τὴν ὀμορφιά καὶ τὰ νειᾶτα, ὑπεχώρησαν στὰ πλουσιώτερα. Καὶ στὸ τέλος κατῶρθωσαν νὰ ἐπιπλεύσουν δύο, τῆς κόρης τοῦ Θοδωρῆ τοῦ Μπεσέτη καὶ τῆς κόρης τοῦ Πανάγου τοῦ Βυθούλα καὶ τὰ δύο δυνατὰ μὲ μετρητὰ, χτήματα, ζωντανὰ καὶ ροῦχα.

Ὁ ἓνας προξενητὴς τὸν ἄφηνε τὸν κύρ γιατρό, ὁ ἄλλος τὸν ἔπιανε. Τὸ ἴδιο γινόταν καὶ στὸν πατέρα. Καὶ οἱ δύο, πατέρας καὶ γιυὸς ἦσαν ἐπιφυλακτικοί. Ἀφηναν τὸν ἀγῶνα νὰ λυσσάῃ γύρω τους, γιατί ὁ ἀγώνας γινότανε μὲ χιλιάδες, μὲ πρόβατα, μὲ χτήματα, μὲ ροῦχα. Αὕξανε ὁ ἀγώνας, αὕξανε καὶ ἡ προίκα. Ἐβδομῆντα χιλιάδες ἔλεγε ὁ ἓνας προξενητὴς, ἑβδομῆντα πέντε ὁ ἄλλος. Ἐκατὸ πρόβατα ὁ ἓνας, ἑκατὸν εἴκοσι ὁ ἄλλος. Καὶ ὁ κύρ γιατρὸς ἔβλεπε μὲ ὑπερηφάνεια τὴ δημοπρασία αὐτὴ καὶ ἐπερίμενε ἀκαμπτos μὲ ὑπομονὴ νὰ φτάσουν τὸ ἀνώτατο ὄριο καὶ τότε νὰ πῇ τὸ «ναί». Ἡ μανία ἀπὸ τοὺς προξενητάδες μεταδόθηκε καὶ στὸ χωριὸ ὁλόκληρο καὶ τόσο πολὺ ἐφανατίστηκαν, ὥστε διαιρέθηκαν εἰς δύο εἰς Μπεσετικούς καὶ Βυθουλικούς. Ἐχωρίστηκαν μάλιστα καὶ τὰ μαγαζιά, ὅπως συμβαίνει μὲ τὰ κόμματα.

Μόλις ξύπναγαν τὸ πρωὶ οἱ ἄνθρωποι, ρωτοῦσαν «τί νέα;» «ἑβδομῆντα πέντε ὁ Μπεσέτης, ὀγδοῆντα ὁ Βυθούλας» καὶ μὲ αὐτὸ ἐννοοῦσαν τὶς χιλιάδες ποὺ δίνουν στὸ ριατρώ.

Ὁ συναγωνισμὸς προχωροῦσε μὲ πεῖσμα δυνατό. Καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου ἀκόμα διαιρέθηκαν στὰ

δύο. Οἱ κομματάρχες ἐξεμεταλλεύτηκαν τὸ συνοικέσιο γιὰ ψήφους. Φιλονεικίες γινόντανε πολλὲς φορές ἐπικίνδυνες. Μὲ λίγα λόγια τὸ χωριὸ ἔγινε νευρικό, ἔχασε τὴν ἡσυχία του, τὸν ὕπνο του καὶ πολλοὶ ἔχασαν καὶ τὶς δουλειές τους, γιατί ἀντὶ νὰ πηγαίνουν στὰ χωράφια τους καθόσανε στὰ μαγαζεῖα καὶ συζητοῦσαν ποιά θὰ πάρῃ ὁ κύρ γιατρός.

Ὅταν δὲ καμμιά φορὰ ξανάφαινε καὶ κανέναν ἀπὸ τοὺς δυὸ προξενητάδες, ἀμέσως τὸν περιεκύκλωναν καὶ μὲ λαχτάρα τὸν ρωτοῦσαν τὰ νέα.

«Ὁ γδόντα πέντε καὶ ἑκατὸν πενήντα», ἔλεγε ἐκεῖνος. Δηλαδή ὀγδοῆντα πέντε χιλιάδες μετρητὰ καὶ ἑκατὸν πενήντα πρόβατα. Ἀμέσως λοιπὸν διεδίδετο εἰς ὅλο τὸ χωριό: «ὁ Βυθούλας ὀγδοῆντα πέντε καὶ ἑκατὸ πενήντα». Ἐπειτα ἀπὸ λίγη ὥρα διεδίδετο: «ὁ Μπεσέτης ἐνεῖντα καὶ ἑκατὸν ἐξῆντα». Καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου ἀκόμα μαθαίνουν τὸ νέο στὸ διάλειμμα καὶ ἔπαιζαν τὰ παιγνίδια τους.

Ὁ κύρ γιατρὸς καμάρωνε ἀνένδοτος. Καὶ ὅταν πιά ὁ Βυθούλας ἔφτασε ἑκατὸ καὶ διακόσια, δηλ. ἑκατὸ χιλιάδες μετρητὰ καὶ διακόσια πρόβατα, εἶπε τὸ «ναί». Ἀμέσως τὸ νέο ἔσπασε σὰν μπόμπα στὸ χωριό. Οἱ νοικοκυράδες παράτησαν τὸ σπίτι τους καὶ βγῆκαν στοὺς δρόμους νὰ μάθουν νέα, οἱ ἄνθρωποι παράτησαν τὰ χωράφια τους ἡμέρα μεσημέρι καὶ μπῆκαν ἄθροοι στὸ χωριὸ γιὰ νέα, τὰ μαθητοῦδια τὸ σκάσαν ἀπὸ τὸ σχολεῖο, καὶ τὰ παιδιὰ ποὺ ἦσαν ἀκόμα στὴν κοιλιά τῆς μάνας των ἐσυγκινήθηκαν κι αὐτά. Τὸ Βυθουλικὸ μαγαζὶ σήκωσε σημαία, τὸ ἀντίθετο ἔκλεισε, ντενεκέδες βαροῦσαν οἱ νικητὲς στοὺς ἡττη-

μέλους, ὅπως στίς ἐκλογές, ντουφέκια ἔρριχναν οἱ νικητὲς καὶ οἱ Μπεσσετικοὶ κλείστηκαν στὰ σπίτια τους, γιατί ἔχασαν τὸ παιγνίδι, ἔχασαν τὸ γαμπρό.

Ὁ κύρ γιατρὸς ἦτανε πλέον στὸ ζενιθ τῆς δόξας του. «Ἐκατὸ χιλιάδες!». Τέτοια προῖκα δὲν εἶχε ἀκουστῇ στὸν κόσμον ὅλο. Ἐκατὸ χιλιάδες!! συλλογιζότανε καὶ ὁ ἴδιος καὶ τὸ στόμα του ἐπιπύλιζε μὲ γλύκα τὸν ἀριθμὸ 100. "Ἐκλεινε τὰ μάτια του κ' ἔβλεπε μπροστά του ἓνα φωτεινὸ καὶ χρωματισμένον 100. "Ἐρριχνε τὰ μάτια του στὸν οὐρανὸ καὶ τοῦ φαινότανε πῶς ἔβλεπε παντοῦ τὸν ἀριθμὸ 100. Ξύπναγε τὴ νύχτα καὶ τὸ στόμα του ἐφέλλιζε «Ἐ κ α τ ὸ». Τί ὠραῖος ἀριθμὸς. Τί στρογγυλὸς λογαριασμὸς!

Εὐτυχισμένοι οἱ γιατροὶ ποῦ παίρνουν «Ἐ κ α τ ὸ καὶ δ ι α κ ὸ σ ι α»!

1925

IOANNIS D. IOANNIDIS
ΙΑΤΡΟΣ
ΜΙΑΕΤΟΡ ΤΟΥ ΕΝ ΑΙΩΝΙ ΒΑΡΕΙΣΤΗΚΗΣ
IOANNINA

IOANNIS D. IOANNIDIS
ΙΑΤΡΟΣ
ΜΙΑΕΤΟΡ ΤΟΥ ΕΝ ΑΙΩΝΙ ΒΑΡΕΙΣΤΗΚΗΣ
IOANNINA

Ἡ Ἀθανασία κάθε μέρα πρῶι πρῶι ὠδηγοῦσε τὰ 30 προβατάκια της στὸ βουνὸ τοῦ χωριοῦ της καὶ τάβοσκε. Πολὺ προκομμένη ἦταν ἡ Ἀθανασία. Περπατώντας σιγὰ σιγὰ πίσω ἀπὸ τὰ προβατάκια της τὸν ἀνήφορο δὲν ἔχανε τὸν καιρὸ της. "Ἐπλεκε τὴν μπελερίνα της. Κι ὅταν ἔφθανε στὴν πλαγιὰ τοῦ βουνοῦ καὶ τὰ πρόβατα σκορπίζονταν γιὰ βοσκή, ἔπιανε τὴ σκιά τὸ καλοκαίρι καὶ τὸν ἥλιο τὸ χειμῶνα κ' ἔπλεκε, κ' ἔπλεκε μπελερίνες, μάλλινες ἀλάτσες γιὰ τὴ μάννα της, φανέλλες γιὰ τ' ἀδερφάκια της. Καὶ ὅταν τὰ μάτια της κουραζόνταν, ἔρριχνε τὴ ματιὰ της κάτω στὴ μικρὴ κοιλάδα, τὴν καταπράσινη ἀπὸ τὰ σπαρτά, κ' ἔβλεπε τὸ φιδωτὸ ποτάμι νὰ τρέχη ἀνάμεσα στίς λεῦκες καὶ στὰ πλατάνια. "Ἦξερε ὅτι κάτω στὴν κοιλάδα οἱ δουλειὲς ἦσαν βαρεῖς. Ὁ γεωργὸς σκυμμένος ὅλη τὴν ἡμέρα στὴ χερούλα τοῦ ἀλετριοῦ πῆγαινε βῆμα βῆμα πίσω ἀπὸ τὰ βώδια του. Βαρεὶά δουλειά. Θυμόταν τὸ μακαρίτη τὸν πατέρα της ποὺ ἔρχοταν κάθε βράδυ κατακομμένος ἀπὸ τὸ ὄργωμα. Καὶ τὰ κορίτσια σὰν κι αὐτὴ πίσω ἀπὸ τὸ ζευγολάτη σκάλιζαν τὸ χωράφι κ' ἔσπαζαν τοὺς μεγάλους βώλους.

Βαρεὶά δουλειὰ κι αὐτή. Κ' ἦταν χαρούμενη ἡ εὐτυχισμένη Ἀθανασία. "Ἐβοσκε τὰ προβατάκια της, ἔπλεκε τὴν μπελερίνα της, τραγουδοῦσε κ' ἔσφύριζε

τὰ πρόβατά της. Ἐλαφρὴ δουλειὰ καὶ εὐχάριστη. Καὶ ὅταν ὁ ἥλιος ἔφτανε πρὸς τὴν μέσην τοῦ οὐρανοῦ, ἔτρεχε νὰ μαζέψῃ τὰ πρόβατα στὸν ἴσκιον τῆς ἰτιᾶς. Τὸ κουδούνι ποὺ εἶχε στὸ λαιμὸν τῆς ἡ κάλεσις προβατίνης, τὴν ὠδηγοῦσε νὰ τὰ βρῇ μέσα στὰ πουνάρια τοῦ λόγγου. Καὶ ὅταν τὰ προβατάκια της ἐστάλιζαν στὸν ἴσκιον τῆς ἰτιᾶς ἡσυχία καὶ ἡμερὰ ἀναχαράζοντας τὴν τροφὴν τους, ἐκείνη δίπλα στὴν βρυσούλα, ἔβρεχε τὴν μπομποτούλα της στὸ κρῦον νερὸ καὶ ἔτρωγε τὸ μεσημέρι της.

Ἡ κάλεσις τότε μὲ τὸ κουδούνι σηκωνόταν καὶ ἐρχόταν κοντὰ πρὸς τὴν Ἀθανασία, γιατί ἐλιχοῦδενε τὴν μπομπούλα. Καὶ ἡ Ἀθανασία τῆς ἔδινε τότε ψιχουλά μεσὰ στὴ χούφτα της. Ἦταν λίγη ἡ μπομποτούλα καὶ δὲν περίσσευε καὶ γιὰ τὰ πρόβατα.

Τὸ βραδάκι, ὅταν ὁ ἥλιος κυρότανε πίσω ἀπὸ τὸ Κάστρο, ἡ Ἀθανασία ξεκινοῦσε μὲ τὰ προβατάκια της γιὰ τὸ χωριό. Μπροστὰ πῆγαινε ἡ κάλεσις μὲ τὸ κουδούνι, πίσω ἡ λάγια, πρὸς πίσω ἡ σιούτα καὶ ἔπειτα οἱ ἄλλες προβατίνες φρόνιμες καὶ εὐτυχισμένες σὰν τὴν Ἀθανασία.

Ὁμορφὴ ζωὴ καὶ εὐτυχισμένη περνοῦσε ἡ Ἀθανασία τὴν ἡμέρα μὲ τὶς προβατίνες της ἀπάνω στὸ βουνό, τὴ νύχτα στὸ σπιτάκι της μὲ τὴν μάνα της καὶ τὴν ἀδερφάκια της, ἡσυχία καὶ ἀγαπημένοι ὅλοι σὰν τὰ πρόβατά τους.

Ἡ εὐτυχία ὅμως δὲν διαρκεῖ πολὺν καιρό. Κάτω πρὸς τὴν πόλιν ἡ Κυρία Τάδε δὲν μποροῦσε μόνη της νὰ πλύνῃ τὰ πιάτα, γιατί χαλοῦσαν τὰ χέρια της, δὲν μποροῦσε νὰ σκουπίσῃ, γιατί τὴν πονοῦσε ἡ μέση της,

δὲν μποροῦσε νὰ φέρῃ νερό, γιατί ἦταν βαρὺ, δὲν μποροῦσε νὰ βγάξῃ τὸ παιδί της περίπατο, γιατί ντρέποταν ἀπὸ τὸν κόσμον. Ἐχρειαζότανε λοιπὸν μιὰ ὑπηρετρία. Στὴν πόλιν εἶναι δύσκολο νὰ βρῇ κανεὶς ὑπηρετρία καλὴ, γιατί ἔχουν μεγάλες ἀπαιτήσεις καὶ μεγάλη γλῶσσα. Οἱ χωριατοπούλες εἶναι καλύτερες. Ἀπλῶς λοιπὸν ἡ Κυρία Τάδε τὸ κομψὸ χέρι της ἔως τὸ βουνὸ καὶ ἄρπαξε τὴν Ἀθανασία ἀπὸ τὸ λαιμὸν καὶ τὴν ἔφερε πρὸς τὴν κουζίνα της. Καὶ νὰ πῶς ἐγένετο αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Ἡ Κυρία Τάδε ἔβαλε μεσίτες στὰ γύρω χωριά, νὰ τῆς βροῦν ἓνα κορίτσι καλὸ. Ἐταξε μισθὸ καλὸ, ρούχα πολλὰ καὶ καλὰ, ἀγάπη καὶ στοργὴ ἀπειρη, δουλειὰ λίγη καὶ ἀνάπαυση πολλή. Καὶ ἓνα μεσημέρι λοιπὸν, ὅταν ἡ Ἀθανασία ξέννοιασται καθόταν στὸν ἴσκιον τῆς ἰτιᾶς καὶ ἔπλεκε τὴν μελερίνα της τραγουδώντας σιγὰ σιγὰ μὲ ἀκουμπανιαμένον τὸ κουδούνι τῆς κάλεσις προβατίνης, ἡ μάνα της κάτω στὸ σπίτι συμφωνοῦσε μὲ τὸ μεσίτη τὴν ὑποδούλωσί της. Ἐλεγε καὶ ξανάλεγε ὁ μεσίτης. «Ὁρφανὸ κορίτσι, τί θὰ τὸ κάμῃς ἐδῶ μὲ 30 ψωροπροβατίνες; Νὰ τὸ στείλῃς αὐτὸ τὸ σπίτι, εἶναι τίμιον καὶ καλὸ, νὰ πολιτιστῇ, νὰ ζήσῃ σὰν ἄνθρωπος, νὰ ἀποκατασταθῇ μιὰ μέρα.

Τί τὴ θέλεις ἐδῶ στὸ χωριό, νὰ περνᾷ βασανισμένη ζωὴν στὰ βουνά, στὰ πουνάρια, στὰ χωράδια καὶ τοὺς λόγγους;»

Ἀκουε ἡ μάνα τῆς Ἀθανασίας συλλογισμένη καὶ σκεπτικὴ, μὲ τὰ μάτια προσηλωμένα πρὸς τὸ Ἀπειρον, σὰν νὰ ἤθελε νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸ Ἀπειρον συμβουλὴν γιὰ τὸ ἄγνωστον μέλλον τῆς κόρης της. Στὸ τέλος,

ὅταν πλέον ὁ μεσίτης ἐξάντησε τὰ ἐπιχειρήματά του, ἄνοιξε τὸ στόμα της καὶ εἶπε ἀναστενάζοντας: «Γιὰ νὰ ρωτήσουμε καὶ τὸν παπᾶ Γιάννη». Ὁ παπᾶς στὸ χωριὸ εἶναι γενικὸς σύμβουλος ἰδίως στὶς γυναῖκες.

Ὁ παπᾶ Γιάννης εὗρέθη σύμφωνος μὲ τὸ μεσίτη. Νὰ φύγῃ τὸ κορίτσι ἀπὸ τὸ χωριό, ἀπὸ τὴν κατάρρα τοῦ θεοῦ, νὰ πάῃ στὴν πόλιν, νὰ ζήσῃ ζωὴ ἀναπαυμένη, νὰ μάθῃ τὸν κόσμον κ.λ. κ.λ. Ἡ πόλις ἐνίκησε τὸ χωριό. Ἡ μάνα παραδέχτηκε.

Ὅταν τὸ βράδυ ἡ Ἀθανασία γύρισε στὸ σπίτι της, ἡ μάνα της τῆς ἀνεκοίνωσε ὅτι αὐριό θὰ τὴν φέρῃ στὴν πόλιν, νὰ ζήσῃ ζωὴ ἀναπαυμένη, νὰ γίνῃ καμμιὰ φορὰ Κυρία καὶ ὅτι τὰ πρόβατα θὰ τὰ πουλήσουν. Τῆς περιέγραψε τὴ μέλλουσα ζωὴ της στὴν πόλιν μὲ τὰ χρώματα ποὺ εἶχε δανεισθῇ ἀπὸ τὸ μεσίτη καὶ τὸν παπᾶ Γιάννη.

Τὰ κορίτσια στὰ χωριά εἶναι ὑποταγμένα καὶ τὸ θέλημα τῶν γονέων τους εἶναι σεβαστό. Ἀφοῦ τὸ βρίσκει καλὸ ἡ μάνα καὶ ὁ παπᾶ Γιάννης, ἔτσι πρέπει νὰ γίνῃ.

Αὐτὴ ποὺ ἄλλοτε κοιμέταν τὸν εὐτυχισμένο καὶ ἥσυχο ὕπνον τοῦ ἀθώου κοριτσιοῦ τοῦ βουνοῦ, δὲν μπόρεσε νὰ κλείσῃ μάτι ἐκεῖνη τὴ νύχτα. Μιὰ ὁ νοῦς της τὴν ἔφερνε μὲ τὰ φτερά τῶν ἐλπίδων σὲ δυσθεώρητα ὕψη καὶ μιὰ ἡ καρδιά της τὴν ἔρριχνε στὰ βάραιθρα τῆς ἀπελπισίας. Ἐπάλαιβαν μέσα της ἡ ματαιότης τῆς γυναίκας καὶ ἡ στοργὴ τῆς Ἑλληνίδος χωριατοπούλας. Ἐνίκησε ἡ πειθαρχία καὶ ἡ ὑποταγὴ στοὺς γονεῖς καὶ στὸν παπᾶ.

Ἡ πόλις ἦταν πέντε ὥρες μακριὰ κ' ἔπρεπε νὰ

ξυπνήσουν νύχτα, νὰ μὴ τίς φάῃ ἡ ζέστη τοῦ καλοκαιριοῦ. Θὰ πῆγαινε ἡ Ἀθανασία μὲ τὴ μάνα της καὶ θάπαιρναν μαζί τους καὶ τὸ γαϊδούρι τους, τὸ Μουντζούρη, νὰ βάλουν τὰ ρουχαλάκια τῆς Ἀθανασίας καὶ νὰ καβαλᾶν καὶ κάπου κάπου.

Ὅταν ἡ Πούλια φάνηκε πλέον στὴν Ἀνατολή, ἐσηκώθηκαν οἱ δυὸ γυναῖκες κ' ἐτοιμάστηκαν γιὰ τὸ ταξίδι. Ὅταν ἡ Ἀθανασία μπῆκε στὸ κατώγι νὰ πάρῃ τὸ Μουντζούρη, οἱ προβατίνες ἐνόμισαν ὅτι θὰ πᾶνε στὴ βοσκὴ κ' ἐσηκώθηκαν ὁρθεές, ἐτοιμες γιὰ ξεκίνημα.

Ἡ κάλεσια ἐτριβότανε στὴν ποδιὰ τῆς Ἀθανασίας καὶ τὸ κουδούνι της χτυποῦσε ρυθμικά. Ἡ Ἀθανασία ἐφίλησε μὲ τὰ μάτια γεμάτα δάκρυα μιὰ μιὰ τίς προβατίνες της, τίς συντρόφισσές της στὴν ἐρημιὰ τοῦ βουνοῦ, ποὺ δὲν θὰ τίς ξανάβλεπε πιά, καὶ ξεκίνησε μὲ τὴ μάνα της νὰ ἀνεβοῦν τὸν ἀνήφορο ποὺ ἔφερνε στὸ διάσελο. Βάδιζαν στὸ πυκνὸ σκοτάδι τῆς νύχτας στὸ γνωστὸ μονοπάτι καὶ μέσα στὴν ψυχὴ τῆς Ἀθανασίας ἦταν σκοτάδι πηχτότερο ἀπὸ τὸ σκοτάδι τῆς νύχτας.

Ὅταν ἔφτασαν στὴν πόλιν, ἡ Κυρία Τάδε σὰν ἀνακριτὴς ἀνέκρινε τὴ μάνα τῆς Ἀθανασίας μὴν ἔχῃ αὐτὴ γλῶσσα, ποιὲς δουλιές ἔχει καὶ κάποτε κάποτε ἔρριχνε λοξὲς ματιές στὴν Ἀθανασία. Ἐκεῖνη, σὰν πουλὶ πιασμένο στὰ χέρια μικροῦ παιδιοῦ, αἰσθάνοταν ἐκεῖνα τὰ βλέμματα νὰ τὴν τρυποῦν ἕως τὴν καρδιά. Ἀφοῦ ἐτελείωσε ἡ ἐξέτασις τῶν προσόντων, ἐτέθησαν οἱ ὅροι, ὁ μισθός, οἱ δουλιές ποὺ θὰ κάνῃ, τὸ ντύσιμο, τὸ φέριμο κλ. κλ. Ἡ μάνα εὗρέθη

σύμφωνη, ἡ ἀγοραπωλησία ἐτελείωσε. "Όταν πλέον ἐπρόκειτο νὰ φύγῃ ἡ μάννα καὶ ὁ Μουντζούρης καὶ ἡ μάννα τῆς τῆς ἔλεγε τὰ τελευταῖα λόγια: «Παιδί μου, ἐμένα νὰ μὲ ξεχάσῃς, αὐτὴ θὰ ἔχῃς μάννα καὶ κυρά. "Ό,τι σοῦ λέει θὰ κάνῃς. Στὴ φωτιά νὰ σοῦ εἰπῇ νὰ πέσῃς, θὰ πέσῃς...», τότε ἐτσάκισε ἡ καρδιά τῆς Ἀθανασίας, οἱ λυγμοὶ τῆς ἐξέσπασαν σὰν καταιγίδες καὶ τὰ δάκρυα σὰν ποτάμι. Ἐσῆκωσε τὴν ποδιά τῆς, ἐσκέπαζε τὸ πρόσωπό τῆς καὶ ἔμεινε σωριασμένη σὲ μιὰ γωνιά ἀκίνητη. "Όταν ξεσκεπάσε τὸ πρόσωπό τῆς, ἡ μάννα τῆς καὶ ὁ Μουντζούρης εἶχαν φύγει γιὰ τὸ χωριό. Αὐτὴ ἔμεινε στὴν πόλι νὰ ζήσῃ σὰν ἄνθρωπος.

"Όλος ὁ κόσμος τῆς Ἀθανασίας ἦταν τώρα ἡ στενόμακρη κουζίνα τῆς Κυρίας Τάδε. Ἐκεῖ τὴν ἐξάλιζαν οἱ βροντερές διαταγές τῆς Κυρίας, ἡ μυρουδιά ἀπὸ τὰ κάρβουνα καὶ ἡ μυρουδιά ἀπὸ τὰ παράξενα φαγητά. Μιὰ παρηγοριὰ μόνον εἶχε: Ἀπὸ τὸ παράθυρο τῆς κουζίνας ἐφαινότανε ἓνα κομμάτι βουνό καὶ στὴν κορφὴ τοῦ ἓνα ἐξωκκλήσι μ' ἓνα πελώριο δένδρο δίπλα του. Εἶτε ἔπλενε πιάτα εἶτε φουσούσε τὴ φωτιά, τὰ μάτια τῆς ἦτανε κολλημένα ἐκεῖ. Θὰ σταλίζουσαν πρόβατα στὸν Ἰσκιό τοῦ δένδρου, ἐσκεπτότανε. Θὰ εἶναι βρύσι κοντά. Κάποια τσοπανοπούλα θὰ χαίρεται τὸν Ἰσκιό, τὸ κρὺο νερό, τὴν ὁμορφιὰ τοῦ βουνοῦ. Εὐτυχισμένη τσοπανοπούλα! Τὰ νόστιμα φαγητά ποὺ τῆς ἔταζε ἡ μάννα τῆς καὶ ὁ παπᾶς οὔτε τάγγιζε καθόλου.

«Γιατί δὲν τρῶς; τῆς ἔλεγε ἡ Κυρία τῆς. Μήπως τὰ φαγητά τοῦ χωριοῦ σου ἦταν καλλύτερα;»

«Δὲν μπορῶ, Κυρία, νὰ καταπιῶ. Κάθεται ἓνας κόμπος στὸ λαιμό μου.» Καὶ τὰ κόκκινα χρώματα, ποὺ

εἶχε ζωγραφισμένα στὰ μάγουλα τῆς Ἀθανασίας ἡ μπομποτούλα καὶ τὸ καθαρό ἀγέρι τοῦ βουνοῦ ἔσβησαν σὲ δυὸ μέρες, ὅπως σβήνουν τὰ ὠραῖα χρώματα τῆς Δύσεως, ὅταν περάσῃ πλέον ἡ ὥρα.

Τὸ Σάββατο ἦρθε ἡ μητέρα τῆς ἀπὸ τὸ χωριό, νὰ τὴν ἰδῇ. Μόλις τὴν ἀντίκρυσε ἡ Ἀθανασία, ὥρμησε στὴν ἀγκυλιά τῆς, ἔτριβε τὸ πρόσωπό τῆς στὸν κόρφο τῆς καὶ τῆς ἔλεγε μὲ βαθεῖα ἀναφυλλητά:

«Πάρε με, μαννούλα μου, πάρε με ἀπὸ τὴ σκλαβιά.»

Μάτια ἡ μάννα τῆς τῆς ἐπανελάμβανε τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ μεσίτη, τοῦ παπᾶ, τὰ δικά τῆς, νὰ μείνῃ στὴν πόλι, νὰ ζήσῃ σὰν ἄνθρωπος. Ἡ Ἀθανασία ἀποκρινότανε μὲ τὰ ἀναφυλλητά τῆς, τὰ ὅποια γινόσανε βαθύτερα καὶ καλύτερα.

«Πάρε με, μαννούλα μου, πάρε με!» Ἀν μ' ἀφήσῃς φέρε μου καὶ τὰ σάβανά μου, νὰ μὲ πάρῃς νεκρή.»

Τότε ἡ μάννα τῆς ἐδοκίμασε καὶ τὸ ἄγριο.

«Ἀκουσε δῶ, τῆς εἶπε, θὰ καθήσῃς ἐδῶ, δὲν σὲ θέλω στὸ σπίτι. Τὴν καλὴ σου Κυρία θὰ ἔχῃς μάννα. Ἐγὼ θὰ πάω νὰ ψωνίσω λίγο ἀλάτι καὶ θὰ φύγω. Ἐσὺ θὰ μείνῃς ἐδῶ.»

Καὶ γιὰ νὰ τελειώσῃ γρήγορα, ἀποχωρίστηκε ἀπότομα καὶ ἔφυγε. "Όταν ἔφτασε μὲ τὸ Μουντζούρη φορτωμένο ἀλάτι στὸ γεφύρι ποὺ εἶναι ἀπὸ ξῶ ἀπὸ τὴν πόλι, παρατήρησε τὴν Ἀθανασία νὰ κάθεται στὸ πεζούλι τοῦ γεφυριοῦ μὲ τὸ μπόγο τῆς στὰ χέρια.

«Μωρὴ τ' ἤθελες ἐδῶ;» τῆς εἶπε ἄγρια, καὶ ἐσῆκωσε τὴ βέργα νὰ τὴ βαρέσῃ.

Ἡ Ἀθανασία ἔφυγε πάρα πέρα, ἀλλὰ δὲν ἐγύ-
ρισε στὸ σπίτι. Ὅταν ξεκίνησε ἡ μάνα της, ἐκείνη
ἀκολουθοῦσε σὲ ἀπόστασι σὰν τὸ πιστὸ σκυλὶ ποὺ τὸ
διώχνει ὁ ἀφεντικός του καὶ ἐκεῖνο ἀκολουθεῖ δειλὰ
δειλὰ ἀπὸ πίσω. Ὅταν πάρα πέρα ἐγύρισε ἡ μάνα της
τὸ κεφάλι καὶ εἶδε νὰ τὴν ἀκολουθῇ τὸ παιδί της, ἐπεί-
κισε ἡ καρδιά της καὶ προχωροῦσε χωρὶς νὰ κοιτάζῃ
πίσω. Καταλάβαινε ὅμως ὅτι ἡ Ἀθανασία ἐρχόταν
πρὸς πίσω. Καὶ στὸ χωριὸ ἔφτασαν σχεδὸν μαζί.

Οἱ προβατίνες δὲν εἶχαν πωληθῇ καὶ τὴν ἄλλη
μέρα ἡ Ἀθανασία τραγουδώντας τις ἔφερνε στὸ
βουνό.

ΙΩΑΝΝΗΣ Β. ΠΛΟΤΙΑΣ

ΙΑΤΡΟΣ

ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΝ ΑΙΩΝΙ ΒΑΡΕΣΙΣΤΗΚΗΣ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΕΡΕΤΕΡΟΝ

ΤΕΛΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Ἡ ζήλεια τῆς Ἥρας	3
Ο φόρος τῶν χοί(η)ρων	9
Δύο ξεύγη ἀντὶ ἐνός	14
Ἡ νεκρανάστασις τοῦ γερω-Κωσταντῆ	24
Τὸ γενικὸν ἄσπρισμα	33
Τὰ βαπτίσια	43
Ἡ ἀκρίδα	53
Ἡ μοιρασιά	62
Τί νὰ γράψω	71
Ἡ μικροπαντρεμένη	75
Οὔτε πονέντες οὔτε λεβάντες	86
Ἡ Ἀνθοῦλα	92
Ἡ δοκιμὴ	102
Τὸ ξωτικό	115
Ἡ βόλτα	123
Ἡ παλιὰ φιλενάδα	131
Στὸ γάμο του βαπτίσια	134
Οἱ «Λωβιδῶντες»	140
Τὸ θαῦμα	147
Ἀθάνατο πρᾶμμα	151
Τὸ κόμμα τοῦ Ρουβίκωνος	157
Τὸ λαθρεμπόριον	163
Ἡ Ἀνθή	168
Τ' ἀπολυτίκια	178
Ὁ ἀπαρηγόρητος χῆρος	183
Διπλές	188
Περιπέτειαι παραλήπτου	193
Ὁ χαιρετισμὸς τῆς ἀκτίνας	203
Πρωτοχρονιάτικο δῶρο	206
Ἡ πρώτη ψυχρότης	211

	Σελ.
Ἡ ἅγια Κυριακή.....	216
Τὰ δικαιώματα τῆς ζωῆς	224
Παράξενο πρᾶγμα	236
Ἡ ἐρωμένη μου	239
Οἱ δύο ἀντίπαλοι	242
Ὁ κόκορας τῆς Ἡλιοῦς.....	245
Ἡ δημοκρασία.....	250
Ἡ Ἀθανασία	255

Ἐκυκλοφόρησαν

ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν ἔργων τὰ κάτωθι :

Τὴν 15^{ην} Μαΐου Ἀνοιξιάτικες Βροχὲς Τουργένιεφ

» 1^{ην} Ἰουνίου Μαλλιά - Κουβάρια Π. Νιρβάνα

» 15^{ην} Ἰουνίου Νενίκηκας Ναζωραΐε Ἀγγ. Τανάγρα

» 1^{ην} Ἰουλίου Ἐπανάσταση τῶν Ζώων Δημ. Βουτυρά

